1928

Ілюстрований КАЛЄНДАР „Канадійського Українця”

ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА, КАНАДА

ІЛЮСТРОВАНИЙ
КАЛЄНДАР
Канадійського Українця

НА РІК

1928

ТРИНАЦЯТИЙ РІЧНИК

Ціна 50 центів.

ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА

НАКЛАДОМ І ДРУКОМ „КАНАДІЙСЬКОГО УКРАЇНЦЯ“
120 KING STREET — WINNIPEG, MAN.

Святійший Отець Папа Римський Пій XI.

РІК 1928.

ЕРИ ЧИСЛЕННЯ ЧАСУ.

Рік 1928 рахують після християнської ери, то значить від уродження Ісуса Христа у Вефлеємі (початок року 1. січня). Але не всі народи землі ведуть рахубу часу після християнської ери.

Жиди числять роки від початку світа і після їх числення є в тім році 5688 літ від сотворення світа. Новий Рік 5689 зачинається 29-го вересня (1. Тішрі).

Магомеданський світ числить роки від Геджри свого пророка Магомеда і теперішний рік є 1346 роком після магомеданської ери. Рік 1347 зачинається 1-го липня.

Після китайської ери цей рік є 65 роком 78 циклю кит. календаря.

Після числення грецької церкви від сотворення світа — 7436 літ.

Після юліянського періоду від сотворення світа — 6641 літ.

Після Калевізія від сотворення світа — 5877 літ.

Від повстання людського роду на землі — після обчислення учених природників — понад 100,000,000 літ.

Від повстання землі — після обчислення учених природників — коло 4,000,000,-000 (чотири біліони) літ.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА 1928 РІК.

Рік 1928 є переступним роком, числить 366 днів і зачинається в практичнім горожанськім численню о півночі з 31-го грудня на 1-го чісня 1928.

Весна зачинається дня 20-го березня о 3.45 годині рано; тоді сонце вступає в знак Барана; маємо тоді весняне зрівнення дня з нічю.

Літо зачинається дня 21-го червня о 11.07 годині рано, коли сонце вступає в знак Рака; маємо тоді літню перемогу дня над нічю.

Осінь настає дня 23-го вересня о 2.06 годині рано у хвилі переходу сонця в знак Ваги; є це осіннє зрівнання дня з нічю.

Зима зачинається зимовою перемогою дня над нічю, то є дня 21-го грудня о 9.04 годині по полудні, коли сонце вступає в знак Козорога.

ЗДОГАДОЧНИЙ ХАРАКТЕР 1928 РОКУ.

Пануючою планетою на 1928 рік є Меркур. По запискам з практичного життя, літа Меркура бувають холодні і сухі. Весна суха і зимна; буває, що цвіт на садовині мерзне. Літо з початку горяче, відтак холодніє; жнива добрі. Осінь з початку погідна, опісля вохка, при кінці приморозки і погідно. Зима гостра, мало снігу.

Урожаї в роках Меркура мірні.

ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ І МІСЯЦЯ.

В 1928 році будуть три затьміння сонця і два затьміння місяця.

1-ше затьміння сонця є повне і буде дня 19-го травня. Видиме буде в Полудневій Африці, Патаґонії і на полудневім Тихім Океані.

2-ге затьміння сонця є частинне і припадає 17-го червня. В Канаді не буде видиме.

3-те затьміння сонця є частинне і припадає 12-го листопада. В Канаді не буде видиме.

1-ше затьміння місяця є повне, припадає 3-го червня. В Канаді не буде видиме.

2-ге затьміння місяця є повне і припадає 27-го листопада. Затьма починається о 2-ій год. 24 мінуті. Повне затьміння починається в 3-ій год. 3? мінуті. Середина затьміння буде в 4-? год. 1. мінуті. Цілковите затьміння кінчиться в 4-ій год. 29 мінуті. Місяць виходить із затьми в 5-ій год. 93 мін.

* * *

Для означення відмін місяця на небі уживаємо в календарі слідуючих знаків: ◉ нів (молодик) — ☽ перша чверть (квадра) — ☺ повня — ☾ остання чверть (квадра).

Історичний Календар.

Від Різдва Ісуса Христа	1928
Від заведення Магометанської релігії (622 по Христі)	1306
Від винайдення стрільного пороху 1300 р.	628
Від винайдення друкарської штуки 1446 р.	482
Від відкриття Америки 1492 р.	436
Від реформації Лютра 1517 р.	**411**
Від привезення бараболь до Еропи	279
Від построєння першої залізниці	98
Від винайдення парової машини 1705 р.	223
Від винайдення телеґрафу 1837 р.	91
Від винайдення фотоґрафії	89
Від винайдення машини до писання	82
Від винайдення телефону	51

УКРАЇНСЬКА ЛІТОПИСЬ.

Від заснования української держави 862 р.	1066
Від введення славянської азбуки св. Кирилом і Методієм 862 р.	1066
Від переводу св. письма св. Кирилом і Методієм на славянський язик 862—885 р. р.	1043
Від списання українського права в книзі „Руська Правда“ за князя Ярослава Мудрого 1029 р.	899
Від смерти князя Ярослава Мудрого і поділу Руси на удільні князівства 1054 р.	874
Від заснования галицького князівства Володимиром	757
Від першого нападу Татар на Україну і битви під Калкою	704
Від заложення міста Львова українським королем Данилом 1255 р.	673
Від злуки українських земель з Литвою 1319 р.	609
Від завойовання галицької держави польським королем Казимиром Великим — 1340 р.	588
Від злучення Ягайлом литовської України з Польщею 1386 р.	542
Від напечатання першої церковної книжки „Часослов“ в Кракові	437
Від вибору Остапа Дашкевича на першого козацького отамана	415
Від заснования першої української друкарні у Львові 1573 р.	355
Від заснования українського епископства у Львові	384
Від першого видруковання цілого св. Письма в Острозі 1581 р.	347
Від початку козацьких воєн проти Польщі 1593 р.	335

Від початку церкавної унії на Україні, 1596 р. 332

Від козацької війни за Богдана Хмельницького проти Польщі 280

Від Переяславської Угоди України з Московщиною 1654 р. 274

Від смерти Великого Гетьмана Богдана 1657 р. 271

Від повстання гетьмана Івана Виговського проти Московщини — 1659 р. 269

Від повстання Гетьмана Петра Дорошенка проти Московщини 259

Від наділення Гетьмана Юрія Хмельницького титулом дідичного князя України (Сарматії) — 1677 р. 251

Від повстання Гетьмана Івана Мазепи проти Росії, 1708 р. 220

Від знесення гетьманства царицею Катериною II. 1764 р. 164

Від прилучення Галичини до Австрії а Білої Руси до Росії 1772 р. 156

Від знесення кріпацтва в Австрії цісарем Йосифом II. 1782 р. 146

Від заснования університету у Львові цісарем Йосифом II. 1784 р. .. 144

Від часу, як появилася перша книжка на народній мові (Енеїда Івана Котляревського) на Україні 1798 р. 130

Від привернення галицької митрополії у Львові, 1807 р. 121

Від часу, як появилася перша книжка на народній мові в Галичині, „Русалка Дністрова" Маркіяна Шашкевича, 1837 р. 91

Від знесення панщини в Галичині, дня 3. мая, 1848 р. 80

Від появлення першої української часописі „Зоря" у Львові 80

Від заложення Народного Дому у Львові, 1851 р. 77

Від смерти Тараса Шевченка, 26. лютого (10. марта н. ст.) 1861 .. 67

Від знесення кріпацтва в Росії 67

Від надання конституції і утворення сойму в Галичині 1861 р. 67

Від заложення українського театру в Галичині 1864 р. 64

Від заснования Товариства „Просвіти" 1868 р. 60

Від появлення царського указу забороняючого розвій української мови на Україні 1876 р. 52

Від першого україньского народного віча у Львові 1880 р. 48

Від заснования українського „Товариства Педаґоґічного" 1889 р. .. 38

Від заснования політичного товариства „Народна Рада" 1886 42

Від проголошення Вільної і Независимої Української Держави 20. падолиста, 1917 р. в Київі 11

Від упадку австрійського цісарства 1919 р. 10

Від проголошення Галицької (Західно - Української) Республики, — 1918 р. 10

Від насильного прилучення Галичини до Польщі 1923 р. 5

Від заснования першого українського університету, Київської Академії 1632 р. 296

Від вступлення на український престол Гетьмана Павла Скоропадського дня 29. IV. 1918 10

Від заснования Гетьманом Павлом Скоропадським українських університетів в Київі, Камянци Подільському і від заснования Української Академії Наук 1918 р. .. 10

Церковний Календар.

I. Церковний літопис.

Рік 1928 єсть роком переступним і числить 366 днів.

Цего року числимо від:

Смерти Ісуса Христа 1895
Смерти св. Петра Першого Папи.... 1862
Схизми, то є поділу церкви на Східну і Західну (1054).............. 874
Берестейської злуки з Римом (1596) 332
Заведення Григоріянського Календаря 346
Уродження Папи Пія XI. (12. жовтня 1858 року) 70
Вступлення на престіл Апостольський Папи Пія XI. (6. лютого 1922 року) 6
Вступлення на престіл Й. Вел. Короля Ґеорґія (6. мая 1910).......... 18
Початки Великої Війни 14
Приїзду Нашого Преосвященого Епископа Кир Никити до Канади 16

II. Пасхалія.

(Дати після нового стилю).

Ключ граничний К. (Капа).

В руці літо до марта Д від 14 марта (н. с.) S (зело).

Рождество Господнє в суботу 7. січня.

Мясниць від Різдва до Н. мясопуст. 6. тижнів і 2 дні.

Н. о Митарі 5. лютого.

Н. мясопустна 19. лютого.

Буква недільна від 14. марта S (зело).

Благовіщеннє в суботу Лазареву 7. квітня.

Пасха 15. квітня, в тиждень по латинській.

Сошествіє св. Духа 3. червня.

Н. всіх святих, пущеннє до петрівки 10. червня.

Петрівки 4 тижні і 3 дні.

III. Пости.

Святий Вечер 6. січня, в пятницю.

Щедрий Вечер 18. січня, в середу.

Великий піст від 27. лютого до 14 квітня.

Петрівка 4 тижні і 3 дні від 11 червня до 11. липня.

Спасівка, піст до Успенія 14—27. серпня.

Филипівка, піст до Різдва 28. листоп. до 6 січня.

Середи і пятниці крім загальниць.

ЗАМІТКЕ:—

Давний звичай нашого посту є такий, що в піст не вільно їсти мяса ні набілу. Але, що нині люде слабші, як колись, то хто не може, не має як, або не хоче постити по давному, може за позволенням св. Отця постити так: — 1) Великий Піст, перед Різдвом (Филипівку), Петрів-

ку і Спасівку належить заховати піст кожного понеділка, середи і пятниці, в котрі то дни позволяється на набіл. В інші чотири вні: Второк, четвер, суботу і неділю розрішається на їдження мяса, тільки так, щоби в ті дні надоложити піст від мовленням пять Отче нам і пять Богородице Діво (священики „Помилуй мя Боже“) і то перед обідом і перед мечерою. Таксамо в сирнім тижні.

Їсти мясо в пістні дні можуть ті, що без великої шкоди не можуть стриматися від мяса. До таких зачисляються: 1) бідні, котрі їдять то, що другі дають. Хто не має масла, може смарувати страви смальцем; 2) Хорі, особливо хорі на жолудок, що заживають медицини, жінки вагітні й годуючі діти грудьми, коли самі є ослаблені і потребують мяса; 3) Дуже тяжко працюючі, як по залізних фабриках і майнах; 4) ті, що не можуть дістати пісних страв, або ті пісні страви є дуже нездалі, або за дорогі.

Однак в перший тиждень великого Посту і Страстний Тиждень зовсім не вільно їсти мяса, а набіл позволений є у второк, четвер і суботу, а в понеділок, середу і пятницю без набілу. Всі інші дні отже і середи і пятниці вільно їсти з набілом. Після практики в Канаді і після 33 артикулу декрету диспенсується від мяса у всі понеділки постні крім першого і послідного тижня Великого Посту і всі середи поза постами за відмовленням 5 Отче наш і 5 Богородице Діво. В часі постів належить уникати гріхів і уподобань, а побільшити добрі діла любови, милосердя і побожности, після слів св. Василя Великого: „Не їм мяса, а тимчасом пожираєш свого брата“.

IV. Загальниці.

Вільно їсти мясо в середи і пятниці від Різдва до Богоявленія крім Щедрого Вечера.

Межи Н. митаревою і блудного сина 1—12 лютого.

Від Великодня до Н. Томиної 15—22. квітня.

Від Зелених Свят до Н. Всіх Святих 3—10. червня.

V. Часи заказані і освячені.

Весілля і забави з музикою є заказані: у середи і пятниці.

Від початку Филипівки до Богоявлення, від 28. листопада до 19. січня.

Від сирного понеділка до Н. Томиної, від 20. лютого до 22. квітня.

В Петрівку, від 11. червня до 11. липня.

В Спасівку, від 14. до 27. серпня.

В день Главосіки 11. вересня.

В день Воздвиження Чесного Креста, 27. вересня.

VI. Заупокійні Суботи.

Перед Н. Мясопустною, 18. лютого.
Перед Н. 2. 3. і 4. Вел. Посту.
Перед Сошествієм св. Духа.

УВАГА:—Два нумери при неділях в календари означають: перший: глас; другий: євангеліє утренне.

Публичні свята в Канаді.

В цілій Канаді святкується такі свята (голідейс): — День Нового Року, Богоявленнє, Попелець, Велику Пятницю, Великодний Понеділок, Вознесеннє Господне, Вікторія Дей (24. мая), Уродини короля (4. червня, або котрий буде проголошений), Домініон Дей, (1. липня), Лейбор Дей (перший понеділок в вересни), День Подяки (Армістайс Дей 11. листопада, або в найблизший понеділок) і День Різдва Христового.

Церковна Гієрархія.

Святіший Отець Папа Риський Пій XI.

Роджений в околиці Медіоляну 12. жовтня 1858 року. Його родинне імя Ахіллє Ратті. В Медіоляні скінчив свої студії. Висвячений 1879 р. Відтак через 25 літ працював в амврозіянській бібльотеці в Медіоляні; 1912 р. став її віцепрефектом; 1916 р. префектом. В 1918 році в цвітни був іменований апостольським візитатором для країв, що входили в склад бувшої Росії. В 1919 році (від 10. вересня) стає апостольським нунцієм у Варшаві. В 1921 р. 4. цвітня іменований медіолянським архи-епископом. Дня 16. червня 1921 р. став кардиналом. Дня 6. лютого 1922 р. вибраний Папою завдяки своїм незвичайним дипльоматичним здібностям. Його вибір на Папу вказує на це, що в Римі під теперішню пору числяться з можливістю навернення Росії і України до католицької Церкви, і тому вибрали на Петровий Престіл чоловіка, що знає краї, народи і відносини, що остались по давній російській імперії.

Папа Пій XI. обняв правління лодкою св. Петра по покійнім Папі Венедиктови XV., котрий помер в неділю 22. січня 1922 р. в 68 році життя, по сімлітній управі Вселенською Церквою, і в котрого особі український нарід стратив свого великого Добродія і Защитника перед Поляками. Покійний Папа Венедикт XV. написав до нашого Митрополита пропамятний лист (24. лютого 1921), в котрім картає Поляків за „збещещення св. Тайн безсовісними фанатиками“, за „нищення церков, палення супокійних сіл, виставлення св. риз на посміховище“. Папа Венедикт помагав Українцям і матеріяльно: вислав до Галичини осібного делєґата з кільканацятьма паками одіння і грошевою допомогою, о. Івана Дженоккого, але Поляки не допустили папського посла до Галичини. Крім того покійний Папа заложив семинар для українських питомців у Римі. Папа Венедикт XV. відносився з великою любовю до українського народу і тому добра память про Него жити буде в українськім народі по вічні часи.

Їх Ексц. Впреосвщ. Андрій Касульо Ап. Делєгат Канади і Н. Ф.

Їх Впреосвщ. Андрій Касульо родився 1859 р. в Італії. Епископом Фабріяну іменований 1914 р. Від року 1921 був Апостольським Делєґатом в Арабії і Египті. Апостольське защитництво в Канаді і Н. Фунляндії — обняв Впреосвщ. Андрій Касульо в 1927 році після перенесення до Швайцарії дотеперішного Апост. Делєґата Канади, Впреосв. Ді Марія.

Прсвщ. Епископ Канадійських Українців, Кир Никита Будка.

Уроджений в Добромірці, повіту збаражського, в Галичині, 7. вересня, 1977 року. По сільській школі ходив до ґімназії в Тернополі, де 1897 року здав матуру. По матурі був студентом прав чотири роки і учив приватно. Почім вступив на богословіє в Інсбруку і Відни, був префектом наук у львівськім духовнім семинари, та совітником і референтом суду супружого і справ еміґраційних у львівській митрополичій консисторії. 13 жовтня 1912 року поставлений Ексц. Митрополитом на Епископа Канадійських Українців. До Канади приїхав в падолисті 1212 року. Адреса: — 511 Dominion St., Winnipeg, Man.

Владики української греко-католицької Церкви.

1. Всепрсщ. Митрополит Андрей Шептицький.

2. Прсвщ. Епископ Никита Будка.

3. Прсвщ. Константин Богачевський, епископ американських Українців з Галичини.

4. Прсщ. Василь Такач епископ американських Українців з Угорщини.

5. Прсщ. Йосафат Коциловський, епископ Перемиський.

6. Прсщ. Др. Григорій Хомишин, епископ Станиславівський.

7. Прсщ. С. Міклошій (гр. кат. мад.) Епископ Гайдудорожський.

8. Прсщ. Петро Ґебей, епископ Мукачівський.

9. Прсщ. Др. Діонизий Нярадн, епископ Крижовацький.

10. Преосв. А. Папп для греко-кат. на Угорщині.

11. Впр. і Всеч. о. Климентій Злепко, Вікарий Апостольський для Українців греко-катол. на Буковині.

12. Епископство Пряшівське: Всесв. Гойдич, Ап. Адміністратор.

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

Епископ Епорхії: — Преосвященний Кир Никита Будка.

Ґенер. Вікарий: — Впреп. о. сов. Петро Олексів.

Канцлєр Епар.: — Всеч. о. Никола Бартман.

Епис. Секретар: — Всеч. о. Павло Сулятицький.

Впр. о. Радники Епорхі: — Впреп. о. сов. Петро Олексів; Впреп. о. сов. Мих. Оленьчук; Впреп. о. сов. Мих. Ірха.

Канцелярія Епис. Ординаріяту: — 511 Dominion St., Winnipeg, Man.

ДУХОВЕНСТВО У ВІННІПЕҐУ.

Прокатедральна парохія св. Володимира і Ольги: — Впреп. о. сов. Петро Олексів, ґенер. вікарий, парох — 115 McGregor St.

Парохія Покрови Преч. Д. М.: — Всесв. о. Др. Амврозій Редкевич — 875 College Ave.

Парохія св. о. Николая: — Впреп. о. ігумен Атаназій Филипів Ч.С.В.В. — 612 Flora Ave.

Парохія Пресв. Евхаристії: — Всеч. о. Павло Сулятицький — 511 Dominion St.

Всеч. о. Евген Андрохович, місіонар для підвінніпеґських кольоній — 810 Mountain Ave.

Всеч. о. Петро Пасічник, місіонар для околиць: Селкирк і Босежур — 631 Stella Ave.

Всеч. о. Пантелеймон Божик, місіонар для околиць: Фішер Бренч і Транскони — 73 Disraeli St.

В МАНІТОБІ.

Всеч. о. Петро Каменецький, місіонар для дістрікту Етелберт. Осідок: — P. O. Ethelbert, Man.

Всеч. о. Михайло Пелех, місіонар для дістріктів: — Сифтон і Давфін. Осідок: — P. O. Sifton, Man.

Всеч. о. Павло Решитило, парох Брендону і околиці. Осідок: — 327 North St., Brandon, Man.

Всеч. о. Еміліян Красіцький, парох Кукс Крік і околиці. Осідок: — Cook's Creek, Man.

Впреп. о. сов. Михайло Ірха, парох Ольги і околиці. Осідок: — P. O. Olha, Man.

Всеч. о. Володимир Журавецький, місіонар для дістріктів: Стюартбурн і Емерсон. Осідок: — P. O. Vita, Man.

Преп. о. Филип Ру, парох для Мовтейн Род і Портедж ля Прері. Осідок: — P. O. Portage la Prairie, Man.

Всеч. о. Аполінарій Калужняцький, парох Комарна і околиці. Осідок: — P. O. Komarno, Man.

В САСКАЧЕВАНІ.

Впреп. о. Настоятель Ахіль Делярий Ч.С.Ж. парох, Преп. о. Стефан Бахталовський для дістрікту Айтюни. Осідок: — P. O. Ituna, Sask.

Впр. о. Візитатор Генрих Кінсінґер, Ч.С.І.; Преп. о. Йосиф Ґекір, Ч.С.І., настоятель, Преп. о. Іван Бала, Ч.С.І.; Преп. о. Кулій, Ч.С.І.; Преп. о. Вол. Бізен, Ч.С.І.; Преп. о. Рудакевич, Ч.С.І.; для дістрікту Йорктон. Осідок: — P. O. Yorkton, Sask.

Всеч. о. Данило Попович, місіонар для околиць Канори. Осідок: — P. O. Canora, Sask.

Впреп. о. сов. Михайло Оленчук парох Саскатуну і околиці. Осідок: — 214 Ave. M. So., Saskatoon, Sask.

Всеч. о. Нестор Дрогомирецький, парох Арран і околиці. Осідок: — P. O. Arran, Man.

Всеч. о. Ксенофонт Роздольський, парох Гефорд і околиці. Осідок: — P. O. Hafford, Sask.

Всеч. о. Стефан Федоронько, парох Альвени і околиці. Осідок: — P. O. Alvena, Sask.

В АЛЬБЕРТІ.

Ппреп. о. провінціял Навкратий Крижановський, парох Ч.С.В.В.! Преп. о. Созонт Дидик, Ч.С.В.В.; Преп. о. Софроній Дякович, Ч.С.В.В.; Преп. о. Порфірій Боднар, Ч.С.В.В.; Преп. о. Йосафат Тимочко, Ч.С.В.В., для дістрікту Мундейр. Осідок: — P. O. Mundare, Alta.

Впреп. о ігумен Васил Ладика, Ч.С.В.В., парох; Преп. о. Юрій Жидан для Едмонтону і околиці. Осідок: — 9648 - 108 Ave., Edmonton, Alta.

Всеч. о. Іван Колцун, парох Летбридж і околиці. Осідок: — 1421—4th Ave. North.

Всеч. о. Антін Луговий, парох Калґар і околиці. Осідок: — 910—7th St. N. W.

В ОНТЕРІО.

Всеч. о. Йосиф Филима, парох Гамільтону і околиці. Осідок: — 19 Grey St., Hamilton, Ont.

Всеч. о. Василь Ґіґейчук, парох Оттави. Осідок: — Archbishop's Place, Ottawa, Ont.

Всеч. о. Роман Крупа, парох Віндзор і околиці. Осідок: — 1300½ Lauglois, Winsor, Man.

Всеч. о. Андрей Сарматюк, парох Торонта: — 143 Franklin Ave. W., Toronto, Ont.

Всеч. о. Атаназій Крайківський, парох Форт Віллям і Вест Форту. Осідок: — 629 McIntosh St., Fort William, Ont.

Преп. о. Йосиф Бала, Ч.С.І. місіонар для Судбур і околиці. Осідок: — Sudbury, Ont.

В КВЕБЕКУ.

Всеч. о. Михайло Григорійчук, парох Монтреалю; Всеч. о. Іван Головка. Осідок: — 2388 Iberville St., Montreal, Que.

В НОВІЙ СКОТІЇ.

Всеч. о. Никола Шумський, парох Сидней і околиці. Осідок: — 32 West St., Sydney, N. S.

* * *

В Дух. Семинари в Едмонтоні: — П.П. Криворучка, Калуський, Піх, Перейма, Шванюк.

* * *

В Дух. Семинари в Монтреали: — П. Чорний.

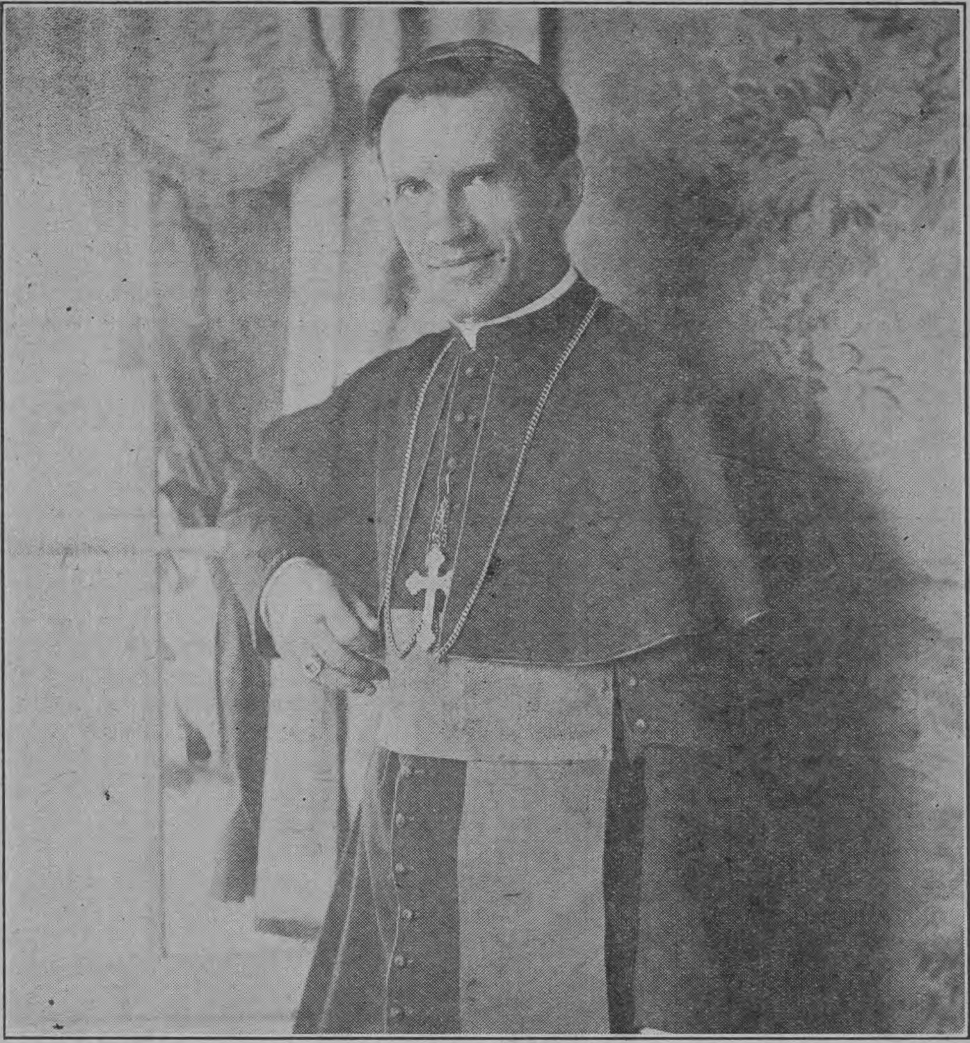

Прсвщ. Епископ Канадійських Українців.
КИР НИКИТА БУДКА

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Епископ	1
Світських священиків	29
Монахів	18
Парохій і місій	299
Шкіл парохіяльних	26

Ювенат о.о. св. Ізбав. в Йорктоні.

Ювенат о.о. Василіян в Мондер.

Колеґія св. Йосифа в Йорктоні.

Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні. — Сиротинців 5

Українців греко-кат. понад 200 тисяч.

Січень — МАЄ 31 ДНІВ — January

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	**Н.**	**Груд. 1927. Пер. Р.**	**Січ., Н. Р. 1928**	7 59	4 11	8 19	3 50	8 8	4 0	0 40
2	20	П.	Ігнатія свм.	Макарія, Ісус.	7 59	4 12	8 19	3 51	8 8	4 1	2 3
3	21	В.	Юліянни	Ґеновефи	7 59	4 13	8 18	3 52	8 8	4 2	3 28
4	22	С.	Анастазії	Тита, Ізабелі	7 58	4 14	8 18	3 53	8 7	4 3	4 54
5	23	Ч.	10 муч. в Криті	Емілії, Телесф.	7 58	4 15	8 17	3 55	8 7	4 4	6 18
6	24	П.	Нав. Різдва, Евгенії	**Трьох Королів**	7 58	4 16	8 17	3 56	8 7	4 6	схд.
7	**25**	**С.**	**Різдво Христа**	Лукіяна, Валєн.	7 57	4 17	8 16	3 58	8 7	4 7	4 10
8	**26**	**Н.**	**Н. по Р. Соб. Пр. Б.**	**Н.1.п.З.К.** Север.	7 57	4 19	8 16	3 59	8 6	4 8	5 23
9	**27**	**П.**	**Стефана перв. муч.**	Мартиніяни	7 56	4 20	8 15	4 1	8 6	4 10	6 40
10	28	В.	Муч. в Нікод.	Павла п. Юл.	7 55	4 21	8 15	4 2	8 5	4 12	7 56
11	29	С.	14 тис. дітий уб. у В.	Гонорати, Ал.	7 55	4 23	8 14	4 4	8 4	4 13	9 10
12	30	Ч.	Анизії і Теодори	Св. Діви	7 54	4 24	8 14	4 5	8 4	4 15	10 20
13	31	П.	Меланії	Ілярія	7 53	4 25	8 13	4 6	8 3	4 17	11 29
14	**1**	**С.**	**Н. Р. 1928. Вас. В.**	Фелікса з Ноллі	7 53	4 26	8 12	4 8	8 2	4 19	ран.
15	**2**	**Н.**	**Н. п. Просв.** Силь. п.	**Н.2.п.З.К.** Мавра	7 52	4 28	8 11	4 10	8 1	4 20	0 37
16	3	П.	Малахія прор.	Маркила папи	7 51	4 29	8 10	4 12	8 0	4 21	1 44
17	4	В.	Соб. 70 апост.	Антонія	7 50	4 30	8 10	4 14	8 0	4 23	2 53
18	5	С.	Навеч., Теоктиста	Приски д.	7 49	4 32	8 9	4 16	7 59	4 24	4 3
19	**6**	**Ч.**	**Богоявл. Госп.**	Фердинанда	7 48	4 33	8 8	4 18	7 57	4 26	5 13
20	7	П.	Собор Ів. Хрест.	Фабіяна і Сев.	7 47	4 35	8 6	4 20	7 56	4 28	6 20
21	8	С.	Юрія, Еміліяна	Аґнети	7 46	4 37	8 4	4 21	7 55	4 30	7 19
22	**9**	**Н.**	**Н. п. Просв. Пол.**	**Н.3.п.З.К.** Він.	7 45	4 39	8 2	4 23	7 54	4 32	зах.
23	10	П.	Григорія Нисейськ.	Оруч. П. Д. М.	7 44	4 40	8 1	4 25	7 53	4 33	5 04
24	11	В.	Теодозія печ.	Тимотея	7 42	4 42	7 59	4 27	7 51	4 35	6 24
25	12	С.	Татіяни	Наверн. Павла	7 41	4 44	7 58	4 29	7 50	4 37	7 46
26	13	Ч.	Єреміла. Стратон.	Полікарпа еп.	7 40	4 45	7 56	4 30	7 48	4 38	9 8
27	14	П.	Отців синайських	Йоана Золот.	7 39	4 47	7 54	4 32	7 46	4 40	10 30
28	15	С.	Павла Т., Івана	Кароля Вел.	7 38	4 48	7 53	4 34	7 44	4 42	11 52
29	**16**	**Н.**	**Н. 32. п. С.** П.ок.св.П.	**Н.4.п.З.К.** Фр. С.	7 37	4 50	7 51	4 36	7 43	4 43	ран.
30	17	П.	† Антонія Вел.	Мартини	7 37	4 52	7 49	4 38	7 42	4 45	1 15
31	18	В.	Анастазія і Кирила	Петра, ісп.	7 36	4 54	7 48	4 40	7 41	4 47	2 39

Місце на записки

бабина корова-April 24. 51

Лютий | МАЄ 29 ДНІВ | February

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	С.	**Січень.** Макарія	**Лютий.** Ігнатія	7 34	4 55	7 46	4 42	7 40	4 49	4 1
2	20	Ч.	† Евфимія	**М. Б. Громн.**	7 32	4 57	7 44	4 44	7 38	4 51	5 18
3	21	П.	Максима, Евгенія	Власія	7 30	4 59	7 42	4 46	7 36	4 53	6 24
4	22	С.	Тимотея, Атаназія	Вероніки	7 28	5 0	7 40	4 48	7 34	4 55	7 16
5	**23**	**Н.**	**Н. о Мит. Фар. К.** 🌕	**Н. Старозап.**	7 27	5 2	7 39	4 50	7 33	4 57	схд.
6	24	П.	Ксенії	Дороти	7 26	5 4	7 37	4 52	7 31	4 58	5 33
7	25	В.	Григорія Богосл.	Ромуальда	7 24	5 6	7 35	4 54	7 29	4 59	6 49
8	26	С.	Ксеноф. і Мар.	Івана	7 22	5 8	7 33	4 56	7 27	5 1	7 59
9	27	Ч.	† Івана Зол.	Апольонії	7 20	5 9	7 31	4 58	7 25	5 3	9 12
10	28	П.	Єфрема	Схоястики	7 19	5 11	7 30	4 59	7 23	5 5	10 21
11	29	С.	Ігнатія, Романа	Десидерія, Евф.	7 18	5 13	7 28	5 2	7 22	5 7	11 29
12	**30**	**Н.**	**Н. о. Бл. с. Тр. Св.**	**Н. Мясп.** Евлял.	7 16	5 15	7 26	5 4	7 20	5 9	ран.
13	31	П.	Кира, Ів. Безср. ☾	Катерини Річчі	7 14	5 16	7 24	5 6	7 18	5 11	0 38
14	1	В.	**Лютий.** Трифона	Валентія	7 12	5 17	7 22	5 8	7 16	5 13	1 46
15	**2**	**С.**	**Стрітення Госп.**	Фавстини	7 10	5 19	7 19	5 10	7 14	5 15	2 56
16	3	Ч.	Симеона й Анни	Юлії діви	7 8	5 21	7 17	5 12	7 12	5 17	4 4
17	4	П.	Ізидора	† Попелєц, Сав.	7 6	5 23	7 15	5 14	7 10	5 19	5 7
18	5	С.	Агафії	Констанції	7 4	5 24	7 13	5 16	7 8	5 21	6 0
19	**6**	**Н.**	**Н. Мясоп.** Вукола Ю.	**Н. Запуст.** Конр.	7 3	5 26	7 11	5 18	7 6	5 23	6 42
20	7	П.	Партенія	Евстахія	7 1	5 28	7 9	5 20	7 4	5 24	7 15
21	8	В.	Теодора Стр. 🌑	Андрея	7 0	5 30	7 7	5 22	7 2	5 26	зах.
22	9	С.	Мчн. Никифора	† Попел., Петр.	6 58	5 31	7 5	5 24	7 0	5 28	6 49
23	10	Ч.	Харлампія	Романа	6 56	5 33	7 3	5 26	6 58	5 30	8 13
24	11	П.	Власія, Теодора	Матея ап.	6 54	5 35	7 1	5 28	6 56	5 32	9 37
25	12	С.	Мелетія, Марини	Анастазії	6 52	5 36	6 59	5 30	6 54	5 34	11 1
26	**13**	**Н.**	**Н. Сироп.** Мартин.	**Н. 1. пост.** Алек.	6 50	5 38	6 57	5 32	6 52	5 36	ран.
27	14	П.	Авксентія	Нестора	6 48	5 40	6 55	5 34	6 50	5 38	0 27
28	15	В.	Онисима, ап. ☽	Теофіля	6 47	5 41	6 54	5 35	6 49	5 39	1 50
29	16	С.	Памула	Романа ісповід.	6 46	5 42	6 53	5 36	6 48	5 40	3 9

Місце на записки

Березень | МАЄ 31 ДНІВ | March

Нв. ст.	Ст. ст.	Дні	Свята: Греко-католицькі	Свята: Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті: Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	17	Ч.	**Лют.** Теодора	Альбіни еп.	6 44	5 44	6 51	5 38	6 46	5 42	4 19
2	18	П.	Льва папи	Симпліція	6 42	5 45	6 49	5 40	6 43	5 43	5 13
3	19	С.	Архипа, Теодота	Кунеґунди	6 39	5 47	6 46	5 42	6 41	5 45	5 56
4	**20**	**Н.**	**1. Н. пос.** Льва, еп.	**2. посту.** Казим.	6 37	5 49	6 44	5 44	6 39	5 47	6 26
5	21	П	Тимотея	Евзебія, Фрид.	6 35	5 50	6 41	5 46	6 36	5 48	схд.
6	22	В.	С.С.М. в Єфезі ○	Колети д.	6 33	5 52	6 38	5 48	6 34	5 50	5 44
7	23	С.	Полікарпа	Томи	6 30	5 53	6 36	5 50	6 32	5 51	6 56
8	24	Ч.	1. і 2. найд. гол. І. Х.	Івана Божого	6 28	5 55	6 33	5 52	6 30	5 53	8 5
9	25	П.	Тарасія еп.	Францiски д.	6 26	5 56	6 30	5 54	6 28	5 55	9 14
10	26	С.	Порфірія	40 мучеників	6 24	5 58	6 27	5 56	6 25	5 57	10 23
11	**27**	**Н.**	**2. Н. посту.** Прокопія	**Н. Глуха.** Конст.	6 22	5 59	6 24	5 58	6 22	5 59	11 32
12	28	П.	Власія, Нестора	Григорія Вел.	6 20	6 1	6 21	5 59	6 20	6 0	ран.
13	29	В.	Касіяна, рим.	Розини і Фрид.	6 18	6 2	6 19	6 1	6 18	6 2	0 43
14	1	С.	**Берез.** Евдокії ☾	Матильди	6 16	6 4	6 17	6 3	6 16	6 4	1 50
15	2	Ч.	Теодота	Льонґіна	6 14	6 5	6 14	6 5	6 13	6 6	2 54
16	3	П.	Зенона, Евтропія	Любина, Герб.	6 12	6 7	6 11	6 7	6 11	6 8	3 51
17	4	С.	Гарасима, Юліяна	Ґертруди	6 9	6 9	6 9	6 9	6 9	6 9	4 36
18	**5**	**Н.**	**3. Н. пос. Хрест. п.**	**Середопост.** Ед.	6 7	6 11	6 6	6 11	6 7	6 11	5 13
19	6	П.	42 муч. в Аморії	Йосифа обруч.	6 5	6 13	6 4	6 13	6 5	6 13	5 43
20	7	В.	Єфрема, Павла	Евфемії, Клявд.	6 3	6 14	6 2	6 15	6 2	6 15	6 4
21	8	С.	Теофілякта ●	Бенедикта	6 0	6 16	6 0	6 17	6 0	6 17	зах.
22	9	Ч.	† С. С. 40 мучен.	7. бол. Пр. Діви	5 58	6 17	5 58	6 18	5 57	6 18	7 11
23	10	П.	Кондрата	Віктора	5 55	6 19	5 55	6 20	5 55	6 20	8 39
24	11	С.	Софронія	Гавриїла, Алек.	5 53	6 20	5 52	6 22	5 52	6 22	10 7
25	**12**	**Н.**	**4. Н. посту.** Теофана	**Чор. Бл. П. Д. М.**	5 51	6 22	5 49	6 24	5 50	6 24	11 36
26	13	П.	Никифора	Теодозія, Еман.	5 49	6 24	5 47	6 26	5 48	6 25	ран.
27	14	В.	Венедикта	Руперта	5 47	6 25	5 44	6 28	5 46	6 26	1 0
28	15	С.	Агапія, Поклони ☽	Сикста	5 45	6 26	5 42	6 30	5 44	6 28	2 14
29	16	Ч.	Савина і Юл.	Кирила	5 43	6 28	5 39	6 32	5 42	6 30	3 14
30	17	П.	Алексія чол. Бож.	Квірина	5 40	6 30	5 37	6 34	5 39	6 31	3 59
31	18	С.	Кирила Єрус.	Бальбіни діви	5 38	6 31	5 35	6 36	5 37	6 33	4 32

Місце на записки

Квітень | МАЄ 30 ДНІВ | April

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	**19**	**Н.**	**Берез. 5. Н. посту**	**Квіт.** 6. Цвітна	5 36	6 33	5 32	6 37	5 34	6 35	4 57
2	20	П.	Івана мч., Сергія	Франца	5 34	6 35	5 30	6 39	5 32	6 37	5 15
3	21	В.	Якова ісп. Томи	7. бол. П. Д. М.	5 32	6 36	5 27	6 41	5 30	6 39	5 32
4	22	С.	Василія свм. ○	Ізидора	5 30	6 38	5 25	6 43	5 27	6 40	схд.
5	23	Ч.	Преп. Нікона	Вінкентія	5 28	6 39	5 22	6 44	5 25	6 42	7 2
6	24	П.	Захарія, Якова	Вел. П., Целест.	5 25	6 40	5 20	6 46	5 22	6 43	8 11
7	**25**	**С.**	**Благов. Пр. Бог.**	Вел. С. Германа	5 23	6 42	5 18	6 48	5 20	6 44	9 20
8	**26**	**Н.**	**6. Квіт.** Соб. Ар. Гав.	**Великд.** Діоніз.	5 21	6 43	5 16	6 50	5 18	6 46	10 30
9	27	П.	Матрони	**Св. Пон.,** Марії	5 19	6 45	5 13	6 52	5 15	6 48	11 38
10	28	В.	Іляріона	Єзекіїла пр.	5 17	6 47	5 10	6 54	5 13	6 50	ран.
11	29	С.	Марка	Льва папи	5 14	6 48	5 7	6 56	5 11	6 52	0 45
12	30	Ч.	Стр. четв., Ів. лісів	Юлія	5 12	6 49	5 5	6 58	5 9	6 54	1 44
13	**31**	**П.**	**Вел. Пят.,** Іпатія ☾	Юстини	5 10	6 51	5 2	7 0	5 7	6 56	2 34
14	1	С.	**Квіт.** В. суб. Марії Ег.	Валєріяна	5 7	6 53	5 0	7 2	5 4	6 57	3 12
15	**2**	**Н.**	**Великдень,** Тита	**Н.1.Біла.** Людв.	5 5	6 55	4 58	7 4	5 2	6 58	3 43
16	**3**	**П.**	**Св. Понед.,** Никити	Лямберта	5 4	6 56	4 56	7 5	5 0	6 59	4 8
17	**4**	**В.**	**Св. Второк,** Йосифа	Рудольфа еп.	5 2	6 57	4 54	7 7	4 58	7 1	4 28
18	5	С.	Теодула	Апольонія	5 0	6 58	4 51	7 9	4 56	7 3	4 47
19	6	Ч.	Евтихія	Емми вдови	4 58	6 59	4 49	7 11	4 53	7 5	5 4
20	7	П.	Григорія Мел. ●	Аґнети	4 56	7 1	4 46	7 13	4 51	7 6	зах.
21	8	С.	Іродіона	Анзельма	4 54	7 3	4 44	7 14	4 49	7 8	9 7
22	**9**	**Н.**	**1. Н. Томина,** Евпсих.	**Н.2.п.В.** Сотера	4 52	7 5	4 41	7 16	4 47	7 10	10 36
23	10	П.	Терентія	Войтіха еп.	4 50	7 7	4 39	7 18	4 45	7 11	11 59
24	11	В.	Антипи	Ґеорґія муч.	4 48	7 9	4 37	7 20	4 43	7 12	ран.
25	12	С.	Василія, Яросл.	Марка єван.	4 46	7 10	4 35	7 22	4 41	7 14	1 8
26	13	Ч.	Артемона ☽	Клита і Марк.	4 44	7 12	4 33	7 23	4 39	7 16	2 0
27	14	П.	Мартина	Переґріна	4 42	7 14	4 31	7 25	4 37	7 18	2 37
28	15	С.	Трофима	Віталіса	4 40	7 16	4 28	7 27	4 35	7 20	3 2
29	**16**	**Н.**	**2. Миронос.** Агафії	**Н.3.п.В.** Петра	4 38	7 17	4 26	7 29	4 33	7 22	3 23
30	17	П.	Симеона Акак.	Катерини Сен.	4 37	7 19	4 24	7 31	4 31	7 24	3 40

Місце на записки

Травень | МАЄ 31 ДНІВ | May

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	18	В.	**Квіт.** Преп. Івана	Филипа і Якова	4 35	7 20	4 22	7 33	4 29	7 26	3 54
2	19	С.	Івана стар. лавр.	Жиґмонта	4 33	7 22	4 20	7 35	4 27	7 28	4 8
3	20	Ч.	Теодора, Тріх.	Найден. Ч. Х.	4 31	7 23	4 18	7 37	4 25	7 29	4 20
4	21	П.	Януаріяісп.	Фльоріяна	4 29	7 24	4 16	7 39	4 23	7 31	схд.
5	22	С.	Теодора, еп. Луки	Пія V., папи	4 28	7 25	4 14	7 41	4 21	7 33	8 20
6	**23**	**Н.**	**3. О розсл.** † Юрія	**Н.4.п.В.** Івана	4 27	7 27	4 12	7 42	4 20	7 34	9 30
7	24	П.	Сави	Доміцелі	4 25	7 28	4 10	7 44	4 18	7 36	10 36
8	25	В.	† Єванг. Марка	Станислава	4 23	7 30	4 8	7 46	4 16	7 38	11 38
9	26	С.	Василія свмч.	Григорія	4 21	7 31	4 6	7 47	4 14	7 39	ран.
10	27	Ч.	Симеона ср. Госп.	Ізидора, Орача	4 20	7 33	4 4	7 49	4 12	7 41	0 31
11	28	П.	Максима і Ясона	Мамерта	4 19	7 34	4 3	7 51	4 11	7 42	1 14
12	29	С.	Милетона, 9 муч.	Панкратія	4 18	7 36	4 1	7 53	4 9	7 44	1 46
13	**30**	**Н.**	**4. О самар.** † Якова	**Н.5.п.В.** Серват.	4 16	7 38	3 59	7 55	4 7	7 46	2 12
14	1	П.	**Трав.** Єремії прор.	Боніфатія	4 14	7 39	3 57	7 56	4 6	7 47	2 33
15	2	В.	† Бориса і Гліба	Софії і 3 доньок	4 12	7 41	3 55	7 58	4 5	7 49	2 51
16	3	С.	† Теодоз. печ.	Івана Непом.	4 11	7 42	3 54	7 59	4 4	7 50	3 8
17	4	Ч.	Пелягії М.	**Возн. Госп.** Пас.	4 9	7 43	3 52	8 1	4 2	7 52	3 25
18	5	П.	Ірини муч.	Фелікса	4 8	7 45	3 50	8 3	4 1	7 53	3 44
19	6	С.	Йова многостр.	Петра, Келест.	4 7	7 46	3 49	8 5	4 0	7 54	зах.
20	**7**	**Н.**	**5. О сліп.** Яв.зн.ч.Хр.	**Н.6.п.В.** Бернг.	4 6	7 47	3 47	8 6	3 58	7 56	9 31
21	8	П.	† Івана Богос.	Олени Кор.	4 5	7 48	3 46	8 7	3 56	7 57	10 49
22	9	В.	Пер. мощ. св. Мик.	Юлії Діви	4 4	7 49	3 45	8 9	3 54	7 59	11 51
23	10	С.	Симеона З.	Дезидерія	4 3	7 51	3 43	8 11	3 53	8 0	ран.
24	11	Ч.	**Возн. Госп.,** Мокія	Йоанни	4 2	7 53	3 42	8 13	3 52	8 1	0 36
25	12	П.	Епіфанія еп.	Урбана І. папи	4 1	7 54	3 41	8 14	3 51	8 3	1 7
26	13	С.	Гликерії муч.	Филима Нері	4 0	7 55	3 40	8 15	3 50	8 4	1 30
27	**14**	**Н.**	**6. Св. Отців.** Ізидора	**Сош. Св. Духа**	3 59	7 56	3 38	8 17	3 49	8 5	1 49
28	15	П.	Пахомія Вел.	**П. З. Св.** Вільг.	3 58	7 57	3 37	8 18	3 48	8 6	2 4
29	16	В.	Модеста, Теодора	Максиміна	3 57	7 58	3 36	8 20	3 47	8 8	2 17
30	17	С.	Андроніка	Фелікса	3 56	7 59	3 35	8 21	3 46	8 9	2 30
31	18	Ч.	Теодота М.	Петронелі	3 55	8 0	3 34	8 22	3 45	8 10	2 44

Місце на записки

Червень МАЄ 30 ДНІВ June

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко - католицькі	СВЯТА Римо - кат.	Схід сонця у Манітобі	Захід сонця у Манітобі	Схід сонця у Саскачевані	Захід сонця у Саскачевані	Схід сонця у Алберті	Захід сонця у Алберті	місяця Схід і Захід Ман.
1	19	П.	**Трав.** Патрикія	Якова	3 54	8 1	3 33	8 23	3 45	8 11	3 0
2	20	С.	Талалея	Еразма	3 53	8 2	3 32	8 24	3 44	8 12	3 17
3	**21**	**Н.**	**Сош. Св. Духа** ☺	**1.п. С. Св. Трой.**	3 53	8 3	3 32	8 25	3 44	8 13	схд.
4	**22**	**П.**	**Пресв. Тройці,** Вас.	Квірина	3 52	8 4	3 31	8 26	3 43	8 14	9 33
5	23	В.	Михайла, Евфроз.	Фльорентія	3 52	8 5	3 30	8 27	3 42	8 15	10 29
6	24	С.	Симеона, Стовпн.	Норберта	3 51	8 6	3 30	8 28	3 42	8 16	11 14
7	25	Ч.	3-тє Найд. гол. св. Ів.	**Боже Тіло,** Роб.	3 51	8 7	3 29	8 29	3 41	8 17	11 49
8	26	П.	Ап. Карпа	Медарда	3 50	8 7	3 29	8 30	3 40	8 17	ран.
9	27	С.	Терапонта	Прима	3 50	8 8	3 28	8 31	3 40	8 18	0 17
10	**28**	**Н.**	**1. п. С. Всіх Святих**	**2.п.Сош.,** Марґ.	3 50	8 9	3 28	8 32	3 39	8 19	0 39
11	29	П.	Теодозії муч. ☾	Варнави, ап.	3 50	8 10	3 27	8 33	3 39	8 19	0 56
12	30	В.	Ізаакія	Онуфрія	3 50	8 11	3 27	8 34	3 39	8 20	1 13
13	31	С.	Єрмія і Єрмея	Антонія з Пад.	3 49	8 11	3 27	8 35	3 39	8 20	1 29
14	1	Ч.	**Черв.** † Торж. св. Ев.	Василія Вел.	3 49	8 12	3 26	8 35	3 39	8 21	1 47
15	2	П.	Никифора	† Торж. Б. Сер.	3 49	8 12	3 26	8 36	3 38	8 22	2 7
16	3	С.	Лукіяна	Франца з Ас.	3 49	8 13	3 26	8 36	3 38	8 22	2 32
17	**4**	**Н.**	**2. п. С.** Митроф. ●	**3.п.Сош.** Адол.	3 49	8 13	3 26	8 36	3 38	8 23	3 6
18	5	П.	Доротея еп. Т.	Марка, Маркел.	3 49	8 13	3 26	8 36	3 38	8 23	зах.
19	6	В.	Ілnяріона, Виссаріона	Ґервазого	3 49	8 14	3 26	8 36	3 38	8 24	10 27
20	7	С.	Теодота свм.	Сильверія	3 49	8 14	3 26	8 37	3 38	8 24	11 6
21	8	Ч.	Теодора стр.	Альойзія Ґонз.	3 50	8 14	3 26	8 37	3 38	8 24	11 32
22	9	П.	† Торж. Б.С. Теклі м.	Павлина	3 50	8 14	3 26	8 37	3 39	8 24	11 52
23	10	С.	Тимотея, Антон.	Зенона	3 50	8 14	3 26	8 37	3 39	8 24	ран.
24	**11**	**Н.**	**3.п.Сош.** Вартол. ☽	**4.п.Сош.** Ів. Хр.	3 50	8 14	3 27	8 37	3 39	8 24	0 9
25	12	П.	† Онуфрія Вел.	Проспера	3 51	8 14	3 27	8 38	3 40	8 25	0 24
26	13	В.	Анкилини муч.	Івана і Павла	3 51	8 14	3 27	8 38	3 40	8 25	0 37
27	14	С.	Єлисея пророка	Владислава	3 51	8 14	3 28	8 38	3 41	8 25	0 51
28	15	Ч.	Преп. Амоса, Єрон.	Льва II. папи	3 52	8 14	3 28	8 38	3 41	8 25	1 6
29	16	П.	Тихона еп.	**Петра і Павла**	3 52	8 14	3 29	8 38	3 42	8 25	1 24
30	17	С.	Мануїла	Згад. св. Павла	3 53	8 14	3 30	8 37	3 43	8 24	1 45

Місце на записки

Липень — МАЄ 31 ДНІВ — July

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Мач. Схід і Захід місяця
1	**18**	**Н.**	**Черв. 4.п.С.** Леонтія	**Лип.5.п.С.** Теоб.	3 54	8 14	3 30	8 37	3 44	8 24	2 12
2	19	П.	Юди ап., Зосима	Пос. Пр. Д. М.	3 55	8 14	3 31	8 36	3 44	8 24	схд.
3	20	В.	Торж. Б. Серця	Геліодори, Кор.	3 56	8 13	3 32	8 35	3 45	8 23	9 12
4	21	С.	Юліяна	Йосифа Кал.	3 56	8 13	3 33	8 35	3 45	8 23	9 50
5	22	Ч.	Евсевія	Фільомени д.	3 57	8 12	3 34	8 34	3 46	8 22	10 20
6	23	П.	Агрипіни	Ісаії прор.	3 58	8 12	3 35	8 33	3 47	8 22	10 44
7	**24**	**С.**	**Різдв. Св. Ів. Хр.**	Пульхерії	3 59	8 11	3 36	8 32	3 48	8 21	11 3
8	**25**	**Н.**	**5. п. С.** Февронії	**6. п С.** Єлисав.	4 0	8 10	3 37	8 31	3 49	8 20	11 20
9	26	П.	Давида	Кирила еп.	4 1	8 10	3 38	8 30	3 50	8 19	11 36
10	27	В.	Самсона	Амалії діви	4 1	8 9	3 40	8 29	3 51	8 18	11 52
11	28	С.	Кира і Івана	Пелягії	4 2	8 8	3 41	8 27	3 52	8 17	ран.
12	**29**	**Ч.**	**Ап. Петра і Павла**	Генрика і Гвал.	4 3	8 7	3 42	8 26	3 53	8 16	0 10
13	30	П.	Соб. 12 Ап.	Марґарети	4 4	8 6	3 44	8 25	3 55	8 16	0 31
14	1	С.	**Лип.** Кос. і Дам.	Бонавентури	4 5	8 5	3 45	8 24	3 56	8 15	1 0
15	**2**	**Н.**	**6.п.С.** † Пол.Риз.П.Б.	**7. п. С.** Роз. Ап.	4 6	8 4	3 46	8 23	3 57	8 14	1 40
16	3	П.	Анатоля і Мокія	Пр. Д. М. Шк.	4 7	8 3	3 47	8 22	3 58	8 13	2 35
17	4	В.	Андрея крит.	Алексія і Бер.	4 8	8 2	3 48	8 21	3 59	8 12	зах.
18	5	С.	Кирила і Методія	Симеона з Л.	4 10	8 1	3 50	8 20	4 1	8 11	9 32
19	6	Ч.	Атаназія	Вінкентія з П.	4 11	8 0	3 51	8 18	4 3	8 10	9 54
20	7	П.	Тони прп.	Іллі, Чеслава	4 12	7 59	3 53	8 16	4 4	8 8	10 14
21	8	С.	Прокопія м.	Пракседи діви	4 14	7 58	3 54	8 15	4 5	8 7	10 29
22	**9**	**Н.**	**7. п. С.** Панкратія	**8. п. С.** Марії М.	4 15	7 57	3 56	8 13	4 6	8 6	10 43
23	10	П.	†Антонія печер.	Аполінарія	4 16	7 56	3 58	8 12	4 8	8 4	10 57
24	11	В.	Ольги княг. укр.	Христини муч.	4 17	7 55	4 0	8 11	4 10	8 2	11 11
25	12	С.	Прокла і Ілярія	Якова, ап.	4 19	7 53	4 1	8 9	4 11	8 0	11 27
26	13	Ч.	† Собор св. Гавр.	Анни м., Пр. Д.	4 21	7 51	4 3	8 7	4 12	7 59	11 47
27	14	П.	Онисима	Наталії діви	4 23	7 50	4 5	8 5	4 14	7 58	ран.
28	15	С.	† Володимира В.	Інокентія папи	4 24	7 49	4 6	8 3	4 15	7 57	0 11
29	**16**	**Н.**	**8. п. С.** Атиноґена	**9. п. С.** Марти д.	4 25	7 47	4 8	8 2	4 17	7 55	0 44
30	17	П.	Марини муч.	Авдона і Сенни	4 26	7 46	4 9	8 1	4 18	7 54	1 27
31	18	В.	Якинта, Еміліяна	Ігнатія Льойолі	4 27	7 45	4 10	8 0	4 19	7 53	2 23

Місце на записки

Серпень — МАЄ 31 ДНІВ — August

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА: Греко - католицькі	Римо - кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті: Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	С.	Лип. Мокрини	Н. Петра в ок.	4 28	7 44	4 12	7 58	4 20	7 52	схд.
2	20	Ч.	† Ілії, прор.	Пр. Д. Ангел.	4 30	7 42	4 14	7 56	4 22	7 50	8 49
3	21	П.	Симеона юрод.	Зн. св. Стеф.	4 31	7 40	4 16	7 54	4 24	7 47	9 9
4	22	С.	Марії Магд.	Домініка	4 33	7 38	4 18	7 53	4 26	7 45	9 27
5	**23**	**Н.**	**9. п. С.** Теоф., Троф.	**10. п. С.** М.Б.Сн.	4 35	7 36	4 19	7 51	4 28	7 43	9 42
6	24	П.	†Бориса і Гліба	† Преобр. Госп.	4 36	7 34	4 21	7 49	4 29	7 41	9 59
7	25	В.	†Усп. св. Анни	Каєтана	4 37	7 32	4 23	7 47	4 30	7 39	10 15
8	26	С.	Єрмолая, Параск.	Кіріяка	4 39	7 31	4 25	7 45	4 32	7 37	10 35
9	27	Ч.	† Пантелеймона	Романа і Сек.	4 40	7 30	4 26	7 43	4 34	7 36	11 2
10	28	П.	Прохора	Лаврентія	4 42	7 28	4 28	7 41	4 36	7 34	11 35
11	29	С.	Калиники, Сераф.	Зузанни діви	4 44	7 26	4 30	7 39	4 38	7 32	ран.
12	**30**	**Н.**	**10. п. С.** Сили Андр.	**11. п. С.** Кляри	4 45	7 24	4 32	7 37	4 39	7 30	0 21
13	31	П.	Евдокима правед.	Гіполита	4 46	7 23	4 34	7 35	4 41	7 28	1 24
14	1	В.	**Серп.** В. ч. Х. Маков.	Евзебія	4 47	7 21	4 35	7 33	4 42	7 26	2 40
15	2	С.	Пер. мощ. св. Ст.	Усп. Пр. Бог.	4 48	7 19	4 37	7 31	4 44	7 24	зах.
16	3	Ч.	Ісаакія	Роха Виз.	4 50	7 17	4 39	7 29	4 46	7 22	8 17
17	4	П.	7 отр. в Еф. Евдок.	Ліберата	4 52	7 15	4 41	7 26	4 47	7 20	8 34
18	5	С.	Евсиґнія	Єлени	4 54	7 13	4 43	7 24	4 49	7 18	8 48
19	**6**	**Н.**	**11.п.С. Преобр. Госп.**	**12. п. С.** Беґіни	4 55	7 11	4 44	7 21	4 50	7 16	9 2
20	7	П.	Дометія, Пул.	Стефана кор.	4 57	7 9	4 46	7 18	4 52	7 14	9 16
21	8	В.	Еміліяна	Іванни Фрем.	4 58	7 7	4 48	7 16	4 54	7 12	9 31
22	9	С.	Ап. Матея	Фільберта	4 59	7 5	4 50	7 14	4 55	7 10	9 50
23	10	Ч.	Лаврентія м.	Филипа, еп.	5 1	7 3	4 52	7 12	4 57	7 8	10 12
24	11	П.	Евпла, Клявдії	Вартоломея	5 2	7 1	4 53	7 10	4 58	7 5	10 40
25	12	С.	Фотія, Аникити	Людвика кор.	5 4	7 0	4 55	7 8	5 0	7 3	11 20
26	**13**	**Н.**	**12. п. С.** Максима	**13. п. С.** Зефір.	5 5	6 58	4 57	7 6	5 1	7 1	ран.
27	14	П.	Михея, Теодоз.	Йосифа Кал.	5 7	6 56	4 59	7 3	5 3	6 58	0 10
28	**15**	**В.**	**Успен. Пр. Бог.**	Авґустини	5 9	6 54	5 1	7 0	5 5	6 56	1 12
29	16	С.	Перен. Обр. Господ.	Ус. св. Івана	5 10	6 52	5 2	6 58	5 6	6 54	2 25
30	17	Ч.	Мирона м.	Рожі з Лім.	5 11	6 49	5 4	6 56	5 7	6 52	схд.
31	18	П.	Фльора і Лавра	Раймунда	5 13	6 47	5 5	6 53	5 9	6 50	7 30

Місце на записки

Вересень — МАЄ 30 ДНІВ — September

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	С.	**Серп.** Андрея, Теклі	**Верес.** Еґідія	5 15	6 44	5 7	6 50	5 11	6 48	7 48
2	**20**	**Н.**	**13. п. С.** Самуїла	**14. п. С.** Юста	5 17	6 42	5 9	6 48	5 13	6 45	8 4
3	21	П.	Тадея ап.	Ізабелі, Брон.	5 18	6 40	5 11	6 46	5 15	6 43	8 21
4	22	В.	Аґатоника	Розалії	5 20	6 38	5 13	6 44	5 17	6 41	8 40
5	23	С.	Іринея, Луппа	Лаврентія	5 22	6 36	5 15	6 42	5 19	6 39	9 3
6	24	Ч.	Свм. Евтихія ☾	Захарії пр.	5 23	6 34	5 17	6 40	5 20	6 36	9 35
7	25	П.	Тита, Вартол.	Реґіни діви	5 24	6 32	5 19	6 37	5 22	6 33	10 17
8	26	С.	Адріяна, Наталії	† Різдво Пр. Б.	5 25	6 29	5 20	6 34	5 23	6 31	11 13
9	**27**	**Н.**	**14. п. С.** Сави, Пім.	**15. п. С.** Ґорґон.	5 26	6 27	5 22	6 32	5 25	6 29	ран.
10	28	П.	Авґустина	Николая з Т.	5 28	6 25	5 24	6 30	5 27	6 27	0 22
11	29	В.	† Усік. г. Ів. Хр.	Якинта і Прота	5 29	6 23	5 26	6 27	5 29	6 25	1 40
12	30	С.	Олександра, Івана	Ґвідона	5 31	6 20	5 28	6 24	5 30	6 22	3 0
13	31	Ч.	Пол. пояса Пр. Б. ●	Товії	5 32	6 18	5 29	6 22	5 31	6 20	4 20
14	1	П.	**Верес.** Симеона	Воздв. Ч. Хр.	5 33	6 16	5 31	6 19	5 33	6 18	зах.
15	2	С.	Маманта, Івана	Нікодима	5 35	6 14	5 33	6 16	5 35	6 16	7 7
16	**3**	**Н.**	**15. п. С.** Антина	**16. п. С.** Людм.	5 37	6 12	5 35	6 13	5 37	6 13	7 21
17	4	П.	Вавила, Мойсея	Лмберта	5 38	6 9	5 37	6 11	5 38	6 11	7 36
18	5	В.	Захарії	Томи з Вілян	5 40	6 7	5 38	6 9	5 39	6 8	7 53
19	6	С.	Чудо св. Мих.	Януарія	5 42	6 5	5 40	6 7	5 41	6 6	8 12
20	7	Ч.	Созонта	Евстахія	5 44	6 3	5 42	6 4	5 43	6 4	8 38
21	**8**	**П.**	**Різдво Пр. Бог.** ☽	Матея ап.	5 45	6 1	5 44	6 2	5 45	6 2	9 12
22	9	С.	Йоакима і Анни	Маврикія	5 46	5 58	5 46	6 1	5 47	5 59	9 55
23	**10**	**Н.**	**16. п. С.** Минод.	**17. п. С.** Теклі	5 48	5 56	5 47	5 59	5 48	5 56	10 54
24	11	П.	Теодори прп.	Ґерарда	5 50	5 54	5 49	5 56	5 50	5 54	ран.
25	12	В.	Автонома	Клеофи	5 52	5 52	5 51	5 53	5 52	5 52	0 2
26	13	С.	Корнилія	Кипріяна	5 53	5 50	5 53	5 50	5 54	5 49	1 18
27	**14**	**Ч.**	**Воздв. Ч. і Ж. Хр.**	Косми і Дам.	5 54	5 47	5 55	5 48	5 56	5 47	2 40
28	15	П.	Никити	Всячеслава к.	5 55	5 45	5 56	5 45	5 57	5 45	4 1
29	16	С.	Евфимії, Людм. ○	**† Михаїла Арх.**	5 56	5 43	5 58	5 42	5 59	5 43	схд.
30	**17**	**Н.**	**17. п. С.** Соф. В.Н.іЛ.	**18. п. С.** Єронім.	5 58	5 41	6 0	5 40	6 1	5 41	6 25

Місце на записки

Жовтень | МАЄ 31 ДНІВ | October

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	18	П.	**Верес.** Евгенія	**Жовт.** Ремігія	6 0	5 39	6 2	5 37	6 2	5 38	6 44
2	19	В.	Трофима, Саватія	Леодеґара	6 2	5 36	6 4	5 34	6 3	5 35	7 5
3	20	С.	Евстафія, Татіяни	Кандида	6 3	5 34	6 5	5 32	6 4	5 33	7 35
4	21	Ч.	Кондрата	Франца Сераф.	6 5	5 32	6 7	5 30	6 6	5 31	8 13
5	22	П.	Фоки, Йони	Плякида	6 7	5 30	6 9	5 27	6 7	5 29	9 5
6	23	С.	† Зач. Ів. Хрест. ☾	Брунона	6 9	5 28	6 11	5 24	6 9	5 26	10 12
7	**24**	**Н.**	**18. п. Сош.** Теклі м.	**19. п. С.** Юстин.	6 10	5 26	6 13	5 21	6 11	5 24	11 28
8	25	П.	Евфрозини, Пафн.	Бриґіди	6 11	5 23	6 14	5 19	6 12	5 22	ран.
9	26	В.	Пр. св. ап. Івана	Діонізія, Вінк.	6 13	5 21	6 16	5 17	6 14	5 20	0 47
10	27	С.	Калистрата	Францішка Б.	6 15	5 19	6 18	5 14	6 16	5 18	2 5
11	28	Ч.	Харітона	Плакиди М.	6 16	5 17	6 20	5 11	6 17	5 16	3 22
12	29	П.	Киріяка	Максиміліяна	6 17	5 15	6 22	5 9	6 19	5 13	4 35
13	30	С.	Григорія ●	Едварда кор.	6 18	5 13	6 24	5 7	6 21	5 10	5 47
14	**1**	**Н.**	**Жовт. 19.п.С.** Покр.	**20. п. С.** Калик.	6 19	5 11	6 26	5 4	6 23	5 8	зах.
15	2	П.	Кипріяна, Юстини	Тереси	6 21	5 9	6 28	5 2	6 25	5 5	5 57
16	3	В.	Діонізія	Ґалля	6 23	5 7	6 30	5 0	6 27	5 4	6 16
17	4	С.	Єротея	Лукин. Ядвиґи	6 25	5 5	6 32	4 58	6 29	5 3	6 38
18	5	Ч.	Харитини	Ев. Луки	6 27	5 3	6 34	4 56	6 30	5 1	7 8
19	6	П.	† Ап. Томи	Петра з Альк.	6 29	5 1	6 36	4 54	6 32	4 59	7 48
20	7	С.	Серґія і Вакха	Феліціяна	6 31	4 59	6 38	4 51	6 33	4 56	8 39
21	**8**	**Н.**	**20. п. С.** Пелагії ☽	**21. п. С.** Уршулі	6 32	4 57	6 40	4 49	6 35	4 54	9 42
22	9	П.	† Якова ап.	Кордулі	6 34	4 55	6 42	4 47	6 37	4 51	10 54
23	10	В.	Евлампія	Івана Калістр.	6 35	4 53	6 43	4 45	6 39	4 49	ран.
24	11	С.	Филипа	Рафаїла Арх.	6 37	4 51	6 45	4 43	6 41	4 47	0 11
25	12	Ч.	Прова, Тараха	Івана Кант.	6 38	4 49	6 47	4 40	6 42	4 45	1 31
26	13	П.	Параскеви, Наз.	Евариста	6 40	4 47	6 49	4 38	6 44	4 43	2 53
27	14	С.	Карпа муч.	Савини муч.	6 41	4 45	6 51	4 36	6 46	4 41	4 17
28	**15**	**Н.**	**21. п. С.** Лук. ○	**22. п. С.** Симона	6 43	4 44	6 53	4 34	6 48	4 39	схд.
29	16	П.	Льонґина гот.	Наркиза еп.	6 45	4 42	6 55	4 32	6 50	4 37	5 6
30	17	В.	Андрея, Осії	Клявдія	6 47	4 40	6 57	4 30	6 52	4 35	5 32
31	18	С.	Ап. Луки	Вольфґанґа	6 49	4 39	6 59	4 28	6 54	4 33	6 7

Місце на записки

Листопад — МАЄ 30 ДНІВ — November

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-католицькі	СВЯТА Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	19	Ч.	**Жовт.** Йоіла проп.	**Всіх святих**	6 50	4 37	7 1	4 26	6 55	4 31	6 55
2	20	П.	Артемія	† День задушн.	6 51	4 35	7 3	4 24	6 57	4 30	7 59
3	21	С.	Іляріона Вел.	Губерта	6 53	4 33	7 5	4 22	6 59	4 28	9 15
4	**22**	**Н.**	**22. п. С.** Гликер.	**23. п. С.** Кароля	6 55	4 31	7 7	4 20	7 1	4 26	10 34
5	23	П.	† Якова ап. бр. Госп.	Єлисавети	6 57	4 29	7 9	4 18	7 3	4 24	11 54
6	24	В.	Арети, Атаназія	Леонарда	6 59	4 28	7 11	4 16	7 5	4 22	ран.
7	25	С.	Маркіяна	Теоґата	7 0	4 27	7 12	4 14	7 6	4 21	1 12
8	26	Ч.	**Вмч. Димитрія**	4 Коронатів	7 2	4 25	7 14	4 12	7 8	4 19	2 25
9	27	П.	Нестора	Теодора	7 4	4 23	7 16	4 10	7 10	4 17	3 36
10	28	С.	† Параскеви, Неон.	Андрея з Ав.	7 6	4 22	7 18	4 9	7 11	4 16	4 46
11	**29**	**Н.**	**23. п. С.** Анастазії	**24. п. С.** Март.	7 7	4 21	7 20	4 7	7 13	4 14	5 57
12	30	П.	Зеновія, Зеновії	Мартина папи	7 8	4 20	7 22	4 6	7 14	4 13	7 8
13	31	В.	Стахія, Наркиза	Евгенія	7 10	4 19	7 24	4 4	7 16	4 11	схд.
14	1	С.	**Лист.** Косми і Дам.	Серафима	7 12	4 17	7 26	4 2	7 17	4 10	5 9
15	2	Ч.	Акиндини	Леопольда	7 14	4 16	7 28	4 1	7 19	4 8	5 45
16	3	П.	Айталя, Йосифа	Отмара	7 15	4 15	7 30	4 0	7 21	4 7	6 33
17	4	С.	Йоанікія	Сальомеї	7 16	4 14	7 32	3 58	7 23	4 6	7 30
18	**5**	**Н.**	**24. п. С.** Галактіона	**25. п.С.** Оттона	7 18	4 12	7 34	3 56	7 25	4 4	8 38
19	6	П.	Павла еп. Клявдії	Єлисавети	7 20	4 11	7 36	3 55	7 27	4 3	9 53
20	7	В.	Єрона, Лазаря	Фелікса з Вал.	7 21	4 10	7 38	3 54	7 29	4 2	11 8
21	8	С.	**Соб. св. Мих.**	Введен. Пр. Б.	7 22	4 9	7 40	3 52	7 31	4 1	ран.
22	9	Ч.	Онисифора	Кекилії діви	7 24	4 8	7 41	3 51	7 32	4 0	0 26
23	10	П.	Єраста, Ореста	Климента	7 26	4 7	7 43	3 50	7 34	3 59	1 46
24	11	С.	Міни, Віктора	Івана від Хр.	7 28	4 6	7 45	3 49	7 36	3 58	3 9
25	**12**	**Н.**	**25. п. С.** † Йосаф.	**26. п. С.** Катер.	7 29	4 5	7 47	3 48	7 38	3 57	4 36
26	13	П.	† Івана Золотоуст.	Конрада	7 30	4 4	7 49	3 47	7 39	3 57	6 6
27	14	В.	† Филипа ап.	Валєріяна і Вір.	7 31	4 4	7 50	3 46	7 40	3 56	схд.
28	15	С.	Ґурія, Самона	Кресцентія	7 33	4 3	7 52	3 45	7 42	3 55	4 41
29	16	Ч.	Ап. Матея єв.	Сатурнина	7 35	4 2	7 54	3 44	7 44	3 54	5 40
30	17	П.	Григорія нек.	Андрея ап.	7 36	4 2	7 55	3 43	7 45	3 54	6 54

Місце на записки

Грудень — МАЄ 31 ДНІВ — December

Нв. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: Греко-католицькі	СВЯТА: Римо-кат.	Схід і Захід сонця у Манітобі: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Саскачевані: Схід	Захід	Схід і Захід сонця у Алберті: Схід	Захід	Ман. Схід і Захід місяця
1	18	С.	**Лист.** Плятона, Ром.	Еліґія	7 37	4 1	7 56	3 42	7 46	3 53	8 15
2	**19**	**Н.**	**26. п. С.** Авдія	**1. Адв.** Бабіяни	7 38	4 1	7 57	3 42	7 47	3 52	9 38
3	20	П.	Григорія, Прок.	Франца Ксав.	7 39	4 0	7 59	3 41	7 48	3 52	10 59
4	**21**	**В.**	**Введ. Пр. Богор.**	Варвари	7 41	4 0	8 0	3 41	7 49	3 51	ран.
5	22	С.	Филимона	Сави еп.	7 42	3 59	8 1	3 40	7 50	3 51	0 14
6	23	Ч.	Амфільхля і Григ.	Миколая	7 43	3 59	8 3	3 40	7 51	3 51	1 26
7	24	П.	Катерини, Меркурія	Амврозія	7 44	3 59	8 4	3 39	7 53	3 50	2 37
8	25	С.	Климента папи	**Неп.Зач.П.Д.М.**	7 45	3 59	8 5	3 39	7 54	3 50	3 47
9	**26**	**Н.**	**27. п. С.** Алипія	**2. Адв.** Леокадії	7 46	3 59	8 6	3 39	7 55	3 50	4 56
10	27	П.	Якова, Палладія	Б. М. з Льорет.	7 48	3 58	8 8	3 39	7 57	3 50	6 8
11	28	В.	Стефана, Іринарха	Дамазія	7 49	3 58	8 9	3 38	7 58	3 50	7 18
12	29	С.	Парамона, Фил.	Олександра	7 50	3 58	8 10	3 38	7 59	3 49	зах.
13	30	Ч.	† Ап. Андрея перв.	Лукії	7 51	3 58	8 11	3 38	8 0	3 49	4 28
14	1	П.	**Груд.** Наум., Філяр.	Спіридона	7 52	3 58	8 12	3 38	8 1	3 49	5 24
15	2	С.	Авакума	Фортунати	7 53	3 59	8 13	3 38	8 2	3 49	6 28
16	**3**	**Н.**	**28. п. С.** Софонія	**3. Адв.** Аделяй.	7 53	3 59	8 14	3 38	8 2	3 49	7 40
17	4	П.	† Варвари, Ів. Дам.	Лазаря	7 54	3 59	8 15	3 38	8 3	3 50	8 55
18	5	В.	Сави	Ґраціяна	7 54	3 59	8 16	3 38	8 4	3 50	10 12
19	**6**	**С.**	**Миколая чуд.**	Немезія	7 55	3 59	8 16	3 38	8 4	3 50	11 27
20	7	Ч.	Амврозія	Теофіля і Зен.	7 55	3 59	8 17	3 39	8 5	3 50	ран.
21	8	П.	Патанія	Томи ап.	7 56	3 59	8 17	3 39	8 5	3 51	0 45
22	**9**	**С.**	**Непор. Зач. Пр. Бог.**	Зенона	7 56	3 59	8 18	3 40	8 6	3 51	2 6
23	**10**	**Н.**	**Н. Праотців,** Міни	**4. Адв.** Вікторії	7 56	4 1	8 18	3 40	8 6	3 52	3 31
24	11	П.	Даниїла стовп.	Нав. Р. Ад.і Ев.	7 57	4 2	8 18	3 41	8 6	3 53	5 0
25	12	В.	Спіридона	**Різдво Христ.**	7 57	4 3	8 18	3 42	8 7	3 54	6 33
26	13	С.	Евстратія, Евгенія	**Стефана муч.**	7 57	4 4	8 18	3 43	8 7	3 54	схд.
27	14	Ч.	Тирса, Левкія	Ев. Івана	7 58	4 5	8 19	3 44	8 7	3 55	4 25
28	15	П.	Елевтерія	Дітий убит. у В.	7 58	4 6	8 19	3 45	8 8	3 56	5 45
29	16	С.	Аггея, Теоф., Тиф.	Томи еп.	7 58	4 8	8 19	3 46	8 8	3 57	7 12
30	**17**	**Н.**	**Н. пер. Різдв.,** Дан.	**Н. п. Різд.** Дав.	7 59	4 9	8 19	3 48	8 8	3 58	8 37
31	18	П.	Севастіяна	Сильвестра	7 59	4 10	8 19	3 49	8 8	3 59	9 57

Місце на записки

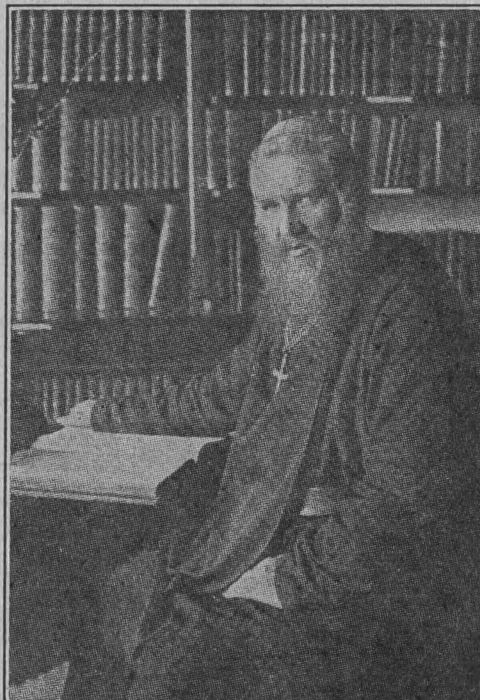

Його Ексцеленція Вспрсвщ. Андрей Шептицький, Митрополит Львівський.

Церковний Устав на 1928 рік.

(Г. значить: глас; у. значить утренне євангеліє; ап. значить: апостол; є. значить: євангеліє на Службі Божій. Цифри при ап. і є. означають зачала. Літ. означає літурґію або Службу Божу).

Січень.

1. Н. Отець перед Рожд. 29. по Сош. г. 4. у. 7. Дві служби: воскресна після гласа і Отцям. Ап. 328. і є. мт. 1. тілько Отцям.

2. П. Предпразд. Рожд.

6. П. Святий Вечер в пятницю, піст. Часи царські. Літурґія Василія Вел. з вечернею ап. 303. є. Лу. 5.

7. С. Празник Рождестра Господнього. Досвіта Повечеріє Велике з всеночним. Літурґія Івана Золот. Єлици. Ап. 209. є. Мт. 3. Вечірня вел. Служба воскр. Йосифа і Н. по Рожд.

8. Н. по Рожд. св. Богоотець, Собор Богород. і Йосифа Обр. Попразденство. Служба Рождества, Собора і Обручника і Н. по Рожд. Ап. 200. і 306. є. Мт. 4. Вечірня Празника і Стефана.

9. П. Первомуч. Стефана. Попразд. Ап. 17. є. Мт. 87.

13. П. Отд. Рожд. Закінченнє старого Року.

14. С. Обрізаннє Гдне. Василія Великого. Новий Рік. Всеночне. єв. на утрени Ів. 36. Літурґія Василія Вел. Ап. 254. і 318. є. Лу. 6. Мат. 11. Веч. вел. Служба восир. і предпр. Богоявл.

15. Н. перед Просвіщенням. Предпразд. Богоявл. г. 6. у. 9. Ап. 298. є. Мар. 1.

18. С. Щедрий Вечер. Піст. Часи царські. Літурґія Василія Вел. з вечірнею і водосвяттям.

19. Ч. Богоявленнє Гдне. Повечеріє велике з всеночним. Літурґія Івана Золотоустого. Єлици. Водосвяття публичне. Ап. 302. є. Мт. 6.

18-25. Вселенський тиждень Апостольства о злуку церквей.

20. Від нині можна благословити шлюби.

20-27 Попразденство Богоявлення. По місіях водосвяття.

22. Н. по Просвіщенню. Попразденьство. г. 7. у. 10. Служба гласа і празника. Ап. 224. є. Мт. 8.

27. П. Отданіє Богоявл.

29. Н. 32. по Сош. г. 8. у. 11. Ап. 285. є. Лу. 94. О Закхею. Вечіня вел. Антонію Вел.

Лютий.

5. Н. о Митари і Фарисею. Початок тріоди постної. г. 1. у. 1. Ап. 296. є. Лу. 89.

5-12. Загальниця.

12. Н. о Блуднм Синові. Трох Святителів. Всеночне. г. 2. у. 2. Ап. 135. і 334. є. Лу. 79. і Мт. 11. Сповненнє закона підставою великости.

15. С. Стрітеннє Гдне. Всеночне. У. Лу. 8. на літ. Ап. 316. є. Лу. 7.

18. Субота заупокойна.

19. Н. Мясопустна Попразденьство Стрітення г. 3. у. 3. Ап. 140. є. Мт. 106. О страшнім суді. Час до Н. Томиної заказаний.

22. С. Отданіє Стрітення.

26. Н. Сиропустна. г. 4. у. 4. Ап. 112 є. Мт. 17. Ап. постити. Від нині вечера починається Великий Піст. Нині освячується два агнці на Службу Преждеосвященних Дарів в середу і пятницю.

Березень.

4. Н. 1. посту. г. 5. ує 5. Літурґія Василія Вел. Ап. 329. є. Ів. 5. О покликанню Апостолів.

10. Субота заупокойна.

11. Н. 2. посту. г. 6. у. 6. Літурґія Василія Вел. Ап. 304. є. Мр. 7. О відпусканню гріхів.

17. Субота заупокойна.

18. Н. Крестопоклонна. г. 7. у. 7. Літурґія Василія Вел. Ризи постні. Ап. 311. є. Мр. 37. О наслідуванню Христа. По всіч богослуженнях до пятниці співається перед виставленим крестом: Кресту Твоєму покланяємся.

24. Субота заупокойна.

25. Н. 4. посту. г. 8. у. 8. Літурґія Василія Вел. Ап. 314. є. Мр. 40. О. Вигнанню біса.

28. В середу вечером поклони. (Утреня четвергове).

31. Субота акафістова.

Квітень.

1. Н. 5. посту. г. 1. у. 9. Літурґія Василія Великого. Ап. 321. є. Мр. 47. Ісус предсказує свою смерть і дорогу до неба.

7. Суб. Благовіщеннє. Суб. Лазарева. Всеночне з Повечерієм Великим. Служба Благовіщ. і Лазаря. Єлици. Ап. 306. і 333. є. Лу. 3. і Ів. 39.

8. Н. Цвітоносна. Празник. Всеночне. є. утр. Мт. 83. на утрен. перед Каноном по Євангелію благословення лози. Літурґія Івана Золотоустого. Ап. 247. є. Ів. 41. Магдалина а Юда. Нині освячується три агнці на Службу Преждеосвященних Дарів 6. П. В. і С. Вечірня постна.

12. Великий Четвер. Літурґія Василія Вел. з вечірнею. Ап. 149. є. Мт. 107. О страстях (дуже довге). Памятка установлення Пресв. Евхаристії і Страстей Господних. Епископ святить цего дня Велике миро і антімінси. Миття ніг. Нині освячується другого агнця до Божого Гробу. Вечером утрення страстна з 12 Євангеліями і дзвоненням, почім дзвони вмовкають аж до Воскресення.

13. Велика Пятниця. Часи царські. По вечірни винесення плащениці до Божого Гробу. Вечером Єврейська утрення.

14. Велика Субота. Літурґія Василія Вел. з вечірнею. Ап. 91. є. Мт. 115.

15. Воскресення Господне. Ап. 1. є. Ів. 1. Вечером або досвіта правиться в постних ризах. перед Божим Гробом містополунощниця. По ній плащеницю заноситься на алтар або, де є місце, над гарним сідалищем, щоби було видно і там вона остає аж до Вознесення. Священник перебираєся в світлі ризи, бере Найсв. Тайни, а люди образ або статуу Воскресення Господнього і Євангеліє, роблять обхід доокола церкви і дзвонять. Заноситься Найсв. Пайни до церкви і з хрестом виходиться перед двері церкви, де зачиняється утреня воскресна. Літурґія Івана Золотоустого. Вечірня у всіх ризах. Вхід з Євангеліям. Єв. Ів. 65. Цілования креста.

16. Світлий Попеділок. Ап. 2. є. Ів. 2.

17. Світлий Второк. Ап. 4. є. Лу. 113. Ємаус. Загальниця цілий тиждень. Царські врата до суботи отворені.

22. Н. Томина. Празник. Всеночне. На Вел. вечірни чтеній нема. При мированню роздаєся артос. Ап. 14 є. Ів. 65. Невірність Томи.

29. Н. Мироносиць. г. 2. у. 3. Ап. 16. є. Мр. 69.

Травень.

Майські богослуження в честь Матери Божої.

6. Н. о розслабленім і В. М. Ґеорґія. Всеночне. г. 3. у. 4. Ап. 23. і 29. є. Ів. 14. і 52.

9-16. Преполовеніє.

13. Н. о Самарянці і Ап. Якова. Попразд. Препол. три служби. г. 4. у. 7. Ап. 28. і 29. є. Ів. 12. і Лу. 17.

20. Н. о сліпородженім і Івана Богослова. Всеночне г. 5. у. 8. Ап. 38. і 68. є. Ів. 34. і 61.

22. Св. о. Николая (перенес. мощей).

24. Вознесеннє Гдне. Всеночне. є. утр. Мр. 71. Ап. 1. є. Л. 114. Царю небесний до Зелених Свят опускається.

27. Н. Отців першого Нікейського Собора г. 6. у. 10. Ап. 44. є. Ів. 56. Попразденьство Вознесення.

Червень.

2. Субота заупокойна.

3. Сошествіє св. Духа. Всеночне. є у. Ів. 65. Ап. 3. є. Ів. 28. Єлици. По Службі Божій сейчас Вечірня з коліноприклонними молитвами. Царю небесний з коліноприклоненєм на початку всіх богослужень. Загальниця цілий тиждень.

4. Пресвятої Тройці єутр. Ів. 65. Ап. 229. і 192. є. Мт. 75. і 116.

10. Н. Всіх Святих. г. 8. у. 1. Ап. 330. є. Мт. 38. О нагороді в небі. Нині треба освятити агнця на празник Пресв. Евхаристії.

11. Початок Петрівки посту до св. Петра і Павла 4. тижні і 3 дні.

14-21. Празник Евхаристиї.

17. Н. Празник Прсв. Евхаристії. Всеночне. Єу. Ів. 24. Ап. 149. є. Ів. 23. по Літурґії похід з Найсв. Тайнами до чотирох олтарів. Де їх нема, триразовий обхід і благословеннє в церкві. Євангеліє з чотирох євангелистів: Мт. 108. Мр. 64. Лу. 108. Ів. 23.

22. Десята Пятниця. Прсв. Серця Господнього. (На нед.)

24. Н. Празник Прсв. Серця Гднього і Свв. Вартоломея й Варнави г. 2. у. 3. Всеночне. єв. утр. Ів. 36. Ап. 306. і 28. є. Ів. 9. і 10. і Лу. 51. Вечірня вел. св. Онофрея.

Липень.

1. Н. 4. по Сош. г. 3. у. 7. Ап. 93. є. Мт. 25. Уздоровленнє слуги Сотника. Вечірня вел. Ап. Юді.

7. Суб. Рождество Івана Крестителя. Всеночне. Єутр. Лу. 3. Ап. 112. є. Лу. 1.

8. Н. 5. по оСш. г. 4. у. 5. ап. 103. є. Мт. 28. О вигнанню злого духа.

12. Свв. Верховних Апп. Петра і Павла. є. утр. Ів. 67. Ап. 193. є. Мт. 67. Всеночне.

15. Н. 6. по Сош. і Чесної Ризи М. Б. г. 5. у. 6. Ап. 110. і 320. є. Мт. 29. Уздоровленнє розслабленого і Лу. 54.

22. Н. 7. по Сош. г. 6. у. 7. Ап. 116. є. Мт. 33. Уздоровлення двох сліпих. Вечерня велика Антонію Печерському.

29. Н. 8. по Сош. Отців шести Соборів. г. 7. у. 8. Ап. 124. і 334. є. Мт. 58. Насичення 5000 народа і Ів. 56. Прославленнє Сина Божого.

Серпень.

5. Н. 9. по Сош. і пророка Ілії. Всеночне. г. 8. у. 9. Ап. 128. і 57. є. Мт. 59. і Лу. 14. Ходженнє Петра по воді. Становище пророків. Вечірня велика Борисові і Глібові.

12. Н. 10. по Сош. г. 1. у. 10. Ап. 131. є. Мт. 72. О біснуватім.

14. Ч. Креста. Маковеїв. Хрещеннє Руси - України. Винесеннє креста по Славосл. вел. Водосвяттє августове.

19. Н. 11. по Сош. Преображеннє Гдне. єв. утр. Лу. 45. Ап. 141. і 65. є. Мт. 77. і 70. Всеночне. Свяченнє овочів, зілля.

26. Н. 12. по Сош. Отд. Преображення. г. 3. у. 1. Ап. 158. є. Мт. 79. Захованнє заповідий дорога до неба.

28. В. Успеніє М. Б. Всеночне. єу. Лу. 4. Ап. 240. є. Лу. 54. Марія і Марта.

Вересень.

2. Н. 13. по Сош. г. 7. у. 2. Попразденьство Успенія. Ап. 166. є. Мт. 87. О злих робітниках у винниці.

9. Н. 14. по Сош. г. 5. у. 3. Ап. 170. є. Мт. 89. О прошених на брак.

16 Н. 15. по Сош. г. 6. у. 4. Ап. 176. є. Мт. 92. Заповідь любови.

21. Пятн. Рождество П. Д. М. Всеночне. єу. Лу. 4. Ап. 240. є. Лу. 54.

23. Н. 16 перед Воздвиж. г. 7. у. 5. Попразд. Рожд. Богор Служба гласа і Рожд. Богород. Ап. 181. і 215. є. Мт. 105. і Ів. 9. О талантах. Доказ. любови.

27. Ч. Воздвиженнє Ч. Креста. Всеночне. Ризи постні. єутр. Ів. 42. Ап. 125. є. Ів. 60. Піст. Честний Крест виноситься перед всеночним на олтар, а по Славословію на утрені на тетрапод з воздвиженням і поклонами.

30. Н. 17. по Сош. По Воздвиж. г. 8. у. 6. Ап. 182. і 203. є. Мт. 62. і Мр. 37. Молитва Хананейки. Ношення креста.

Жовтень.

Місяць св. Йосифа, патрона церкви. Молитва по Службі Божій.

7. Н. 18. по Сош. Івана Богослова. Всеночне. г. 1. у. 7. ап. 188. і 73. є. Лу. 17. і Ів. 61. Ловля риб. Марія під крестом.

14. Н. 19. по Сош. Покров. П. Б. Всеночне. г. 2. у. 8. Ап. 194. і 320. є. Лу. 26. і 54. Любов ворогів.

21. Н. 20. по Сош. Отців другого Нікейського Собора. г. 3. у. 9. Ап. 200. і 334. є. Лу. 30. і Ів. 56. Воскресненнє молодця з Наїн. Вечірня вел. Ап. Якова.

28. Н. 21. по Сош. г. 2. у. 10. Ап. 203. є. Лу. 35. О сівачу і зернах.

Листопад.

4. Н. 22. по Сош. г. 5. у. 11. Ап. 215. є. Лу. 83. О богачу і Лазарі. Вечірня велика Ап. Якова.

8. Ч. В. М. Димитрія. Всеночне. єв. утр. Мт. 36. Ап. 292. є. Ів. 52. О ділах любови.

11. Н. 23. по Сош. г. 6. у. 1. Ап. 220 є. Лу. 38. Вигнаннє біса.

18. Н. 24. по Сош. г. 7. у. 2. Ап. 221. є. Лу. 39. Воскресеннє дочки Яїра.

21. Середа. Собор Архістр. Михаїла і Сил. Всеночне. єутр. Мт. 52. Ап. 305. є. Лу. 51. післанці Божі.

25. Н. 25. по Сош. С. М. Йосафата. Всеночне. єутр. Ів. 35. г. 8. у. 3. Ап. 224. і 331. є. Лу. 54. і Ів. 36. О самарянині — хто ближний. Ісус дверми. Вечірня велика Івану Золотоустому.

27. В. Ап. Филипа. Піст до Різдва зачинається.

Грудень.

2. Н. 26. по Сош. г. 1. у. 4. Ап. 229. є. Лу. 66. О богачу.

4. В. Вход во храм П. Б. єв. утр. Лу. 4. Ап. 320. є. Лу. 54.

9. Н. 27. по Сош. г. 2. у. 5. Ап. 233. є. Лу. 71. Що робити в суботу.

16. Н. 29. по Сош. г. 3. у. 6. Ап. 357. є. Лу. 75. Десять прокаженних.

19. Середа. Св. о. Николая. єу. Ів. 36. Всеночне. Ап. 335. є. Лу. 24. Блаженьства.

22. Суб. Непорочне Зачаттє П. Д. М. Всеночне. єу. Лу. 4. Ап. 320. є. Лу. 3.

23. Н. Праотець. г. 4. у. 7. Попразденьство Зачаття. Ап. 257. є. Лу. 76. Запрошеннє на велику вечеру.

30. Н. Отець. перед Рожд. г. 5. у. 8. Ап. 328. є. Мт. 1. Родовід Ісуса Христа.

Позволяється друкувати.

Вінніпеґ, Ман. 25. серпня 1927. † **Никита Еп.**

Притча про сівача.

Сказав Господь цю притчу: Вийшов сівач сіяти своє насіннє; і як сіяв, одно впало при дорозі, і подоптано його і птиці небесні видзьобали його. А друге впало на камінь, і зійшовши, всохло, бо не мало вохкости. А інше впало між тернину, і тернина, що виросла разом, заглушила його. А інше впало на добру землю. Це сказавши, закликав: Хто має уші слухати, нехай слухає. І питали його ученики його, що значить ця притча? А він сказав: Вам дано знати тайни царства Божого, а прочим в притчах, щоби дивлячися не бачили, і слухаючи не розуміли. Єсть же ця притча: Насіннє це слово Боже; а ті, що при дорозі, це ті, що слухають; опісля приходить діявол і бере слово з їх серця, щоби увірившим, не спаслися. А ті, що на камени, це ті, що почувши, з радістю приймають слово, то ці кореня не мають, вони до часу вірять, а в часі покуси відпадають. А те, що між тернину впало, це ті, що слухають, але журбами і богацтвами і розкошами життя придавлені, відходять і не приносять плоду. А те, що на добру землю, це ті-що добрим і благим серцем слухаючи, слово заховують і плід приносять в терпеливости. Це сказавши закликав: Хто має уші слухати, нехай слухає.

Юра Шкрумеляк.

Чудо Св. Йосафата.

То не чайка над лиманом
Тужно квилить-проквиляє, —
То не вітер понад морем
Стоголосом завиває —

Не орел в залізній клітці
Бє крильми в німій розпуці,
Ні — то плаче наш невольник,
Що в кайданах ноги й руці.

У татарській то неволі,
У безсоняшній темниці
Лицар клониться, ридає
У кайданах — сировиці.

І жалібно промовляє:
"Любі сестри, хвилі сині!
Дайте знати, що чувати
В моїм краю, на Волині!

"Чи живе ще батько й мати
Люба жінка, рідні діти, —
Та чи знають, що попав я
У страшні невольні сіти?

Ой, чи знають, чи відають,
Та чи прийдуть виручати,
Чи прийдеться у кайданах
У неволі загибати?

"Розкажи їм, синє море,
Розкажіть, буйні вітрове,
Як боровся до загину,
Як лилося море крови...

"Як за нарід, як за віру
Друзі голови поклали
А мене живцем-живого
У полон невірні взяли.

"Як узяли, закували
У потрійнії кайдани
І замкнули у темницю,
Де луч сонця не загляне".

Так благає лицар Дмитрій,
Лицар то з Володимира, —
Та нікому тут не чутне
Те благання, просьба щира.

Ясно світять срібні зорі,
Тихо плеще синє море,
Все затихло, все заснуло —
Хтож почує людське горе?

Ні! Невжеж ніхто не вчує
Тихий плач душі живої?
Вчує, вчує, той, що Йому
Служать всі небесні Вої!

Той, що Його прославляють
Всі творіння, всі язики,
Вчує тихі Він благання,
Вчує, просьби: **Бог Великий!**

Знає те Димитрій воїн
Бо побожний був із роду,
Знає, хто йому поможе
Перенести ту пригоду...

Впав на вколішки і тихо
Молиться в душі, благає, —
І цілує зимний камінь
І слізьми його змиває.

І нараз немав в натхнінню
Очі жалібно засяли,
І навхрест зложились руки
І на грудях щось шукали...

І знайшли. Малий медалик —
Образець на нім Владики, —
Муж той був з Володимира,
Муж святий, святий-великий.

Той медалик лицар Дмитрій
Все носив на своїй груди,
В щастю, в горю і пригодах
Не дівав його нікуди.

І тепер припав устами
І цілує образ тричі,
Зносить руки у кайданах
І в могучій вірі кличе:

"Свят Угодниче блаженний!
Вся моя надія в Тобі!
Дай, щоб я своїх побачив —
І не ляг в чужому гробі...

Знаєш Ти, Святий, найкраще,
Як терплю я, як болію, —
Знаєш мою тугу, жалі,
Знаєш мого серця мрію.

"О спаси мене Владико!
Поратуй ангелів брате!
Не відмов, зішли підмогу,
О, блаженний Йосафате!

"Вірю я, що не відмовиш
І що зволиш руку дати, —
Вірю я і жду в покорі, —
Йосафате, Йосафате!

Так промовив — і в знесиллю
Він упав на зимну плиту,
І в закoвані долоні
Криє твар, слізьми залиту.

І вмліває. І дрімає
Ніби спить, ніби чуває —
Що це, ніби чудна ява?
Хтось там замки отвирає!

Хтось Великий, Світлий, Ясний
Увійшов в страшну темницю,
На невольника Димитра
Легку положив десницю.

Боже правий! Та десниця
Злотобитий жезл тримає —

І той жезл поволи, тихо —
На кайдани упадає...

І дається чути голос:
Хто благає Йосафата,
Того Він в нещастю кождім
Певно прийде виручати!"

І неначе павутиння
Впали в діл залізні пута —
Так невольника ратує
Божа сила незбагнута.

І схопивсь Димитрій-лицар, —
Вільні руки, вільні ноги!
Вільні з темної темниці
В ясний край, святі дороги!

Кинувсь він орлом крилатим
Із тюрми на світ, до волі, —
Ще до сходу сонця був він
На степу, на чистім полі!

А як вже соколом злинув
За татарськії сторожі, —
Став він дякувать сердечно
За чудесні ласки Божі.

І молився так Димитрій:
"О, Владико Йосафате!
Я за вічну Твою славу
Буду завжди воювати.

Воювати — і благати
Я буду Тебе в молитві,
Бо найкраща в ній побіда
Краща, як в побідній битві!

Я домів на крилах злечу,
Де народ мій жде свободи, —
Розкажу я всім, які я
Пережив страшні пригоди.

І скажу: Мене з неволі
Увільнив Святий Владика,
Хай за те на віки вічні
Буде честь Йому велика!

І скажу: І ви моліться
Як невольник у неволі, —
І повірте, **Він вкоротить**
Своїм дітям дні неволі!

Ваші просьби Він почує,
Занесе їх перед Бога —
І побідить світла правда,
Буде наша перемога!

Св. Володимир Великий.

ПЕРШИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ВОЛОДАР СОБОРНОЇ УКРАЇНИ.

Коли ми переглядаємо картки історії українського народу то одною з найкращих личностей являється особа нашого Володаря Володимира. Цей мудрий князь мусить звернути увагу кождого розумного Українця.

Найважнійші його діла, якими зєднав собі назву "Великого" це: заведення віри Христової на українських землях і злука всіх українських земель в одну державу.

Віра наших предків не була від початків християнською. Український нарід мав свою власну віру. Він почитав як своїх богів сили природи. А таких богів мали немало. Був у них Сварог — бог неба, Перун — бог грому, Даждь бог або Хорс — бог сонця, Велис — бог богацтва і Сварожиг — бог огню. Крім цих богів, яких уважали за головних, мали наші предки безліч і малих богів, яких звали бісами і русалками, які мешкали в болотах, лісах, полях і ріках. Своїм богам не щадили обильних жертв, щоби їх мати по своїй стороні, бо вони часто на людей гнівалися і наносили шкоди. Жертви приносили самі, бо осібних жреців-священиків ані святинь не мали. Були у них т. зв. волхви-знахорі, що радили їм в релігійних справах і цих всі дуже поважали. Крім цего вірили вони в посмертне життя, що душа не вмирає з чоловіком, а жиє дальше на тамтім світі. Тому то все помершому клали у могилу попри ріжні річи, яких уживав небіщик за життя і страву. На могилі справляли звичайно поминки з забавами і танцями. Це звалося "тризна".

Українські землі крили в собі величезні природні богацтва, тому скоро звернули на себе увагу своїх сусідів, які прибували непроглядними юрбами як купці в торговельних цілях і продавали свій товар в заміну за домашний промисл Українців, який складався з кушнірства, ткацтва, гончарства та ковальства, навозили ріжних шовків, полудневих овочів та металевих виробів. Однак задля великої свободолюбивости не було у Українців громадської лучности і карности. Через це приходило між ними дуже часто до сварок, а навіть воєн.

Найбільше купців прибувало з полудня, бо ріка Дніпро була для них природним і дешевим шляхом для торговлі. Ці купці з полудня були вже християнами. Вони, прибуваючи на Україну зі своїми товарами, привезли і християнську віру, якою переймалося дуже щиро вище громадянство по містах так, що в 860 роках чуємо вже про владику для цих українських християн.

Першою нашою княгинею, що далася охрестити, була Ольга. З її охрещенням вяжуться ріжні історії, однак по всякій правдоподібности, вона була охрещена у самому Київі. Розуміється, що цей крок "наймудрійшої з усіх людей" не лишився без добрих наслідків на її внуках, між якими був і Володимир. Вона їм подавала перші науки про християнство.

Панування Володимира в початках було незавидне. Святослав, ідучи за звичаєм своїх попередників, поділив землю київської держави між своїх синів, які чи то самі чи при помочи своїх бояр вели зі собою безпощадну війну. Це очевидно ослаблювало державу,

вносило хаос. Бистре око Володимира спостерегло це, тому скоро взявся коло "збирання Руської землі", поскидав тих "світлих і великих князів", що не хотіли слухати його, а бунтівничі племена усмирив. Зачав централізацію своєї держави і започатковує династичну ідею в землях київської держави та учить, що Руська Держава — це спільне добро роду Володимирового і лише його правні потомки мають нею володіти. Ця "династична ідея", як згодом показалося, мала велике значіння і звязувала певним внутрішним звязком, почуттям єдности і спільности ці землі

СВЯТИЙ ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ.

довгі часи. Однак крім цего увів Володимир в життя своєї держави ще инше могутне внутрішне средство — християнську віру.

Про християнську віру він знав вже від своєї бабки Ольги. Думав довший час над її уведенням до своєї держави і лише чекав принагідної хвилі до цего. А нагода до цего лучилась. Візантія в тім часі переходила домашню війну і цісарі, щоби ратувати свій престіл звернулися о поміч до Володимира. Володимир післав шість тисяч війська під услівям, що вони віддадуть йому свою сестру за жену. Цісарська обіцянка істнувала до побіди, бо потім почали викручуватися, що не годиться християнці виходити заміж за поганина-варвара. Володимир ударив зі своїм військом на Херсон, здобув його і цілий Крим і в той спосіб змусив цісаря до віддання йому своєї сестри Анни а сам дався охрестити.

Після свого охрещення старався мужний Володимир мати і всіх своїх підданих християнами. Тому зачинає цю працю від самого Київа. Очевидно це не так легко було доконати, бо нарід привик до поганства, не хотів з ним розстатися, однак "як не з любови то зі страху хрестився". Літопись оповідає про цю памятну хвилю, як Кияне входили до ріки Дніпра, а священики на березі читали над ними свої молитви.

На місци поганських ідолів росли християнські церкви, а сам Володимир веде перед в жертвенности на поширення Божої слави, бо будує "Десятинну церкву" і на утримання її відкладає десятину зі своїх доходів. З полудня напливали священики і їм віддавав Володар дітей на "науку книжного". Духовники привозили зі собою церковні книги і образи.

Українська держава росла і кріпшала з кождим днем.

Тому то слушно кличе митрополит Іляріон у своїм творі: "Слово про закон і похвала Князю Володимирові". Прославімож і ми, по нашій силі, хоч малими похвалами того, котрий довершив великих і дивних діл, нашого учителя і наставника, великого Князя нашої землі Володимира, внука давного Ігоря, а сина славного Святослава, що пануючи в своїх часах, відвагою і хоробрістю прославилися в богатьох землях і сьогодні згадуються та славятся. Бо не в бідній і не в невідомій землі вони панували, але в українській, яка відома та про яку чути на всіх кінцях землі".

о. П. Олексів.

Вінніпеґ, Ман., Канада. Дня 10-го жовтня 1927.

Українська Греко-Католицька Орґанізація в Канаді.

Канада обіймає понад три міліони квадратових анґлійських миль і тягнеться від Атлянтийського Океану на сході до Тихого Океану на заході, від границі Злучених Держав на полудні до Ледоватого Моря на півночі. Простір її є майже такий великий, як ціла Европа.

На цій великій просторони живе около десять міліонів людей анґлійського, французького, українського, данського, угорського, чеського походження і т. п. Українці своїм числом займають трете місце по Анґлійцях, а їх число доходить до пів міліона душ і які постійно напливають зі Старого Краю.

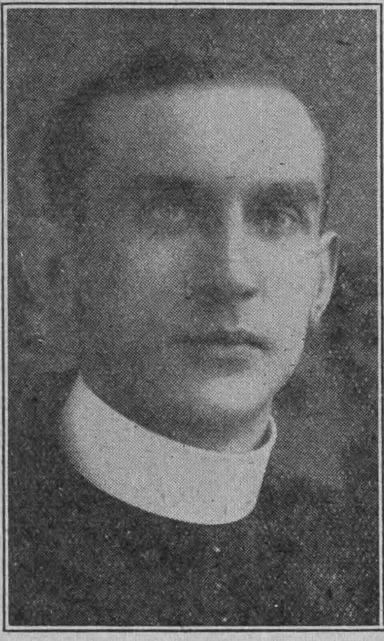

ВСЕСВІТ. І ВПР. О. ПЕТРО ОЛЕКСІВ, ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ВІКАРИЙ.

Українці живуть по фармах, по містах і місточках цілої Домінії більшими або меншими гуртами, а також меншими гуртами й поодиноко по залізних дорогах, лісах, тартаках і т. д. Головним заняттям Українців в Західній Канаді в Манітобі, Саскачевані і Альберті є рільництво. Українці займають великі полоси землі, що дістали по 160 акрів від правительства як "наділи", або купували, а в Східній Канаді роблять по ріжних фабриках. На фармах і по містах, де живе Українців поважний гурток, мають вони свої церкви, священиків та парохіяльні школи, які називають Рідними Школами.

НОВА ШКОЦІЯ:

На березі Атлянтійського Океану у місті Сидней, є укр. греко-католицька церков, а парохом є о. Шумський. Провінція ця знана з копалень заліза і копалень вугля. Має гарні сади.

ОНТЕРІО:

У Монтреалі є українська греко-католицька церков, яку обслугують о. Григорійчук і о. Головка. Крім церкви у місті Монтреалі вони обслугують також церков в Лаширах. В Монтреалі є для українських дітий обовязкова наука української мови в мійських школах. Учить 4 учительські українські сили. В Ландрієн будує монастир ігумен о. Йосафат Жан.

КВЕБЕК:

В Оттаві, столици Канади є українська греко-католицька церков, а парохом є о. Ґіґейчук.

В Торонті, в місті є церков, яку обслугує о. Сарматюк, а також обслугує на "Долині міста" другу, дочерну церков.

В Гамілтоні є українська греко-католицька церков, яку обслугує о. Осип Филима, а також доїзджає до української греко-католицької церкви в Ошаві, в Кіченері, в Веланді, в Торолд і инших місточках.

У Віндзорі є українська греко-католицька церков, а обслугує її о. Крупа та доїзджає до церкви у Брендфорді.

У Форт Вілліямі парохом української греко-католицької церкви є о. Крайківський, який обслугує також церков в Вест Форт Вілліямі. Тут Українців є около три тисячі, що працюють при американських і канадийських кораблях та в елевейторах. Українці, що приїзджають зі Старого Краю і остають у Східній Канаді при роботі, чи з Західної Канади приходять до цих міст на роботу, мають удаватися до священиків, які є парохами вичислених тут парохій.

В Судбурськім дистрикті працює як парох о. Йосиф Бала Ч.С.І.

МАНІТОБА:

У Вінніпеґу є чотири українські греко-католицькі церкви, а парохами є отці Ґенеральний Вікарій о. Петро Олексів, о. Др. Редкевич, о. Филипів і о. Сулятицький. Крім них у Вінніпеґу мешкають також отці Андрохович, Бартман, Пасічник і о. Божик, які обслугують підвінніпеґські церковні громади: Транскону, Янів, Ґонор, Селкірк, Ст. Норберт, Вікторія Парк, Поплар Парк, Босижур, Фішер Бренч, Попляр Філд і инші церкви, яких є 26. У Вінніпеґу мешкає український греко-католицький Епископ Кир Никита Будка під числом 511 Домініон Стр., а також виходить український греко-католицький орґан "Канадійський Українець" котрого видає п. Григорій Курдидик. Є також українська греко-католицька школа з правом прилюдности, яку провадять Сестри Служебниці до 12 степення. У школі буває кождого року понад 200 українських дітей,

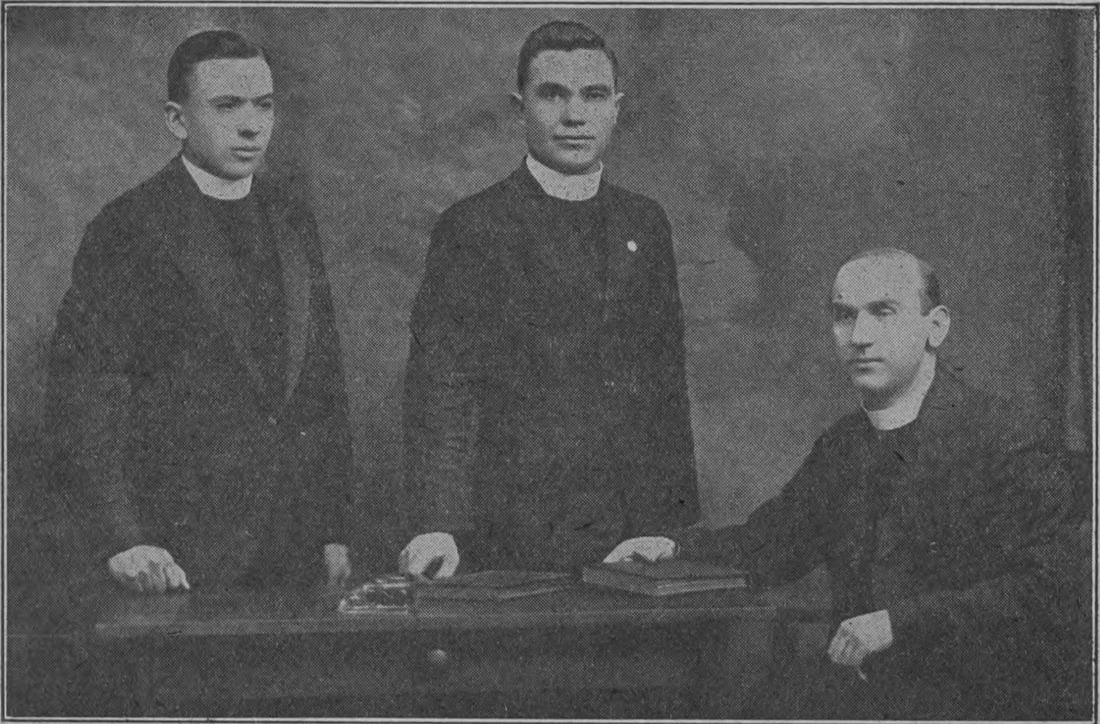

УРЯД ЕПИСКОПСЬКОГО ОРДИНАРІЯТУ.

Стоять від ліва до права:—Впреп о. канцлер Никола Бартман, Всеч. о. секретар Павло Сулятицький.
Сидить:—Всесвіт і Впреп. о. Петро Олексів, ґенеральний вікарий.

які крім анґлійської науки побирають також українську науку.

В Кукскрік, недалеко Вінніпеґу є українська греко-католицька церков, яку обслугує о. Красіцький, а крім неї обслугує він також церков в Тиндал.

В Стюарбурні є українська греко-католицька церков, яку обслугує о. Журавецький, а крім цеї церкви обслугує ще инших 10 церков в околиці.

В Портедж Ля Прері є українська греко-католицька церков, якої парохом який обслугує крім цеї церкви також церковну громаду в Сенди Лейку, в Манітобі, Долини та Брод Валей в Саскачевані.

В Комарні обслугує українську греко-католицьку церков о. Калужняцький, який доїзджає також до Ґімлі, Окбурн і инших 12 церков.

САСКАЧЕВАН:

В Айтуні є українська греко-католицька церков. Її і також девять инших

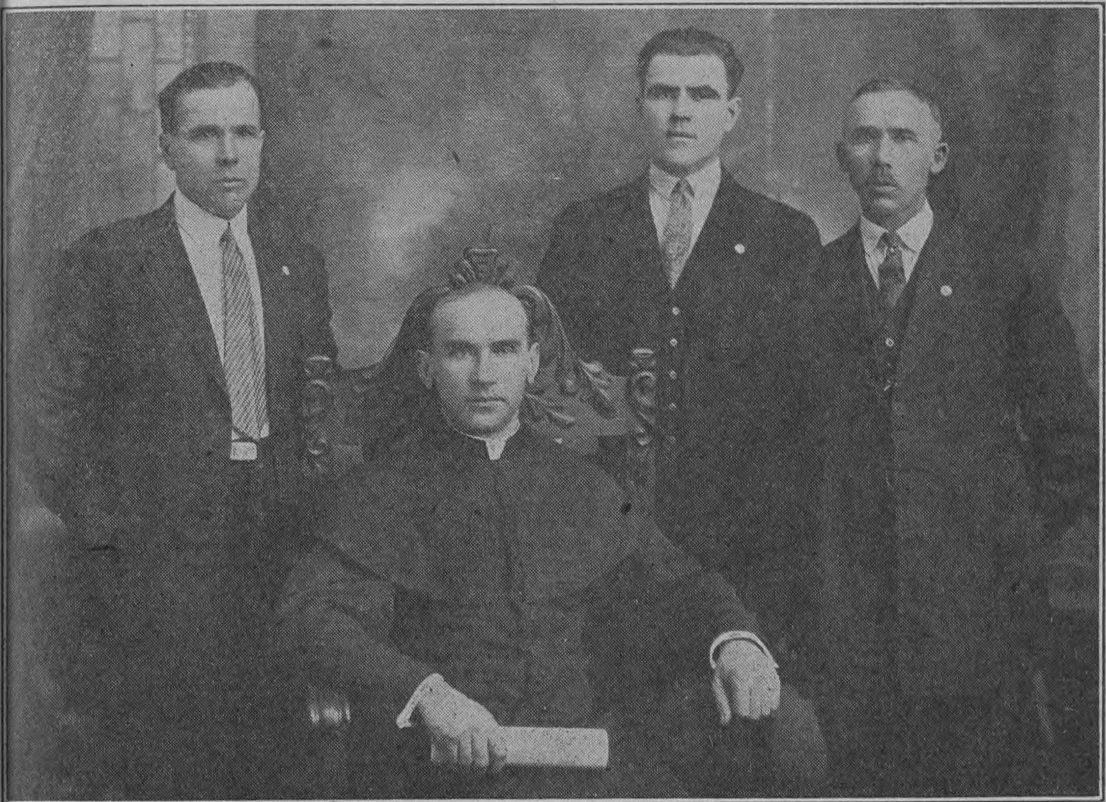

УПРАВА ПРОКАТЕДРИ СВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ У ВІННІПЕҐУ.

З лівої сторони до правої:—п.п. Михайло Шумський, Іван Кравчук, Михайло Бойчук. Сидить Впр. ґен. вік. Петро Олексів.

церков обслугує о. А. Делярий, бельґійської народности, який уміє добре говорити і писати по українськи і має славу невтомимого працівника, що багато напрацювався для Українців. Працює тут також о. Стефан Бахталовський. В Айтуні є також український сиротинець під доглядом Сестер Служебниць, де українські сироти находять приют і українську та анґлійську науку.

є о. Ру, Німець по народности, який обслугує також церковну громаду в Мавтейн Ровд. Він говорить і пише добре по українськи. Це славний архітект.

В Сифтоні є українська греко-католицька церков а також в околицях 26 церков, які обслугують оо. Каменецький і Пелех.

В Брендоні парохом української греко-католицької церкви є о. Решетило,

В Йорктоні є українська греко-католицька церков, яку обслугують ОО. Кінсінґер, Й. Ґекір, Г. Желич, Тешер, А. Рудакевич, Ван Бізен, і Іван Бала Ч. С. І. Крім Йорктону обслугують вони також инші церкви поза містом, яких є 18.

Тут є український сиротинець під доглядом українських Сестер Служебниць, дім українських Сестер Служебниць, де українські сироти мають приміщення та учаться української і анґлійської мови. Виходить тут "Голос Ізбавителя", лицька церков, а парохом є о. Оленьчук. Він обслугує також українську греко-католицьку церков в Мічамі і инші церкви під Саскатуном.

Українську греко-католицьку церков в Альвені обслугує о. С. Федоронько; крім цеї церкви він обслугує також инших десять церков в околиці.

Священиком в Геффорді є о. Ксенофонт Роздольський, який обслугує крім цеї церкви одинайцять церков в околиці.

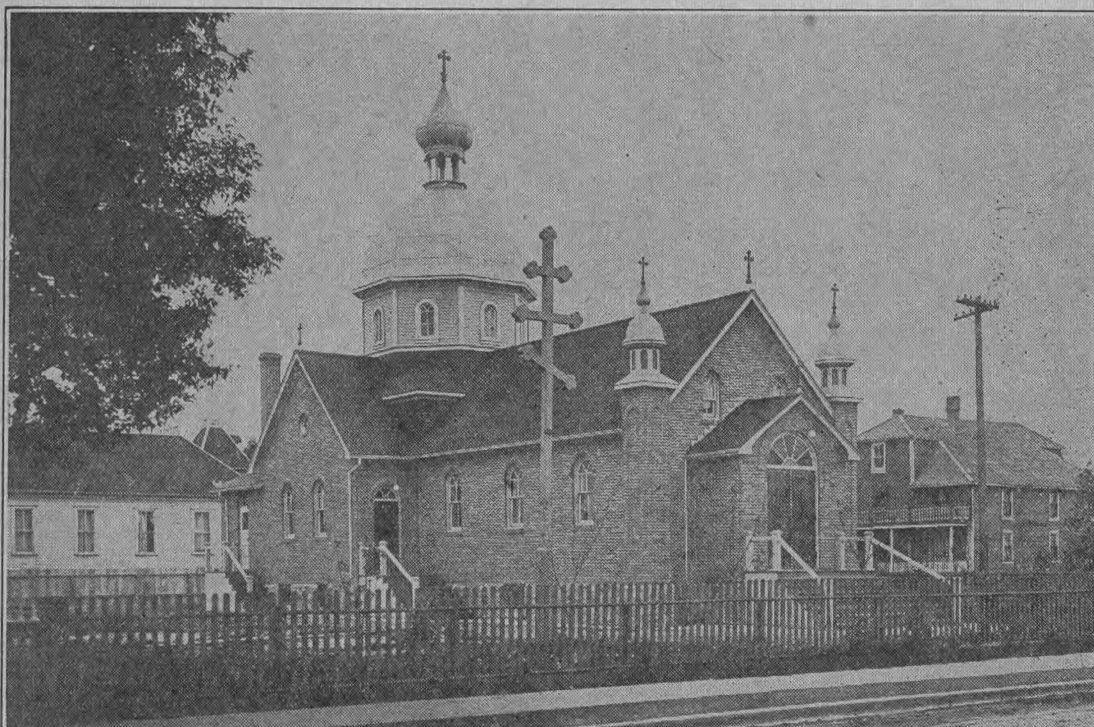

ПРОКАТЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ У ВІННІПЕҐУ, МАН.

місячний журнал духовного змісту, а редактором є о. Іван Бала. В Йорктоні є українська Колеґія св. Йосифа, в якій учаться українські хлопці на учителів, адвокатів, інжинірів і иних наукових фахів. Року 1926 було в Колеґії 120 учнів. Іспити здають на університеті в Реджайні. (Є тут і дім для "Січи").

В Канорі урядує український греко-католицький священик о. Попович, який обслугує в околиці чотирнайцять українських греко-католицьких церков.

В Саскатуні є українська греко-католицька церков...

АЛЬБЕРТА:

В Мондері є український греко-католицький монастир, а настоятелем його є о. Навкратій Крижановський. Крім него є також ОО. Созонт Дидик, о. Порфирій Боднар, о. Георгій Жидан, о. Йосафат Тимочко.

Крім монастиря вони обслугують ще церков на Востоці, Борщеві, Веґревілю і богато инших. В Мондері є також український сиротинець під доглядом українських Сестер Служебниць, де

українські сироти учаться по анґлійськи і по українськи. Тут є також школа — ювинат для здібних українських хлопців, що хочуть учитися на священиків.

В Едмонтоні настоятелем української греко-католицької церкви є о. Василь Ладика. Окрім нього є також о. Софрон Дякович. Вони обслугують крім Едмонтону богато инших церков кругом Едмонтону. Є тут також сирітський приют, де приймають українські сироти і учать в анґлійській і українській мові Сестри Служебниці.

В Калґарах є українська греко-католицька церков, а обслугує її о. Антін Луговий, він доїзджає також до української кольонії в Медицин Гет.

В Летбріджу є українська греко-католицька церков Угорських Русинів і буковинців, а обслугує її о. Іван Колцун.

БРИТІЙСЬКА КОЛЮМБІЯ:

У Венкувері є українська греко-католицька церков, а обслугував її о. Уляницький, при чім обслугує він також поодинокі українські родини в инших місцях в Бритійській Колюмбії. Всіх українських греко-католицьких парохій і місій є 265, яких обслугує 40 священиків.

Українські Сестри Служебниці провадять чотири українські сиротинці та Рідні Школи. Рідних Шкіл в Канаді начисляється около 40.

Українська греко-католицька орґанізація є виразно українська і виразно самостійна, яка підлягає безпосередно лише церковному голові, св. Отцю в Римі.

Українські еміґранти, що приходять до Канади, а також ті, які уже є в Канаді по фармах, у містах і місточках, повинні обовязково належати до українських греко-католицьких церков, удаватися до українських греко-католицьких священиків зі всякими духовними справами, а також засягати ради в таких справах. Де нема священика, а є українська греко-католицька церков, до якої священик доїзджає, Українці повинні удаватися до місцевих церковних комітетів. Повинні попирати матеріяльно і морально ті церкви і користати з них так, як користали з церков у Старім Краю. Повинні попирати українські греко-католицькі часописи, які боронять Українців перед всякими проходимцями та стараються лучити людей в одну родину на чужині. Повинні посилати своїх дітей до українських греко-католицьких шкіл. Повинні памятати, що українська греко-католицька преса, українська греко-католицька церков і українські греко-католицькі школи, це ті твердині, що орґанізують Українців в одну велику, сильну громаду.

Українці повинні всюди приноровлятися до канадійських обставин, однак повинні бути дуже обережними перед всякими аґітаторами, що перетягають їх до инших громад, сект і вір. В Канаді аж кишить від ріжних партій, вона наче котел, в котрім варяться партії політичні і реліґійні.

Реліґійні партії мають за завдання розбивати на дрібні гуртки чужинців, Українців, Німців, Поляків і инших, перетягнути до сект, роздробити, розсварити і ослабити, щоби вони перестали бути собою. Кождий Українець, що відпадає від української греко-католицької церкви, ослаблює в цей спосіб український нарід в Канаді а збільшає ту партію чи секту, до якої пристає. Це так виглядає, наче витягати цеглу за цеглою з будинку і на тому місци показується щілина, а потім будинок валиться. При своїй церкві, до якої належав в Ріднім Краю, Українець все остає Українцем.

Будьте розважні і розумні: "Не діліться а лучіться", бо довкола чужий край і чужі люди.

Петро Гнатів.

Вінніпеґ, Ман. Дня 2-го жовтня 1927.

РЕДАКТОР ЗНАЄ ВСЬО.

Він писав до редактора: Що робити, аби почтові значки не зліплювалися?

А редактор відписав: Купуйте все лиш по одному значкови.

СИВЕ ВОЛОССЯ.

— Сему чоловікові, що ось іде, побіліло волосся за оден місяць.

— Мав таку страшну гризоту?

— Та де! Перестав фарбувати.

Українські Греко-Католицькі церкви в Саскачевані.

(84 церковних громад).

ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ САСКАТУН.

1. Саскатун, Саск., Церков св. Вмуч. Юрія.
2. Ґернзей, Саск., Церков Ґернзей Місто, Пресв. Евхаристії.
3. Ґернзей, Саск., Церков Волверін, Покрова св. Богородиці.
4. Дайсарт, Саск., Церков св. Івана Хрестителя.
5. Прудгом, Саск., Церков Борщів, св. Ап. Петра і Павла.
6. Дана, Саск., Церков св. Івана Хрестителя.
7. Мічем, Саск., Церков Вознесення.
8. Пітерсон, Саск., Церков Сошествія св. Духа.
9. Бруно, Саск., Церков Пресв. Тройці.

ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ АЙТУНА.

1. Айтуна, Саск., Церков Найсв. Христового Серця.
2. Гобард, Саск., Церков коло Мусія, св. Духа.
3. Гобард Саск., Церков коло Баранецького, Воздвиження Чесного Хреста.
4. Ґудів, Саск., Церков св. Михайла.
5. Ґудів, Саск., Церков коло Мацюка Пресв. Тройці.
6. Фенвуд, Саск., Церков коло Бурака, св. Петра і Павла.
7. Бедфордвил, Саск, Церков коло Станиславівських, св. Николая.
8. Бекенгем, Саск., Церков Преображення.
9. Джесмин, Саск., Церков Непорочного Зачаття.

ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ ЙОРКТОН, САСК.

1. Йорктон, Саск., Церков Неперестанної Помочі Матери Божої.
2. Джедбурґ, Саск., Церков коло Боґуцького, або Бівердил, Успення Пресвятої Богородиці.
3. Йорктон, Саск., Церков Ярослав, Рождества Богородиці Діви.
4. Плейнвю, Саск., Церков на Клепаках, св. Михайла.
5. Мелвил, Саск., Церков св. Юрія.
6. Калдер, Саск., Церков Успення Пресвятої Богородиці.
7. Врокстон, Саск., Церков св. Володимира й Ольги.
8. Сторновей, Саск., Церков св. Йосафата.
9. Донвел, Саск., Церков коло Кидів, Преображення Господа нашого.
10. Спринґсайд — Гвайтсенд, Саск., Церков Покрови Пресв. Богородиці.
11. Інсінґер, Саск., Церков св. Николая.
12. Інсінґер, Саск., Церков св. Петра й Павла.
13. Шіго, Саск., Церков коло Петра Шевчука, Рождества Пресв. Богородиці.
14. Тофнел, Саск., Церков Пресв. Тройці.
15. Модел Фарм, Саск., Церков Покрови Пресв. Богородиці.
16. Елфрос, Саск., Церков св. Димитрія.
17. Вишарт, Саск., Церков св. Івана Богослова.
19. Корленд, Саск., Церков має будуватися.
20. Ріджайна, Саск., Церков має будуватися.
21. Фінлейтер, Саск., Церков має будуватися.
22. Секретен, Саск., Церков має будуватися.

ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ КАНОРА.

1. Доброводи, Саск., Церков Доброводи.
2. Мичелвю, Саск., Церков Олеша.
3. Мичелвю, Саск., Церков Григорів.
4. Присвил, Саск., Церков Чехів.
5. Гейзелдел, Саск., Церков Бучач.
6. Рама, Саск., Церков Кизів.
7. Бюкенан, Саск., Церков коло Василева.

8. Тини, Саск., Церков Ковалівка.
9. Амстердан, Саск., Церков Антонівка.
10. Канора, Саск. Відправа в анґлійськім католицькім храмі.
11. Арран, Саск., Церков Арран.
12. Арран, Саск., Церков Арран Весна.
13. Норквей, Саск., Церков Норквей.
14. Сент Филипс, Саск., Церков Сент Филипс.
15. Сван Плейн, Саск., Церков Сван Плейн.
16. Ронамід, Саск., Церков в будові.
18. Клейр, Саск., Церков Понас Лейк.
19. Фостон, Саск., Бобулинці.

ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ АЛЬВЕНА.

1. Альвена, Саск., Церков Альвена, Успення Пресв. Діви Марії.
2. Вонда, Саск., Церков Ланівці, Вознесення Господа.
3. Вонда, Саск., Церков Вонда коло Прийми, Рождество св. Івана Хрестителя.
4. Вонда, Саск., Церков Вонда коло Боднарів, св. Петра і Павла.
5. Ростерн, Саск., Церков Ростерн коло Гучковського, Сошествія св. Духа.
6. Ростерн, Саск., Ростерн коло Танаска, Рождества Пресв. Богородиці.
7. Кадворт, Саск., Церков коло Соломяного, Преображення Господнього.
8. Кадворт, Саск., Церков Кадворт коло Підскального, св. В. Димитрія.
9. Вакав, Саск., Церков Гори, Вознесення Господнього.
10. Сент Джюліен, Саск., Церков Сент Джюліен, Покрови Пр. Діви Марії.
11. Сокаль, Саск., Церков Сокаль, Пресвятої Тройці.
12. Бон Мадон, Саск., Церков Бон Мадон, Преп. М. Параскевії.

ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ ГЕФОРД, САСК.

1. Ґефорд, Саск., Церков Пресв. Евхаристії.
2. Гефорд, Саск., Богослужебна Каплиця Пресв. Богородиці.
3. Гефорд, Саск., Церков коло Величка. Вхід в храм Пресв. Богородиці.
4. Кридор, Саск., Церков коло Воробця, св. Великого Димитрія.
5. Кридор, Саск., Церков коло Пархома, св. о. Николая.
6. Петровка, Саск., Церков коло Теслюка, Сошествія св. Духа.
7. Албертон, Саск., Церков коло Климчука, Воздвиження Чесн. Хреста.
8. Витків, Саск., Церков коло Ковальчука, Вознесення Г. Ісуса Христа.
9. Принс Алберт, Саск., Церков св. Вм. Юрія.
10. Самбурт, Саск., Церков коло Романчака, св. Івана Хрестителя.
11. Міт Парк, Саск., Церков Успення Пресв. Богородиці.
12. Мелфорт — Бруксби, Саск., Церков коло Ющишиного, св. о. Николая.
13. Ратнер, Еденбридж, Саск., Церков св. Арх. Михайла.

Вінніпеґ, Ман., Канада. Дня 31-го жовтня 1927.

І. М.

ПОДУМАЙТЕ.

Той, що біжить за двома заяцями, одного кидає, другого стратить.

Той, що купує то, чого йому не треба, продає то, чого йому треба.

Ніхто не є старий, як йдеся в долину.

Найбільший дощ падає на дах, що тече.

Добрий робітник не потребує ходити далеко, щоб заробити на хліб.

Як чоловік є великий, то і його пес гордо дивиться.

Як хочеш навчитися великої правди, мусиш зачинати вчитися азбуки.

Той, що їде на кони, не знає труду того, що йде коло него пішки.

Як курка кукурікає на господарстві, як когут, там не буде згоди-мира.

Де нема води, там кораблі пливати не можуть.

Життє чоловіка є як подорож з тяжким пакунком на плечах.

Добре імя чоловіка є йому дороге, як львови його шкіра.

Доброводи, Саск.

Західну часть канорського дистрикту займає велика греко-католицька парохія Доброводи. На полудне граничить з Сієнарською Залізною дорогою і стацією Рама, на Схід з Олешою, на Північ лежать кольонії Григорів, Чехів і Бучач. Населення українське, більшість походить з Добровід, підгаєцького повіту, тому і свою кольонію так назвали. Римо-католики мають костел в Доброводах, а другий в Рамі.

Нарід став тут осідати ще перед 24 роками. Ще зразу не було Сієнарського шляху, то мусіли на купно їздити 60 миль до Йорктону. Стація Рама побудована в 1904 р. Земля тут не дуже урожайна, — чим дальше на північ, тим більше глинки і каміння. Коло Рами земля добра. Тому треба було вложити досить праці, щоби фарми зробити придатними під збіжжа тим більше, що зразу ще не було теперішньої фармерської машинерії.

Вісім миль на північ від Рами є почта Доброводи і там в 1904 р. побудовано малий польський костел, до якого ходили і Українці. З початку обслугував короткий час французький священик Адольф Пельц, коли костела ще не було. Відтак приїзджав о. Делярій з Йорктону. Він взяв в Доброводах гомстед і з него відділив 40 акрів на костел і на нашу церков. Хотяй Українці давали вкладки до костела, але не мали рівних прав, тому рішили будувати собі церков. О. Делярій призначив для неї половину

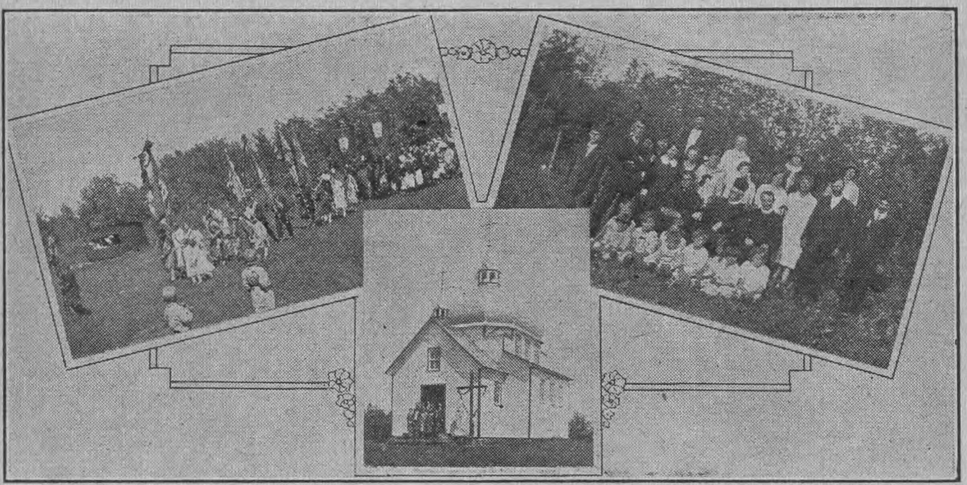

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКОВ В ДОБРОВОДАХ, САСК.

Церковний похід з нагоди Місії в Доброводах, Саск., дня 26-го червня, 1927.
Доброводи, Саск. — Громадка старших і молодших. По середині сидять — від лівої руки читача до правої: — о. Попович, о. Кінцінґер, о. Бахталовський. Знимка з нагоди Місії, дня 26-го червня, 1927.

землі, т. є 20 акрів. Та знайшлися такі римо-католики, що противилися тому і навіть зневажали чинно о. Делярія. Українці побудували в 1911 р. церкву, величаву, найкращу в дистрікті, а пізнійше і церковний поверховий дім.

О. Делярій се правдивий Андрей Первозванний, який не зважав на перешкоди, привів нашу парохію до життя і розвитку. З Йорктону їздив він 60 миль кіньми через ліси і мочари, де ще не було доріг і осель, як нині, а зима була

прикрійша, і неодної зазнав пригоди в своїх подорожах. Про се ще тепер оповідають люде між собою і з вдячністю згадують свого першого апостола-місіонаря.

В р. 1914 відвідав церков Преосвященний Епископ Будка з о.о. Думичом і Шумським. О. Думич обняв тоді канорський дистрикт. По нім слідували оо. Дрогомірецький, Каменецький, Крупа, Федоронько, Филима, Др. Редкевич, а від серпня 1926. доїзджає о. Д. Попович.

Люди є одного духа, під проводом доброго комітету, слухають і не жалують гроша, хочуть, щоби храм Божий виглядав як найкраще. Деякі зложили навіть більші жертви як п. І. Данилишин, О. Прокоп. Так стають Доброводи гарним приміром для других кольоній. За оден рік мали около $700 видатків на церков. Для цікавих читачів хочу про деякі згадати: Дзвін $250, різьби на престіл, великий Божий Гріб, вертеп, 2 бічні престоли, євангелисти на царські врата і т. п. Заходом о. Поповича зібралася бібліотека, яка складається з добрих книжок. Кождий, що їх пожичає, дає річну вкладку.

Вінцем трудів пароха була велика св. Місія від 19—26 червня 1927. Науки голосили Впр. о. Візитатор Г. Кінцінґер і Преп. о. Ст. Бахталовський.

З далеких навіть кольоній приходили люди, щоби користати з проповідий. Понад 500 приступило до сповіди і св. Причастія. Хотяй кождого дня перепадав дощ, але людей приходило що дня більше. Послідного дня прибуло понад 1200 народу. Погода стала гарна. Величаво випав похід з місійним Хрестом.

При вкопанню Хреста, виголосив о. Бахталовський прегарну проповідь, так, що всі слухачі були зворушені.

На закінчення о. Кінцінґер уділив всім вірним папського благословення. Нарід був дуже вдоволений. Почув науку в українській мові і заохоту до дальшої праці.

Канора, Саск. Дня 29. вересня, 1927.

о. Д. Попович.

ЩО ВИ НА СЕ?

Як чистять хату, кождий вважай на жінку з мітлою.

Навіть серце має свої границі.

Ціла губа терпить, як оден зуб болить.

Дорога на тисячу миль зачинаєся першим кроком.

Упала цвітка не вертає на галузку.

На залюблених і на дурнів лікарства нема.

Як кіт носить жалобу за мишою, не бери того поважно.

Найвідважніщий чоловік має клопіт, як йому бракує доляра.

Язик жінки то меч, що ніколи не ржавіє.

Насичена губа забуває добродія.

Не кидай болота до керниці, що з неї черпаєш воду до пиття.

Мраки не розженеш вахляром.

Зимна кава і зимний обід є до знесення, але зимний погляд і зимні слова не до знесення.

Вчений без розуму, то пачка книжок на плечах осла.

Добре слово гріє через три зимові місяці.

Добре діло ліпше, чим три дні посту.

ЖУРБИ.

ВОНА: Мені буде прямо любо ділитись з тобою усіми труднощами й журбою.

ВІН: Але-ж в мене ніяких труднощів, ні журби нема, люба Катрусю.

ВОНА: Ні, тепер ні, але я кажу тоді як ми поберемося.

ЯКА МУКА, ТАКА ПЛАТА.

Пять років по вінчанню чоловік обходить деревляне весілля; десять років — бляшане; пятнайцять років — срібне; двайцять років — золоте; пятьдесять років — діяментове весілля. Дістає заплату в міру мук, які зносить.

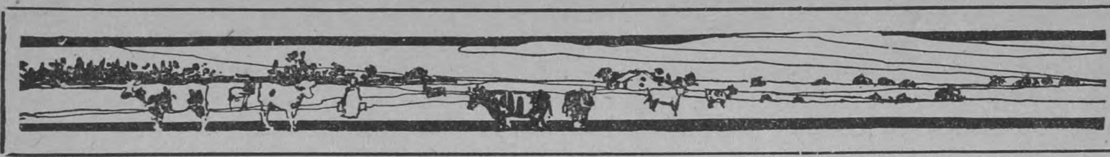

Дві каплини.

Перша Каплина:

Пливуть Дніпрові води, шумлять, обливають береги свої і несуться до Чорного Моря, щоби там відітхнути з дороги через Україну. З Дніпром звязані наші князівства, наше християнство, наша державність, наше козацтво, що пливало на чайках по Чорнім Морю.

Дніпро звали давно Славутиця, а нині можемо звати його нашим Йорданом, бо 988 р. ми хрестилися в ньому на Божих дітей, що пізнали правду Його. Сам князь Володимир Великий хрестився у Дніпрі і нарід з ним, тому Дніпро є для нас дійсним Йорданом, а князь Володимир дійсним нашим хрестителем, бо він скріпив нас духом віри Христової і тим шляхом зрівнав нас з християнськими народами Західної Европи, а він дорівнює царям — володарям інших европейських держав. Він став святим, рівноапостольним князем на ряді з іншими Христовими апостолами, що розносили світло Христової правди поганським народам у далеких землях. Святий Володимир був князем християнським, а віру приняв з Царгороду, який тоді держав з Римом. Бог покликав нашого імператора до себе і вің помер в р. 1015. Володимир Великий охрестився як католик і умер як католик, бо росклад церковний настав аж в. 1054 і то не на Україні, але у Царгороді. На Україні росклад настав значно пізнійше, видко з того, що коли р. 1087 Сарацени напали на грецьку землю, то щоби там у місті Мирах, де викрилися мощі св. о. Николая, погани над ним не знущалися, Папа Урбан II. забрав звідтам св. мощі в Італію, до міста Бару, у безпечне місце і установив свято перенесення мощів святого Николая на день 9. мая. Українці приняли те свято, а Греки ні, а се є доказом, що Українці в той час ще належали до католицької Церкви, бо приняли свято, установлене Папою, а Греки не приняли до нині.

Друга Каплина:

Пливе Дністер недалеко Карпат попри місто Галич, а в ньому на золотокованім престолі сидить князь Ярослав Осьмомисл. Могучий, розумний, для того Його Осьмомислом звали. Своїми полками підпирає Карпатські Гори, запирає ворота Дунаю і суд творить аж по Дунай. Се наш князь могутний, що як тур ломить чужі полчища, торощить чужі укріплення. Ніхто не всилі з ним мірятися. Але він лише князь, не король, хоть сила в нього могутня і слава велика. Володарі инших народів мали титули королів лиш не мав сего титулу наш могутний Князь Осьмомисл, ані його попередники.

Могучий сидить на престолі в Галичи а опісля у Львові також князь Данило. Він ставить опір Татарам, його гербом є лев, він трясе сусідами, як лев гривою, але і він лише князь, а не король. Зближається до Папи Римського Інокентія IV., іде дорогою свого предка св. Володимира, Хрестителя українського. Року 1253 папський леґат Опізо, по порученню Папи коронує Данила на короля українського в присутности польських князів Болеслава і Земовита. Данило стає королем на подобу інших европейських володарів. Останки Данилової корони находяться в українській греко-католицькій церкві у Перемишлі. Її можна нині бачити.

Чому Данила не робили королем схизматицькі патріярхи, яких повно? Не мають сили, ні власти, а що найважнійше, не мають поваги. З ними ніхто не числиться. Бо той, що роздає королів-

ські корони, сидить на Петровім престолі у Римі.

* ** *
*

Дві каплині чистої води блестять перед нами. Вони будуть блестіти так довго, як довго Україна буде жити, і цінити історичну правду, і як довго будуть шуміти ріки а Дніпро і Дністер переливати свої хрустальні води у Чорне Море. Се не такі каплини, що падають дощем на землю і висихають. Се каплі не знищимі, що все блестять блеском сонця правди.

Пливи широким руслом українське життя по всій землі, нашій святій.

Не впадайте в одчай! Дихайте широкі груди українські воздухом землі своєї. Вставайте пригноблені Українці всюди, де ви є, росказуйте собі і широкому світови **про дві історичні каплині правди.** Все на світі минає, як дим, як подув вітру, але не пропадає правда. Нарід наш скине з себе тяжкі кайдани на рідній землі і заспіває могутню пісню волі. А в памяти його будуть блестіти блеском сонця дві каплини хрустальної води, два спомини про володарів наших Володимира святого і Короля Данила, двох наших провідників розумних, що з руки Петрового Намісника стали славними володарями.

о. П. Божик.

Вінніпеґ, Ман., Канада. Дня 4. вересня 1927.

ПЛИВЕ РІЧКА.

Пливе річка попід кладку
Тай гадає собі гадку:
Як допливу я до моря
Там роскажу много горя,
Куда світом я ходила,
Кілько праці я робила,
Всіх, хто хотів, напувала
І береги обливала.
Тепер пливу на долину,
А у морі відпочину.

о. П. Божик.

БЕЗРАДНИЙ.

Фармер з Ґонору писав в листі до редакції: "Мушу з жалем ствердити, що ваша рада не принесла мені користи. Минулої весни я обсипав солею редьку в розсаднику, щоб винищити хробаки й комахи, як ви мені се радили. Рано дивлюся до редьки, тай аж за голову вхопився. Хробаки повилізали з землі, микають редьку, мачають в сіль тай хрупають пресмачно."

ПРАВДА СКРИТА.

Коли чоловік має прекрасне авто, то се ще не значить, що в нього є гроші. Се тільки значить, що в нього були гроші.

БАЛАКИМ В СТРІТКАРІ.

— Кілько людей можете помістити в сій стріткарі? — спитав Балаким кондуктора.

— Около шістьдесять, — відповів кондуктор.

— Чи ви довго працюєте?

— Часом.

— Робите в день і в ночі?

— Не все.

ПЛАТНЯ.

Наука — се дорогоцінна річ. Одна дівчина скінчила університет. Тепер вона є учителькою й одержує 45 долярів місячно. Шкільна сторожиха, що не кінчила університету одержує 75 долярів місячно.

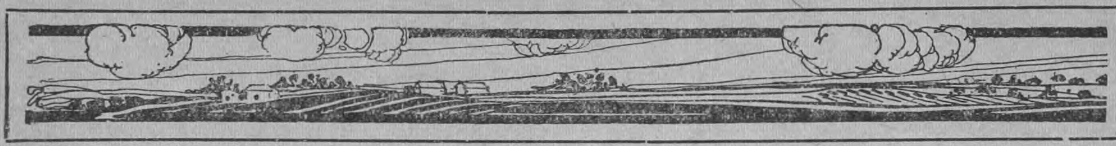

Будова з долу.

За весь час істновання українська греко-католицька іміґрація в Канаді не витворила в себе єдности думки ані одноцільної орґанізації. Окрім церковної орґанізації і її Проводу, який від 1913 р. репрезентує на зверх єдність гр. кат. ґрупи на полі релігійному, не було досі не то спроб але й думки, щоби цю 250 тисячну ґрупу обєдинити і зорґанізувати під одним спільним світським проводом для ділянки громадянської і культурно-освітної праці.

На великих просторах канадійської землі розмістилися українські переселенці і їх діти меншими або більшими ґрупами. Переняті любовю рідного слова, пісні і звичаїв, вони заложили сотні просвітних Товариств і Рідних Шкіл та побудували власні доми. Ці Товариства є до певної міри центрами освітного і товариського життя кольоній.

Праця в них ведеться з ріжними вислідами. Її видайність залежить звичайно від якостий членів управ, на плечах яких спочиває весь тягар праці. Але майже всі Товариства мають одну спільну хибу, якої наслідки відбиваються не тільки на них самих, але й на всій еміґрації.

Передовсім недостає їм виразно поставленої ідеї, себто оконечної мети, до якої повинні стреміти. Вони не обєднані під одним зверхним Проводом, у них нема єдности думки і діла ані відповідних методів праці.

Наслідком відсутности цих конечних чинників які обусловлюють розвій не тільки Товариств і ґруп але й цілих народів, гине марно богато невикористаної народної енерґії. Ці Товариства подібні до степових потоків, що несподівано випливають десь з під землі і перепливши дещо простору, знова гинуть безслідно. Їх води не вливаються до спільного корита, щоби обєднавшись утворити одну сильну і грізну ріку.

Як ті потічки так і сотки наших слабих Товариств відгородившись хінським муром одно від другого, живуть а радше животіють сами для себе. Вони не творять одної, сильної духово і матеріяльно ґрупи і не черпають життєворчих соків зі спільного пня. Вони розпорошені в думці і ділах і не є орґанізаційними чинниками на своїх кольоніях, ані орґанізаційними звенами української іміґрації в Канаді.

Такий одноманітний стан тревав майже до послідних років. Аж недавно на овиді української іміґрації зявилося дві звизди, що кинули вязки ярких лучів в дотеперішну пітьму. Є ними дві орґанізації, які являються противенством до того всього, що вже в Канаді було. Замість загальної безідейности приняли вони ясну ідею, визнали один провід і засвоїли собі найвідповіднійші методи орґанізаційної праці. Вони визнали засади внутрішної дисципліни і пошану духовного і світського авторітету. Перша з них, це Січова Орґанізація, друга — Орґанізація Трійок. Оце два чинники праці, що в борбі з нашою буденщиною і її гріхами кріпшають чимраз більше і стають предметом спершу зацікавлення, відтак ненависти а нарешті зачинають чимраз виразнійше витискати своє пятно на українськім громадянстві в Канаді. Особливо та перша. Обі ці орґанізації в Канаді покликав до життя п. В. Босий.

На тому місці ми спинимося на Орґанізації Трійковій. Вона ще молоденька, бо зродилася допервa з весною 1927 р., але вона вже тепер має за собою поважні здобутки і певні вигляди в буддучині.

Ідеєю трійкової орґанізації є опанувати всі ділянки нашого громадського життя, надати йому один напрям і дати один провід.

У дійсно культурних народів всі од-

норідні ґрупи, Товариства і Спілки змагають до обєднання, бо в цьому якраз полягає їх сила і можність праці. Такі обєднання мають Українці в Старому Краю, де "Просвіти", "Рідні Школи" і кооперативи злучилися у великі, одним Проводом і одною ідеєю тісно споєні ґрупи. Тутешня іміґрація поступає якраз відворотно. Зі Старим Краєм майже пірвала орґанізаційні звязки а орґанізаційних форм тутешних народів ще не засвоїла. Наслідком цього кождий чвалає самостійно туди, куди ведуть його власні очи. З тих причин голословні заклики деяких більших Товариств, що роблять собі претенсії до централізацій подібних їм Товариств, позістали і залишаться на все пустим звуком. Бо й вони нічим не ріжняться від тих, які не хотять їх слухати. Це овочі з того самого дерева.

Трійкова Орґанізація змагає відмінними дорогами до своєї мети. Замість пустих закликів „до живих, мертвих і ненароджених", вона взялася до перевиховання громадянства. А послугується при тому не масою а вихованими орґанізаційно одиницями. В своїх рядах гуртує вона спершу по три члени з кождої місцевости і з ними веде працю. Є це одиниці совісно підібрані, ідейні, характерні і найактивнійші в своїх місцевостях. Вони працюють після точних вказівок, надісланих їм Центром. Їх праця висуває їх на провідників кольоній. Через поширення орґанізації трійок „Канадійського Українця" і пропоґовання голошених ним ідей освідомляє перша Трійка дальшу Трійку і цим підготовляє ґрунт під Шістки і т. д. Вони ростуть тим чином не тільки вірою, досвідом і працею але й числом. Їх метою надати пятно цілій кольонії, опанувати впливами і думкою тамошні Товариства.

Така розбудова орґанізації є розложена на роки. Бож годі збудувати щось доброго в кількох місяцях, коли инші валили його чверть віку. Тим не менше досвід вчить, що тільки така дорога веде до мети, яку визнала за свою Трійкова Орґанізація.

Дотеперішний білянс праці Трійок доволі поважний. По конець падолиста 1927 р. істнувало вже 83 трійкових відділів розкинених на просторах Канади від Сидней в Н. Шкоції над Атлянтиком, по Едмонтон і Калґари в Альберті.

Найліпшим доказом живучости кождої орґанізації є переписка між Центром а відділами. За 9-місячний протяг часу Заряд Трійок вислав до Трійок і поодиноких осіб 1417 орґанізаційних листів, 6 орґанізаційних обіжників і 218 членських леґітимацій. Від Трійок наспіло 956 листів. Трійки працюють головно над моральною і матеріяльною допомогою свойому орґанови — "Канадійському Українцеви." Через його поширення дістають вони в свої руки збільшений матеріял з читачів, який вони обробляють ідейно і орґанізаційно. Доси приєднали Трійки 318 нових передплатників, а залеглих і нових передплат сколєктували вони на суму 784 дол. Книжок поширили на суму 292 дол. Дописей до "Канад. Українця" надіслали 112, а на місцях відбули 46 мітинґів. Окрім цего більшість Трійок відбуває правильно місячні а навіть двотижневі засідання і протоколи з них враз з місячними звітами висилає до свойого Заряду.

В праці на місцях і в звітах та дописях до Заряду пробивається у всіх Трійок послух і довіря до їх Проводу, який вони визнають своїм орґанізаційним Цетром. Члени Трійок є його мужами довіря і кождочасно надсилають йому точні звіти про місцеві справи і точні відповіди на поставлені запити. В багато кольоніях члени Трійок є вже дійсними провідниками і членами управи місцевих Товариств. Орґанізаційною інструкцією для Трійок служить брошурка п. В. Б. видана в 1927 році у Вінніпеґу під заголовком: **Чи знайдеться у Вас Трох?**

Таким чином Трійкова Орґанізація враз з Січовою Орґанізацією тяжкою і повільною але пляновою і постійною працею проломлює в нас дотеперішний хаос думки і діла. Вони прямують до зорґанізовання тутешнього українського громадянства не голословними закликами на сторінках преси і з концертових естрад, але мов ті каменярі лупають скалу, кладуть цеголки одну на другу і після раз обдуманого пляну ставлять будівлю обнови нашого громадського життя. Всякий труд вложений в праве діло не піде на марно.

В. Дикий.

ВАЖНА КНИЖКА.

Українська іміґрація в Канаді числить 37 літ. Початки її і дальший розвиток є незвичайно цікавий і повчаючий не тільки для дослідників історії нашого народу але також для кождого пересічного громадянина, що цікавиться життям, розвитком і долею українського народу на еміґрації.

Доси ми не мали списаної історії нашої іміґрації в Канаді. Поодинокі уривки в пресі не заступили навіть в малій мірі сеї прогалини, надто висвітлювали вони стороннично ріжні події нашого життя. Недостача повної, совісно і безсторонно описаної історії нашої іміґрації до Канади давалася відчувати дуже дiймаючо.

Аж нараз на книжковім ринку показалася незвичайно цікава і внутрішним змістом богата книжка під заг.: "Церков Українців в Канаді", якої автором є о. П. Божик. З огляду на тему і зміст викликала вона велике зацікавлення і обширні рецензії так по сей і по той бік океану.

Який-же зміст сеї книжки?

В ній автор, який протягом 26-літнього пробування на американському континенті мав можність основно перестудіювати життя-буття нашої іміґрації, — описує як Українці жили і розвивалися за послідних 37 літ свого побуту в Канаді. В книжці є подані імена і місця праці перших іміґрантів.

Описує перші галицькі і буковинські оселі, перші церкви, Просвітні Товариства та Рідні Школи.

Пише про українські бурси, про перших українських і не-українських священиків, епископів, учителів і инші інтеліґентні сили.

Описує про епископа Серафима і "архипатріярха" Макарія, як вони святили в попи кого попало та як витворили пресвитеріянську секту між Українцями, як та секта розбивала Українців і як опісля помандрувала до Галичини.

Описує секти методистів, баптистів, суботників і байбелників, хто сі секти серед Українців зашіплював, хто піддержуть їх грішми між Українцями, які між ними ріжниці та як секти розбивають Українців.

Описує, як дерлися за Українців в Америці і в Канаді російські епископи: Платон, Кедровський і Филиповський, як вони за Українців процесувалися і з яким напруженням змагали до захоплення проводу над Українцями.

Описує повстання української автокефалії в Канаді, судові процеси з сею сектою, а також судові процеси з иншими сектами.

Пише про приїзд до Канади митрополита А. Шептицького і епископа канадійських Українців Н. Будку та про його борбу з ріжними сектами за укр. гр. кат. Церков, бурси та Рідні Школи.

Є се дійсно історія **Української Церкви і Народу в Канаді.** Вона як в зеркалі показує читачеви душу українського народу на чужині, як він жиє, як промишляє, як себе міцнить і як собі шкодить.

Книжка називається: **"Церков Українців в Канаді".** Обіймає 340 сторін друку великої вісімки і є найбільшою і найповажнійшою книжкою, яку доси видали Українці на континенті Америки. Вона поділена на 99 уступів, прикрашена 35. образками найвизначнійших осіб і інститутів. Книжка дуже цікава змістом, легка способом писання і ніколи не тратить на вартости. Кождий, хто цікавиться життям канадійських Українців, не може без неї обійтися.

Про потребу і вартість книжки нехай послужать про ню звіти в часописах і признання, які автор отримав від багато духовних і світських визначних осіб.

Брошурована коштує $1.00
Оправлена $1.50

Замовляйте сейчас на адресу: —

Canadian Ukrainian
120 King St. Winnipeg, Man.

Через Море.

Дня 4. марта 1927, день був мрачний а дощик дрібний падав, коли зібралися еміґранти по обіді і по перегляді лікара. Кождий був втішний, що він здоров і може їхати до Канади. Кождий мав ще польські гроші, пішов до кантини купити собі де-що на дорогу, а найбільше купували помаранчі, бо говорили декотрі, що на корабли треба мати щось квасного покушати, коли буде хто хорував, а ще тим більше, бо де-хто казав, що на шифі треба дати доляра за 2 помаранчі. Я пішов і купив собі за доляра в кантині, бо польських грошей вже не мав, мав ще 2 злотих, то писав лист до дому і вложив їх в лист, але за посвідкою листа не давав, то думаю, що хтось гадав, що є доляр і витягнув їх, бо в Польщі люди скрізь такі чогось похопні до крадежі. Нічого не пишуть мені з дому, чи одержали той лист.

В тій хвилі, як мали ми виходити до порту, зявився якийсь фотоґраф і запитав, чи хто хоче знимку мати, так нас зараз кільканайцять з поблизьких сіл стало в одну ґрупу і він здійняв. За кілька мінут приніс нам, а згодились по 90 ґрошів польських за картку. Кождий дістав свою, прибив зараз марок і післав до дому. Я своєї не хотів післати, бо була не ясна, а бувби післав, щоб побачили мене в дома, як нас обстригли в Вейгерові у відказнім бюрі. Дощ падав, а я шапку здіймив, то виглядало, якби голова лиса, така біла. Так за хвилю відійшли ми до порту, до того корабля, де мали ми всідати і їхати через Балтик до Анґлії і з далека я бачив вже корабель з жовтим комином. Прийшли ми до него, сходи вже були приставлені і стояли якісь урядники і поліцай в німецькім одязі та переглядав кождому пашпорт. Відтак оден за другим виходив сходами з краю берега до гори на поклад і в другий кінець в діл сходами до своїх призначених кают, але мене там не помістили, завернули назад на саму середину, де нас 4-ох дістало каюту гарну з одним вікном і 4-ри ліжка і на кождім ліжку біла постіль і подушка, а на тих простиралах і на накривалах вишита сивими і червоними буквами назва лінії і лев такий, як був герб, що я його за України носив на собі. Но той лев тримає в кіхтях кулю земську а наш лев український то щойно спинається до гори, хоче дістати якусь землю в свої лапи.

Обіду ми вже того дня не їли на шифі, бо дали нам ще в ґотелі обід а зараз дістали вечеру, як корабель рушив в дорогу, і то дали на вечеру, що хто хотів: хліб білий і разовий, кава з молоком, яйця, масло, мармеляда і ще ріжні потрави, що не знаю їх описати і назвати, і кождому одну помаранчу. Обслуга мені дуже подобалася, всі все скоро звивались, було три гарні дівчині і двох молодих мущин, котрі доносили до столів. Столи довгі і сідало по 20 люда до одного стола. А Жиди були, то окремо сідали собі, з нами не хотіли їсти, но питали за цибулею, щоб їм дати. А вся обслуга корабля з нами говорила по російськи, крім капітана. Лікар був Українець, переходив по каютах, чи хто не

хорий, — питав. Любив слухати свої народні пісні, які ми співали в каютах і на покладі. І приходили до нас дівчата, котрі з нами співали, то той доктор казав, що не вільно дівчатам з хлопцями бути в каютах, але не виганяв їх. І так весело нам їхалось 2 і пів доби через море до Льондону.

Ґданськ виглядав мені неначе велике портове місто на воді а середина води була вільна, бо все приходили пароплави і відходили а ріжні більші і малі стояли при берегах, привязані грубими шнурами. Перед вечером відплили ми в дорогу і я нічого більше не бачив, був змучений і пішов в чисту постіль на своє ліжко спати, а в такім біленькім ще ніколи не спав. Вночи я чув як корабель раз від разу трубів, а мені смачно спалося, бо видавалося, неначе хто колисав мене легенько. Де-котрі, чув я, молились і просили Бога, щоб дав їм щасливо переплисти.

На другий день перед вечером де-хто зачав хорувати, де-хто мав горівку — пив і чосник їв, але не помагало. Хто хорував, а дехто ні. І їхали ми якимось каналом, не дуже широким, так що 2 кораблі могли минутися, і через якийсь порт, назви Кіль, бо знаю, що там Німці, бо продавали нам папіроси і говорили по німецьки. І там нас на тім каналі замкнули такою брамою з переду і з заду, що сама сунулася водою з берега до берега. Виглядало як міст на ріці. А наш корабель мусів там чогось стати і відтак той міст відсунувся назад і ми поїхали дальше. В ночи бачив одним боком і других червоні хмарні світла.

Так я доплив до Анґлії, до Льондону. Здалека з моря бачив я якісь береги на заході і відтак якісь будови, і здалека було видно, як дим з потягів зводився. Відтак приплили ми блище. Почали примикати довкола нашого корабля малі кораблі, котрі рибу ловлять, і наш корабель став чогось. Аж бачу з невеликого корабля виплила лодка і 3-х людий на ній, двох робили веслами а оден сидів, і почали зближатися до нас, а вода їх носила так, як би лушпину з оріха, і скоро приплили до нас і наші матроси подали їм до човна таку драбину з шнурів і оден виліз до гори на корабель — се був якийсь лікар, а тих двох поплили назад. Потім всіх зігнали до середини, був перегляд пашпортів і карт корабельних і чогось дивився на голови, кождому казав капітан корабля скидати шапку, а кождий в дверах здіймав шапку, а той доктор лиш глянув і далі шли, всі так.

По тій візиті зараз приплили ми до Льондону. Місто з далека величезне, довкола вода і мости через ту воду, котрими переходило сотки людий і сотки двоповерхових самоходів, бо я бачив в долі і ще в горі їхали люди. Як наш корабель став, почали вперед виладовувати ріжні товари, якісь з боку поставлені на березі вінди, що там сидить оден чоловік і машиною кермує і тягне такою дротяною линвою з долу корабля до гори великі пакунки, а там прийшли зараз люди і візками забирали до складів. А ми всі, які були люди, повиходили на поклад, щоб бачити Льондон. Так ми мали ще 2 години часу і почали співати ріжні пісні, Анґлійці дуже цікаво слухали і дивувалися, що то за народ їде і де їде, а було нас всіх 200. А Льондон гордо стояв і може ще не чув таких пісень воєнних, стрілецьких та козацьких. По тім всім приїхали по нас авта і ми почали виходити на беріг, де стояли авта і забирали наші пакунки. При відході кождий дістав сухого цвібаку, 2 палянички, а дітям і женщинам давали ще пити молоко вже на дорозі, як мали сідати на авта.

Авта мали гарні сидження, по 16 люда в одно, а везли нас скоро по улицях Льондону аж на залізничий двірець. Там кождий взяв свою валізку і пішов на ждальню, де посідали ми на сходи і чекали снідання, чи перекуски. Кождий щось дістав в паперовій торбі і горня кави і до того хліб, яйце і медівник, се привезли двох малих хлопців на візку. На середині ждальні стояла стать чоловіка, вироблена з каменя і написано якісь букви і рік коли він вродився і вмер. Де-хто казав, що то той механік, що вигадав парову машину. За виставою були малі льокомотиви, хто вкинув гріш, то вона їхала і світила, а наші хлопці кидали польські гроші і також крутили колесами. Небавом вийшли ми до поїзду, котрий вже стояв. У нас в Польщі, булаби се перша кляса, такі то кляси були, — вікна великі, можна стягнути занавіси, по стінах гарні краєвиди Анґлії, в виходках велике зеркало і вода і ручник чистий. Так переїздили ми

околиці до Ліверпулю. Снігу не було нігде. Там я бачив дуже гарні дороги, много фарбик і сіножатки, де ходили білі вівці. Вечером о 6. годині приїхали ми до Ліверпулю, примчали тим шаленним потягом, котрий нас віз наче тішився нами, що нас везе десь на інший хліб, нас — збідованих воєнних людий, котрі собі вже не бажали возитись по чужих краях. В Ліверпулю на нас чекали авта і зараз забрали до готелю, де був готель корабельної Лінії.

Кождий дістав ліжко, але ліжка вже старі, то й декотрі поломились до решти. Там були ми чотири дні, діставали добре їдження і ходили по місті дивитися. Декотрі ходили до лазні купатися, платили 15 мідяків, а богато ходило і я ходив до музею, де можна було всего богато бачити, але неживе, хіба рибу живу в воді. За шклами бачив я ріжну звірину і пташню і якогось кістяка, давного звіря мамута і зброю давну і начиння давне, і убрання і вироби всілякі. Як четвертого дня мали ми відїздити до Канади, вже кождий перейшов 2 доктори і мусів мати 25 долярів на показ в Канаді. Забрали від нас а дали нам чеки до Вінніпеґу на 20 долярів а в Галіфаксі на 5 долярів. Потім приїхали авта і забрали нас до порту, до корабля котрий стояв недалеко від берега, а ми всі зїздились на заїзд, де мали всідати на корабель, котрий зараз приплив до берега, до заїзду, не так, як в Ґданську, з дороги. Коли ми сідали, так кождий перейшов попри лікаря, що дивився на очи і руки, і дістав папери і сходами пішов з заїзду на корабель і сейчас відїхали ми в дорогу.

Пів дня плили ми і видно було якісь береги одним боком, чи може острови. А той корабель вже не був такий як тамтой, але був великий, 14.000 тон, з червоним комином і 2. вежі високі. На одній все сидів оден матрос, котрий мав службу, в день і в ночи. Мінялись через пару годин, і матрос глядів все наперед і давав знаки дзвінком, а раз задзвонив і корабель почав трубіти 4 довгі гудки на поготівля до корків. Кождий хапав корки в своїй каюті і біг на поклад; одні страхались, що небезпека якась, а другі сміялись собі з того, бо знали, що се проби поготівля, і кождий відтак вернув назад до своєї каюти, де міг спокійно лежати на чистім ліжку, або читати що, як мав якусь книжку, при світлі лямпи. На снідання дзвонив дзвінок і на обід та вечеру і першого дня кождий заїдав смачно добрі потрави а вже другого, третого і четвертого дня богато лежало хорих, не хотіли йти їсти, то я декотрому приносив хоч кави напитися, або сливок варених, сушених. І мені оден день нічого не смакувало їсти, хіба пива випив в кантині, а курити папіроси — дуже мені збридило чогось, і я не курив. На середині моря була буря і великі дощі падали на поклад а корабель в ріжні сторони гойдався, так що зі столів в їдальні падали полумиски, а на покладі лежало досить людий хорих, котрі вийшли на свіже повітря, коли вже не падали филі на поклад.

Потім, 5-го дня був концерт, на сцені виступали ріжні до промови і 2 дітий малих, хлопець і дівчинка, грали на скрипки і одна пані співала з ними а всі дивилися і слухали, Анґлійці і наші; відтак скидали їм гроші, хто мав, при кінци влетів на салю маскований матрос, чи там хто, в малім капелюсі, з палкою і співав та говорив щось і вимахував палкою в такт співу, а за ним всі Анґлійці собі повторяли, а при закінченню концерту наші попросили собі вийти на сцену заспівати, — позволили нам і пішла одна дівчина в народнім строю та оден мущина з села Кутів і заспівали гарну пісню: "Смерть розлучить нас одна". Потім всі розійшлися спати і я пішов. А декотрого вечера матроси мали гармонію і грали й танцювали.

З нами їхав оден Росіян, що знав добре грати козака, то троє хлопців гарно танцювали, що всі дивилися на них і били оплески; а оден з Анґлійців гуляв і з Анґлійкою на покладі, часом пішли козака, декотрі не питали, що був великий піст.

А коли ми приплили до Галіфаксу, то було рано девятого дня плавби океаном. Всі повиходили на поклад і дивилися вже на Канаду. Кождий чогось сумував і казав оден до другого: "То бідно чогось і сумно виглядає Канада". На покладі ми стояли до обіду. По обіді мали ми кождий дати слугам щось столового по пару центів, чи кілько там хто хотів, але много людий не мало грошей і ті були неспокійні чогось, бо оден на другого зглядались і поставкували. Потім кождий забрав свою валіз-

ку і вийшов на поклад попри лікаря, котрий переглядав усіх і відбирав картки. А як вийшли ми з корабля на ждальню, то виходили за нумерами, одні за другими і лікар переглядав очі всім, чи здорові і йшов кождий з чеком по 5 долярів. Я підписав чек на 20 долярів, котрі мав вибрати у Вінніпеґу. Касієр не хотів мені їх тут дати, сказав — у Вінніпеґу вибереш собі їх, — то 5 долярів вибрав і за 2 доляри взяв кождий пакет, де був оден хліб і 6 штук консерв мяса та одна помаранча. Декотрі не брали собі тих пакетів в тій кантині, то в дорозі в поїзді мусіли купити собі дорозше, бо мусіли щось їсти. Потім прийшов якийсь в червоній шапці, засвистав на пальці і сказав всім йти до поїзду всідати. Прийшли всі, котрі разом їхали й заняли собі місця в клясі. Порозбирались, посідали дещо зїсти і почали відтак співати, декотрі грали в карти.

Так їхали ми поміж гори дальше в Канаду. Їдемо дальше; другого дня сніг падає, зимно на дворі і кождий каже, що се буде зима, що ми будемо робити на фармах, коли нас всіх геть вивезе? І мені було чогось лячно. Їдемо дальше, снігу нема, вже тепло, по дорозі рве поїзд шаленно вперед і ми раз-по-раз чуємо свист льокомотиви. А бачив я гори, каміння і ліси, попалені на камені, і стоять сумні, обсмалені, чорні пні. Десь-не-десь бачив я серни з великими вухами, котрі ходили поза каміння в лісі, попаленім. І дорогою здибав я своїх людий, котрі робили на стаціях та питали нас — що нового в Краю, в Польщі. А ми дальше їхали у Вінніпеґ і дальше.

Третого дня приїхали ми з Галіфаксу до Вінніпеґу а там місто було більше від всіх, які я бачив по дорозі. Зараз кождий віддав чек на 20 дол., дістав гроші і купив хліба та каву, поснідав, записався на фарму. Призначено нас в одно місце 6 люда. Але я ще поїхав з одним товаришем до міста, до його тети. Дав 50 центів, віз нас самохід аж під її нумер хати. Там прийшли, де-що поговорили і він зіставсь там а я пішов назад на дворець, де мав їхати вечером дальше в Альберту. За карту заплатив я 8.50 дол.

А ще зі мною було двох з нашого села, то іден зістав при пакунках на стації, а з другим ми були в місті, вернули, а той пішов десь — не знаю де, а нам лишив валізки. І ми прийшли; коло наших ще було більше валізок, а одна була розтворена і все розкинене. В ній була одна сорочка, шлийки і нагавиці. Я собі гадав, що то з моїх товаришів котрийсь лишив се і десь пішов сам, бо досить кидали ті галичанські скрині. За хвилю приходить товариш з одного села і каже: “Де моя валізка” — а другі з ним: “То моє було, де забрали?” З ним був його вуйко і каже, що ми йому крали, хотів нас віддати поліцайови. Найшляся валізка і річи і він не казав нас арештувати. Пішли з Богом. Перша негарна моя пригода через більше товариство. І той третій наш з села десь не знаю, де є від тогди. А нас двоє поїхало в Альберту до того фармера, де нас післали з офісу.

Приїхали ми о першій годині в ночи на той дворець і перележали до рана, а рано пішли до того фармера. Якось ми втрафили в ту сторону. Ішли більше як годину. Се була неділя дуже рано, перша в Канаді. Сумно мені виглядали ті фарми. І прийшли ми до него. Він Українець, люди у него згоджені по 25 долярів на місяць і нас не хотів приняти а казав рубати корчі в його тестя за 100 долярів 100 акрів, але ми не хотіли й вернули назад на ту стацію і пішли голодні. Ми випили лише кави в него і зїли кусок хліба. Так дорогою назад вступали ми по фармах а роботи не було нігде, так і свої валізки (коші) на дорозі покинули, вибрали в хустки свої річи і дальше в дорогу.

Прийшли ми другого дня до Васеки, де в готели заночували, дали 1 доляр за двох. Там прийшов якийсь коваль Німець з Бесарабії і нам казав лишитися тут, завтра підем до фармера, як хочем робити за харч. І ми так зробили, пішли до него. Він Німець також, а знав добре по українськи говорити, і ми в него перебули і в него робили; оден ходив що-рана на поле по корови а другий чистив коні — 7 коний . І що-дня їздили ми до ліса рубати дрова; одну ґару нарубали, привезли і зараз порізали і порубали. А вечерами довго сиділи і говорили та співали. Де-коли його дочка вчила мене анґлійської азбуки. Але що-дня мені найгірше рано було чогось так тяжко на серці, що аж на сльози збиралося. Я встав рано, сонце

сходить, всюди тихо довкола, лиш ми в лісі чули: гуп-гуп, якісь птахи такі, а мені йдуть гадки: Де я ще буду опісля, не маю роботи, ні грошей а маєток свій спродав і ще позичив 40 долярів. А там жена з синком 5 років лишилась, десь очікує відомости від мене — чи я вже переплив море, бо хотіла, щоби сейчас написати від води. А бідна з плачем — писала до мене два листи через бюро у Вінніпеґу. І я скоро лише лист дістав, писав до них, де я є, дав адресу і тішився листами, що здорова, а синок був хорий, але видужав, бо в нас на кір хорували діти сего року а старші на ґрипу. І я був хорий в лютім, ще в дома. Тож пише мені — чи мені стало гроший на дорогу і щоб я не журився нею, вона лишилася при родичах своїх, бо я своїх не маю, померли підчас війни. Я був в українсько-польській війні, як тато мені помер. Як де-хто їм казав, що Поляки йдуть зі Львова на фронт, то вони небіщик сказали, щоб я не дочекав їх видіти. Фронт доходив до села, вони скінчили життя. Вернув я домів в 20-тім році, батька не застав я живого. Пише жена в листі, що чогось і її сумно, дуже сумно, ніхто до неї не приходить з моеї родини, хіба брат, котрого лиш одного маю, і 2 сестри. Син плаче — чому я йому не пришлю свого образця. А пчоли мої повиходили з зими всі 13 улиїв, а 4. продав а 2. дала вона братови мойому. І пише, щоб відписати скоро, чи маю я роботу вже. Від Німця пішов я до залізничої роботи. Дня 27-го квітня післав я лист, де дістав роботу і мешкаю в ваґоні. Нас є трох, що другий день вару їсти і даю до стола; вода дуже недобра зі ржою. Начиння покупили ми, а накриваюсь, як сплю, курткою. Їсти за доляра на двох є досить що, на день і фунт мяса, 12 яєць, 2 хліби і цукор. Як машиніст коло машини оливою, так я тими чорними порогами, мальованими якимсь тиром, засмарований, що дотулюсь голою рукою — то пече як вогнем а піт з чола треба повтирати; а троха в рукавицях роблю.

Є знами форман і другий Анґлієць — робітник і нас три з Галичини. Оден робить тут 16 літ, старий, знає досить добре говорити по анґлійськи а я учусь при нім. В нас, якби так робив, як тут в поті чола, то також їв би білий хліб як тут, а в нас хіба в жнива я так тяжко робив. Не даром Бог сказав: "Іди і працюй в поті чола, а будеш їсти хліб". Так тут працюється і їсться добре. Говорити — так не говорим ми нічого при роботі, бо нема часу, хіба десь-щось. А ще зле як їдемо мотором, то потяг надлетить і мусимо сейчас знести візок з шин на бік, так, що крижі відчувають, все терпиться при роботі. Потім я нераз вийду вечером на двір і дивлюся на той небосклін і той місяць блідий, котрий в нас десь може і зайшов вже а люди десь збудились зі сну, а тут ще сплять, бо здається 6. год. в нас о 7-м годин скорше день починається. Скоро світ — чути соловейка в гаю, чи в саду, як він вимовляє мов словами і тішить молодих людий і віщує їм: "Люблю вас і буду співати вам, але не довго, як висипиться ячмінний колос, то я перестану співати і замовкну, а вам стане невесело, тихо буде навкруг, хиба ворони чорні будуть крякати сумно по ваших проплаканих полях, злитих слізьми і кровю ріжних людий, погибших до-тепер. Стоять могили і говорять до вітру, а той вітер летить і сумно шелестить дальше, наче гнівається на нас, що ми покинули свої рідні землі і пішли шукати долі в чужину. Вітер не скаже, що десь на рідній земли малі діти бігають босими ногами по сухій дорозі, а вечером прийдуть до хати і без вечері лягають спати, і стара мати споминає сина свого — десь з війни нема, а може ще де є живий.

А котрі вернули з війни, то кажуть: "Батьку, Мати; дайте щось мені, хай я іду від Вас шукати щастя, бо коло Вас не маю, що робити, і як дальше жити. Землю забрали Мазури за тані гроші, а Ти мені, Батьку, не даси, бо не маєш, і бідуєш на старі літа, а я Тобі тут не зароблю хліба. Таж прощайте милі мої родителі і всі рідні і вірні товариші і Ти люба моя, забудь мене, забудь, як нам горіло серце, а грудь щеміла. Я лишаю Вас а сам іду в світ заробити, бо хто вміє заробити, той вміє і пожити. Як здобудеш — принеси, як не здобудеш — нічого не маєш.

Васека, Саск. В серпні, 1927.

Микола Заставний
рільний робітник.

Наука в Колєґії св. Йосифа в Йорктоні, Саск., за рік 1926-7.

Науку в Колєґії св. Йосифа в Йорктоні, Саск., розпочато дня 16-го вересня 1926. Того дня епископ Никита Будка відправив архиерейську Службу Божу в асисті оо. Бахталовського і Бали. Сестри Служебниці творили хор церковний. Брати і около 80 студентів заповнили церков. Владика виголосив проповідь, одну в церкві а другу в салі Колєґії, висказав вартість науки, ціль і завдання студентів. П. Вол. Босий дав горячу промову, зазначуючи ясно потребу науки, релігії, знання української мови, спорту і справ орґанізаційних.

Як що року, так і сего, решта студентів зїхалася аж по молоченню. А коли добавимо ще 12 студентів, котрі брали зимовий курс, так разом буде 127 студентів. Учительських сил було 8, з того 7 Братів а оден світський учитель. Брати: Станислав, Генрик, Павло, Антоній, Лука, Методій і Атаназій та п. В. Босий. Але п. В. Босий в місяці грудні зістав покликаний до Вінніпеґу.

Наука обіймала кляси від III. до XI. степення включно. Брат Станислав учив анґлійської граматики, альґебри, ґеометрії і літератури. Брат Генрик учив найнищі степені і французької мови у всіх клясах. Брат Павло учив аритметики, фізики, аґрікультури й історії. Брат Лука учив композиції, ґеоґрафії, а також літератури. Брат Методій учив середні степені, як рівнож катехізму і літурґії. Брат Атаназій учив латинської мови, історії натуральної і рисунків в найнищих клясах, катехізму, історії біблійної, історії Церкви, а по відїзді п. В. Босого також українських предметів. Брат Антоній був префектом. П. В. Босий аж до відїзду вчив українських предметів і провадив орґанізаційну роботу.

Щоденна наука починалась о 8.30 і тревала до 12 год. Відтак починалась о 1.30 і тревала до 4. год. Се був час кляси. Домові задачі студенти виробляли від 5—6, і 7.30—10 вечер, як також в в часі перед сніданням. Час від 8—8.30 рано, від 12.30—1.30, 4—5, і від 6.30—7.30 призначений для забави. На тиждень студенти мали два свята а се в середу і суботу по полудні. Що дня о 6.30 рано була Служба Божа в Каплиці на яку всі студенти учащали, а що неділі о 5 год. по полудні була Суплікація.

Крім науки в клясі, студенти брали також активну роботу в справах орґанізаційних і просвітних. При Колєґії істнувала Січова Школа, щось подібного, як за часів козацьких на Запоріжжю. Старшина Січової Школи сходилась на наради раз на два тижні. Січові вправи відбувались що середи і що суботи. Всі студенти Січової Школи мали свої сходини, що другої неділі, на котрих обучувались орґанізаційних справ і т. и.

Записки про сю роботу ведено в найбільшім порядку.

Поруч Січової Школи істнувало також Літературне Товариство. Сходини Літературного Товариства відбувались що другої неділі на яких студенти вправлялись в бесідництві, деклямації, дебатах, музиці і т. п. Рівнож Літ. Товариство видавало місячний журнал "Сяєво".

Крім тих двох кружків істнувала також орхестра, котра виступала кілька разів в театрі; як також брала участь в міськім контесті. Ті виступи доказують, що грає пописово.

Спортовий клюб Січовий також відзначився. В грі в ставку (бейсбол) проти міських шкіл все виходив побідно, а навіть брав участь в грі против инших міст. Щоби показати свою справність в гаківці, студенти майже що тижня грали по два рази на міськім тоці.

Січова Школа і Літературне Товариство уладили ряд концертів і святочних академій в Колеґії і на кольоніях, як прим.: в честь іменин Брата Директора, на привитання Їх Преосвященства, Впр. Брата Візитатора з Торонто, і п. Волод. Босого, на закінчення сходин Літературного Товариства і підчас Січового Зїзду в Йорктоні для людий. В память вступлення на престол Гетьмана Павла Скоропадського Січова Школа дала ряд концертів по кольоніях. Студенти уладили також пращальний вечерок при відїзді п. В. Босого. Рівнож Колеґія ула-

дила для міщан і з околиці кілька веселих вечерків. Мала також честь витати в своїх мурах багато визначних гостей.

Студенти мали нагоду відспівати в своїй каплиці ряд співаних Служб Божих. Студенти Січової Школи їздили по кольоніях з відчитами і науками. Ще більше мали вони до діла з кольоніями, коли установлено Окружну Владу на Саскачеван при Колеґії св. Йосифа.

Се булиби найважнійші справи, бо всього годі описати.

Вислід правительственних іспитів, які студенти писали в Колеґії, був надто

котрі взяли IX. і X. степень в однім році, а два студенти 6. 7. і 8. степень в однім році. Є замітним се, що ані оден студент в тім році не перепав в своїм степени.

На шкільний рік 1927-28 є деяка зміна в силах учительських. На місце Братів Антонія і Методія, котрі відійшли до Едмонтону прибули нові, а то Брати Едвард і Азарія. В сім році отворено в Колеґії XII. степень. Префектом є Українець, Брат Атаназій. Учительський збір збільшився ще о одного учителя для українських предметів а іменно п. Д.

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВА В МАНТЕЙН РОД, МАНІТОБА, ПОБУДОВАНА АРХИТЕКТОМ, МІСІОНАРЕМ о. Ф. РУ.

вдоволяючий. Із 44 студентів, котрі писали правительственні іспити, зложили з успіхом до Висшої Школи 7. (сім) з X. степення, 2 перейшли частинно X. степень, 7. перейшли в повні або з поправкою одного лиш предмету. З XI. степення — 10. перейшли в части іспит з XI. степення 8 студентів. Було 5 студентів,

Будку, рідного брата нашого Владики. Він приїхав щойно з Білої Церкви на Україні, де був професором в хлібороб. школі.

Віримо, що сей рік буде ще кращий для Колеґії.

Студ. Кирило Лотоцький.

Дня 2. жовтня, 1927. Йорктон, Саск.

ГРИГОРІЙ (ІВАНІВ) КУРДИДИК

Родився 24 вересня, 1883. — Президент і головний управитель National Press Ltd. — Віце-президент Canada Cuba Co. — Віце-президент Colonial Metal Exploration Co., Ltd.

МИХАЙЛО ДАРКОВИЧ.

Гей, коню сивий!

ПРИСВЯЧУЮ МОЇМ ДОРОГИМ РОДИЧАМ.

Гей, коню сивий,
Тягни, не ставай,
Плуг ще міцний і не стертий!
Довге коріння
З землі витягай,
Пнища вивалюй уперті.
Хай твої жили
В тій праці, трівкій,
Скибами землю вкривають,
Хай вивертають,
Хай будять спокій,
Хай зеренцем засівають!

Гей, коню сивий,
Тягни борозду!
Другу роби біля неї!
Виореш вісім,
Приореш одну —
Зробиш сим діло святеє.
Прериї безмежні
По праці твоїй
Зробляться скарбом надцінним.
В нім заживе
Хліборобський покій
Тихим життям і примірним!

Гей, коню сивий,
Не бійся ваги, —
Веде тя розум людини!
Ти переореш
Степи і луги,
Збудиш і гори й долини.
Всюди твій слід
Порозносить життя,
Сильний леміш не урветься.
Ґей, коню сивий,
Приоруй сміття
Щастя нам всім усміхнеться!

Дня 16-го жовтня, 1927, Давфін, Ман.

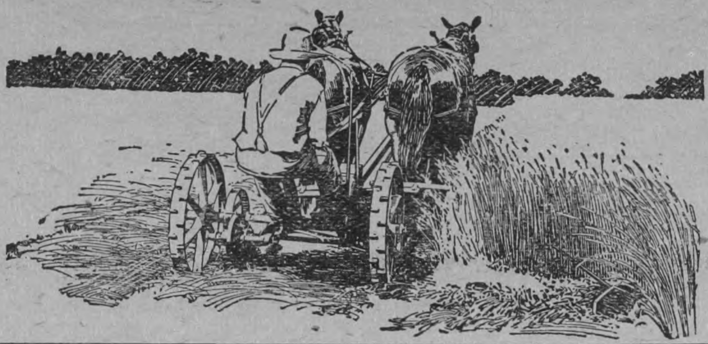

НА ПРЕРІЇ.

З МИНУВШИНИ КАНАДИ.

РИБАКИ Й ЗАВЕДІЇ.

Рибаки від берегів Норвеґії й Анґлії переїздили Атлянтійський Океан в малих човнах, щоби найти місця богаті в рибу і доходили до берегів Північної Америки, де натрафили на води, повні риб. Підприємчиві заведії шукали пригод і золота в далекім світі і діставалися за море. Се були невеликі гуртки, які не могли занепокоїти мисливських племен, що волочилися по великих просторах північно-американської суші, та воювали не лише з буйволами, мусами і лосями, але нападали також завзято на себе, щоби відбити, одні другим, добрі мисливські простори.

СКАНДИНАВЦІ.

Зі скандинавського острова в Европі робили скандинавські ватажки виправи човнами здовж берегів Европи. Доїздили до Італії. Вони спричинили початки анґлійської держави. Громадки скандинавців діставалися до славянських племен і основали українську державу над Дніпром. Знані нам з літописей імена Скандинавців Асколда і Дира а також інші скандинавські імена українських володарів як Рурик, Ігор і и.

Оден такий Скандинавець Лайф Ерікзон добився з гуртом своїх товаришів в часах, коли на Україні вже панував Володимир Великий, коло року 1000 до берегів Північної Америки, сюди, де лежить Канада.

Записки літописців згадують в р. 1497 відважного заведію, Італійця Джона Кабота, який зі своїм сином Себастіяном і 18 моряками доплинув своєю лодею до берегів Канади а розпочав свою подорож з анґлійського міста Брістолю.

АТЛЯНТІЙСЬКИЙ ОКЕАН.

Минали літа. Червоно-скірі племена мисливців уганяли свобідно по американській суші і полювали. Великі прерії між Атлянтийським а Спокійним Океаном з високою травою і безмежні ліси були повні буйволів, мусів, лосів, оленів, медведів, заяців. В ріках і озерах було повно риби, у воздусі птацтва без числа. Але европейські народи шукали за новими, богатими землями і відважно перепливали через незнані, далекі води. Еспанці й Портуґальці переганяли себе у відкриванню нових світів та плаванню по далеких морях. Чим більше вони відкривали земель, тим більше старілася Европа і ставала "старим краєм".

Італійці провадили торговлю з Азією і опанували були торговельні получення на схід, в напрямі Індій, а держави над Атлянтійським Океаном старалися найти дорогу до Індій на захід від себе. Еспанці уладили виправу Італійця Хри-

стофа Колюмба на захід і він доїхав до американської суші, до копалень золота в Мексику і в Перу. Його перша подорож припадає на рік 1493. Від того часу Европа не може спокійно спати. Думає про золото за морем. Торговельна сила пересувається зі Середземного Моря на Атлянтийський Океан. Відважні моряки проїзджують моря і відкривають раз по раз нові землі. В тих подорожах переганяються Еспанці, Португальці, Французи, Анґлійці, всі ті народи що жиють над Атлянтійським Океаном. Українці жили в глухій закутині на північ від Чорного Моря. В часах подорожий Колюмба їх велика держава Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Данила і Льва опинилися вже в руках Москалів і Поляків, а над Дніпром збиралися смільчаки, щоби зробити там собі твердиню: "Січ" і плили нераз човнами Чорним Морем, щоби воювати з Тур ками, а на суші воювали з Поляками і Татарами. Провадили боротьбу за волю українського народу.

ФРАНЦУСЬКА РУКА.

Бистроумна Франція сягнула через Атлянтийський Океан оком скорше, чим Анґлія. Француз Жак Картіє, 43-літний моряк, висланий через французького короля, дістався до гирла ріки св. Лавра. Дня 10-го мая 1534 доплив він двома кораблями з 61 людьми з міста Сент Мальо у Франції до берегів Новофундляндії в 20 днях. Буря загнала його в полудневий залив Шалер, перший великий залив на полудни від гирла ріки св. Лавра. Тут мусів стояти 10 днів. Індіяни ірокезького племени доглянули кораблі і прийшли подивитися на чужинців. Картіє забрав двох Ірокезів до Франції, де побули 10 місяців. В р. 1535 приїхав Картіє по 23 дневній плавбі дня 10-го серпня до заливу, який назвав заливом св. Лавра а опісля відкрив, що се не залив, але гирло ріки. Назва заливу перейшла на ріку. Човнами дістався опісля до околиці індіянської оселі Гошеляґа. По лівім березі була гора. Вийшов на неї, щоби глянути на дикий край. Назвав сю гору "Королівська Гора", "Монт Роял". У підніжжя тої гори лежить тепер місто Монтреал.

МИСЛИВСЬКІ ПЛЕМЕНА.

Індіяни дивилися цікаво. Не знали, але прочували щось злого: "Що се за диво пливе нашою рікою?". Величезна лодь з високими стовпами, з плахтами, які колихав вітер.

Се був наїзд. Купецька Европа зачала наїздити на землю мисливців і в протязі 300 літ витиснула їх зі своїх осель, заняла широкі простори, степи і ліси і гори і озера і ріки а мисливців посадила в клітки, які зовуться "Індіянськими резервами". Европа назвала мешканців сеї землі Індіянами лише длятого, що думала з початку, що сей новий край, то Індії. Мисливці не уміли боронитися перед наїздом. Жило їх на цілім північно-американській суші около 180 племен і мали около 60 мов. Племена не жили зі собою в згоді, навіть не думали про якийсь союз племен в обороні проти чужинців, воювали одні проти других, щоби відобрати собі ліпші простори до польовання.

Найліпші місця були коло Великих Озер. Тут було тепло, можна було добре полювати на звіря і ловити рибу. Великі Озера творили осередок життя індіянських племен. Племя Ірокезів займало полудневий берег озера Онтеріо, се є околиці теперішного міста Бофало. Їх сусідами на захід, над берегами Гуронського Озера, було гуронське племя. Оба ті великі племена воювали постійно зі собою, а війна скінчилася побідою Ірокезів в р. 1649.

Картіє і його товариші спамятали собі слово "каната", якого уживали часто червоно-скірі тубольці. Се слово означає оселю з хат, чи шатер. Картіє називав тим словом цілу нову землю, коли вернув до Франції і розповів про безкрає море, котрим їхав цілими тижнями і про береги широкої ріки з тонкими а високими смереками і про людий з бронзовою скірою, орлиними носами і палкими, чорними очима. Картіє помер в Сан Мальо в р. 1557, в 66-тім році свого життя. Там стоїть його памятник.

До Канади їздили від тепер що раз частійше рибаки і торговці кожухами. В лісах були лиси, видри, суслики, щурі, бобри, ріжного рода ласиці, з яких були прегарні кожухи. Індіяни вимінювали шкіри за европейські вироби. Европа привозила їм полотна, сукна, сталеві сокири і пили, сталеві голки до шиття, але також кріси, порох ножі, вино, горівку. Ніхто з Европейців не при-

їздив, щоби тут поселитися як еміґрант і вчили Індіян рільництва. Але вже Анґлія зачала посягати по ті нові землі. В році 1583 Гумфрі Ґілберт причалив до берега в околиці Ст. Жанс поставив британський прапор і таким знаком "забрав" сю землю для Британії, тоді говорилося "для британського короля", нині говориться "для британського народу". Від того часу зачинаютсся вже перегони анґлійського короля і французького короля о нові землі.

ОБОРОНА ТВЕРДИНІ.

Виправа Жака Картіє відбулася на кошт французької держави а в році 1603 вибрався 36-літний мущина, Француз Самійло де Чамплєн на кошт приватного чоловіка, шляхтича Клермонт в дорогу через море, щоби відкрити дорогу до Індій, до Канади і до Япану. Заїхав д гирла ріки св. Лавра і рікою дальше в гору. Вернувся до Франції і написав цікаву книжку про Канаду, індіянські племена, і свою їзду океаном. В р. 1604 виїхав до Канади другий раз і побудував оселю Порт Роял на тім місці, де тепер лежить Анаполіс в Новій Шкотії. Чамплєн вернув до Европи і коли приїхав третий раз, зачав орґанізувати нову землю, яку назвав "Нова Франція". Се був енерґічний, непосидючий чоловік, який шукав за пригодами. Робив виправи в глубину диких, лісистих просторів, переправлявся через ріки, вчився індіянської мови, провадив війну з Ірокезами. Ірокези зачали шукати приязни Голяндців і Анґлійців, що приїхали на американську сушу дальше на полудне. Чамплєн основав твердиню на високім березі заливу св. Лавра і назвав її Квебек, а в своїх виправах діставався до Гуронського і Онтарійського Озера. Поїхав ще раз до Европи і вернув четвертий раз в р. 1611. Тоді зложив торговельний склад Монтреал, а від р. 1615, коли став королівським намісником на новій земли приїхав до Канади і пляново працював над її розвоєм.

Анґлія шарпнула сильно, щоби відобрати сю землю. Анґлійські кораблі заняли Квебек і забрали залогу і намісника Чамплєна до неволі в р. 1629. Зїхалися дипльомати Анґлії і Франції у французькім місточку Сент Жермен, розважали, що сталося і порішили, що анґлійські кораблі зробили наїзд а Нова Франція, се є "Канада", належить правно до французького короля. Чамплєн вернув до Канади, а коли вмирав, Канада була в руках французьких а торговля кожухами була так сильно розвинена, що стояла під проводом приватної "Ново-французької компанії" в Парижу, зложеної зі 120 членів. Гарний памятник збудовано для Чамплена в місточку Орілія в Онтерії.

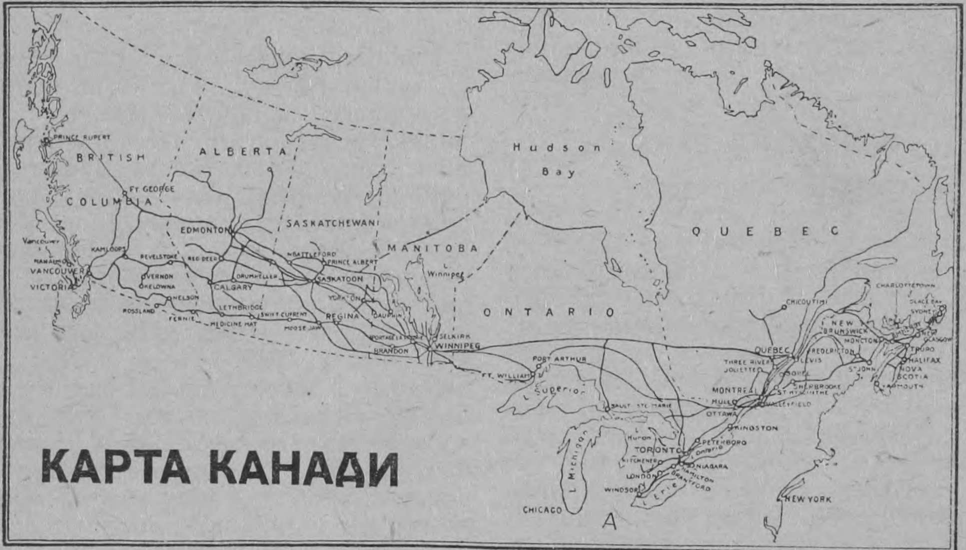

КАРТА КАНАДИ

В ДІЛ РІКОЮ МІССІСІПІ.

Нова Франція розвивалася під кермою королівських намісників. Держава заохочувала своїх підданих, щоби переселялися до нової землі. В році 1665 приїхало 2000 еміґрантів зі старої Франції до Нової Франції. Тоді Канада мала 3.215 душ "білих людий", як се доказує перший спис людности, перехований в бібліотеці в Парижи. Від того часу стає рільник до праці і через 250 літ він перегнав мисливця і торговця. Його плуг виорює найбільший нинішний скарб Канади: пшеницю.

До Нової Франції прибули духовні, які дбали про релігійне життя переселенців, але старалися ширити Христову віру між Індіянами. Много з них згинуло мученичою смертию.

Переселенці продиралися попри Великі Озера на захід і на полудне, мимо того, що грозила їм смерть від індіянської стріли. Індіяни вже побачили, що "бліді лиця" убивають звірину, яка до них належить а залізом калічать святу землю і сіють зела. Боронилися як могли.Французькі відкривці ішли дальше, на полудне. Здається, що вже в р. 1659 перших двох Французів стануло над берегами величавої ріки Міссісіпі, а в р. 1682 французький дворянин Де Ля Саль застромив французький прапор при гирлі ріки Міссісіпі і назвав сю околицю Люізіняною в честь могучого французького короля Людвика XIV. До нині носить ся часть землі назву Люізіяна.

В сей спосіб французька держава посягала струями ріки св. Лавра і струями ріки Міссісіпі у нутро суші Північної Америки, щоби заняти її для себе.

ЗАВЗЯТИЙ ВОЯК — ОБОРОНЕЦЬ

На чолі Нової Франції станув, як королівський намісник, граф Людвик Фронтенак. Се не був торговець, ані дипльомат. Се був вояк, строгий в поведенню, безвзглядний в приказах. Приїхав до Нової Франції в р. 1672 як 52-літний мущина. Через 26 літ, з 7-літною перервою посвятися роботі над розвоем молодої Держави. Вісімнайцять літ його праці, се був час військового порядку. Світські і духовні мусіли повинуватися його приказам. Зарядив будову форту на тім місці, де тепер лежить місто Кінґстон і зломив силу Ірокезів.

Анґлійські руки протягнулися знов сюди, але від полудня. Анґлійська фльота, зложена з 34 кораблів виплинула з околиці Бостону — бо там вже були анґлійські оселі — і виконала приступ на Квебек, але Французи під проводом Фронтенака відбили наступ. Се було 16. жовтня 1690 р. Дипльомати в Европі зібралися на нараду і договором в Рисвіку затверджено Нову Францію на власність французькій державі. Граф Фронтенак помер в р. 1698. в 78-мім році життя.

ІНДІЯНИ ВЗЯТІ В ДВА ОГНІ.

Індіяни прислонили голову рукою і гляділи на схід: До морського берега причалювали дивовижні будинки — кораблі з вітрилами, а з них виходили на сушу малими лодками білі люди. Се було на полудне від Великих Озер. Приїздили кораблі поодиноко, але одного часу прибуло їх много, много, а на сушу висіло 25.000 "блідих лиць". Приїхали мущини, жінки і діти, рубали ліс, будували хати з дерева, пороли залізом землю і сіяли збіжжа.

Се були люди з білими лицями і русявим волоссям: Анґлійці, не Французи. Приїхали з Анґлії, з полудневих округів, а сталося се в р. 1640. Вони розміщувалися в околиці нинішнього Бостону, здовж морського берега. Індіяни побачили в їх руках зелізні сокири і пальні кріси і цофнулися перед тими наїздниками за гори в глибину великої американської суші. Бліді лиця напирали тепер на них з двох боків: від Великих Озер на півночі і від Алеґенських Гір на сході.

АНҐЛІЙСЬКА РУКА.

В околиці нинішнього Бостону основали анґлійські переселенці оселі які дістали разом одну назву "Нова Анґлія". Приїхали сюди такі, що їм не подобалося королівське строге правління в Анґлії, а які шукали тут не лише землі, але також повної свободи для своїх релігійних і політичних поглядів. Вже перед тим виїхало було значне число людей з Анґлії і осіло в околиці теперішньої держави Вірджінії і на островах Бермудас, та на західно-індійських островах. Переселенці в Новій Анґлії орґанізувалися в сей спосіб, щоби кождий мав право забирати голос в громадських справах.

Переселенці держалися разом, щоби собі помагати в боротьбі з природою, з Індіянами а туґа за Рідним Краєм веліла думати їм про оборону Рідного Краю перед Французами і Голяндцями. Дивне для нас Українців: Анґлійці виїхали з Рідного Краю, бо їм там було зле, але думали дальше про велич Рідного Краю і бажали боротися за него і побільшити його сили. Були невдоволені анґлійським королем і його приказами, але хотіли причинитися до його поваги.

Анґлійські кольонії повставали одна поруч другої понад морем від Бостону на полудне. Анґлійські переселенці забрали силою голяндські кольонії і замінили в р. 1644 оселю Новий Амстердан на Новий Йорк (Нюйорк). Стара Анґлія старалася удержати зносини зі своїми кольоніями в Америці. Давала їм свою військову опіку, а бажала мати тут ринок на збут своїх виробів а жерело на закупно збіжжя і сирівців для себе.

бажання провідника, еміґрація не була жива, люди не мали охоти їхати в підсоння, до якого треба було привикати.

Нову Анґлію утворили переселенці, що бажали втечи від влади анґлійського короля і тішилися, що є для них земля, де можуть жити після своєї волі. Вони уладжували свої релігійні і політичні відносини на свій власний спосіб, відмінний, як в Старім Краю. Люди їхали сюди добровільно і численно, бо переконалися, що підсоння тепле і малощо ріжниться від підсоння Рідного Краю. Анґлійський король, опісля анґлійський парлямент старалися приневолити кольонії до послуху приказам з Льондону, але се йшло щораз труднійше, тим більше, що ті прикази виходили в некористь переселенців, які стреміли до самоуправи і до свободи в громадянськім життю. Виаблялася пошана для свободи другого, бо прибували сюди люди з ріжних держав Европи. Право виз-

СВЯТО УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ - ПІОНІРІВ В КАНОРІ, САСК.

Дня 13-го червня, 1927. На святі промовляв міністер доріг Саскачевану Мр. Патерсон. Свято відбулося в честь українських рільників, що тому 25 літ і більше зачали орати прерію в Саскачевані. На знимці в перших двох рядах видно 28 українських фармерів - піонірів а за ними їх жени і рідня.

ФРАНЦУСЬКІ А АНҐЛІЙСЬКІ ОСЕЛІ.

Нова Франція в околиці гирла ріки св. Лавра а Нова Анґлія у підніжжя Алеґенських Гір творилися через XVII. століття, а ріжнилися від себе духом і устроєм.

Нова Франція заложена була за волею французького короля і молода держава повинувалася приказам з королівського замку в Парижу. Переселенці творили державу, цілком подібну, як стара Франція. До Нової Франції їхали люди на

навати свою власну віру треба було лишити кождому переселенцеви, чи він був католик, чи протестант. Вироблялося почуття рівности, товарискости а при тім відвага і витревалість в боротьбі з життям, щоби управити собі землю на фарму, побороти нужду а дійти власними силами до майна. Около р. 1700 виносить число душ в Новій Анґлії около 250.000.

В тім самім часі, се є в XVII. століттю, увага українського народу звернена на

Дніпрові Пороги. Козацька орґанізація, упорядкована Галичанином Сагайдачним, здобуває собі велике значіння, а Богдан Хмельницький веде козаків від р. 1648 до побідних боїв з Поляками а договір в Переяславю в р. 1654 прилучає українські землі до Росії. Про Атлянтийський Океан не думають. Не мають сили думати. Журяться ним Анґлія і Франція, які напружаються як два перегонові коні, що хотять скорше добічи до цілі, бо ходить о велику нагороду.

Анґлія перейшла до бою на суші, щоби противника повалити. Французи заложили в році 1701 місто Дітройт, яке ще до нині носить ту саму назву і ступали на полудне правим берегом ріки Огайо, яка є допливом ріки Міссісіпі з правого боку. Тут стрінулися орґанізатори Нової Франції з орґанізаторами Нової Анґлії. Соперництво обох тих народів перенеслося зі Старого Краю до Нового. Індіяни побачили, як "Бліді Лиця" воюють зі собою о їх індіянську землю. Французи й Анґлійці старалися вихіснувати ворожнечу індіянських племен між собою і ужити їх як своїх союзників в боротьбі.

В р. 1711 заняли Анґлійці сей півостров, де лежить місто Галіфакс і назвали його Новою Шкотією. Прийшло до переговорів і до заключення мира в голяндськім місті Утрехті в р. 1713 і Франція признала тоді Анґлії право до ґудзонського заливу, Новофундляндії а також до Нової Шкотії. Однак Французи держали в своїх руках ріку св. Лавра і остров Кап Бретон, щоби мати ключ до своїх кольоній на суші. Француз дістався через околиці, де лежить нині Вінніпеґ, аж до Скалистих Гір в р. 1743. Канада мала в р. 1725 понад 30.000 душ білого населення, але Французи не мали охоти лишати свій гарний веселий край і йти в дикі гущі, одноманітні прерії. В тім самім часі населення Нової Анґлії збільшалося з кождим роком.

Нова Анґлія вислала свої кораблі, щоби здобути французьку твердиню Лютісбурґ на острові Кап Бретон і мали дальшу свободу рухів в риболовлі і торговлі. Однак дипльоматичні переговори в Европі рішили в р. 1748, щоби сю посілість задержала Нова Франція. Французи старалися скріпляти свої землі в Америці фортами, які будували над Великими Озерами, над ріками Огайо і Міссісіпі. Охота до зачіпки зростала. Над рікою Огайо, коло форту, де тепер стоїть Пітсбурґ, приходило до боїв між Ново-Анґлійцями, які боролися під проводом молодого старшини Юрка Вашінґтона, з Ново-Французами.

Ново-Анґлійці депортували з Нової Шкоції, яка передше звалася Акадією, тих Французів, що не хотіли признати анґлійського зверхництва мимо того факту, що Акадія признана була Анґлійцям вже в р. 1713. Анґлійці заложили в Новій Шкотії в р. 1749 Галіфакс і кольонізували його своїми людьми.

ПОСЛІДНИЙ УДАР.

Зі Старої Анґлії вислав уряд 32-літнього ґенерал-майора Джемса Вольфа, вишколеного у воєнній штуці. Він мав закінчити боротьбу з Французами і здобути Канаду. Виїхав з Анґлії 1. червня 1759, до Нової Анґлії а відти виправився на Квебек. Перейшов ріку і на просторі, якому хтось дав дивну назву "Рівнина Авраама", прийшло до рішаючого бою. Джеймс Волф поляг ранений трема кулями, а його противник, вожд Французів, згинув також. Але анґлійське військо побідило. На полі бою стоїть нині колюмна з анґлійським написом: "Тут поляг побідний Волф дня 13-го вересня 1759".

В тім самім часі шкотські піхотинці з Анґлії і ново-анґлійські добровольці перейшли через Алеґенські Гори, здобули французький форт Дюкенс і назвали його Пітсбурґом в честь анґлійського міністра війни в Льондоні Віліяма Піта, який енерґічно заходився коло того, щоби забрати Французам американські землі.

Квебек здобуто, в слідуючім році 1760 піддався Монтреал і мирові переговори, ведені в Европі в Парижи, закінчилися тим, що всі французькі здобутки в Америці узнано за власність Анґлії. Французів було тоді в Новій Франції коло 60.000. Анґлійців в Новій Анґлії в тім самім часі було около 300.000.

ВСЯ ЗЕМЛЯ В ОДНІЙ РУЦІ.

По мировім договорі в Парижи видав анґлійський парлямент "Акт Квебеку" в р. 1774. і зарядив тим актом, що цілий простір над рікою св. Лавра аж до рік Огайо і Міссісіпі творить провінцію Кве-

бек. В місті Квебеку був анґлійський уряд, який видавав прикази. Цивільне право французьке обовязувало попри карне право анґлійське. Ціле населення відчуло, що стратило свободу і дісталося під чужу власть. Всі були пригноблені і невдоволені.

Анґлія стала одиноким володарем цілого простору, який здобули "білі люди", Французи, Анґлійці й Голяндці від Індіян. Льондон правив Північною Америкою, видавав прикази, зарядження і керував військовими відділами, які слав туди під проводом іменованих собою старшин. Фізична сила все рішала і рішає ще нині про посідання землі. Хто хоче в руках держати якесь майно, мусить сильні руки мати. Співом і слезами земель не здобувається. Хто хоче відобрати свою землю, відобрати її може лише пястуком.

ДОНЬКА ПОКИНУЛА МАМУ.

Лише в роках 1763—1775, одже 12 літ панувала Британія на цілій суші Північної Америки і пересилала прикази двом Донькам, Новій Анґлії і Новій Франції, яка називалася тепер вже Канадою.

Але більша донька, се є Нова Анґлія, заповіла, що не буде слухати мами і відділилася.

Видатки на війни з Францією в Европі а також на війну в Північній Америці стали прикрим тягаром. Члени анґлійського парлямету прийшли на нещасний помисл, щоби кольонії причинилися до сплати довгу і в тій цілі наложили цло на товари, перевожені з Анґлії до Нової Анґлії. Се викликало гнів у всіх 13 кольоніях, які творили Нову Анґлію, що парлямент в Льондоні ухвалив тягарі на Нову Анґлію, але в тім парляменті не засідають представники, вибрані кольоніями. Уважано се за деспотичний приказ з гори.

Анґлією керувала шляхта, дідичі, — в Новій Анґлії забирали слово фармері, рибаки, купці, робітники, там переважала анґліканська віра, тут протестантська. Коли наспіло рішення парляменту, що на товари до Нової Анґлії накладається Анґлією цло, кольоністи поділилися на дві партії. Одні хотіли на се пристати, другі опиралися і ся опозиція допровадила до бунту проти анґлійського парлямету. Парлямент вислав військо, переселенці зорґанізували свою армію. Анґлійська армія, хотяй вишколена, робила великі ошибки, її частини не мали лучби, не уміли рівночасно вдарити на повстанців, яких провадив знаменитий вояк і орґанізатор Юрко Вашінґтон. Війна закінчилася побідою повстанців і донька пішла від мами. Нова Анґлія зорґанізувалася в окрему державу, в "Сполучені Держави Америки". Вона обходить своє свято свободи 4-го липня на спомин того дня в р. 1777., коли стала независимою. Сей день празнують Американці що року великим гомоном.

Спомини про війну за независимість Америки є прикрі. Переміна кольоній в окрему державу відбулася домашною війною і згадка про той спосіб пращанняся викликує ще нині терпкі уваги. Британійські державні мужі навчилися однак при тій нагоді великої осторожности в полагоді справ британійських кольоній.

АНҐЛІЙСЬКА ФИЛЯ ДО КАНАДИ.

Анґлійські переселенці, які були проти війни з Родинним Краєм взяли собі сей доказ бунту і непослуху анґлійському парляментови так дуже до серця, що лишили молоду независиму державу, а перенеслися до другої анґлійської кольонії, яку Анґлія присилувала була військовою побідою до льояльности. Вони переселилися до Канади. О скільки записки можуть бути вірні, виносило число тих переселенців, вірних своїй державі від 10.000 до 40.000. Нова Анґлія а тепер "Сполучені Держави Америки" не хотіли заплатити тим людям ніякого відшкодовання і Льондон обдарував їх землею і грішми.

Але приплив сеї анґлійської филі з полудня до Канади викликав несподівані події. Вона вдарила об французьку филю, яка стояла в Канаді, мала свої звичаї й обичаї, римо-католицьку віру, своїх провідників, головно серед духовенства. Анґлійці не осідали лише в полудневій части тодішної Канади, але много з них посунулося аж до Монтреалю і поза Монтреал в надморські землі. Анґлійці називали себе "Льоялістами", вірними підданими Британії а Французи, побіджені, уходили за нельояльних бунтівників. Французи були католиками а Анґлійці протестантами. Коли лише обі ґрупи зіткнулися, відчули, що є

відрубними громадами, які одна другої не поважає і не любить.

ПОСТАВТЕ ПЛІТ МІЖ СУСІДАМИ.

Британський парлямент видав в р. 1791 "Канадийський Акт", що Канада ділиться на дві части на Горішну Канаду (Онтеріо) і на Долішну Канаду (Квебек), називаючи після бігу ріки св. Лавра. Перша заселена Анґлійцями, друга заселена Французами.

Обі Канади мали свої столиці. Долішна Канада мала Квебек, Горішна Канада Торонто. Торонто було місцем сходин ще тоді, коли лише Індіяни посідали сю землю. Слово "торонто" значить по індіянськи "місце стрічі". Французи й Анґлійці давали сій місцевости інші назви, але давна назва "Торонто" вертала. Обі Канади мали своїх ґубернаторів і свої журби.

Обі Канади висказували своє невдоволення про орґанізацію правління, невдоволення дійшло аж до повстанчих рухів в р. 1827 в обох Канадах, так що парлямент в Льондоні видів, що обставини такі помотані, що потрібно вислати когось безсторонного на провіру.

СЛОВО, ЯК СОНЯШНЕ СВІТЛО.

До Канади приїхав 46-літний Льорд Дургам, оден з поступових ліберальних провідників, знаменитий бесідник, вражливий, проникливий чоловік, високого образовання. Парлямент вислав його як свого мужа довіря. Льорд Дургам приїхав до Квебеку 28. мая 1838, видав вирок на французьких повстанців, що не сміють під загрозою кари смерти перебувати в Канаді і викликав тим вироком невдоволення парляменту в Льондоні. Длятого вернув до Анґлії вже на 30. падолиста 1838 а 31 січня 1839 предложив свій репорт про обставини в Канаді. Сей репорт представляється тепер як друкована книжка на 246 сторін друку. Написаний неначе повість з думками ясними, як соняшні лучі, про кольоніяльну політику Анґлії. Виказав, що Анґлійці угнітають Французів і розогнюють на кождім кроці расову ненависть, а се повинні перестати робити. Оцінив положення в сей спосіб, що Французи держаться далеко від Анґлійців, які хотять їх взяти під ноги. Жадає, щоби зробити федерацію всіх кольоній британської Америки з одним парляментом, жадає як найсвобіднійшої іміґрації і жадає будови залізниці, яка лучилаби всі части краю. Се все вказівки, які до нині є підставою праці в цілій Домінії Канаді.

Наколиби хтось з читачів в Торонті, Монтреалі, Вінніпеґу або Едмонтоні дочитав сей начерк до сього місця, нехай потрудиться ще до мійської бібліотеки і перегляне собі прегарний репорт Дургама.

Уваги Дургама про Французів повні шляхотного зрозуміння і вирозумілости. Вони для нас Українців незвичайно інтересні.

Британський парлямент видав в р. 1840 акт злуки Низшої Канади (Французи) з Висшою Канадою (Анґлійці) і як намісника (ґовернора) вислав Карла Томпсона. Обі провінції мали то саме число послів в парляменті. Постійно йшли суперечки, які дійшли до того, що в р. 1849 товпа підпалила в Монтреалю будинок парляменту і метала камінням на намісника Елґіна. Але вирозумілість і спокій анґлійського уряду побідила гнів невдоволених.

В р. 1852 побудовано залізницю з Монтреалю до Кінґстону (Онт.), опісля продовжено її так, що лучила Торонто з Портляндом.

Р. 1854, перепровадив намісник Ельґін 10-літний "Взаємний Договір" зі Сполученими Державами, так що канадийські засоби мали перевіз без цла до Америки, яка провадила тоді домашну війну і потребувала товару і харчів. Канада мала під сей час після переписи в р. 1861. населення 3,156.418 душ і торговля з Америкою принесла гарний дохід. Коли час договору минув, Америка не відновила договору, бо уважала його для себе шкідливим. Справа мита на товари, вивожені до Америки, і на товари, ввожені з Америки, є для канадийських горожан постійно математичною загадкою, яку знавці в ріжний спосіб розвязують. Коли консервативна партія боронить високого мита, то ліберальна партія боронить низького мита, а ся обставина доказує, що сю справу не легко порішити раз на всегда, але що, вона залежить від обставин, які що року змінюються. Цло залежить від фінансової погоди цілого світа, Фінансова погода зміняється і цло мусить хитатися. Длятого на тім тлі мусить бути постійна виміна гадок і для двох партій,

з котрих одна є за знижуванням цла а друга за підвисшуванням цла, є все отверта дорога до дискусії і до агітації.

Українська держава, яка не має розвиненого промислу, а є головно рільничим краєм, буде мати до розвязання те саме питання, коли схоче розвинути свій власний промисл, питання: Високе чи низьке цло?

ва делеґації Онтерія і Квебеку з членами тої конференції на нараді в Шарльоттетавні (Остров Принца Едварда). Наради продовжувано в місті Квебеку і заключено постановою злуки всіх провінцій Британської Америки в одну цілість. Предкладано слово "королівство", опісля порішено титул "Домінія". Макдоналд їздив в тій справі до Льондону.

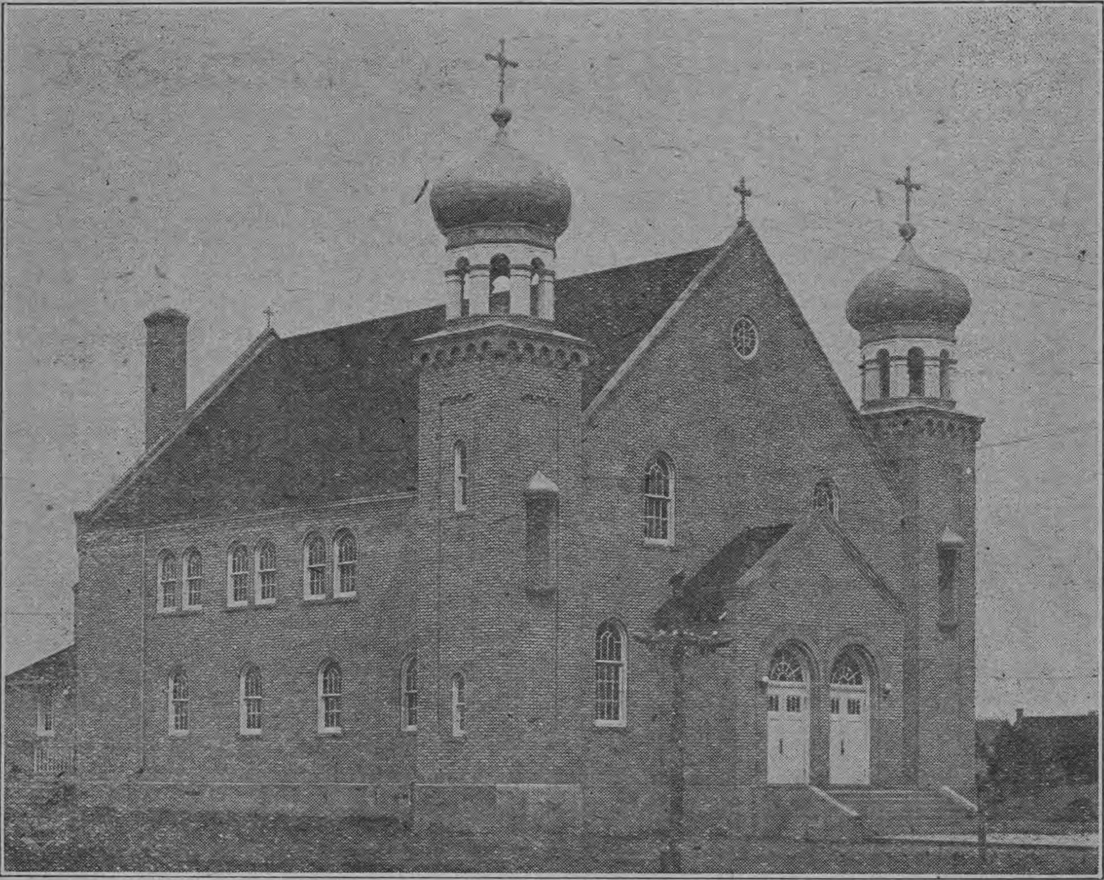

ЦЕРКОВ СВ. ПОКРОВИ НА РОЗІ ВУЛИЦЬ АРЛІНҐТОН І БОЙД У ВІННІПЕҐУ

Посвячена 5-го вересня 1926 р. епископом Никитою Будкою. Вибудована головно заходом священика о. П. Божика.

ЗЕМЛІ ВІД МОРЯ ДО МОРЯ.

Надморські провінції Новий Бронсвик, Нова Шкотія і Остров Принца Едварда розважали в р. 1864., чи не булоби для них добре злучитися в юнію, осібну від юнії Квебеку і Онтерія.

Джан Олександер Макдоналд, 49-літний мущина, консервативний посол провінції Онтеріо, порозумівся як голова делеґації... Королева Вікторія видала проклямацію дня 22-го мая 1867 і злука всіх провінцій ("конфедерація") увійшла в життя на підставі "Британського Північно Американського Акту" з днем 1-го липня 1867. Сей день став державним святом на спомин початку великої Домінії. Слово "Домінія" взяте з псальму 72. — 8.

З початку належали до Домінії лише 4 провінції, Онтеріо, Квебек, Новий Бронсвик, Нова Шкотія. Першим намісником був льорд Монк а на його домагання Мекдоналд утворив міністерство і став премієром. Посідав незвичайний дар пронизування думок і причин поступовання других людий і будучи незвичайно вічливим і товариським кермував людьми, як хотів, не видаючи приказів. В катедрі Павла в Льондоні є таблиця вмурована на його спомин, бо підвалиною його політики була засада, що Канада може правитись і бути безпечною лише в як найсильнійшій звязи з Анґлією. Лише Анґлія може оборонити Канаду.

Відпоручники народу, які подбали о переведення злуки всіх провінцій, поконали много трудностий. Нова Шкотія хотіла небавом виступити з конфедерації, але правління в Льондоні не дало дозволу а домініяльне правління признало Новій Шкотії фінансову підмогу. Основою цілої конфедерації була взаїмна поміч фінансова, яка піднеслаби розвій провінцій, а також безпеченство земель зі згляду на сусідство Сполучених Держав. Основики конфедерації порішили, щоби весь простір на захід від Онтерія перейшов під управу Домінії, всі простори аж до Ледоватого Океану.

Сей простір має свою історію. Подорожник Генрик Гудзон відкрив в р. 1610 Гудзонський Залив і король Карло II. видав Товариству Гудзонського Заливу (“Годзон Бей Компані“) запис (“чартер”) на право вихіснувати землі Західної Канади. Товариство провадило від того часу торговлю кожухами і основало по цілій Канаді свої станиці і форти як торговельні точки.

Домінія заключила відповідну угоду купна сего простору в р. 1868., і утворила з тих земель три провінції Манітобу (1870), Саскачеван (1905) і Альберту (1905), бо се були покищо порожні простори, прерія, ліс, озера, ріки.

Границі тих провінцій визначені простими лініями н. п. Саскачеван, чотирокутник — трапез.

На північ від тих провінцій лежать простори, незеселені і непровірені, як слід.

В році 1927, дня 1-го липня, обходила Канада 60 літні роковини конфедерації величавими святами. Українці брали участь в торжествах. У Вінніпеґу виступив проф. Е. Турула з хором ”Канада” а В. Авраменко уладив кілька точок українських танців. Ті точки належали в програмі до найкращих. В поході ступав відділ Січовиків в січових одностроях.

Границі від Сполучених Держав, від Великих Озер до Тихого Океану, се проста лінія. Часть границі до Британської Колюмбії, се лінія на підставі договору з р. 1818. Проста лінія , що відтинає Британську Колюмбію від Сполучених Держав Америки, установлена в р. 1846. Крива границя від Атлянтійського Океану аж поза Великі Озера установлена в р. 1783. Ся крива границя визначена ріками й озерами.

На границі між обома державами нема твердинь, се є лише лінія потягнена на картах, яка має понад 3.000 анґлійських миль довжини.

З усіх трох инших сторін окружають Канаду три океани.

ЗАЛІЗНІ ОБРУЧІ.

Британська Колюмбія рішилася приступити до конфедерації в р. 1871, але поставила тяжку условину, щоби її злучити залізницею з Атлянтійським Океаном. Мала тоді заледви 36.000 душ, з того половина білої раси. Грозила, що коли залізниці не буде, вона не прилучиться.

Остров Принца Едварда приступив до злуки, хотяй передше два рази відмовився, бо попав у фінансові клопоти. В р. 1878 виготовило правління і парлямент акт, що всі британські посілости в Північній Америці належать до конфедерації крім Нової Фундляндії, яка постійно відмовляється від злуки в переконанню, що сама попровадить свою господарку дешевше.

Сер Макдоналдови як премієрови пощастилося допровадити до кінця будову першої залізниці, що лучила Схід Канади через провал “Кікінґ-Горс-Пас” з Венкувером. Будова тревала пять літ 1880—1885. Віра в будучність Канади помогла зробити се — як з початку здавалося — неможливе діло. Британська Колюмбія мала доказ, що Домінія додержала своєї условини, і перепоясала весь простір залізним, нерозривним обручем. Се була залізниця будована

через "Канадійське Тихо-Океанське Товариство" ("Сіпіяр"), яке одержало 25 міліонів акрів землі на власність і підмогу 25 міліонів долярів.

Залізниця промостила шлях через прерії. Поплила імiґрація, бо залізниця могла довезти імiґрантів до фарм, які вони брали до управи. З Монтреалю до Венкуверу обіймає лінія 2,896 миль.

Макдоналд був премієром домініяльного правління безпереривно від 1878 до своєї смерти в 76 році життя, р. 1891. Його гріб находиться в Кінґстоні, Онт. В році його смерти числила Канада 5,371.315 населення.

Консервативна партія стратила в нім визначного провідника, який умів послідовно і з успіхом переводити засади партії в життя: 1) Постійна злука з Британією з військових, політичних причин. 2) Високе цло, що має, неначе високий мур боронити розвій молодої держави, бо сусідні Сполучені Держави утруднюють розвій канадійського промислу своїми дешевими виробами.

Коли консервативна партія робила величавий зїзд у Вінніпеґу в днях 10. 11. 12-го жовтня 1927, навязувала свої наради до споминів про Макдоналда, ставила однак точки своєї проґрами менше ярко і менше рішучо зі згляду на розвій рільництва в Західній Канаді, яке потребує дешевих рільничих машин а високих цін за збіжжа. До фармерів у західних провінціях промавляє дуже проґрама ліберального сторонництва, яке скланяється більше до імпорту рільничих машин з Америки з невисоким цлом і прихильне є всяким способам, які мають на ціли зниження коштів перевозу збіжжа а підвисшення його цін.

Ліберальне сторонництво прийшло до керми в році 1896 на довший протяг часу, бо аж до р. 1917. Премієром став 55-літний Вилфрид Лоріє, римо-католик, Француз з походження, лідер ліберальної партії, який мав дар промовляти ясно, послідовно, однак з теплом і поетичною закраскою. За його керми знижено почтову оплату в Канаді з 3 центів на 2 ц. за листи а до Британії з 5ц. на 2ц., переведено участь в африканській війні з Бурами. Канада післала свою молодь також у світову війну, щоби помочи Анґлії.

Канадійські Державні Залізниці ("Сієнар") обнимають около 22.680 анґлійських миль залізничих шляхів. Голосне Товариство Тихо-Океанські Залізниці („Сіпіар"), посідають 22.447 анґлійських миль залізничих шляхів.

Одна миля залізниці припадає на 232 душ. Держава помагає незвичайно залізницям, бо вони є головними нервами всього життя.

Телеґрами і телефони мають в Канаді густу сіть і зближають мешканців до себе.

ЗАГАДКА, ЯК ЗМЕНШИТИ ВИДАТКИ?

Премієр Лоріє помер 17-го лютня 1919, а на провідника ліберальної партії вибрано чоловіка, що був через 8 літ в кабінеті міністром праці, Віліяма Мекензі Кінґа.

При домініяльних виборах в р. 1921 а відтак при виборах в р. 1926 удержалася при побіді і кермі держави ліберальна партія, вказуючи в промовах на се, що вона боронить низьке цло на рільничих машинах для фармерів. Ціна збіжжа по війні упала і фармері відчули потребу низьких цін за машини і потребу оборони своїх справ, яку обіцював Мекензі Кінґ, що став премієром, підчас коли провідник консерватів Мієн в своїх промовах на сході, де розвивається канадийський промисл говорив, що він боронить високого цла на машинах з Америки, а на заході, де працюють фармері, які хотять мати дешеві машини говорив, що він є за знесенням цла. Се веселе противоріччя підхопила найповажнійша в Західній Канаді, анґлійська часопись "Фрі-Прес", пригвоздила перед самими виборами і консервативна партія потерпіла великі страти. Самого провідника партії Мієна виборці не вибрали в посли, в його власнім окрузі Портедж ля Прері, Ман.

Консервативна партія старається тепер найти такі основи своєї праці, щоби помочи промислови в Онтеріо і Квебеку, але також рільництву, бо значіння рільничої Західної Канади збільшилося. Се новий шлях, якого бажає шукати партія з новим провідником на чолі, Р. Б. Беннетом, вибраним 12, Х. 1927, на Зїзді у Вінніпеґу, який навіть ліберальний часопис "Фрі Прес" назвав одним з найбільших зїздів Канади.

По війні утворилася фармерська ґрупа партію проґресивну, передовсім на Заході, се є в Манітобі, Саскачевані,

Альберті. Вона обіцювала більшу свободу в торговлі з Анґлією і зі Сполученими Державами, низші ціни машин, ліпші ціни збіжжа.

Партія робітнича і партія соціялістична не мають в Канаді значіння, бо кождий має право голосовання і жінки і мущини, кождий має нагоду і право стати богатим, доробитися міліонів і має право стати премієром Канади, коли лише посідає до того охоту, витревалість і талан. По війні в р. 1919 викликала робітнича ґрупа страйк у Вінніпеґу через яких 5 тижнів, але се був лише хвилевий вибух повоєнного нервового подразнення.

Парлямент складається з 245 членів (65 з Квебеку), а сенат з 96 членів. Сенат має більшість консервативну, а се не вигідне теперішному правлінню, зложеному з лібералів.

Всі думають і працюють над загадкою, як збільшити доходи, а поменшити видатки?

Коли йде виборча аґітація, то "політичні" питання зводяться на рахунки в касових книгах держави.

СВОБОДУ ДАЄ ТРУД.

Канада вислала на світову війну 4 дівізії вояків, щоби оборонити Анґлію. Се був важний крок, який потягнув за собою великі страти в людях і в грошах. Канадійські жовніри взяли участь в рішаючих боях в роках 1915-1918 і помогли проломити німецький фронт. Згинуло 56.625 людий, було там много Українців.

Належить згадати сих Українців, що служили у війську.

Підчас війни в р. 1917 утворено коаліційне правительство під проводом Сер Бордена, яке тревало до р. 1921. Було в нім 7 ліберальних членів. При тих виборах взяли участь жінки, які мали кревних на війні, але відобрано право голосовання з політичної хитрости тим Канадійцям, що походили з країв, які воювали проти Анґлії. Не могли взяти участи в доміняльних виборах Німці ані Українці. Се викликало огірчення між горожанами, які такої осторожности не сподівалися.

Тяжкі обовязки, які Канада взяла на себе підчас війни, спричинили, що британське правління покликало представників Канади на мирову конференцію і вони підписували мировий договір у Верзалю разом з представниками других держав.

Конференція премієрів британських доміній, що відбулася в р. 1926 в Льондоні, зазначила, що Канада є самостійною державою, яка сама рішає про свої справи, в своїм парляменті в Оттаві. В році 1927 назначила свого представника (амбасадора) для Сполучених Держав Америки у Вашінґтоні, а також одержала голос як часовий член в Лідзі Націй.

Особа короля лучить її з Британською Імперією а знак з британського прапора (4 протинаючіся лінії) з гербами провінцій лучить вона на своїм червонім прапорі.

МАНДРІВКА НАРОДІВ.

Іміґрація пливе широкою струєю. Доміняльне правительство кермує нею. Перед війною, в р. 1913 прибуло за оден рік понад 400.000 іміґрантів. Війна перервала приплив поселенців, але по війні зачинають сюди їхати люди, що хотять працювати на ріллі і ставати богатими. Правительство хоче стягнути передовсім поселенців з Анґлії і длятого приїзджають сюди з Анґлії визначні духовні, військові, політики на відвидини, щоби запізналися з Канадою і поручили її землякам дома. Принц Валії, наслідник анґлійського престола, приїзджає що року до Альберти на свою посілість.

Канада має простір о 25.000 анґлійських миль менший від Европи, а лише 9 міліонів населення. Анґлія в Европі має 47 міліонів на просторі 121,633 квадратових анґлійських миль, Европа має 475 міліонів людности. Польща має 27 міліонів населення (з того 19 міліонів Поляків з Жидами) на просторі 386.-273 квадратових кільометрів.

Европа перелюднена, і люди мусять пересєлятися в Новий Край.

Анґлійці набули великий досвід в кермованню людьми і орґанізованню держави. Урядничий механізм наставлений так, що може кермувати і населення і припливом нових поселенців. З великою старанностю ведуть уряди статистику з розвою рільництва і торговлі. Історія Канади і її економічний розвій може виказатися взірцевими видавництвами, світлинами, рисунками, мапами і книжками.

Математика вказує молодій державі дорогу до успіху.

Держава посідає простори до управи збіжжа, але має ще инші природні богацтва: жерела нафти, поклади вугля і заліза, золотої руди, срібної, ніклевої, мідяної руди, олова, цинку, асбесту, соли. Великі суми приносить кожушаний промисл і ловля риб. Канадійські ліси представляють жерело великого богацтва держави.

Сей край, се молодий велит на прерії. Він виросте і стане велитом між державами. Канадійське збіжжа і мука ідуть тепер до всіх частей світа крім Австралії. Девять провінцій розростається, а на півночі є ще великі непровірені як слід простори. Чотири західні провінції виплекали за рік 1926 всього збіжжа за 647,282.000 долярів.

Імпорт чужих товарів виносив за рік 1925, понад 927 міліонів, експорт своїх виробів виносив понад 1,325 міліонів.

Люди памятають, як міста повставали і росли. Вінніпеґ мав 625 мешканців в р. 1873 а по 50 літах вжє їх було понад 260.000. Много Українців, що живе у Вінніпеґу памятають, як місто будовало свої мости, високі доми, бруковані вулиці і з малої містини стало по Монтреалю і Торонті першим з ряду в Канаді. Слово Вінніпеґ означає по індіянськи "Каламутна Вода". Саскатун, Едмонтон се молоді міста, що повстали перед очима фармерів. Саскатун має під сю хвилю 32.000, Едмонтон 66.000 душ. Саскатун се індіянське слово на "ягода".

Тепер постійно повстають дальше місточка, будуються залізниці, поширяються телефони і телеґрами.

Хто з Европи приїде, не може вірити своїм очам, що край очевидячки росте, як пшениця на весну.

ПЕСТРИЙ КИЛИМ.

В Новій Шкотії, де є тепер великі копальні заліза і вугля, осіли Анґлійці і Шкоти, на схід від Галіфаксу переважно Шкоти, на захід переважно Анґлійці, на північ і полудне є Французи. Находиться тут і 5 німецьких осель.

На острові Принца Едварда осіли переважно Шкоти.

В Новім Бронсвику живуть Анґлійці і Шкоти та дещо Французів.

У всіх трьох промислових провінціях удається прегарно садовина. Квебек замешканий заледви одною пятою Анґлійців і Індіян, решта самі Французи. Анґлійські оселі находяться при границі Сполучених Держав, здовж Оттави і в місті Монтреалі.

В Онтерії, богатій в ліс, молоко і золото, живуть Ірляндці, Анґлійці, Шкоти і значне число Німців, особливо коло Кіченеру. Тут живе найбільша часть Індіян.

Се є так звані Східні Провінції, які є огнищем канадійського промислу.

В Західних, рільничих провінціях Манітобі, Саскачевані, Альберті виносить анґлійське населення около 60% цілого числа. В усіх тих 3 провінціях живуть Анґлійці, Шкоти, Ірляндці, Валійці, Норвежці, Шведи, Німці, Українці, Поляки, Росіяни і много інших народностий. В В полудневих околицях живуть Анґлійці, в північних інші народности передовсім Українці.

В Британській Колюмбії, славній зі Скалистих Гір (Гора Робзон 13.000 стіп), стрічається передовсім Анґлійців а крім інших народностей з Европи, працюють тут Китайці, Японці, Індійці, яких число не переходить 8% цілого населення сеї провінції. Живе тут значне число Індіян.

Українців можна стрінути майже в кождій околиці Західної Канади а в Східній Канаді головно в фабричних містах.

Згадати треба Німців-Менонітів, що прийшли до Канади в р. 1876 і Росіян-Духоборів, що прибули тут в р. 1899. Вони осіли головно в Саскачевані.

Західна Канада є промислова, Східна Канада рільнича. Більша часть населення живе на сході. Се дивно вражає, коли треба уявити собі, що Онтеріо має понад 3 міліони а Квебек понад півтора міліона населення. Новий Брунсвик понад 400.000, Нова Шкотія понад 500.000, Остров Принца Едварда понад 80,000. Всіх пять східних провінцій має понад півсема міліона населення, а лише півтора міліона припадає на всі чотири Західні провінції Манітобу, Саскачеван, Альберту, і Бритійську Колюмбію.

І дивно вражає, що столиця Домінії Оттава близько Монтреалу а не місто більше по середині Канади. Се вплив розвою тої держави. Люди осідали від сходу, доперва від 1900 року іміґрація пливе сильно на захід.

Найтеплійші околиці є близько обох океанів на сході і заході і близько Великих Озер. Інші околиці мають сильнійшу і довшу зиму, але збіжжа родиться гарне.

Крім людий мешкають в Канаді в літі комарі, які заховуються сміло і колють до крови. Однак фармері висказуються, що за послідних 20 літ, коли збільшилися лани, число комарів зменшилося на яку десяту часть. Індіян живе мало, їх число росте дуже поволи. Полюють, ловлять рибу. До рільництва навикнути їм тяжко.

Се спокійні люди, які нікого не зачіпають. Живе їх 104.894 на 2.078 резервах, се є околицях, визначених лише для них. Понад 4.000 служило їх при війську в світовій війні. До індіянських шкіл ходить 14.782 дітий. Індіяни управляють 225.931 акрів землі. Живуть вони розкинені по цілій Канаді, але найбільше їх живе в Онтерії, коло Великих Озер, де вони за часів повної свободи залюбки перебували.

По Індіянах лишається много назв місцевостий, рік, гір, особливо в Онтерії і в Квебеку. В склепах видно тут і там скіряні вироби, пояси, торбинки, сапянці, куртки зі скіри, прикрашені тороками або кораликами в індіянських узори. Студенти шкіл мають кличі, які кричать громадно, коли хотять зазначити своє вдоволення, або лише присутність своєї школи. Кожда школа має інший клич. Се наслідування "воєнних кличів" індіянських племен. Письменники списали індіянські вірування, оповідання, приповідки.

Статистика доказує, що індіянські племена не розрастаються, але завмирають.

Купцям не вільно під загрозою строгої кари продавати Індіянам горячих напоїв тому, що Індіяни від алькоголю дістають незвичайно велике роздразнення.

Коли до Канади приїхав в р. 1927 премієр Британії Д. С. Балдвин разом з наслідником престола, королевичем Валії, загостив також до Альберти. Оден з індіянських ватажків, викурив з Балдвином люльку мира, вручив в дарі індіянський чуб з пер, як прикрасу на голову, і люльку, та надав Балдвинови титул ватажка свого племени. Се для розривки і для форм взаємної гостинности.

Індіяни, що живуть в резервах, не мають права голосовання на послів до парляменту, провінції й домінії. Можуть голосувати ті, що служили при війську підчас світової війни і ті, що живуть не індіянським життям. Держава дає Індіянам грошеві підмоги. Вони не платять податків.

На півночі, над Ледоватим Океаном живе 6.184 Ескімосів. Се мисливці і риболовці. Хотяй нераз примирають з голоду або студени, не еміґрують з півночи на полудне, до Саскачевану, щоби сіяти пшеницю, ані не переселюються на полудневі побережа Канади, щоби тут в теплі ловити рибу. Люблять свою студену, ледовату вітчину.

Пестрий килим людий має Канада.

Навіть неґрів тут не бракує. Стрічається їх лише по містах і в поїздах як обслугу в спальних ваґонах. Фарм не беруть.

На прерії, де перше гонили Індіяни зі своїми луками і стрілами за буйволами, опинилися люди з усіх частий світа. Північна Америка не числить вже, як се було коло року 1760, 60.000 в Новій Франції, а 300.000 в Новій Анґлії — але начисляють в Канаді 9 міліонів а в Сполучених Державах Америки 120 міліонів людий. Такий великий приріст від 1760 до 1927, се є за 167 літ.

ДУХ СПІВПРАЦІ.

Між 53 народами, які приїхали до спільної праці в Канаді, є й Українці.

Українці називають себе тут підчас перепису людности Русинами, Росіянами, Буковинцями, Галичанами, Австріяками і часом Українцями. Зачали приїздити від р. 1890 і до сього часу числять себе на 300.000 душ. Працьовиті, ощадні, витревалі, рільники, які не бояться ні багна, ні пня, ні каміння. Осіли педедовсім в західних провінціях. З пустарів роблять добрі фарми, переймають господарку машинами і доставляють гарну пшеницю. Рільничий стан добре представляється. Є вже українські учені знавці рільництва. Нема українських знавців в торговлі, в промислі, в торговельній і фармерській кооперації. Поселенці відчувають, що є за мало духовенства, щоби кожда церковна громада мала такий старанний провід і науку як в Европі. Коли буде достаточне число досвідних знавців промислу і торговлі,

тоді викажуть Українці по дізнаних до тепер невдачах і на тих полях успіх. Правдива, удачна робота викликує згідливість і співпрацю навіть серед незгідливих людий.

В Канаді можуть свобідно розвиватися українські спілки торговельні, промислові, фармерські, видавничі. Можуть розвиватися українські читальні, клюби, школи. Залежить се все від доброї волі, згідливости і солідарности самого громадянства.

Держава дбає дуже про школи, однак обовязкова шкільна мова є анґлійська. В роках 1909-1914 старалися Українці, щоби держава уладила анґлійсько-українські семінарі для виховання українських учителів до народних шкіл серед українського населення. Держава обіцювала, впровадила навіть такі семінари на короткий час в життя "для галицьких людий", опісля цілком їх знесла.

Лише Французи мають право уживати в урядах французьку мову і закладати французькі державні школи. Сё право лишено їм на підставі вказівок в репорті льорда Дургама. Всі інші народности мають державну мову анґлійську, стараються однак по змозі провадити свої приватні школи для науки рідної мови. Так роблять Німці, так роблять Українці, так роблять Жиди. Французи мають свої так звані сепаратні, прилюдні школи в Онтерії а навіть в іншій формі в Манітобі. Українці моглиби запровадити собі українські "віддільні" школи, наколиб не розпадалися на шість ґруп, які зі собою провадять безпощадну боротьку і сварку, а взаїмна нехіть підтинає їх силу.

Се молодий край. Кождий добрий почин може мати успіх, коли є робота і згода.

Треба уникати малих і великих причин до незгідливости, розріжняти важні річи від менше важних, розбуджувати на кождім кроці духа співпраці: "Де спирит оф де кооперейшен", та покурювати люльку мира.

І. М.

УРОЖАЙ В КАНАДІ В Р. 1927.

Після обчислень домініяльного департамену рільництва Канада має сього року, 1927, найбільші жнива в історії Домінії. Зібрано пшениці около 460 міліонів бушлів. В 1923 році збір пшениці дійшов 474,199,000 бушлів.

На підставі обчислень сама провінція Альберта має сего року 168,862,000 бушлів пшениці, підчас коли минулого року збір її виносив лише 113,120,000 бушлів, а в рекордовім 1923-ім році 144,834,000 бушлів.

Уся продукція пшениці в західних провінціях виносить після статистичного звідомлення, 432,223,000 бушлів проти 382,440,000 попередного року. Урожай з 1923 року був такий, що Захід зібрав поверх 452 міліони бушлів пшениці.

В Домінії збір вівса виносив 503 міліони бушлів, з чого 332 і пів міліона припадає на західні провінції, головно Саскачеван і Альберту.

ГРОШІ.

Дурень скоро розпрощається зі своїми грішми, але рідко коли жалує за ними. Тому то він дурень.

ТОЧНО ТАК.

Еґоїст — се чоловік, який думає про себе так само забагато, як ви думаєте про себе.

БЕСІДНИК.

Звичайно той говорить найдовше, котрий не має нічого сказати й котрого покличуть до слова несподівано.

НАУКА ТАНЦЮ.

Здається найлекший спосіб навчитися танцювати по модерному є перевернути улий з пчолами.

Українець про Канаду в році 1895.

Трийцять два роки тому назад, приїхав був зі Львова до Канади оден Українець нароком на те, щоби приглянутися життю тодішних канадійських поселенців а опісля описати свої помічення і дати ради тим людям, що хотілибися вибрати до Америки. Тим чоловіком був доктор фільософії, професор Осип Олеськів.

Уродився він 28. вересня, 1860 року в Скваряві Новій, жовківського повіту в священичій родині. Мав брата, Володимира, дуже спосібного, але непосидющого, який любив подорожувати. Був він якийсь час в Київі, де працював у хемічній фабриці, а опісля перебував 8 літ в Америці. Приїхавши з Америки, подав відтак свому братови, Осипови, достовірні відомости про тамошне життя.

В 1878. р. скінчив Осип Олеськів академічну ґімназію у Львові і записався на університет у Львові на фільософічний виділ. Студіював природу, хемію, ґеольоґію. Зложив докторат, одружився і опісля проживав якийсь час з жінкою в Німеччині на дальших студіях ботаніки й суспільної економії. В Ерфурті відбував наукову практику в ботанічних городах, писав про садівництво й молочарство.

В університетських часах жив у дружбі з Іваном Франком. Разом виїздили на села та ходили по Карпатах. Франко ловив рибу та писав поезії, а Осип Олеськів робив досліди над нашою землею: шукав у ній складників мінеральних і хемічних для сільсько-господарських потреб.

В селі Прошовій, в Тернопільщині, відкрив великі поклади каменя, пісківця, і дав почин каменоломам, які там до сьогодня є невичерпані. Своїм коштом заснував в Прошовій приватну каменярську школу для доростаючих хлопців, що покінчили сільську науку. Вчились у ній також і старші селяни. Доїздив з сусіднього села заводовий учитель - каменяр. З каменя виробляли плити, кістки до мощення улиць, сходи, памятники, а вигладжений на столові плити білий подільський пісковець робить подекуди враження мармору. Проби каменярських виробів присилано до Львова, але на жаль ніхто тоді сим почином не зацікавився, школа не дістала підмоги від держави, а що Осип Олеськів не мав свого майна, то по кількох літах перестала істнувати.

Всетаки каменярська школа в Прошовій принесла сей хосен, що неоден хлопчина підучився каменярства, яке дало йому прожиток чи тут чи за морем.

Осип Олеськів вже з молоду змагав до сього, щоби з власної землі витягнути як найбільше хісна, піднести добробут селян, перетворити їх з рабів, що гнули спину перед другими в людий, які почувалибися людьми.

Душу селян знав дуже добре, бачив їх хиби і знав, де шукати жерела сих недостач. Свій невеликий земський маєток винаймив малоземельним селянам з тим, щоби поправити управу землі, піднести її видатність.

Та головним заняттям Олеськова було учительовання. Спершу працював в рільничій школі в Дублянах під Львовом. — Опісля довгі літа вчив в державній мужеській учительській семінарії у Львові. По смерти своєї дружини перенісся до Сокаля, де став директором учительского семінара. Працював там над привերненням прав українській мові, яка зако-

ном була признана в більшій мірі сокальській семінарії, ніж усім іншим утраквістичним (двомовним) семінарам, що на ділі були майже чисто польські. Тяжка недуга спинила його працю. Помер 18. жовтня, 1903. р. у Львові. На похорон прибули з Сокаля ученики й професори, був дуже великий здвиг людий. Професори з Сокаля несли до гробу домовину. Спочиває на Личаківськім кладовищі у Львові.

Др. Осип Олеськів не був серед тодішньої нашої інтеліґенції буденною людиною. Він поважно думав над тим, якби то наших людий перетворити в справжніх людий. Терпів від сього, що ми стоїмо ще так низько під культурним оглядом та що селянство жиє в великій нужді.

ДР. ОСИП ОЛЕСЬКІВ,

Уродився 28. IX. 1860 в Скваряві Новій, пов. Жовква, помер 18. X. 1903 у Львові. Відвідав Канаду в р. 1895.

Всі вільні хвилі поза обовязками свого звання присвячував працям над культурним та економічним двигненням селян.

Сю силу, яка зуживається на партійну гризню, хотів він звернути в сторону наукових дослідів і технічних винаходів, які змінилиб основно життєві умови людства.

Причиною нужди вважав недостачу землі.

Метою винаходів, що малиби зготовити ліпші життєві условини цілому людству, булоби придумання приряд́ів, які звернулиби відповідними рефлекторами лучі (проміні) сонця під прямим кутом на простори землі, покриті ледами. Через огріття бігунових околиць, а рівнож через наводнення пустинь, завойовання воздушних опадів і кліматичних явищ позискалиби люди стільки землі, що малиби на чім виживитися і розвиватися. Люди сталиб завдяки технічним винаходам панами океанів і суші, а тепер ще й воздуха. Нехай працюють над тим, щоби завойованням природи, світла, дощу, сонця здобути для кождої одиниці широкі урожайні простори землі. З такими думками зійшов Осип Олеськів до гробу.

Може з Америки, нової вітчини колишніх невільників, які там всі стали вільними людьми, — з землі техніки й великих винаходів вийде і сей чоловік, що впровадить в життя ідею опанування сонця на услуги людству.

Доктор Осип Олеськів написав дві книжочки про еміґрацію (висельбу), обі 1895. року, себто 33 роки тому назад. Тоді ще наших людей було в Америці не богато, а вже найменше в Канаді.

Але от що тоді в Галичині ділося: — По наших селах, особливо біднійших, на Лемківщині і Бойківщині, ходила хмара посередників, що намовляли людий їхати в Бразилію, до Полудневої Америки, обіцюючи їм перевіз задармо і богацтва в Бразилі: землю, будинки, худобу, господарські знаряддя — всьо задармо. До Бразилі, говорили, кличе наших людий цісаревич Рудольф, що не помер, але жиє і заложив собі в Бразилії цісарство. Однак ті посередники — се були платні наганячі бразилійських плянтаторів кави і бавовни, які потрібували много робітників на свої плянтації. Донедавна уживали вони до тяжких робіт на тих своїх плянтаціях Муринів-невільників, але як бразилійський цісар 1888. р. зніс неволю, так мурини покинули своїх жорстоких панів, котрі обходились з ними, як з худобою.

Не стало робітників на плянтаціях, — плянтації запустіли, їх власники з гніву скинули свого цісаря, а завели республику, але неволі вже відновити не могли. От тоді то намітили вони собі спровадити наших бідних людий на свої плянтації і зробити собі з них „білих невільників“. І дорогу платили їм до Брази-

лії, але як вже раз вхопили їх на місці в свої руки, то більше не випускали: кошти дороги з заробітків потручували, кормили лихо і за ті харчі грубі гроші собі рахували, а на ніч замикали до закратованих вязниць, тих самих, в яких ще недавно тримали муринів-невільників. Втекти з того бразилійського пекла було нашому чоловікови неможливо; і панські посіпаки добре стерегли й гроша не було при душі; при річних обрахунках пана з людьми все на те виходило, що не пан винен був людям за роботу, але вони панови за харчі і одежу. Було кілька випадків, що за утечу переловлених наших людей розстрілювано. Отже, щоби збаламучених людий остерегти й спинити від еміґрації до Бразилії, де їх чекав не той рай, який малювали їм аґенти, але чисте пекло, просило товариство „Просвіта" у Львові професора Олеськова, написати книжочку для народу, в якійби містилася ціла, щира правда про Бразилію. Таким чином виходить літом 1895. року перша його книжочка, видана „Просвітою", під заголовком „Про вільні землі", на 38 сторін.

Змалювавши вірно образ бразилійського пекла, професор Олеськів сказав в тій книжочці нашим людям на розум, що коли вже має хто охоту пускатися до Америки, то нехай їде або на заробітки до Злучених Держав Північної Америки або до Канади, де тоді справді правительство наділювало ще людий за дармо вільними плодовитими землями й давало позички на загосподарування.

Але щоби наочно переконатися, як живеться переселенцям в Канаді, і чужим і нашим, заповідає в тій своїй книжочці проф. Олеськів, що тогож року (1895) в осени виїде він з двома селянами в Канаду на оглядини, а повернувши, напише нашим людям другу книжочку про те, що там бачив і подасть щирі ради, чи варта туди їхати чи ні.

І так зробив. З кінцем 1895. року виходить друга його книжочка „О еміґрації", на 72 сторонах, тим разом видана товариством імени Михайла Качковського, в якій пригадав коротко, те що писав недавно про Бразилію, а опісля подав докладно опис своєї подорожі до Америки і поїздки по Канаді від Атлянтійського Океану аж до Скалистих Гір, до провінцій Алберти і Колюмбії. Не було майже ніодного нашого кольоніста в Канаді в тих часах, у якогоби проф. Олеськів не був і з ним не говорив: всіх відвідав, до всього пильно приглядався, щоби, вернувши до краю, міг вірну і щиру правду своїм землякам написати. Попри те відвідував він пильно фарми тих Німців-кольоністів, що зайшли були в Канаду зі Східної Галичини і порівнував їх добробут в новій вітчині канадійській з непорадностю наших людий. Особливо разили Олеськова у наших людий непорядок й негарність та й повільність, що дуже відбивали від чистоти, рухливости й меткости других поселенців, от хотяйби Німців.

Питається раз проф. Олеськів одної нашої розхрістаної жінки на фармі, чого вона така нечепурна. Таж в Канаді всі люди дбають про чистоту і гарність. На те йому та жінка: „Або ту є до кого прибиратись?"

А знов у одного нашого фармера, що очевидно вже ліпше стояв від інших наших переселенців, звідується, як йому прецінь ведеться в Канаді. На те не хотів наш чоловік дати щирої відповіди, але став крутити, що то мовляв йому й дома, в Галичині, велося не зле.

Взагалі, пише проф. Олеськів, наші люди в Канаді не хотіли щиро відноситись до нього і до його товариша, господаря Дорундяка з Покуття, який разом з ним приїхав був до Канади на оглядини. Були скриті, недовірчиві. Противно галицькі Німці дуже сердечно й щиро витали їх по своїх фармах, докладно розповідали їм про свій побут, всьо їм показували і не скривалися з тою правдою, що їм в Канаді далеко ліпше, як в Галичині і що небавом буде їм ще ліпше, як успіють ще краще по кількох літах побільшити свої господарства.

Враження, яке виніс був проф. Олеськів з оглядин життя наших тодішних фармерів в Канаді, висказав отсими словами: „Всьо вказує на те, що наші кольоністи до кількох літ добються добробуту, але тепер, серед тяжкої початкової роботи, занедбались так, що під верствою бруду не виглядають на образ і подобіє Боже... Ті обдерті особи, негарні лиця ні раз не пасують до тих вільних степів, на котрих сидять. Так і здається, що ті заорані ниви, ті стирти паші, ті загороди, обіймаючі цілий фільварок, хиба не можуть належати до таких нужденних істот... Маємо однак в Бозі надію, що ті

люди скоро дострояться до свого положення і не будуть робити стиду руському імени.“

„Хотяй в Канаді сто разів ліпше, ніж в Бразилії — так пише дальше — то мимо того я не впевнявби нікого о добрі, бо є много річий, до котрих наш чоловік тут не привик, а котрі прикро будуть разити. Але тому що нема сумніву, що і так наші селяни підуть на весну (себто 1896. року) до Канади, то тішить мене дуже, що і деякі інтеліґентні, бувалі в світі люди, вибираються з весною до Канади і будуть могли бути провідниками наших селян, котрих би без сумніву обдерли на дорозі аґенти. Тим то інтеліґентним людям скажу що найважнійше, покажу їм на карті, де іменно тепер малиби селяни осідати, розкажу богато інших практичних річий, без яких трудно булоби дати собі раду, а які в сій малій книжочці годі умістити.“

Крім того подав проф. Олеськів свій погляд на поїздку на роботи до Злучених Держав Північної Америки. Про це писав він ось так:

„З моєї подорожі по Америці привожу одну щасливу вістку, яку тут подаю на закінчення. Іменно під конець біжучого року почали на-ново відживати інтереси, пішли в рух фабрики, є робота у фабриках, в копальнях угля в Злучених Державах, а особливо в Пенсильванії, там, де наших Лемків і угорських Русинів є до двіста тисяч а наших священиків до трийцяти. Денний зарібок виносить тут найменше одного доляра, а наш скромно живучий чоловік може близько половину з того ощадити. Робота, що правда, тяжка. Туди отже дужі а цікаві люди, переодівшись по світовому, можуть іти на зарібок, провести там які два літа, зібрати кількасот ринських і збогачені досвідом та просвічені, вернути домів на господарство і на проводирів своєї громади для її добра й волі.“

Під сам кінець написав у своїй книжочці ось таке: „Не можу розпращатись з моїми читачами, не давши їм ради: Застановіться уважно над кождою річю, що в сій книжочці стоїть і рішіть **самі,** чи вам випадає іти до тої Америки, чи ліпше сидіти дома... Ріжні народи, що походять від людий, які Америки не виділи, та вашого положення тут не знають, ні економічних (господарських) відносин краю не розуміють — поради чи на ту чи на тамту сторону, пускайте попри уха, а еміґраційної дурійки до голови не приймайте.

Як би хто, розважно роздумуючий о справі, потребував якого ближчого поучення, я радо йому уділю такого на письмі.“

Такі слова подиктувала проф. Олеськовому совість на осторогу тим нашим людям, що часто вибирались до Америки з голими руками, надіючися, що там відразу чекає на них якийсь скарб.

Тимчасом наші інтеліґенти, які тоді були з засади противні еміґрації, хотяй американських відносин не знали, використали ті вище наведені слова проф. Олеськова на свій бік. В тій же самій його книжочці помістило товариство ім. М. Качковського відозву до своїх членів, в якій ось так перероблює на своє змисл слів автора книжочки: „З тої книжочки члени і всі земляки точно переконаються, що о еміґрації на постійне наших людей не тільки до Бразилії, **але навіть і до Канади не може бути бесіди.“**

А сього прецінь Д-р Олеськів ніде і ніколи не сказав! Так перекрутили його думку ті, котрі намовили його у себе видати ту свою книжочку. Про ту справу пише його дочка, п. Софія Федорчакова отсе: „Жаль лише, що мова в книжочці видання Качковського дуже погана і тямлю, яке немиле враження робили на Батька його власні думки, переведені на язичіє, при коректі. Були це часи, коли ціла Лемківщина читала видання Качковського, а що богато Лемків їхало тоді до Бразилії, треба було на це зважитися, видати книжочку накладом товариства Качковського та здержати їх від виїзду до цього пекла.“

Відгомін вражінь, винесених з поїздки по Канаді, знаходимо ще у пізнійшій праці Д-ра Олеськова: Еволюція селянських господарств у Східній Галичині 1848 — 1898 на стор.: 9.: За Океаном, на американськім Нортвесті, де є нагода порівнувати всі нації коло робіт на фармі, галицькі (себто наші, українські) кольоністи просто імпонують старанности при управіріллі“. Се дуже гарне признання для наших канадійських Українців від земляка, що не був дуже щедрий на признання!

Вкінці не від річи буде згадати, як поїздка О. Олеськова до Канади відбилася на його домашнім, родиннім життю. Най-

краще про се пише нам рівнож його дочка, Софія Федорчакова, тепер директорка жіночої школи У. П. Т. ім. Бориса Грінченка у Львові, яка прислала до життепису свого заслуженого батька богато цінних подробиць і світлину.

„Ми ще були малими дітьми, пише вона, коли батько поїхав до Америки. Се було в літі 1895 р. Ми виїхали з мамою до Скваряви до діда. З Америки приходили листи, мама читала їх нам і селянам.

В листах були описи американських просторів, а також про долю наших селян, якими Американці погорджували задля їх нужди, негарности й непорадно ти. Батько довго не вертав. Зі сторони родини сипалися докори на нього, що має діти, а видає непотрібно гроші на поїздки. Баби кивали над нами головами та казали, що „певно їх вже зїла вєльориба“. Мені серце краялося на сю думку, але мама потішала нас, що „вєльориба“ (кит) має вузке горло й не може зїсти чоловіка. Пізно в осени вернув батько. Був наче відроджений і відновлений, по тій дорозі. Привіз богато книжок, деякі вироби Індіян, роги буйвола, які доси переховую.

Опісля мав відчити та писав про Америку.

Тямлю, як в нашій хаті у Львові, при вул. Голубій 11-А, зявлялися кождого дня еміґранти-селяни, щоби порадитися, як їхати до Канади. Батько давав всім поучення і ради на дорогу: Одні з них слухали і сьогодня живуть на своїх фармах в Америці. Але інші, вислухавши всього з увагою, таки сідали в Ґенуї „на шіфу“ і їхали до „Парані“ (себто до Парани коло Бразилії). Прегарний вірш на сю тему написав тоді Іван Франко в Літературно - Науковім Вістнику. Тямлю мужика, чорного від розпуки, що продав був за 300 австрійських ринських хату, а в дорозі вкрали йому гроші. Тямлю молоду, гарну Гуцулку, що три дні у нас укривалася. Втікала з родичами до Америки перед брутальностю мужа-піяка. Тямлю лиця наших свояків і знакомих, що знову не могли зрозуміти, пощо батько стягає в хату селян, тратить час, а нічого з того не має. Однак нераз приходили з Америки листи від селян-еміґрантів, що заїхали щасливо й добре їм живеться.

Коли після розвалу нашої держави в 1920. р. настав був голод, а сотки українських дітий у Львові й деінде діставали американські дари: цукор, риж, молоко, муку, фасолю, черевики й одіж, то все мені здавалося, що дари, призначені нашим ратунковим комітетам, як рівнож і датки на „Рідну Школу“ йдуть певно й від сих селян або їх дітий, що в послідних 40 літах перейшли, як еміґранти, через нашу хату.

Нераз маю охоту до них написати та розвідатись, як їм живеться в новій вітчині. Богато з них стало з колишніх рабів вільними горожанами американської землі та з тугою згадують старий край, що бажає вирватися з неволі.

Довгі роки був наш дім під знаком Америки. В кождім куті була американська книжка, американські образки, дотепи, ми рисували американськими олівцями, писали анґлійськими перами, бо ті були соліднійші від австрійських. Селфгелп і селф-респект були девізами в нашім вихованню.

Раз вернув з Америки стрийко Володимир. Привіз великий куфер книжок. Кілька разів відвозив еміґрантів до Гамбурґа, щоби їх не визискували в дорозі.

Раз було в „Ділі“, що в Канаді основано читальню імени Олеськова. Має бути якась місцевість, названа Олеськів.

По кількох роках у нас про Америку замовкло.“

Фізика вчить, що ніяка енерґія, ніякий рух, не пропадає. Сей закон природи сміло можемо приложити до праці Д-ра Осипа Олеськова в хосен наших канадійських виселенців. Його труд, його видатки не пішли на марне, а принесли чимало добра тим нашим людям, що в Канаді шукали для себе і своїх дітий красшої долі.

— **М. В.**

Львів, Европа.

Дня 30. серпня, 1927.

ЛІТА.

МАЙК: Кілько літ має твій батько?
ПІТ: Мавби 120, якби був жив?

Женщина часто ущасливлює мущину лише одним словом. Часом те слово звучить „так“, але багато частійше те слово є „ні.“

Канад. Український Інститут „Просвіта“.

Канадійсько - Український Інститут „Просвіта“ у Вінніпеґу — це найбільша культурно - просвітна інституція серед Українців в Канаді. Інститут побудований в р. 1920. Тепер є 201 членів Інститута. Турчин, Козаченко, Балаґуш, Зборовський. **Контрольори:** Стиран, Маюк, Лакомий, Павлюк, Кривоніжка, Дідю, Гнойовий.

Зборів річних відбулося — 1; Квар-

ДРАМАТИЧНИЙ КРУЖОК ІНСТИТУТА „ПРОСВІТА“ У ВІННІПЕҐУ.

I-ий ряд:—1. Петро Драль; 2. Іван Стоколоса; 3. Франко Паробок; 4. Михайло Вовк; 5. Іван Вергун; 6. Михайло Лапка; 7. Михайло Пастер.

II-ий ряд:—8. Іван Ісаїв; 9. Михайло Гетьман; 10. Михайло Івасків; 11. Іван Мономах; 12. Адам Крушельницький; 13. Петро Весній; 14. Стефан Байда; 15. Марія Ґарболінська; 16. Михайло Куревич.

III-ий ряд:—17. Яків Попель; 18. Евген Довгань; 19. Роман Сеніцкий; 20. Никола Яцик; 21. Антін Дереворіз; 22. Іван Зборовський; 23. Йосиф Рурчак; 24. Марія Доскоч; 25. Олег Рурук; 26. Александер Ігнатовський.

IV-ий ряд:—27. Павло Дуда; 28. Іван Яворський; 29. Юстина Ковальска; 30. Агафія Яцик; 31. Анна Балешта; 32. Марія Ґрошко; 33. Антін Сірко; 34. Марія Алилуя; 35. Софія Бращук; 36. Гнат Поворозник.

V-ий ряд:—37. Марія Багрій; 38. Клавдія Бак; 39. Галя Гаврилюк; 40. Петро Арнольді; 41. Василь Балешта; 42. Марія Гаврилюк; 43. Катерина Романюк; 44. Анна Сорокула.

VI-ий ряд:—45. Ольга Сорокула; 46. Юля Бращук.

Старшина в році 1927: Адвокат — Василь Балецта — голова. **Директори:** Гнидишин, Дереворіз, Яцик, Вергун, Гладкий, Карабінова, Сорокула, Ільчишин, Попель, Драль. **Заступники:** Смолій, Береза, тальних — 3. Надзвичайних — 2. Засідань Заряду — 33. В біжучому році відбулося в Інституті „Просвіта“ 13 концертів; 11 представлень; 2 святочні концерти з нагоди річниць, 1 пасхальний концерт,

2 водивілі, 1 артистичний виступ. 6 членських забав з танцями, 1 великий базар, 1 політичне віче, 6 пікніків.

Кромі того в осінно-зимовім сезоні кожного вівтірка і середи відбуваються в

Ново зреорґанізований хор Інституту під управою проф. Е. Турули тішиться добрим іменем як поміж нашими, так і чужинцями. А славу, признання і похвали за аматорські вистави збирає артист

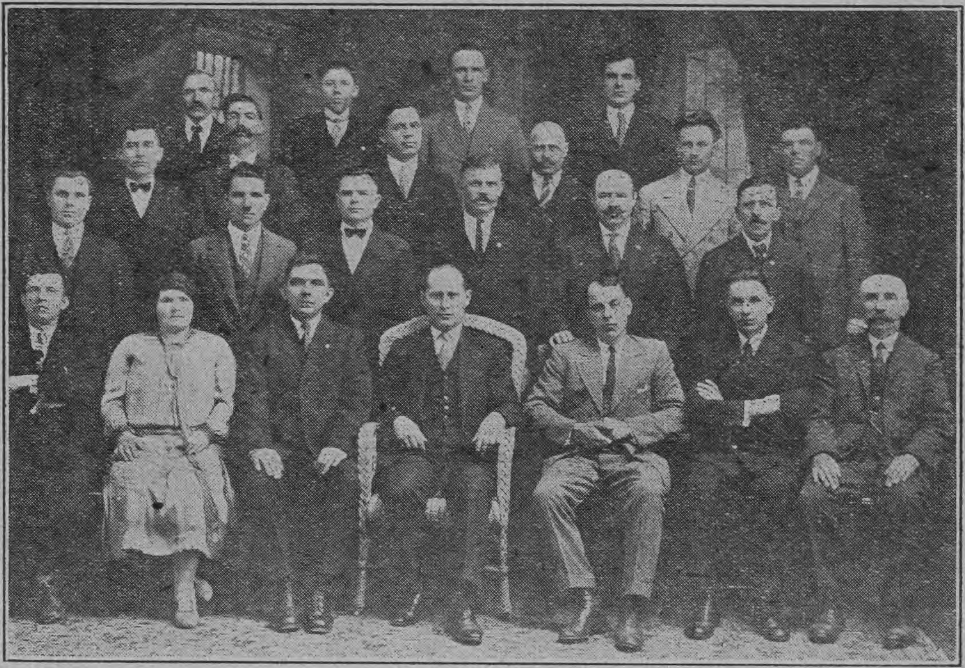

ВИДІЛ КАН. УКР. ІНСТИТУТУ ПРОСВІТА, У ВІННІПЕҐУ НА 1927 РІК.

I-ий ряд, з ліва на право, сидять:—п.п. П. Береза, пані П. Карабін, Ів. Вэргун, В. Балешта, Анд. Дереворіз, Гер. Шевчук, Н. Гладкий.
II-ий ряд, стоять:—п.п. В. Борецький, Н. Яцик, П. Баламутовський, В. Турчан, М. Лакомий, Дм. Тригук.
III-ий ряд:—п.п. Ів. Трусь, Ів. Маюк, О. Смолій, Ів. Гнидишин, Ів. Зборовський, П. Карабін.
IV-ий ряд:—п.п. Й. Малишка, Я. Попель, М. Сорокула, П. Балабуш.

салі Інституту рухомі образці (кіно). На концертах, приняттях і забавах промовляли звичайно визначнійші громадяне міста Вінніпеґу. На концертах звичайно говорили між иншими: В. Балешта, В. Босий, о. П. Олексів.

— П. Арнольді, який під цю пору працює як режісер при Інституті.

Секретар Товариства.

Вінніпеґ, Ман., Канада.
Дня 12. жовтня, 1927.

СИЛА ЛЮБОВИ МАЄ ГРАНИЦІ.

Кажуть, що любов — се найсильнійша річ у світі. Але любов не є доволі сильною, щоб приневолила гарного молодого мущину оженитися зі старою, поганою жебрачкою.

ЯСНЕ.

УЧИТЕЛЬ: Івасю, що означає слово „дефіцит?“

ІВАСЬ: Се те, що ви маєте тоді, коли не маєте тільки, як мали тоді, коли не мали нічого.

Конфедерація Канади 1867-1927.

Року 1927 всі мешканці Канади, як по великих містах, місточках і кольоніях, святкували т. зв. "Діямантовий Ювилей" або шістьдесятиліття істновання Канади такої як вона є нині, т є. з одним центральним правительством в Оттаві й з підвладними представителями по провінціях.

ДО КОНФЕДЕРАЦІЇ.

Щож було до конфедерації?

До конфедерації (злуки) була не одна а дві Канади — Висша й Низша Канада (теперішні провінція Онтеріо й Квебек), а крім того Нова Шкоція й Новий Бронсвик. На заході Канади була зорґанізована Бритійська Колюмбія, а решта земель, від західної границі Онтеріо, до східної границі Бр. Колюмбії, були дуже рідко заселені й звано їх Північно Західні Території. Нинішна Манітоба була знана як "Ред Ривер Сетлемент". З цих територій пізнійше утворено нинішні провінції: Манітобу, Саскачеван, Альберту та Юкон і теперішні Північно Західні Території, на північ від границь Саскачевану й Альберти.

Тепер Канада складається з девять провінцій, а в час конфедерації лише з чотирох. Сі, отже, чотири перші провінції, від самого початку їх відкриття й заселення Французами, 1534 р., були під управою Французів, а в 1791 році Анґлійці перемогли Французів в битві на "Плейнс оф Еґрагам", в провінції Квебеку, й тим способом підбили всю тодішну Канаду під свою, т. є. анґлійськи управу.

Після сеї побіди Анґлійців над Французами, між населенням Канади настало роздвоєння. Переможці Анґлійці, замешкуючи в переважаючій більшости теперішну провінцію Онтеріо, назвали свою провінцію Висша Канада й сформували свій парлямент в місті Кінґстон. А переможені Французи, замешкуючи теперішну провінцію Квебек, не хотячи дати Анґлійцям присвоїти собі імя "Канада", назвали свою провінцію Низша Канада, з осідком парляменту в місті Квебек. Так повстало дві Канаді.

Кромі тих двох головних провінцій, анґлійської і француської, було ще дві зорґанізовані провінції, т. є. Нова Шкоція й Новий Бронсвик. Населення сих провінцій було мішане й тому вони самі не відгравали жадної політичної ролі самостійно, а, в часі непорозумінь, прилучувалися то до одної то до другої Канади.

Правительства обох Канад хоть підлягали Анґлії, то однак не жили в згоді між собою. Як одна Канада так і друга вважали себе властивою Канадою й не хотіла одна другій скоритися. З сего виходили часті непорозуміння й суперечки які доходили до Льондону й Льондон, т. є. анґлійське правительство, було приневолене мішатися й годити спорючі сторони.

Будучи мировим судією між провінціями за морем, анґлійські політичні мужі бачили, вже давно перед конфедерацією, що тут не буде спокою доти, доки між провінціями не настануть порозуміння й єдність. Плян злуки всіх провінцців був підданий ще 1784 р. т. є. 83 роки перед заключенням конфедерації, та тоді він не принявся.

Кромі національної ріжниці між Французами й Анґлійцями, т. є. мови й обичаїв, велику ролю в розділі народів, грала також релігія. Французи були й є католиками а Анґлійці протестантами, й одні других не терпіли, й не хотіли одні другим піддатись.

Парляменти, як в одній так і в другій Канаді сварилися, правительства падали; були часті вибори й се спричинило негодовання та деморалізацію між народом. Правительства у провінціях не слухалися між собою, бо всі були рівноправні — не було ні старшого ні молодшого. Настав загальний хаос і негодовання одних до других.

Державні мужі всіх чотирох провінцій, бачучи, що так дальше не може бути, року 1864, на пропозицію Французів

з Низшої Канади, зїхалися на конвенцію до міста Квебеку, й там ухвалили т. зв. Брітіш Норт Амеріка Акт, на підставі якого всі чотири провінції злучилися в одно тіло й утворили оден спільний парлямент в Оттаві. Всіх послів на сій конференції було 33 і їх до сего часу вважають батьками конфедерації. По переведенню всіх формальностей, повна злука й проголошення конфедерації наступило аж в три роки пізнійше т. є. першого липня 1867 року. Від сего часу всі чотири провінції приняли одну назву "Домініон оф Кенада", а на память сего так важного діла, день першого липня проголосили загальним канадійським святом під назвою "Домініон Дей". Так повстала "Конфедерація Канади".

Першим премієром зорґанізованої Канади був Джон Александер Мекдоналд, а сегочасним є В. Л. Мекензі Кінґ, який року 1867 є десятим з ряду премієром.

Завдяки конфедерації до злуки під оден прапор і управу, зголосилися пізнійше й инші, молодші провінції — Північно-Західної Території р. 1870, Бр. Колюмбія р. 1871. Принц Едвард Айленд р. 1873. Опісля з Північно-Західних Територій виділено нові провінції Саскачеван і Альберту 1905, Юкон 1898р., і побільшено провінцію Манітобу, Онтеріо й Квебек 1912 року.

По конфедерації Канада стала на стопу незалежної держави й почала творити своє власне політичне й економічне

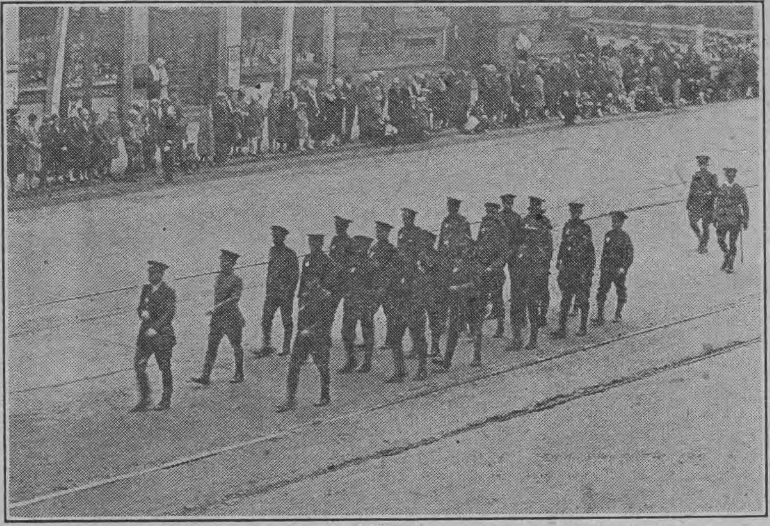

16-та Січова Сотня в поході головною вулицею Мейн в день Ювилейного Торжества у Вінніпеґу.

ПО КОНФЕДЕРАЦІЇ.

По заключенню сеї угоди, конфедерації, політичне життя Канади пішло на кращий шлях. Населення стало задоволене з успішного переведення централізації, злуки, й зажило спокійним життям.

Анґлія прислала свого відпоручника (заступника короля) в особі Ерла Монка, який став першим ґенеральним ґубернатором Канади. Теперішний Ґен. Ґубернатор Лорд Вілінґдон, єсть вже десятим з ряду заступником короля в Канаді.

життя. Правительство, тепер доміняльне або федеральне, в Оттаві, почало орґанізувати й закладати державні інституції та департаменти як почта, суд, конскрипція (спис населення що 10 літ), податки, мілітарні школи, банки, міліція, фльота і т. д., словом всьо, що входить в круг його ділання в державі, і так:

Перший загальний банковий акт ухвалено 1871 року.

Зорґанізовання найвищого канадійського суду наступило 1875 року.

Першу мілітарну школу засновано в Кінґстон, Онт. 1876 року.

Нортвест Манвтейн поліцію зорґанізовано 1873 р.

Першу залізницю від моря до моря побудовано 1885 року. Британські війська опустили Галіфакс, а їх місце заняли Канадійці 1889 року.

Перший залізничий потяг прибув до Вінніпеґу 9. грудня, 1889 року.

Північно-Західні Території поділено на Ассінібою, Атабаску, Саскачеван і Альберту 1882 р.

Заінкорпоровано провінції Саскачеван і Альберту 1905 р. Заложено університет, в Манітобі й Альберті 1906 р., в Саскачевані 1907 р. Заложено канадійську фльоту 1910 р.

Укінчення другої залізниці від моря до моря С. Н. Р. 1914 р. Пядесять тисяч канадійського війська бере участь в світовій війні 1914-1918 рр.

Торговельна угода Канади з західними Індіями 1913 р. Заложення першої канадійської амбасади в Злучених Державах 1927 року.

Повищі й инші не менше важні факти вказують, що Канада політично поступає як вповні незалежна держава, чого вона не могла робити, якби тому 60 літ не було конфедерації, не було злуки розполітикованих провінцій в одну цілість з одним прапором і однаковими для всіх правами.

Головними пропаґаторами злуки чотирох перших провінцій в одну цілість були: Александер Ґалт, Д'арсі Меґі, Жорж Картієр, Жорж Бравн, Александер Мекдоналд, Чарлес Топер і Леонард Тилей. Всі вони були основиками теперішної нашої Канади. Якби не повище наведені піоніри злуки, то нині не булоби такої Канади, якою вона є, а булиб провінції, без послуху й карности, бувби загальний хаос та ворожнеча о першенство.

Вінніпеґ, Ман., Канада. Дня 18-го вересня 1927.

А. Загарійчук.

ПОМІЧЕННЯ.

Перша користь з того, що хтось береться учитись, є та, що він тратить зарозумілість. Бо неможливо, щоби хто учився, або зачинав учитись, коли він думає, що він вже всьо знає. Длятого невчені є часто великі зарозумілці.

* * *

Не бійся смерти і знай то о смерти, що доброму чоловікові не може статися нічого злого ані в життю, ані по смерти.

— Сократ.

* * *

Чоловік не повинен ніколи встидатися і признатися, що він помилився, бо то лише означає иньшими словами, що він є нині мудрійший, як був вчера.

* * *

Чоловік з порожною головою має двигати всякий тягар на плечах.

* * *

Час йде після того, в якім ми болоті бродимо.

Чим більші трудности, тим більша слава, як їх поконається: капітани кораблів дістають свою славу з тих бур і непогод, які перебули.

* * *

Як бесідник зачинає крутити, то на місци добре йому сказати: Гов! на скруті їдьте поволи, бо перевернете.

* * *

Нічо так скоро не кружляє, як тайна.

* * *

Лише такий нарід може мати самоуправу, що має спосіб удержати її на довгий час.

* * *

Велика ріжниця є між тим, чи ми робимо щось, бо думаємо, що то є добре, чи думаємо, що то є добре, бо ми робимо.

* * *

Характер чоловіка пізнаємо найліпше з компанії, яку любить і в якій жиє.

ДО КОГО ГОВОРИТЕ?

— До дурня ніколи не варта говорити.
— Та я до вас не говорив.

ГІСТЬ до господині: — Подивіться який волос я витягнув зі зупи!..

ГОСПОДИНЯ: Ох, вибачте... Я думала, що вже всі повитягала.

Читальня Просвіти в столиці Канади.

Читальня Просвіти в Оттаві, столиці Канади повстала недавно. Горстка людий зійшлася в році 1923 на весну до хати Василя Токаря і обговорили з о. В. Ґіґейчуком справу читальні, щоби розбудити народну свідомість між старшими та щоби молодіж могла читати про минувшість українського народу. Присутні були Василь Токар, Іван Токар, Петро Рибак, Іван Максимчук, Іван Рудий, Павло Ковальчук, Володимир Любинський, Василь Пук, Йосиф Лукіянчук, Йосих Сухий, Никола Павлюк, Стефан Василевич.

Сього року належить до читальні 44 члени. Відграваються представлення а діти дають концерти. Товариство вислало жертви на Рідний Край, на українських немічників, на Рідну Школу, зібрало на Народну Оборону. На Народну Оборону зібрало Товариство в році 1923 $460.00, кождий з нас хоче побачити свій Рідний Край свобідний від чужих, щоби український нарід нам свого господаря у своїй хаті.

Голова Товариства: Стефан Василевич, 52 Сенека Стр.; Писар Товариства: Йосиф Сухий, 26 Плімавт Стр. Адреса Товариства: 447 Арлінґтон Евню, Оттава, Онт.

Товариство відограло за чотири роки яких 25 представлень. Були між представленнями такі штуки: „Наталка Полтавка", „Невольник", „Мати Наймичка", „Украдене Щастя", „Не Ходи Грицю на Вечерниці", „Сатана в Бочці", „Жидівка Вихрестка", „Вефлеемська Ніч" і інші.

Представлення відбувалися у своїм власнім домі.

Місячна вкладка до Читальні виносить 25 центів, заощаджених грошей має Товариство в банку $72.45. Довгу не має жадного. Бібліотека обнимає книжок за 25 долярів вартости. Передплачується чотири часописи: "Канадійський Українець", „Н. Зоря", „Католицький Провід", „Січ".

Членів має Товариство 49, дітий, що цікавляться Товариством буде понад 30. Читальня придалабися нова, маємо на думці вибудувати красшу салю і красший будинок, добрий на представлення і на сходини.

Товариство жиє в згоді з церквою а на чужині се одинока дорога, щоби мати спокій і силу. Товариство, що свариться з церквою, веде людий на розтіч і на загибіль в Канаді, між чужими.

Парохія числить до пятьдесять членів, се Українці, що походять зі Східної Галичини, від Гусятина, Борщева, Заліщик. Деякі прибули сюди тому 28 літ. Початки були дуже трудні, мова анґлійська тяжка. Не оден читати і писати не знав, не то по анґлійськи, але навіть по свому. Було тяжко розговоритися з Анґлійцями і Французами. Найстарший з наших членів Танас Вайда приїхав до Оттави перший. Щирий член нашої парохії і церкви. Жиє між нами сідоглавий, дай Боже, щоби прожив між нами зі своєю дружиною ще многі літа. Найбільше наших людий прибуло перед війною з інших міст. Декотрі знали вже добре говорити по анґлійськи. Закладали всякого роду товариства, а все на розбивання нашого народу. Робили мітінґи на тайзах, кричали: „Давайте по зеленому, товариші, а ми вас зробимо щасливими." Не було священика і не було провідника, не було владики. Ми ходили до католицьких костелів в Оттаві, але про свій обряд не забували. Преосвященний Никита надав до нас о. Филиму. Працював з нами кілька літ. Крикуни кричали, бо щось іншого не потрафлять. Лише дим пускають поміж людий. Димарі!

Пізнійше прибув до нас о. М. Кузьмак. Громада загадала під його проводом в році 1918 вибудувати церков. Люди показалися щирі, орґанізаторами були ревні люди Петро Рибак, Петро Дяк і Володимир Любинський. Тих три люда ходило від хати до хати, збирали жертви на будову церкви, нераз змокли до нитки, що рубчика не було на них сухого. Адвокат Ірляндець Скат, щиро підпомагав нашу парохію, який поміг купити площу під церков.

Але брак в нашім народі зрозуміння для орґанізації і для обовязків для свого провідника. У інших народів, знає кождий, що провідника треба не лише

шанувати і слухати, але причинитися до того, щоби він мав з чого жити. Ми сього не знаємо. Хочемо, щоби наш провідник, або по жебрах ходив, або йшов тайзи класти і рилі прибивати, лише, щоби на нього не зробити ніякого видатку. Або щоби провідник від нас забрався, а що дальше буде, про се не думаємо. Але маю надію, що буде ліпше, бо довкруги нас є народи культурні, які уміють себе орґанізувати і ми навчимося від них всього того, чого не знаємо і не вміємо. Ми зробили до тепер великий поступ в думанню і поведенню і дальше будемо поступати, коли лише будемо вчитися від мудрійших народів.

Стефан Василевич,
Голова Читальні Просвіти.

Оттава, Онт.

РОЗВАЖТЕ.

Як двох свариться, то навіть їх пси не погодяться.

Наймудрійший не витримає злих язиків дурнів.

Неполіровані перли не світять ніколи.

Найліпше збіже є все на полю других людий.

Хоть слези плинуть, вони не поможуть заплатити довгу.

Розілляної води не збереш ніколи.

Ніхто не ховає два мечі до одної похви.

Для мурашки трошка дощу то потоне.

Вколися, то будеш знав, як других болить.

За чемно то так як нечемно.

ОСНОВА ДУШІ.

Народна реліґія є в кождій людині. Видко з того морального провідника, що зветься совістю. Вона може бути дика або вироблена, але вона є все загальною основою всіх системів віри, бо є честю людського ума, явно або тайно.

Нема такого, щоб перечив, що ту основну силу морального думання і ділання не треба вишколювати й розвивати.

Виховання до посідання майна є неповне. Кожному треба способу, щоб розріжнити добре від злого.

НІХТО НЕ ЗНАЄ.

— Що робить ваш вуйко?

— Нічого; він є політиком.

— Адже й політикери мусять робити щось, щоб жити.

— Вони й роблять, але ану зловіть їх!

ПОСПІШНА РОЗМОВА.

ШОФЕР: Отсе ваш поїзд, прошу пані.

КОКЕТЛИВА ПАННА: Чоловіче мій, чому ви кажете „ваш поїзд“, коли ви прекрасно знаєте, що поїзд належить до Сієнара а не до мене?

ШОФЕР: Не знаю, прошу пані. А чому пані кажуть „мій чоловіче“, коли пані добре знають, що я належу до моєї жінки?

НЕ ЙОГО ВИНА.

БАТЬКО: Павлусю, перестань тягнути кота за хвіст.

ПАВЛУСЬ: Я тільки держу за хвіст, а кіт сам тягне.

ДЕ КАПЕЛЮХ?

— Чому Ви носите такий поганий капелюх на вулиці?

— Помиляєтеся! Ношу на голові, не на вулиці.

НЕ ВЧИВСЯ ЧИТАТИ.

— Пропав мій бідний песик!

— А чомуж ви не оповістите в часописи Вашу адресу?

— Та що з того, коли він неписьменний.

ПРИЗНАВСЯ.

БАТЬКО: Отже ти вже знаєш тільки саме що й учитель, га? А почім ти певна сього?

ДОНЯ: Адже учитель самий признався. Він казав, що він не може нічого навчити мене.

З Краю до Канади.

(Моя канадійська подорож).

Тихо в нашій околиці, листя шепче на вербах, я сиджу в своїй світлиці, потапаю у думках. А в часописях читаю і від людий зачуваю, що в світ люди виїзджають і там майно здобувають. Я тут сиджу непорушний, наче камінь той бездушний, трачу літа молодії, на добро нема надії. Та став же я, задумався, шо маю робити, чи маю їхати у світ, чи тут дальше жити. Ой став же я промишляти, як паспорт дістати, треба тамки у старостві справу розясняти. Ходив же я до старости на тиждень три рази, а староста питається: „Де йдеш сину вражий?“ А я йому відказую: „Паспорт дайте пане, бо в Канаді, аж за морем моя нога стане.“

Дістав же я в кінці паспорт і стався збирати і прийшла вже ся година, щоби ся пращати. Та зійшлася вся родина, ой Боже, мій Боже, болить мене головонька, думати не може. „Ой бувайте здоровії мамо моя, тату, бо Бог знає, чи вже верну в нашу рідну хату. Ой бувайте здоровенькі браття і ви сестри, жаль великий на серденьку, що не можу знести. Бувайте і ви здорові, всі мої сусіди, хочу вийти із неволі, зайти до побіди. Бувайте мені здорові товариші мої, бо не знаю чи вернуся із чужини тої.“ Одні плачуть і заводять, слези, як дощ, ллються, другі стоять за плечима, під носом сміються: „Не стогнайте, не ридайте, він ще не вмирає, нехай їде до Канади, гроші загортає.“

„Ой бувайте ми здорові, я ся забираю, а чи назад сам поверну, того не вгадаю. Через воду тра їхати цілих дві неділи, а смерть в очі заглядає там кождої хвилі. Може буря зашуміти, корабель розбити і всі бідні подорожні мусяться втопити.“

Поїхав я у дорогу, було нас там много, було нам в дорозі добре, було й дещо злого.

Виїхав я з свого села, лишив я родину, лишив маму, лишив тата, лишив і дівчину. Лишив брата, лишив сестри, лишив і братові, тай поїхав я до бюра у великім Львові. Ой приїхав я до Львова, пійшов до дохтора, він на мене розкричався: „Чомусь не був вчора?“ Другий каже: „Ти не бійся, нич тобі не буде, але дай мені доляра, то все добре буде!“ — Ох, тай дав же я доляра, поїхав в дорогу тай думав я, що скінчив я усяку пригоду. Приїхав я до Варшави, пійшов до візити, а дохтори вже ся радять мене не пустити. Ой став же я задумався тай зі жалю млію, як вони мене завернуть, деж я ся подію. Прийшов писар, мені каже: „Нічо не поможе, три доляри мусиш дати таки тут небоже. Ой став же я зажурився, став думку думати, там одного, а тут три, а де-ж їх набрати? Ой дав же я три доляри. „Здоров!“ — слава Богу — конзуль візу написав, вислали в дорогу. Заїхали ми в Вайгерово, тут нас закрутили і обстригли, обголили, як бубнів пустили.

Тай поїхав я до Ґданська сідати на шифу, тай думав я, що скінчилась вся біда і лихо. Ой сівжи я на шифу, нещасная доле, в очах мені почорніло, а в голові вже коле. Шифом трясе і колише на всі штири боки, хитатюся усі люди, роблять дивні кроки. Пливуть криги ледянії, о мій милий Боже, як котра ударить в шифу, то розбити може. Але шифа міцна була, залізний спід мала, через криги до Канади скоро заїзджала.

Приїхав я до Канади, береги горбаті, потім скали, якісь води, дерева терхаті. Ой ходжу я по Канаді, по анґлійськім раю, два місяці розбиваюсь, роботи не

маю. Приїхав до Вінніпеґу, до міста славного, хоть велике і широке, та що мені з того. Ой пійшов я по тім місті, роботи шукати, безробіття через дощ, нема що казати. Оден каже: „Без роботи цілу зиму сиджу", другий каже: „Три місяці роботи не виджу." Ой став же я задумався, що мені робити, ані з чим назад вертати, ані тут як жити. Ще маю я пів доляра і що з ним зробити, чи нараз його проїсти, чи на два лишити.

Аж приходить якийсь фармер, поглянув на мене, пізнав, що я тепер з краю, тай каже до мене: „Чи пійдеш ти до мене ліса корчувати, дам харч добрий, добрі гроші і в перинах спати."

Та втішився я тим дуже і кажу: „Чому ні? Але гроший я не маю, то з тим біда буде." Фармер каже: „Я ще здиблю на тикет доляра, йди на офис, запишися, поїдемо зараз."

Приїхав я з фармером аж до його хати, фармер каже: іди зараз коні напувати. А фармерка щира була, зачала витати: „Маєш сину сокирину, йди дров нарубати. Нарубав я цілу горбу, тай прийшов до хати, а фармерка ставить миску: "Іди вечеряти. Ой на тобі мій синочку вечеру з обідом, як ще тобі буде мало, доложи си хлібом." Ой стоїть в мисці маслянка, нема що думати, вже я два дни нич не їв, то треба ся брати. Сербнув троха я маслянки, тече лише слина, тай думаю, тото буде і така перина.

Фармер каже: "Ходи зі мнов, покажу, де спати, возьми собі тоту плахту, будешся вкривати." Завів мене аж до стайні: „Тут будеш лягати, в яслах теплу тай не треба навіть ся вкривати." Став я рано о четвертій, дав я сіна їсти, чистив стайню, гній викинув, не мав часу сісти. Знов дав сіна й напоїв, тай пішов до хати, фармер лежить тай говорить: „Вже треба ставати". Пійшов, глянув до худоби, там усе зладжене, вернув в хату за хвилину тай сміється з мене: „Ти певно син господарський, рано ся зриваєш, нагодував і попрятав а тепер час маєш. Снідай зараз і поїдеш у ліс корчувати". Як я спитав за заплату, то він став казати: „Дам долярів я пятнайцять за місяць робочий, а за другий дам сімнайцять, ну і чого хочеш?"

Ой став жеж я тай думаю, як тут зарабляти, я в Канаді руки знищу і зайду до страти. Чи не ліпше в Ріднім Краю в селі працювати, як по нетрах канадийських свій час марнувати.

Ой робив я цілий місяць за ту малу плату, написав я лист до дому: „Рідні мої тату, у Канаді є зарібки, що смішно писати, за пятнайцять лиш долярів мушу корчувати, а є такі, що не можуть дістати роботи, нема раю у Канаді, є також клопоти. Треба добре працювати і добре думати, щоби поле заробити, господарем стати.

Тато мені відписали: кождий цент є гроші, на тім світі лише праця веде до розкоші. Працюй сину і пильнуйся, робота ще буде, треба щиро працювати, щоби вийти в люди. А Канада край великий, ґрунт еще свобідний, дорабляйся, цент до цента, будеш ґазда гідний."

Іван Федусь,
Робітник на фармі.

Чемонґ, Саск., серпен, 1927.

ОПИС КОТА.

Кіт є звіря, що мявкає. Коти мають чотири ноги, на кождім розі по одній. Кіт падає все на свої власні ноги але на чужий карк або плечі.

Кіт має хвіст і все його носить зі собою, чи погода, чи дощ.

Кіт має на мордочці вуса і то кілька вусів. Як кіт миє мордочку, то буде погода. На фармі, коли є жнива, повинні знати, що як лоскочеться кота в ніс, то він все буде мити своє письо.

Кіт має кожух в зимі, але також в літі. Але хотяй має кожух, кладеться там, де є дуже горячо. Видно, що йому все зимно, бо мій брат знимає кожух, коли приходить до хати.

Кіт ловить миши в ночі, а я не можу зловити миши навіть в день. Кіт їсть миши і хлепче молоко, а мені чомусь миши не смакують. Я волю молоко з кашою.

Івась, з третого ґрейду.

УЧАСТНИКИ І. КОНФЕРЕНЦІЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ ЕПИСКОПІВ, ЩО ВІДБУЛИ СВОЇ ЗАСІДАННЯ У МИТРОПОЛИЧІЙ ПАЛАТІ В ДНЯХ ВІД 29. ЛИСТОПАДА ДО 6. ГРУДНЯ, 1927.

Ця конференція благословлена Св. Отцем. — Участники конференції:

1-ий ряд сидять з ліва на право:—Преосв. Діонізій Няради, епископ Крижевацький (Югославія), Преосв. Григорій Хомишин, Епископ Станиславівський, Екс. митрополит Андрей Шептицький, Преосв. Никита Будка, епископ Канади, Преосв. Йосафат Коциловськиий, Епископ Перемиський.

Стоять з ліва на право:—Впреп. о. Йосиф Ганулягенер. вікарий з Америки, Преосв. Василь Такач з Америки, Преосв. Петро Ґебей, епископ Мукачівський (Чехословакія), Преосв. Кирило Куртев, епископ Болгарії, Преосв. Павло Гойдич, епископ Пряшівський (Чехословакія) Всеев. о. Александер Бачинський.

Кого можна казати в Канаді арештувати.

Канада приняла анґлійські закони в судах і ті закони ріжняться від законів тих країв, відки приїзджають українські переселенці.

Анґлійські закони повстали в Анґлії, відділеній від Европи каналом Ляманш, закони в державах европейської суші витворилися із законів давної римської держави, з кодексу, зібраного через правників за часів цісаря Юстініяна.

Кождий, що приїзджає до Канади, відчуває ріжницю не лише в підсонню, їді і одінню, але також в орґанізації урядів і в поведенню властей. Се вплив законів. Закони тут інші і виконання законів має інші форми.

Канадийська держава дає чоловікови много свободи:

1. Чоловік в Канаді, чи він має вже горожанські папери, які дістає доперва по 5 літах побуту, чи їх ще не має, стоїть під опікою і обороною всіх властей держави і всіх законів. Він має право висказувати свою думку отверто на кождих зборах і в часописях. На зборах нема державних комісарів, щоби пильнували, що горожани говорять і розвязувати примусово збори за висказані гадки. Власти не відбирають голосу часописям і не конфіскують ніякої єтатті. Самі редактори мають на стільки розуму, що писати, щоби помочи державі а не шкодити, що писати для читачів, щоби їх виховувати.

2. Чоловік може у Канаді належати до тої орґанізації, яка йому подобається, чи вона політична, чи культурна, чи реліґійна, чи економічна. При виборах не уживає держава примусу і страху до аґітації а уможливлює виступ кождому кандидатови, який сповнив всі формальности, приписані при приготованню виборів.

3. Кождий, горожанин, чи негорожанин, має право купувати, продавати, торгувати, робити підприємства, заряджати своїм майном так, як він собі сього бажає.

Мимо того, що до Канади приїзджає много людий з ріжних держав, канадийська держава приймає, що вони є люди доброї волі і відразу зрозуміють свої обовязки, що вони стають членами нової державної орґанізації і будуть поступати не в шкоду для неї і для її членів, але в хосен. Длятого сторожа безпеченства, се є поліція і жандармерія незвичайно тактовні і вирозумілі і поводяться не як власть, але як горожани, яким припадає почесна задача пильнувати порядку. Хто приїзджає до якогонебудь міста, не має обовязку зголошуватися на поліції, як се діється в Европі. На великих торжествах, походах, забавах поліція не мечеться у вічі. Вона не носить шаблі, ані револьвера.

Держава, се є всі люди, які тут вже є, хотять вірити, що кожда людина, що тут живе, що тут прибуває, є чесна, і не хоче нарушити порядку ані безпечности, не хоче нарушити другому чести, або майна, Се для тих, що приїзджають з Европи дивне. Вони привикли до жандарма і поліціянта, як якогось напасника, що чіпається кождого, чи треба, чи не треба. Се зрозуміле, коли знається, що в Европі люди, особливо Українці виросли в чужій державі, яка була для них ворожа, так що їх хосен не був хісном держави і держава підозрівала їх, що вони щось такого думають, що для неї вороже.

В Канаді добро горожан криється з добром держави, бо держава, то горожани, то кождий з нас, що тут живе і працює. Кождий з нас в Канаді знає, що має з власної охоти поводитися в добрий, чесний, розумний, красний спосіб, щоби не нарушувати спокою, майна, чести другому. А жінки мають ті самі права, що мущини. Всі горожани стоять в тій самій силі. Кождий стремить до порядку без примусу, бо порядку бажають всі. Нема такого, що хваливби непорядок. Закони ухвалюють собі горожани самі, длятого хотять добровільно слухати своїх законів.

Декотрі люди хотять покрити свої негарні слова, або вчинки словами: „Мені се вільно робити, бо Канада вільний край — Фрі Контрі.“ Однак „Свобідний край, Фрі - Контрі“ то ще не значить, що кождий може брати чужу власність, очернювати другого, робити другому пакости, доскулювати другому, ставати тягаром других, не додержувати даного слова, не віддавати позичених гроший, присвоювати собі людську працю, ошукувати. „Фрі Контрі“ се значить, що кождий має особисту честь і шанує свою особисту

честь, непоступає нечесно, несовісно, бо сам того не хоче.

Засада анґлійського права така: Ніхто не сміє зачіпати другого особу, майно, честь, дім. Ся засада застерігає повну свободу маєткови, чести і життю кождого чоловіка.

Однак сей закон не забуває на оборону людини перед можливим нападом другої людини. Нападений силою, має право боронитися і арештувати того, хто нападає на його життя, або на життя чи майно другого. Арештованого треба віддати сторожі безпеченства.

Коли заходить можливість, що можна покликати відразу поліцію, тоді арештовання виконує поліція безпосередно. Се в случаях нападу на життя, або майна.

Тому що се край великий і годі потягнути винного до відвічальности, бо він виїде і не можна його найти, заходить потреба арештовання і в інших случаях. Арешт заряджує власть держави, яка переводить арештовання. Арештований може опісля зложити кавцію, щоби бути на волі, не в арешті.

Заходять случаї, що приватна особа уважає за відповідне, щоби якийсь чоловік був арештований. Особа, що хоче другого арештувати, йде до мирового судії, який зоветься по анґлійськи „Джастис оф де Піс" і тут складає зізнання та присягає, щоби судія виписав „Варрант", се є поручення, яке дає повновласть до арештовання другої особи.

Замість до мирового судії, можна піти до урядника поліції, щоби виписав „Варрант."

Такий „Варрант" мусить мати важну причину, бо колиби се сталося безпідставно, без правної причини, тоді арештований може скаржити до цивільного суду о відшкодовання.

Кождий, кому щось злого трафиться, повинен не на власну руку виконувати відплату, чи кару, але свою кривду зголошувати до поліційного урядника, або до мирового судії.

Хто приїде до котроїсь околиці в Канаді, повинен все пропитати на початку: 1. Де живе найблизший священик, бо священик все дасть добру раду. 2. Де тут лікар, бо лікар потрібний, щоби ратувати здоровля. 3. Де секретар муніципалу, бо секретар подасть вказівки про закони і землі в муніципалі. 4. Де найблизший мировий судія, бо судія потрібний до полагоди непорозумінь з тими людьми, з котрими треба приставати.

Уряду „Мирового Судії" не знають держави в Европі. На Буковині, в Галичині, на Прикарпатській Україні нема мирових судіїв. Канада має мирових судіїв, які полагоджують дрібнійші справи і дають поради в непорозуміннях, видають також вироки в справах дрібних, які законом до них приділені.

Щоб не мати прикрих приключок, треба самому бути спокійним, не сварливим, вирозумілим, а нераз треба удати, що не розуміється образи, коли хтось другий в словах і поведенню образливий і напасний. Пригадую знаний висказ одного Українця, що виїхав до Канади і на напасти відповідає постійно: „Я приїхав до Канади не сваритися, але працювати."

Коли робітник бере роботу у фармера, чи підприємця, повинен зробити угоду і умовитися ясно про час роботи, якість роботи, висоту плати і спосіб виплати. Прричина суперечки буває звичайно через неясну угоду. До „Товариства Опіки" напливають листи зі скаргами на роботодавців і всі скарги походять від того, що угода на самім початку була неясна.

Ті люди, які вже довше жиють в Канаді, повинні почуватися до обовязку порадити і помочи тим особам, що доперва приїзджають до Канади. Правдивий Канадиєць є вічливий і помічний, не лукавий і не зависний.

Сварки і непорозуміння а навіть бійки повстають найчастійше при „добрій гостині", коли не бракує чарки. Розривка потрібна, але осторожний чоловік знає міру в уживанню горячих напоїв, які, надмірно ужиті, спроваджують страту здоровля, незгоду, страту гроша і свободи. Бо вправді закон в Канаді вирозумілий і лишає много свободи, але горожани ухвалили тут також строгий закон на тих, що не шанують своєї чести і порядку. Коли хтось поповнив зле діло і держава мусіла звернути на нього увагу, то кара буде строга. Судія має велику свободу. Тому що Канада край великий, то і кари мусять бути великі, коли між тими чужими людьми, що напливають з усіх сторін мається удержати той великий, знаменитий порядок, який канадийські горожани запровадили собі в Канаді.

С. Савула,

Дня 27-го вересня, 1927. Вінніпеґ, Ман.

Школа під проводом Сестер Служебниць у Вінніпеґу.

В році 1905, 25-го мая, з поміж 30 сестер які на той час були у Львові, виправилося дві до Канади. Були ними Сестра га і народу все може. Тому власне, що цілим серцем любили цей народ, з котрого крови й кости самі походили, ли-

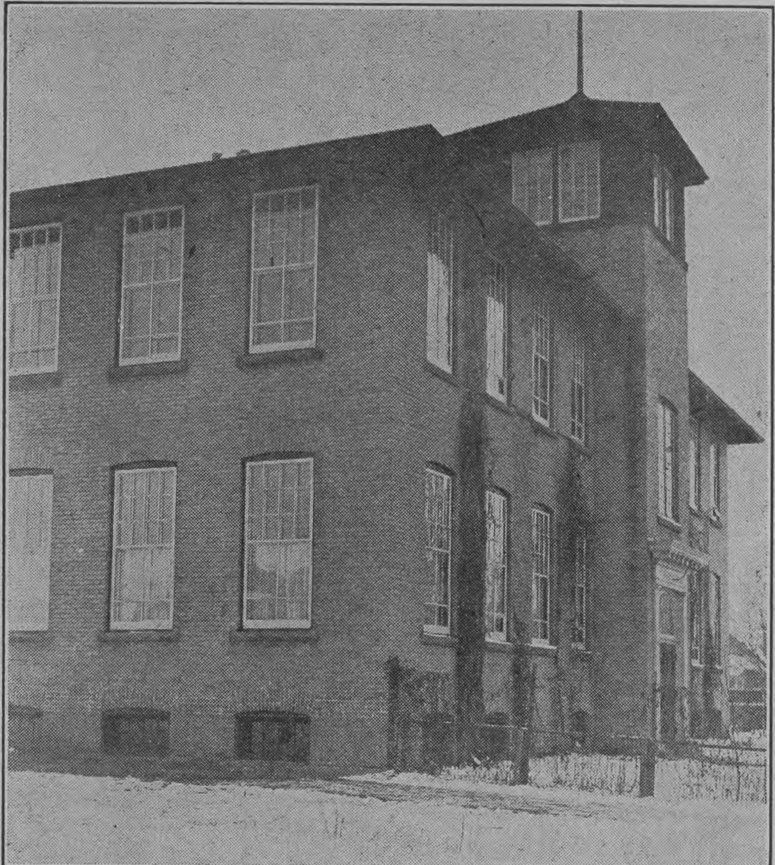

ШКОЛА СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ ПРИ ВУЛ. ФЛОРА У ВІННІПЕҐУ,

Вибудована в році 1911, отворена 22-го жовтня 1911. Приватна народна школа з правом прилюдности.

Атаназія і С. Олексія. Хоть як тяжко приходилось їм покидати Рідний Край, дорогих товаришок монашого життя, та йти в далеку чужину, однак любов до Бошили Рідний Край і пішли працювати в чужину.

Дня 16-го червня, 1905 р. згадані Сестри приїхали до Вінніпеґу, бо тут меш-

кало більше число Українців. Про це довідались від бл. п. о. Гури, Ч. С. В. В., котрий вже від двох літ тут працював. Протягом цего часу, за старанням покійника, вже стояла новозбудована церков Св. о. Николая, і щойно розпочата бідна парафіяльна шкілка у винанятім домі на розі улиць Селкірка і Мікґреґора.

Коли приїхали, застали в приготованім для них дімку кандидатку до свого згромадження. Вона вже від довшого часу виховувалась в заведенню анґлійських Сестер Монахинь з намірами піти їх слідами, а що була Українкою, тож скоро довідалася, що до Вінніпеґу приїзджають українські Сестри. З великою вдячностию попращала своїх добродійок, а нетерпеливо очікувала на наших Сестер. В короткім часі згадана кандидатка розпочала життя монаше а опісля оділа черничу одіж і одержала імя: Сестра Николая.

Того самого року 1905, дня 28-го серпня, на жадання бл. п. о. М. Гури і людий, Сестри обняли висше згадану парохіяльну школу. На початку учащало сто дітий, а науки уділяли Сестра Атаназія української мови, Сестра Николая анґлійської мови.

З часом показалось, що школа при трамваєвій улиці є небезпечна для дітий, переважно маленьких, тому то по порозумінню з о. Парохом, постановлено перенести школу, в спокійне місце, в галю під церков Св. о. Николая.

Число діточок з кожним днем більшало. Лишали публичні анґлійські школи, та громадно горнулись до своїх Сестер, бо під їх опікою чулись так, як чуєсь немовля в обіймах матери.

В короткім часі простора кляса в підцерковній галі була заповнена по береги дітворою. В тім біднім салєрі Сестри провадили школу через пять літ. Добрі люди бачили ту велику невигоду, але були єще за бідні, щоби могли Сестер фінансово підпомагати.

ШКОЛА СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ У ВІННІПЕҐУ.
Діти в клясі.

З початком мая, 1911 р. в нашім салєрі вже не то що було вогко, як звичайно, але з причини безнастанних дощів, вода зачала підходити під підлогу. В кінці дійшло до цего степення, що 25-го мая, 1911 р. вода залляла цілий поміст.

Дальше вчити було неможливо, дітвора розійшлась домів, а Сестри в своїм клопоті пішли по пораду до Архієпископа бл. п. Лянжевина, бо українського Епископа єще не було в Канаді.

Сестри просили архієпископа о будову школи. По кількаразових просьбах архієпископ відповів, що цего року не може помочи через брак гроша. Тим ча-

сом зійшлись люди, помогли Сестрам вичерпати воду з галі, і наука дальше продовжалась.

Від того часу архієпископ бл. п. А. Ланжевен, в товаристві о. Шеріє, котрий вже давнійше часто спомагав Сестер фінансово звиджували частіще школу Сестер. — Цей священик болючо відчував нужду Сестер, бо був прихильним українському народови, тому сам часто просив архиепископа, щоби поміг. Говорив: „Ми не булиб католиками, наколиб позволили на це, щоб українська дітвора і українські Сестри дальше так мучилися.“

В кінци рішився архиепископ взятись до діла.

Дня 8-го червня, 1911 р. о. С. Дидик, Ч. Св. ВВ., вернувши від архиепископа, приніс Сестрам веселу новину, а іменно: що архиепископ рішився на будову школи.

І дійсно з початком місяця серпня, 1911 р. розпочалася будова. Першим жертводавцем був Всч. о. Шеріє, котрий дарував тисячу долярів. Решту коштів поніс архиепископ бл. п. А. Ланжевин. Протягом двох місяців, будинок був скінчений так, що 22-го жовтня, 1911 відбулось посвячення, якого доконав о. А. Филипів Ч. Св. В. В. зількома латинськими священиками, а 24-го жовтня, 1911 р. Сестри замешкали в новім будинку, в котрім одна частина була призначена на їх помешкання.

Новий дім поділено на пять кляс. Від 1-го падолиста, 1911 р. розпочато науку. Першого дня вписалось сто шістьдесять пятеро дітий, котрих поділено на степені від першого до осьмого.

— А.

ЧИ НЕ ТАК?

Від сотворення світа не був ще жаден чоловік джентельменом в захованню і поведенню, як не був джентельменом в серцю.

* * *

Кождий чоловік робить блуди, але не будуть у тім специялістом.

* * *

Золото пробується огнем, чоловіка золотом.

* * *

Як підозріваєш чоловіка, не наймай його, як наймаєш його, не підозрівай.

* * *

Особиста свобода кінчиться, де зачинається добро загалу.

То не тисячі, а серце має кровавитися задля гріха.

* * *

Виховання не є громадження знання, се є зближення до життя.

* * *

Стань проти злого духа, а він втіче від тебе.

Найшляхотніщий дар чоловіка для чоловіка є його щирість, бо в тім є і його чесність і правдомовність.

Хто ограничений думкою, той і мало може посідати.

Добре вірити в щастя, як чоловік неголодний.

УРАТУВАВ ЖИТТЯ ДРУГОМУ.

Смішук виймив сто-доляровий банкнот з кишені тай каже до Мілюка:

— Що ви зробилиб, як би я дав вам сих сто долярів.

— З радости умер би, — відповідає Мілюк.

— Ну, то я вратую ваше життя, — каже Смішук, ховаючи до кишені сотку.

БРАТ ПИШЕ.

— Ось до вас лист з чорними обвідками.

— Ох, Господи! То мій нещасний брат вже помер!

— Та як ви се знаєте? Ви-ж ще не перечитали листа!

— Ні, але я пізнаю начерк його письма.

З робітника фармаром.

Простим робітником, сповняв я всяку роботу, яка лиш попала під руки, робив в лісі, в млині, на залізних дорогах, при будові водопроводів, за помивача — був в реставранті.

Найбільше робив я у фармарів, бо з малку працював в поли у своїх родичів, в Галичині — то мені припало до вподоби. Приїхав я ще в 1911 році, в 16-ім році мого життя, до Ленддон в Північній Дакоті, Злучених Державах, бо там був мій брат. Остра зима болючо мене вразила, зовсім інший світ, інші обставини, чужа мова, я був без досвіду і все те на мене мало великий вплив. Я приїхав в половині лютого, то треба ще було почекати, заки хто буде потребував мене до роботи. По 6 тижнях я нанявся в одного Чеха, щоб лекше було порозумітися, в кількох днях я вже знав, що маю давати „слєпіцам" їсти, „ржіґе" почесати, але що я був пильним до роботи, то мене так крижі розболіли, що я мусів відійти, щоби випочати і через крижі я стратив ціле літо.

В осени дали мені віз, з величезним реком до снопів. Заки накидаю снопів а тут вже машина на мене свище, руки болять, живіт загинається, здається ївби вже й підвечірок за кожною фірою снопів, а все собі пригадую, що я вже з дитини виростаю, бо вже 17. років от от, тай тра робити, а за Рідний Край не забуваю, от коби сотку-дві так і поїхав би, а тоді я вже не хлопчаком вернуви а парубком, хайби хто подивився, кілько снопів на день перевезу до машини. Так собі те все думав, бо молоченнє тривало коло 2 місяці, до роботи вже привик, аж на останку найгірше далося взнаки, бо припав мені старенький чоловік,, помагач до накидування, я малий, а він старий, зїсти потрафимо оба добре, а робити нікому.

Та хотяй дитинячий розум був тоді у мене, то я того старенького чоловіка брав собі за примір, і сам себе питав нераз, чому той чоловік в такім віку, так мусить тяжко працювати. Де його молоді літа? Чи не можна би було, як тому зарадити, щоби тепер не бідувати? Все те пересувалося в моїй голові, і я старався бути ощадним і працювати все, коли буде праця. Тої програми я все притримувався. В 1912 році приїхав я до Мусджо в Саскачевані, в Канаді, де я робив довший час, по найбільшій части в тій околици, у богатих фармерів, бо працювати у фармера на землі, було мені най приємнійшим заняттям, любив дивитися на гарні фармарські коні, на будинки, і всі іньші прибори, та все мріяв, коби то всьо се було у мене. Але се була тільки мрія, вже таке жадібне око в чоловіка. Циган, як побачив, що господиня робила пироги, сам до себе говорив: „Коби так хоч копу зїсти". Я щадив цент до цента, відіслав родичам 300 долярів, а решту тримав як ощадність, щоби було з чим виїхати до Рідного Краю, колись пізнійше. Нараз захопила війна. На той час я був в місті. На Українців, як австрійських горожан, почали галюкати, деякі записувалися як російські піддані, і йшли до війська.

Я не надумуючи довго, записався з офісу до богатого фармера. То були молоді люди, брат з сестрою, і до того Американці, тим лекше мені дихалося. Привіз я з собою, тоді ще „Канадийского Русина" і „Едмонтонські Новини", зараз переписав адресу а щоби скорше міг порозуміватися з властителями, я написав по Руско - Анґлійський самоучок, хоч і без того я вже знав сказати коневи йти або стати. Час мені весело минав, бо робити було що, в вільній хвилі нігде не йшов, переплатив собі ще часопись „Америку", і я чувся задоволений.

Чув від своїх приятелів з міста, що там треба реґіструватися, так я постановив не покидати роботи, хиба би мене самі відправили. Думка була добра, та через „Америку", яку я читав, приїхав поліцай аж до мене, заказав читати „Америку", і наказав реґіструватися що місяця.

Я вчився мови, мав товариша Айриша, і ми оба нераз жартували собі зі старого каваліра Френька Фия, що там доглядав курий і расового коня через зиму. На зиму властителі виїзджали до Амери-

ки, зі своєю старенькою кухаркою, а для нас лишали кухара Хінчика. Старий Френьк Фий нераз робив доноси на нас, до фармера, а ми йому за се справляли збитка, вечером переплітали дріт на фіртці, щоби Френк зашпортався тай впав, копали рови в снігу на перехід і ін. А одного разу, таки пробували оженити старого Фия, з тою старенькою кухаркою, а річ малася так: Написала стара кухарка з Каліфорнії, кореспонденційну картку з поздоровленням на Рождество Христове. Я все привозив почту, і більше що лиш треба було. Порадилися ми оба з Айришом, написали любовний лист до старої кухарки. Адресу ми знали добре. Не довго ми ожидали на лист, від кухарки, до Френька Фия, який звучав досить прихильно, ми той лист обережно розліпили, прочитали, а іншим разом я доручив Фийови, лист, де кухарка заявила Фийови, що готова видатися за нього; Фий, як прочитав лист, зараз догадався, що ми з ним робимо жарти, перепросив нас за доноси.

Там я робив 3 роки, троха зложив гроша, потім поїхав до Мічаму, Саск. і там робив у богатого Німця з Німеччини, то був добре досвідчений фармар, де і я набрав много досвіду.

Гроша що небудь було, про старий край почав забувати, тому я все носився з думкою купити одну чверть секції, пошукати собі подруги, побудуватися і почати фармерувати.

Робітником був, пішки не ходив, все було гроша на тикет, голоду не зазнав ніколи, як я бачив нераз у іньших. Заощадив 2,300 долярів готівки, 1920 року оженився, купив чверть секції землі, дав дві рати зараз, решту на виплат, троха розминув гроша на весілля, і на іньші потреби, які були конечними на початку. Всьо тоді було дуже дороге, бо за одну конину треба було дати 250 долярів. Готівка розійшлася, ще й довг треба було затягнути. Земля була ще необроблювана і потроха з корчами. Зимою я викидав осики з корінням, так як се я бачив в лісі, а літом лози, до трох років я чисто землю обробив, і корчика ніде не лишив. Земля мені видавала за 6 років пересічно по 22 бушлі з акра, довгу позбувся, 7 штук коний прибуло і вся машинерія, якої потреба на 160 акрах.

Про що колись мріяв, то здійснилося, але на те треба було твердої постанови. В мене все мусіло бути дві часописи, потрошки купував книжок що року, тепер можу їх числити на суму 40 долярів. Нині я маю переконання, що звичайний робітник, може заощадити на старі літа, може забезпечити себе землею, бо се найкраща запорука на старі літа, щоби не вганяв по лісах, та не накидав чужі снопи, вже як має поверх 60 літ, як я згадав попередно про того старенького, що гнувся під снопом в Північній Дакоті. — Тільки треба твердої постанови, а кілько то можна подибати робітників, що марнують тяжко запрацьований гріш, викидають просто на дурницю, та роблять безцільно дарунки на всі боки, а за фляшку муншайну не жалують, хочби та мала коштувати 15 долярів або програють в карти і в кулі. Потім нарікають на Бога, що йому не дав того щастя що другому. Чому другі мають і по 5 фармів, а він ні одної не має, перестає бути християнином, перестає признавати Бога, надієсь сердега на якийсь рай. До роботи якоїбудь і колибудь він не пійде, чекає на жнива, а тоді жадає ще одного доляра більше, як звичайна ціна.

Кождий робітник, може стати фармаром. Землі свобідної в Канаді доволі. Коли він тільки ощадний і до роботи не лінується, а памятає що не задовго захопить його старість, а він не пристарав собі нічого на прикрі часи, а не пристарав тільки тому, бо мріяв, що йому хтось дасть все за дармо. В світі нема нічого за дармо.

Дмитро Кобринський.

Дня 12-го мая 1927.

Абердін, Саск., Вох 14.

ХТО БУВ?

— Я питаю, хто був тут з тобою вчера вечером?

— О, то була Марійка, татусю.

— Ну, то скажи Марійці, що вона забула свою люльку на пяні.

ПИЛЬНИЙ РЕДАКТОР.

— Знаєте, говорять, що редактор — „Вуйка'' працює над своєю часописею і вже десять днів не спав.

— Ов, а то що є?

— Він спить в ночи.

В копальни вугля.

Наша робота у майні треває вісім годин, від 7-ої рано до 3-ої пополудни. Робота дуже тяжка і небезпечна. Коли ми готові до роботи, то перше мусимо йти до порохівні за стрільничим порохом котрого дають по 5 фунтів, опісля за лямпою. Лямпи маємо електричні, инших уживати не вільно бо місцями є ґаз.

Сходиться коло місця, де ґейчом зїздимо у спід, під землю близько 406 фітів, переходимо коло офісу басів і розходимося кождий у свій напрям пішки. Не кождому однаково до його місця, декотрі з нас маємо і по пів години йти попід землю. Наколи прийдемо до своїх місць, то мусимо оглянути найперше, чи був уже бас на тім місци, і оглянув його, чи ні, бо є часом ґаз, то він зараз зазначить і тоді не вільно йти до середини і робити, аж поки денний бас не прийде і той ґаз вигонить.

Як прийдеться до місця звідки береться уголь, то муситься оглянути, чи попідпирана земля стоїть добре, чи ні, бо часом як не добре забезпечиться, то може чоловіка покалічити або убити на смерть підчас ладовання. Не усі одну роботу роблять. Декотрі працюють коло направи, декотрі вивозять кіньми уголь змісця, де майнер ладує, аж до залізної линви де збирають більше ґар і парою тягнуть аж до ґейча. Запроваджують на ґейч і паровою машиною тягнуть до гори.

Нас тут працює близько шістьсот людей ріжної народности. Переважну часть становлять Українці і Словаки.

Заки майнер зачне ладувати уголь, то ще і другі люди мають коло него досить роботи. Найсамперед копають машиною попід землю одну стопу за високо а 4, 5 або 5½ стопи глибоко. Коли скінчать копати, то майнер вертить діру так задовгу, як є викопано і приладжує порох і кабзлі до вистрілу, бо наколи приходить чоловік, котрий стріляє, то мусить бути усе готове. Доперва по вистрілі починає ладувати уголь. За кожду тону платять до 75 центів і, як міцний, то наладує яких 8—10 тон, З того муситься усі видатки оплатити, і що з тих видатків лишиться, то усе для себе. Часу на їду або відпочинок нема. Робимо і їмо, а бувають такі часи, що і куска хліба нема часу раз вкусити, хіба що води чоловік напився. Так мусимо працювати через вісім годин, аж о годині третій виходимо на денне світло, і ідемо до купальні митись, а потім до дому розходимося.

В таких обставинах ми усі живемо, але на се наш нарід не звертає уваги, хотяй ми маємо несогірших басів. Коли прийде час, що компанія платить, то наші люди збираються в де-котрім місци, й купують пива тай пють, або в карти грають, і так свій час гайнують. При тім одні з других сміються, глузують і своїм дітям злий примір дають. Приучують дітей до піятики, і говорять: “Нехай памятає, що і він на світі жие”. Засвої обовязки духові не дбають, в громадськім життю участи не беруть. Слухають приказів жидівських, бо говорять, що Срулько і Лейба їм очи отворили, бо вони їм отворили рай, за рай говорять, а самі до него нехотять йти.

Я написав Вам коротко про нашу роботу і життя в копальні вугля. Сподіюся, що інші робітники, які працюють по копальнях прочитають мій опис і напишуть, до Вас про працю і про небезпев копальнях.

Гардивіл, Алберта. Дня 14-го жовтня, 1927.

Федорович Олександер,

Український Січовий Стрілець з літ 1917—1921, тепер в копальні вугля.

МАЛА, А РОЗУМНА.

МАМА: За те, що ти така нечемна, то я тебе віддам геть, а візьму собі добру дівчинку на твоє місце.

СТЕФКА: Вам се не вдасться.

МАМА: А чому би ні?

СТЕФКА: А деж ви мамо найдете таких дурних людей, щоби вам дали добру дівчинку за злу?

Український Студентський Кружок у Вінніпеґу, Ман., Канада.

„Український Студентський Кружок“ у Вінніпеґу постановив собі за задачу лучити студентську молодь міста Вінніпеґу до згідливої праці, щоби поглибити своє знання, подати се знання громадянству і розбудити серед студентсва лучність, товарискість і солідарність.

Загальні збори, якими зачався шкільний рік 1927—1928, відбулися у Вінніпеґу, дня 16. X. 1927.

Звіт з діяльности товариства за минулий рік 1926—1927 подає слідуючу роботу:

1. Загальні Збори.

Товариство У.С.К. за минувший рік відбуло 9 загальних зборів, 5. в Народнім Домі, 3 в Читальні Просвіта, 1 збори при вулиці Селкірка, ч. 623.

2. Засідання Старшини.

Одно засідання Старшини У. С. К., яке відбулось в приватнім домі містоголови А. Лютаківної.

3. Переписка.

У.С.К. провадив переписку зі Студентським Кружком ”Каменярів” зі Саскатуну, а також одержував листи від Централі Студентських Орґанізацій „ЦЕСУС“ в Празі, Чехословаччина.

4. Промови.

З протоколів У. С. К. можна вичитати, що члени дали много промов, з них дві виріжняються, а се промова Д. М. Ільчишина, і М. Ваврикова.

5. Концерти.

У. С. К. дав два концерти, з яких один був виконаний заходом тільки самих Студенток, без помочі студентів, а другий вже спільними силами студенток і студентів.

6. Дискусії.

Обговорюючи свої справи, забирали студенти голос, з чого вивязувались палкі дискусії, які давали вправу в бесідництві.

7. Деклямації.

З деклямацій виголошених в У. С. К., була замітнійша деклямація панни Гривнаківної.

8. Музика.

Поодинокі члени У. С. К., а передовсім студентки пописувались грою на ріжних інструментах, з яких виріжнялись гри на ґітарі А. Марківної, на скрипці Н. Будниківної і на пяні Пирчівної.

9. Привітний Вечер.

В честь студентів, які покінчили університетські студії: Артс дві слухачки Марія Онуфреївна, Лєонія Тацюківна, виділ електрики А. Ґеник, і П. Бунька, медицину Л. Жесньовський, нормал Й. І. Сторожук, і протестантську теольоґію Іван Роберт-Ковалевич, і пішли в світ пробувати своїх сил — У. С. К. дав Привітний Вечер, який відбувся 5. III. 1927., в Прінцес Ті Рум, на Портедж Евню. Про сей гарний вечір поміщений був обширний звіт в „Канадійськім Фармері“ з дня 6. квітня, 1927. А також світлини всіх шістьох абсольвентів в українських часописях.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КРУЖОК У ВІННІПЕҐУ, МАН., КАНАДА.

Перший ряд від стіни, від лівої руки читача до правої:—Юрко Чура, студент абітур, А. Ковбель, II-ий рік інжинірії; А. Гаврилюк, IV-ий рік Артс; Льоня Жеребко, 12-ий степень Гай Скул; В. Ґорецький, II-ий рік медицини; С. Грицак, I-ий рік рільництва; I. Неґрич, I-ий рік рільництва.

Ддругий ряд:—М. Турчин, 10-ий степень Гай Скул; А. Ласко, I-ий рік Артс; А. Яремій, 10-ий степень Гай Скул; К. Василишин, 10-ий степень Гай Скул; М. Онофреїв, IV-ий рік Артс; З. Новак, 11-ий степень Гай Скул; М. Рудик, I-ий рік Артс; В. Новак, 11-ий степень Гай Скул.

Третий ряд:—М. Радик, 11-ий степень Гай Скул; Ю. Баранюк, студент з Европи; Д. М. Ільчишин, IV-ий рік рільництва; М. Врикиків, II-ий рік Артс; Д. Сікорський, II-ий рік природничих наук — (Сайнс); В. Боднар, II-ий рік рільництва; М. Зюбрицький, II-ий рік Артс для медицини; Ф. Гняздовський, II-ий рік рільництва.

Четвертий ряд:—М. Залозецький, укінчений фармацевт; Г. Гаврилюк, II-ий рік Артс; В. Яремій, II-ий рік Артс для медицини; Н. Бунька, V-ий рік інжинерії; I. Роберт Ковалевич, III-ий рік протестантської науки; Льоня Тацюк, IV-ий рік Артс; Др. I. Овсяник, укінчений хіропрактик.

Пятий ряд:—Емілія Канчер, 10-ий степень Гай Скул; М. Батенчук, 12-ий степень Гай Скул; Наталка Будник, 10-ий степень Гай скул.

Кружок оснований в 1916 році. Ця світлина зроблена в 1927 році, в марті. Світлина представляє 33 членів і членкинь. Всіх членів є 56. Річна вкладка для членів і членкинь виносить одного доляра. Студентів і студенток, що не належать до Кружка, а студіюють у Вінніпеґу, буде около 180 осіб, почавши від 8-го степення вищої школи (Гай Скул).

Слово „Артс“ означає після орґанізації університету в Европі: „Фільософічний Факультет. „Гай Скул“ відповідає середній школі (ґімназії) в Европі.

Прегарно виглядали запросини, напечатані на сей „Привітний Вечер". На запросинах випечатаний був клич:

„Треба йти до мети!
Ум веде, сила йде, слово чар, огонь жар,
У. С. К. Вінніпеґ,
Наперед! Наперед! Наперед!"

11. Статті.

Старшина Кружка поміщувала час від часу статті ріжного змісту про своє товариство, а також і світлини цілих ґруп, як і поодиноких осіб в часописях "Канад. Фармер", „Канад. Українець" і „Український Голос", а з анґлійських у „Фрі Прес" і „Трібюн".

10. Забави.

На протязі шкільного року відбулось дві забави, одна в салі Читальні Просвіта, при вулиці Флора і Мекензі, друга в Народнім Домі, 6. XI. 1927., з музикою і перекускою, які перейшли з повним вдоволенням присутних.

12. Дебати.

Одною з найважнійших точок діяльности У. С. К. було приготовання дебат в Кружку і публичних дебат. Всіх дебат було 5, з того 2 публичних, перед широким загалом суспільности і 3 в Кружку, призначені тільки для членів кружка. Всі дебати були старанно опрацьовані.

1. Дебата.

„Рішено, що теперішний поступ цівілізації веде до поліпшення людства.' — Говорили Ковбель і Вавриків, Склепович і Романчич.

2. Дебата.

„Рішено, що клясична наука ліпша як модерна". Говорили А. Лютак і Вавриків, Сікорський і Гаврилюк.

3. Дебата.

„Рішено, що сучасна наука веде людство до добра". Говорили Бунька і Сікорський, Ковалевич і Саранчук, в Читальни Просвіти.

4. Дебата.

Се була між-провінціональна дебата студентів У. С .К. „Каменярі" зі Саскатуну і студентів У. С. К. з Вінніпеґу. Тема: „Рішено, що комуністичний лад є ліпший, як капіталістичний" виголосили її зі Саскатуну пп. Зюбрак і Ів. Данильчук, а з Вінніпеґу Ів. Роберт-Ковалевич і Сікорський. Дебата відбулась в домівці Читальні Просвіти.

Слід зазначити, що всі кошти подорожі дебатантів зі Саскатуну покрив кружок У. С. К. у Вінніпеґу.

5. Дебата.

„Рішено, що в Манітобі продаж пива склянками відповіднійша як фляшками." Говорили Вавриків і Ковбель, Яремій і Склепович.

Майже на кождих зборах журились студенти, тим, де мають зібратись на слідуючий раз. Квестія домівки до сьогодні не розвязана. Брак постійної домівки дуже не корисно відбивається на діяльности студентства.

Старшина Кружка старалась за весь час, щоби між студентами запанувала більша єдність і одноцільність думки, більше товариські відносини. Також старалася виробити почуття **обовязковости, точности і національної самопевности.** Тих трох прикмет Українці ще не прибрали собі від чужинців, так щоби Українець не потребував своєї національности стидатись, а щоби нею гордився між своїми і чужими. Дальше старалась виробити більший запал і охоту до праці над собою самим і над народом. Вже тепер можна зауважити, що студентство своїми публичними виступами, стягало на себе очі ширшого загалу, який зачинає працьовиті і більше активні одиниці цінити й поважати.

Великою трудністю для Старшини Кружка було зєднати всіх студентів до спільної праці. Нераз приходило богато студентів на сходини, а коли прийшло щось виконати, тоді було лише кілька осіб до праці. Се вже прикмета Українця спихати на другого роботу, — однак ми мусимо від сего відзвичаїтись.

Студенти ставляться до релиґійних сварок спокійно. Ми здаємо собі справу з грізного положення нашого народу й уважаємо, що релиґійні сварки витрачують лише енерґію, розєднують, деморалізують та витворюють ненависть одних до других. Українському Народови треба тепер єдности, як найсильнійшої сполуки, як найбільшого внутрішнього спокою, щоби спільними силами побороти всіх тих ворогів, які наш нарід окружають.

Студентсво розуміє своє становище зглядом суспільности, розуміє трудне

положення Народу і длятого буде старатись доложити як найбільше сил, щоби обовязок, який спадає на молодь супроти Народу, гідно сповнити.

Що до предложень на слідуючий рік для нової старшини важні є слідуючі:

1. Випечетати заголовні листи і коверти Товариства. — 2. Випрацювати і приняти взір на відзнаку і текст клича для Товариства. — 3. Перевести коляду на „Рідну Школу". — 4. Перепровадити збірку на поміч Рідному Краєві після нещастя повени. — 5. Перепровадити ряд дебат. — 6. Уладити відчити, які давали би члени Кружка у себе, а також по читальнях, Народних Домах і інших товариствах у Вінніпеґу, на передмістях і в дооколичних місцевостях. — 7. Запрошувати студентів, які приїхали зі Старого Краю, щоби дали свої відчити в Кружку. — 8. Помочи молоді в краю провадити своє вишколення до карности, до орґанізаційности, до фізичної сили і длятого постійно перепроваджувати збірки на „Український Город" у Львові, щоби сей майдан став жерелом сили української молоді в Европі.

Анна Лютак.

Вінніпеґ, Ман., Канада.
дня 10. X. 1927.

Адрес:
Ukrainian Students' Ass'n, 592½ Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В КАНАДІ.

Dauphin, Man.:—Dr. M. Potockyj

Edmonton, Alta.:—
Dr. J. Megas, 10164 A—101 St., Kitchen Block.
Dr. I. Orobko, 207 Moser, Ryder Bldg.

Fort William, Ont.:—
Dr. J. Watsyk, 14 Grahame, Horne Bldg.

Saskatoon, Sask.:—
Dr. G. Dragan, 203 Canada Bldg.

Vegreville, Alta.:—Dr. I. Yakymishchak.

Winnipeg, Man.:—
Dr. B. Dyma, 594 Selkirk Ave.
Dr. G. Novak, 459 Selkirk Ave.

Yorkton, Sask.:—
Dr. P. Potockyj, Dunlop Block.

Winnipeg, Man.:—
Dr. P. Huculak, 428 Selkirk Ave.

Canora, Sask.:— Dr. M. Cymbalistyj.

Winnipeg, Man.:—
Dr. J. P. Oshanek, 590 Selkirk Ave

УКРАЇНСЬКІ АДВОКАТИ В КАНАДІ.

Edmonton, Alta.:—
Basarab Iwan.
Mychailuk E., 306 Agency Bldg.
Romaniuk N., 304 McLeod Block.

Canora, Sask.:—Koziar W.

Dauphin, Man.:—
Wawryniuk A., Ramsay Block.

Mundare, Alta.:—Shkwarok G.

Toronto, Ont.:—
Humeniuk T., 131½ Queen Street.

Winnipeg, Man.:—
Baleshta B., 645 Main Street.
Dyk J., 645 Main Street.
Ozero S. V., 520 McIntyre Block.
Sawula S., 457 Main Street.
Yakymishchak D., 520 McIntyre Block.

АВРАМЕНКО В КАНАДІ.

На однім українськім зібранню з уст поважаного, довголітного іміґранта впав докір: „Старий Край не дає нам нічого“. Поважний іміґрант не звернув на се уваги, що він сам приїхав зі Старого Краю, отже він сам є подарунком того краю для Канади.

Всі ті люди, що тут працюють між Українцями, черпали свої гадки і енерґію в минувшині зі Старого Краю, і коли весь Старий Край не може сюди приїхати з подарунками, то всеж таки приїзджають сюди люди, які своєю роботою піддержують духа і додають завзяття до життя.

Одним з тих, що приїхали в імени Старого Краю і привезли нову енерґію і захоту для Українців в Канаді є Василь Авраменко, мистець українського танцю.

Приїхав він до Галіфаксу дня 12-го грудня, 1925 р., а дня 15-го грудня тогож року прибув до Торонта. Сейчас після приїзду оснував тут Школу Танцю і стягнув до неї всю українську молодь Торонта. Фінансовим орґанізатором його школи і виступів був п. В. Кухта.

В недовзі, в два і пів місяців після приїзду, на закінчення шкільного курсу, устроює два виступи дня 24. і 25. лютня в Стандар Театрі. З великим признанням стрінула місцева анґлійська преса сі два блискучі виступи, вправляючі в подив чужинців, які побачили зовсім незнану собі культуру і високе мистецтво.

ҐРУПА СПІВАКІВ І ТАНЦЮРИСТІВ АРТИСТА-БАЛЕТМАЙСТРА ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА В ГОСТИННИХ ВИСТУПАХ ПО ЗАХІДНІЙ КАНАДІ.

Опісля слідували виступи учасників його шкіл в Онтеріо в такім порядку:

3. 27. II. Ошава, Саля товариства ім. М. Грушевського.

4. 6. III. Торонто, Саля Сент Меріс Гол.

5. 13. III. Ошава, саля Українське Робітниче Товариство.

6. 18. III. Гемілтон, Саля Олд Фелловс Голл.

7. 20. III. Торонто, саля Алгамбра Голл.

Сей останній виступ устроєний був в хосен Українського Робітничого Дому. Підчас сього виступу звихнув Авраменко праву ногу в коліні. Звісний в Канаді лікар хірурґ Др. Оллсон, перепровадив операцію і вилічив коліно.

Члени Українського Робітничого Дому в Торонті не могли опертись чарови українських національних танців і зарядили, що п. Грекул, ученик з курсу Авраменка, уладив цілий ряд курсів українських національних танців по Робітничих Домах в Канаді. Всі ті курси були наслідком виступу Авраменка, і його праці на тім полі.

Як орґанізатор осібних курсів виступив також п. А. Даркович, бувший ученик Авраменка, який виказав великий талан і почуття краси.

Гурток учасників курсу Авраменка в Торонті, виїхав до Сполучених Держав і дав кілька прилюдних виступів. Звіти з тих виступів і світлини подавала часопись „Свобода". Перший виступ відбувся 20. II. 1927 в Ню Йорку, в Чеській Гали, ріг 19 і 17. вулиці. Гурт сей з 12 осіб був під проводом Т. Романкова.

По виліченню ноги уладив Авраменко дальші виступи своїх шкіл в такім порядку:

12. — 29. Сімнайцять виступів в днях від 30. VIII. до 15. IX. 1926 в Торонті на Канадійській Державній Виставі.

Опісля переїздить до Форт Віліяму і тут переводить курси танців а відтак прилюдні виступи.

30. XII., Форт Віліям, Орфіюм Театер.

31. 11. XII. Вест Форт Вілліям, саля Читальні Просвіти.

32. 13. XII. Порт Артур, саля Читальні Просвіти.

33. 15. XII. Форт Вілліям, Читальня Просвіти.

По курсі, який відбувся в Кенорі, Онтеріо, слідували два виступи в тім місті.

34. 12. I. 1927. р. Кенора, Онтеріо, Театр Деррі Пелейс.

35. 20. 1. Саля Просвіти.

Щоби виступити, як слід, в центрі Канади, збирає артист Авраменко гурток з бувших учеників з якими відвідує Вінніпеґ. Треба замітити, що се перший раз в історії нашої іміґрації, що Українці зі Сходу зорґанізованою ґрупою відвідують Західну Канаду. На сім вечері виголосив річеву промову п. Брилинський з Форт Вілліяму. Вечір сей описаний обширно в „Канадійськім Фармері" з дня 2. II. 1927. Передше ще був опис про діяльність Авраменка в ч. 49. „Канад. Фармера" з дня 8. 11. 1926. р.

Дальше слідував вечір українських танців в Порт Артурі, Онт., дня 25. II. в театрі „Лайсіюм" а се був 37 з черги виступ.

Після сего виступу приїздить артист Авраменко на стало до Вінніпеґу і тут провадить школу танців в салі Штайнмана, при вулиці Селкірка, 541. Перший виступ всіх учасників школи відбувся в Амфітеатрі, дня 30. IV. 1927. В тім виступі взяло участь 270 учнів школи. Третя частина виступу, де учасники розсілись кругом просторої танечної підлоги, а по середині виступали гуртки до танців, а також сам Авраменко з танцем „Чумак", була артистичним вершком, всіх виступів Авраменка в Канаді. Велике число гуляючих, величезна саля, розмах у виведенню точок, добір танців надали тій частині вечера сили, краси і могучости.

По сім 38. виступі, про який анґлійська преса незвичайно прихильно висловилась, слідували:

39. 11. V. Вінніпеґ, Саля Штайнмана.

40. 12. V. Вінніпеґ, Саля Штайнмана.

41. 14. V. Брукленд, Саля Інститута ім. Шевченка.

Вельми артистично виконані були два виступи в театрі Плейгавз, у Вінніпеґу дня, 3 і 4 черня, 1927. Про сі вечері помістив „Канадійський Фармер" в ч. 26. з дня 29. VI. обширний опис. Опис цей вийшов осібною брошурою. Сам Авраменко на обох вечерах виступав з танцем „Ґонта".

На закінчення курсу у Вінніпеґу, учасниці і учасники уладили дня 4. липня, 1927. для В. Авраменка „Сполох Вечір", на який було запрошених богато поважних громадян і редактори всіх часописів. Серед промов ріжних осіб і гостий вручив Е. Василишин, артистови в імени учасників шаблю, до козацьких танців, як дарунок. Вечер сей був описаний в „Канад. Фармері" з дня 14. VII. 1927.

В той сам час відбувались курси танців в Саскатуні і Едмонтоні, що їх провадили п. п. Пігуляк і Мошук, які на закінчення курсів дали такі виступи:

44. 4. VI. 1927. Саскатун, Народний Дім.

45. 25. VI. 27. Едмонтон, Театер Понтифенс.

46. 28. VI. 27. Саскатун, — Товариство Просвіти.

Дня 1-го липня, 1927., обходила Канада шістьдесятьлітні роковини злуки провінцій в одну державу Канаду. В тім святі взяли участь курсанти українських танців шкіл Авраменка у всіх трьох західних провінціях.

47. 1. VII. Саскатун, Виставова Площа, провадив І. Пігуляк.

48. 1. VII. Едмонтон, Вікторія Парк, — провадив Мошук.

49. 1. VII. Вінніпеґ, Ассінобоя Парк, — провадив В. Авраменко.

У Вінніпеґу на сім ювилейнім виступі відгуляли Журавля, Катерину, Козачка і Коломийку. Всі точки виконали на високій естраді перед кількадесять тисячною товпою і то два рази, бо раз для глядачів на захід, а другий на схід від естради, неначе символічно для провінцій на схід і захід від Вінніпеґу. Обі маленькі пари, що в гуцульських строях гуляли коломийку, захопили видців.

Опісля слідували ще інші виступи в ріжних місцевостях Канади:

50. 4. VII. 1927. Веґревіль, Алта, Народний Дім.

51. 5. VII. 1927. Едмонтон, Алта, Народний Дім.

52. 7. VII. 1927. Мондер, Алта., Український Народний Дім.

53. 9. VII. 1927. Едмонтон, Алта., Товариство ім. Грушевського.

54. 26. VII. Вінніпеґ, Ман., Саля Штайнмана.

55. 28. VII. Вінніпеґ, Ман., Саля Штайнмана.

56.—62. 25. VII. до 30. VII. 7 виступів у Саскатуні, Саск., на Виставовій Площі. Провадив І. Пігуляк.

В місяці серпні, 1927. р. відбув В. Авраменко поїздку зі зорґанізованим гуртом танцюристів і співаків в числі 20 осіб і давав вечері з українськими танцями, співами і грою на бандурі. Поїздка обнимала 11 виступів а се:

63. 1. VIII. 1927. Брендон, Ман., Саля в Ситі Голл.

64. 2. VIII. 1927. Ріджайна, Саск., Театер „Ріджайна".

65. 3. VIII. 1927. Ріджайна, Саск., Театр „Ріджайна".

66. 4. VIII. 1927. Ріджайна, Саск., Театр „Ріджайна".

67. 5. VIII. 1927. Мелвил, Саск., Товн Голл.

68. 6. VIII. 1927. Йорктон, Саск, Товн Голл.

69. 8. VIII. 1927. Шіго, Саск., Народний Дім.

70. 9. VIII. 1927. Канора, Саск., Саля Даґ Авт.

71. 10. VIII. 1927. Арран, Саск., Народний Дім.

72. 12. VIII. 1927. Давфін, Ман., Народний Дім.

73. 13. VIII. 1927. Оакбурн, Ман., Народний Дім.

По обїздці висше наведених місцевостий, той самий артистичний ґурток дав ще чотири виступи у Вінніпеґу.

74. 31. VIII. 1927. Вінніпеґ, Саля Інститут Просвіта.

75. 1. IX. 1927. Вінніпеґ, Саля Українського автокефального Собору.

76. 2. IX. 1927. Вінніпеґ, Саля Квінс Театер.

77. 4. IX. 1927. Вінніпеґ, Саля Квінс Театер.

У Квінс Театрі відгуляв В. Авраменко свій танечний твір „Горе Ізраіля". В цім творі представив артист, як жидівський нарід з неволі, з оков, видістався на волю. Се неначе псалом виспіваний танечними рухами.

У вересні і жовтні виїхав знова В. Авраменко з гуртом танцюристів і дав вечері з українськими танцями і співами.

78. 28. IX. 1927 Портедж ля Прері, Ман. Саля „Плейгавз".

79. 29. IX. 1927. Шоал Лейк, Ман., Саля Масонік Голл.

80. 30. IX. 1927. Россел, Ман., Саля „Мекрост Голл."

81. 1. X. 1927. Росбурн, Ман., Саля „Росбурн Голл."

82. 4. X. 1927. Донвелл, Ман., Саля Народній Дім.

83. 5. X. 1927. Калдер, Саск., Саля „Калдер Голл."

84. 6. X. 1927. Кемсак, Саск., Саля „Еліт Театер."

85. 7. X. 1927. Роблін, Ман., Саля „Олд Фелловс Голл".

86. 8. X. 1927. Сифтон, Ман., Саля Народний Дім.

87. 10. X. 1927. Етелберт, Ман., Саля Народний Дім.

88. 11. X. 1927. Пайн Ривер, Ман., Саля Народний Дім.

89. 15. X. 1927. Айтуна, Саск., Саля Січовий Дім.

Праця В. Авраменка на полі українського мистецтва спричинила також видання мельодій до українських танців. — Покищо появились друком три ріжні видання:

1. Видання Робітничого Дому,
2. Видання проф. Е. Турули,
3. Видання Школи Танців В. Авраменка.

Якраз тепер мусимо здати собі справу, чим замітний для нас артист Авраменко. А ось чим: він перший і одинокий обмежився виключно на український танець. І то обмежився не так, як це роблять учителі танців яких багато було в Галичині і тут теж не мало. Обмежився для того, щоби ту занедбану галузь мистецтва видвигнути в гору і поставити на такім уровени, як мають його другі високо культурні народи.

На тім не конець, не лише, що сам пречудно танцює, але уміє вчити танцю других, посідає дар пояснювання і показування рухів і дар удержування цілої салі осіб, що учиться, в порядку.

Авраменко не обмежується на якімсь лише числі танців або кроків, але постійно збирає українські танечні краски, є рухливим збирачем-дослідником. Маючи сильний змисл до схоплення кождого кроку і феноменальну память, яка відтворює ті кроки і запису, допровадив до того, що танці, яких учить репрезентують цілу українську територію від Кавказу і Чорного Моря аж до Карпат. Бачимо тут танець херсонську Катерину, подільський Козачок, Коломийку з Підкарпаття, Аркан жителів Верховини, та герць дніпрових Запоріжців.

Артист Авраменко не тільки, що гуляє і збирає танечні кроки, але ще й до того видумує і компонує зовсім нові танечні твори. Як музик, що ріжні тони збирає в цілість, в нову арію, в твір, який пориває нашу душу і захоплює нас, як поет, який зі слів творить гармонійну музику мови, поему, так само артист Авраменко творить поеми танцю, поеми рухів. Творить цілі танечні українські думи.

Ми Українці після виступів В. Авраменка на канадійській землі збільшили свою свідомість, пізнали ліпше красоту нашої культури. Артист Авраменко записався по всі часи в історії української іміґрації своєю культурною роботою, якої нам тут на сій прерії так богато потрібно.

Учасник курсів В. Авраменка у Вінніпеґу.
Вінніпеґ, Ман.

Дня 29. жовтня, 1927.

ПРИЧИНА.

— Мій брат в Мондері, не їв щось два тижні.

— Ох, нещасний! Він був хорий?

— Е, ні! Се було тоді, як він був в Едмонтоні.

ТАРАХ КОСА О КАМІНЬ.

Гуморист говорить монольоґ на сцені, аж нараз розніся по салі голос з заднього крісла на ґалерії: "Голоснійше!" Гуморист замовк, зійшов аж на край сцени, звернув очі на ґалерію й запитав: "А чомуж ви не заплатите більше й не зійдете на долину відки зможете чути всьо?"

—"Бо нема за що більше платити".

ДУМАЮЧИЙ.

ЛЬОНЬО: Тату, якби так я вмер, чи я пішовби до неба?

БАТЬКО: О, певно, Льоню, певно.

ЛЬОНЬО: А як би так Ви померли, чи Ви також пішлиб до неба?

БАТЬКО: Я дуже бажавби, сину.

ЛЬОНЬО: Ай, тай я дуже бажавби.

БАТЬКО: А то чому, сину?

ЛЬОНЬО: Бо мені булоб дуже прикро, якби мене люде звали синком, котрого батько сидить... в пеклі.

СВОБОДА.

ВОНА: Ти є добрий муж, о тім нема мови. Але скажи мені правду, чим ти бувби тепер, якби я не мала була грошей?

ВІН: Свобідним.

Власними силами.

Хата Семенихи стояла над самою рікою, на високому березі. Літком її з лінії зівсім не видно, вся в буйній зелені, в густому лісі схована, але осінню та зимою, коли жилаві дубчаки й високі паплі без листя сумують, то далеко видніють її ясно вибілені стіни. Біля хати стайні, на червоно помальовані. Їх вже середущий син ставив, а хату, на „крайовий“ лад, то сама Семениха клала.

Я нераз зимою в Семенихи пересиджував. Дім привітний і спрацьована хазяйка ще привітнійша. Любив поговорити вечерами, як мороз вікна заступить а в хаті палюх з горяча аж сяє.

”Видиш сину, все що маю, то мої руки придбали... Жиємо якось і діти в школу ходять. Іван Богу дякувати вже свій бас, в компанії, в місті робить. Петро учителює, тай Стефан вже на другий рік школу скінчить... Коби ще тих дрібнійших в люди впровадити, то спокійніще й старість миналаби. Але жаль стає часом. Такий жаль, що аж серце крається. Викохала я тих дітей, тай одно по другім мене стару покидає. Йдуть в світ, а хата пустіє. Кинулаби і я цю кольонію, в місто пішлаб, але якось жаль покидати місце, де стільки років перебулось... Двайцять-вісім літ... І коли воно проминуло? Як нині памятаю... Я ще жвава молодиця була, діти маленькі, Іван мав другий рочок, а Петро кілька місяців. Двоє їх було. Ґаздівство не йшло. Мій Семен мав два морґи поля, і я за собою два мала, але як мої тато померли, то все пішло як з Петрового дня. Продали ми спершу мої два морґи, сплатили довгу, що наріс, як ті тяжкі роки були, тай перенеслися ми в сусідне село, відки мій Семен походив. Не йшло й там, хоч я робила, як чорний віл. Не знаю чому воно так... А як ще на роботі Семенови ногу пробило, що мусів аж тяти, то вже не було мені життя. Нераз дивлюся на моїх хлопчиків тай думаю: Гей діточки, як я вас виховаю? і сльози самі до очей тиснулися.

Тай приписав вуйко Онуфрій з Канади до вуйни і до другого вуйка, щоби брали родину, продавали той клапоть землі, що ще лишився, і їхали за ними. В Канаді землі незлічено, є на чім жити. Зайшло й мені це в голову. Побігла я нишком до вуйни Онуфріїхи тай кажу їй:

”Вуйно, голубко, напишіть мені відти, як їхати, куди, тай я за вами виберусь, бо нема мені тут життя”.

Цілий рік ждала я на відомість, аж в великий піст прийшло письмо від вуйка, бо вуйна не вміла писати. Читаю його тихо, тай аж плачу. Нема мені чого в Краю бути.

”Їдьмо до Канади!” — кажу Семенови.

”Що? Ти здуріла бабо? В Кададу захотілось? Ади я зачинаю ремесло, в жида шкір взяв, буде з чого жити не бійсь“.

А я таки своє, тай в плач, не даю йому спокою. Спикрилося йому одно все слухати, тай каже:

”Та їдьже собі!” — потому злагіднів, тай додав — “а як там добре буде, то і я поїду”.

Я така рада стала, що Господи. Позичила гроші, то тут, то там, і перед Петром, як їхали люди з сусідного села, і я з ними вибралася. Несу своїх хлопчиків тай жаль стало за рідним селом.

Церковця над Дністром, сади зелені, поля... Хоть гинь... Щей Семен зачав договорювати, але подумала я: Ні, нема мені тут життя.

Як воно дивно їхалось, то вже нехай світ не знає. Передержали на комісіях діточок, тижнями цілими... Тай добилась якось в ту Манітобу. На стації вже ждали на нас люди тай зараз поїхали в ці корчі, де з нашого села осіли. Дико воно виглядало. Нема доріг, самі ліси, мочари а між тим по хатчині й клаптику поля. Зараз таки стала я на жнива. Діти дала до вуйка а сама роблю аж рук і плечий не чую. Добрі люди були, не дали загинути. Вернула в осени тай кажу, що буду хату будувати, таки на компанійній земли. От на цьому місци, в виложині, де тепер городовину садимо.

Сама взялася корчувати тополі, дуби. Я тогди туга була. Вберусь в хлопські річи тай тільки свище сокира в руках. Помогли трохи вуйки, звезли волами дерево і в короткий час збили шандину. Одна вуйна привезла мішок муки, друга сала, круп, тай звеселіла я, бо вже не боюсь ні голоду ні холоду.

Знов робила я на весну, заробила трохи долярів, трохи дожичила тай післала шіфкарту мому старому. Не хотів він їхати, але як не повезло йому з ремеслом, продав ще останок поля тай пішов за мною. Жидови шкіри до нині не винен.

Приїхав до нас, приїхав до моєї шандини, оглянув все тай замість похвалити, почав нарікати.

"То ти до цего мене кликала? В ці ліси, нетри?"

"Гей, а ти не видиш", кажу йому, "що все тут, що ти бачиш, то я сама придбала, з помочию добрих людий? Чи діти голодні? Чи в холоді? Я тут ґаздиня, маю землі, ліса, кільки хочу, а в тебе що було? Жид на карку!"

Втих, тай вже нічого не казав. Але не було мені з него допомоги. Побув трохи тай пішов до міста робити, а я сама все ґаздівство провадила. Тай не опустив Господь, як видиш. З часом купила таки землю, на якій сиділи, знайшлися й коровки, волики, тай хата з часом виросла, сама не знаю, як. Сама я її побивала, мастила, білила... А вже як хлопці підросли, то в мене помічниками стали."

Я слухав Семенихи, тай дивувався, звідки стільки сили в неї набралося, щоб всім журитися, за всіх дбати. Але не тільки за себе й за своїх дітей вона дбала. Інтересується теж живо Старим Краєм, хоч вже близько трийцять літ, як з него вийшла. Коли почула, що в Галичині почала виходити жіноча часопись, вона була першою її передплатницею на цілу Канаду й Стейти. Перша теж зложила доляра на пресовий фонд.

"Жіноча Доля"... Знаю я ту жіночу долю... Можеб і мені краще було жити на сім світі, як би вже тогди було кому показати, як нам жити".

Др. В. Ю. Кисілевський.

ДИПЛЬОМАТИЧНА СПРАВА.

— Чому українські дипльомати подібні до бальонів? — питає Бадюк.

— Бальони надувається ґазом, українських дипльоматів обіцянками, — відповідає Знаюк.

БУДЬ ВІЧЛИВИМ ДЛЯ ПАНЬ.

Хлопчина сидів батькови на колінах в трамваю. Надійшла молода панночка. Хлопчина встав тай каже: „Прошу сідати, пані." Якби батько був вічливий, він все бравби хлопця зі собою.

ДОБРИЙ ШПИТАЛЬ.

ЛІКАР: Кілько померло?

НОРСА: Девятьох.

ЛІКАР: Прецінь я вчора записав лікарство на десятьох.

НОРСА: Так, але оден не хотів його заживати.

КОЛИСЬ ПРИХОДИТЬ КІНЕЦЬ.

Можеш дурити декотрих молодих людий все, можеш дурити всіх молодих людий через якийсь час, але не можеш дурити всіх все.

Більший дохід з кожної фарми.

Мудрий фармар старається збільшити дохід зі своеї фарми ріжними способами, які йому певно приносять гарний гріш. Дуже важним жерелом доходу з господарки є продаж яєць.

Длятого пригадую вказівки, щоби збільшити дохід фармарів з продажі яєць, бож кури можна ховати на кождій фармі і курячі яйця находять збут. в кождій порі року.

I. ВКАЗІВКИ ДЛЯ ФАРМАРІВ.

1. Плекайте кури чистої раси, не зведені.

2. Позбудьтеся всіх недоростків, ріжнокрасих мішанців і заражених, слабих курей.

3. Кождої весни треба курник вичистити і держати його в чистоті через літо і осінь. Банти і стіни належить вибілити вапном, щоби відказити і очистити дерево.

4. Годуйте кури чистою поживою а напувайте чистою водою з чистої посудини. Се може дивна вказівка, а прецінь, таксамо, як для чоловіка, так само для звірят приносить чистота здоровля, а нечистота слабість.

5. Вигрівайте курята вчасно на весні. Тримайте їх осібно від великих курий, плекайте їх добре, щоби скорше виросли на здорове птацтво, ще перед слотами і морозами в осени.

6. Хтось на фармі має мати обовязок постійно доглядати кури і дбати про тих.

7. Коли не треба яєць для висиджування на курята, треба відділити когути від курок.

8. Приготовити треба для курий обширні гнізда і вистелити їх соломою або сіном. Гнізда тримати чисто.

9. Збирати яйця денно раз, але ліпше два рази на весну і в осени. В горячі, або дуже зимні дні частійше.

10. Збирати яйця в чисту посудину, до холодної пивниці, або комори.

11. Щоби здержати висихання яєць а також, щоби не осідав на них порох, належить прикривати їх чистою шматою.

11. Везеться яйця на продаж не в пачках або путнях, але уживається скринок, зроблених нарошно на уміщення яєць. В сей спосіб не буде страти через побиття яєць.

13. Не держіть яйця довго у себе, але продайте їх як найскорше.

II. ВКАЗІВКА ДЛЯ СКЛЕПАРІВ.

14 Домагайтеся, щоби фармері привозили на продаж яйця найлучшої якости.

15. Не встидайтеся не принимати малих, брудних, пообтираних, надбитих яєць.

16. Давайте ради, які раси курий є добрі і придатні до плекання на фармі.

17. Яйця се продукт, який скоро псуеться. Длятого не треба його придержувати за довго лише з тої причини, щоби дочекатися висшої ціни, коли нема доброго приміщення на передержання.

18. Свіжі яйця у кождій порі року мають більшу вартість, як перележані.

19. Скриньки до пересилки яєць повинні бути чисті.

III. ВКАЗІВКИ ДЛЯ ТОРГОВЦІВ.

20. Коли купуєте яйця від фармарів, збирайте часто і правильно. Платіть після вартости.

21. Пояснюйте, що якість товару важнійша, як скількість.

22. Не купуйте і не платіть яєць після пересічної вартости, бо тим способом покриваете недбальство і нечесність при продажі.

IV. ВКАЗІВКИ ДЛЯ СКЛЕПАРІВ У МІСТІ.

23. Купуйте яйця лише тоді, коли ви певні доброї якости.

24. Заохочуйте фармарів слати свій товар впрост до вас.

25. Виберіть для яєць першої якости

купецьку назву, яка впадалаби в очі, коли пишете про свій товар. Всі покупці радо купують яйця першої якости, бо ніхто не має охоти їсти щось, що має попсути жолудок.

V. ВКАЗІВКИ ДЛЯ ПОКУПЦІВ.

26. Питайте за яйцями доброї величини і доброї краски.

27. Навчіться розріжняти новознесені яйця від старих яєць, свіжі яйця від перетриманих. Кладіть вагу на чистоту яєць.

28. Коли яйця, продані вам, покажуться зіпсуті, домагайтеся звороту гроша.

29. Куплені яйця треба тримати в холоднім, чистім місці, бож вони скоро псуються.

30. Думайте, коли купуєте товар. Коли ви, як покупець, будете ставити домагання, щоби яйця були великі, чисті, свіжі, не обтирані, не висохлі, не загниті, не побиті, тоді всі, хто лише доставляє яйця на продаж, а се фармері, склепарі, торговці, будуть старатися ходити коло курий і дбати про добір раси, про поживу, про курник, про перехована і скору продаж.

Т. Боднар

Промотор від Домініяльного Правління для кращого хову домашних звірят.

Етелберт, Ман. Дня 26-го серпня 1927.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес, устав із гробу,
Хто з Ним до борби стане?
На руках, ногах цвяхами зриті,
Сіяють Його рани.

В розліт розбіглась сторожа, військо,
Побідник триюмфує,
Стрясся Русалим від чуда того,
Ціла земля ликує.

Христос Воскрес, співаймо нині,
Слава стоїть за нами,
Нехай та пісня "Христос Воскрес"
Лучить нас з небесами.

Німо лютує демон у пеклі
Фарисеї в тревозі,
"Христос Воскрес" співаймо грімко,
Величну пісню о Бозі.

Витай Сіоне, Церков Христова,
Христос Воскрес,і слава!
Вставай Вкраїно, тугою бита,
Впаде ворожа лава.

Будіться сплячі, глухі почуйте,
Слабодухи кріпіться,
Христос Воскрес, символ побіди,
Незнаючі учіться.

Христос Воскрес, Христос Воскрес,
Летять на крилах надії,
Христос Воскрес, Христос Воскрес
Сповняться наші мрії.

о. П. Божик.

У РІЗНИКА.

Покупець: Дайте мені два фунти воловини.

Покупець (по хвилі): Гей, та бо ви даєте мені за богато костий.

Різник: О, ні. я не даю. Ви платите за них.

СОВІСНИЙ.

СУДІЯ: Тобі було мало їсти обід в ресторані за дурно, то ти ще вкрав ложки і ножі!

ЗЛОДІЙ: Я прошу суду вкрав ложки з чистого заміру. Я хотів їх продати і тим заплатити за обід.

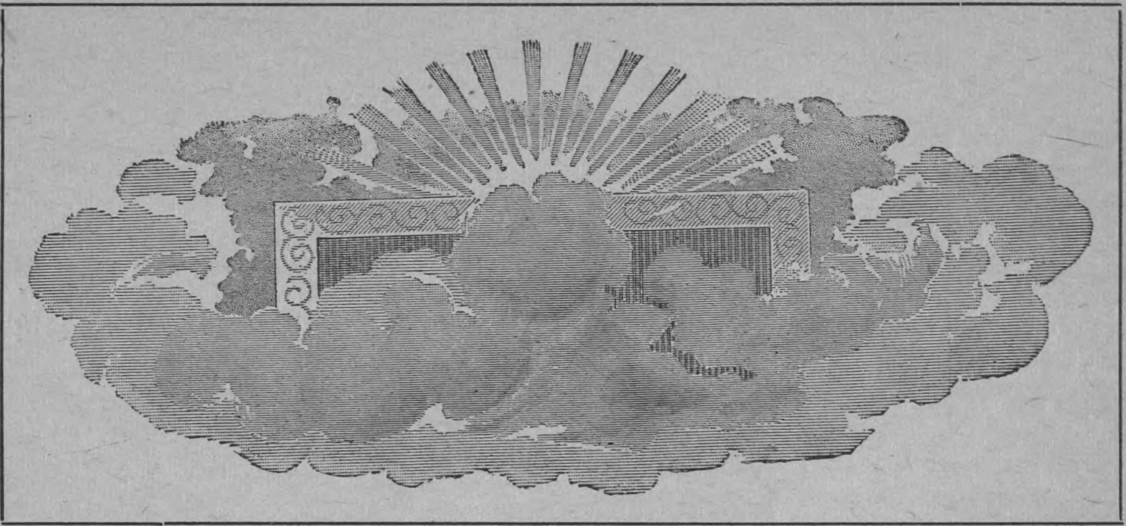

Як закладати Рідну Школу?

Від часу, коли в році 1905 зачали Сестри Служебниці у Вінніпеґу в галі під церквою св. Николая, ріг вулиць Мекґреґора і Стеллі учити дітий української мови і від коли в р. 1914 повстала Рідна Школа при товаристві „Інститут Просвіти ім. Т. Шевченка"' в Брукленді, Ман. при вулиці Вілліяма ч. 1960, заложено вже понад 30 Рідних Шкіл в цілій Канаді. За сей час, 22 років, назбиралося вже дещо досвіду в орґанізації Рідних Шкіл по цілій Канаді, і я хочу длятого подати від себе мої помічення в тій справі. Не сумніваюся, що інші учителі і учительки подадуть свої помічення так що збереться у нас досвід у веденню Рідних Шкіл в Канаді.

Мою працю поділив я на 6 розділів.

Щоби школа працювала, мусять сповняти свою задачу слідуючі чинники:

1. — Заряд.
2. — Школярі.
3. — Саля.
4. — Учитель.
5. — Наука.
6. — Гроші.

ЗАРЯД РІДНОЇ ШКОЛИ.

Заряд Рідної Школи виглядає ріжно.

Парохіяльною школою звичайно займається сам священик. Збирає дітей, назначує шкільну оплату від дітей, добирає учителя, назначує платню для учителя, дбає о салю і все, що потрібне до науки.

В такім разі весь тягар спадає лише на одного чоловіка, котрий, при найліпшій волі, не може виконати того всего, чого школа потребує, а що може виконати легко комітет шкільний з кількох осіб. Пожаданим є, щоби в комітеті були також родичі дітей, бо тоді родичі будуть більше дбати про школу.

Школа при Читальні або Народнім Домі, є звичайно під опікою старшини товариства. Окремого комітету шкільного нема.

В декотрих товариствах члени на загальних річних зборах вибирають з поміж себе шкільного референта, котрий входить в склад старшини. Його завданням є провадити шкільні справи, дбати про те, щоби діти ходили і платили за науку, дбати о прибори до науки, нараджуватися спільно з учителем що до у-

ладжування шкільних пописів, полагоджувати всякі справи між родичами, дітьми і учителем, — взагалі дбати про все, що потрібне для успішного ведення школи.

Обовязком комітету є час від часу давати звідомлення на засіданнях старшини про стан школи і предкладати свої пляни, як уліпшити науку.

В деяких товариствах школою займається старшина товариства на стільки, що старається лише о учителя, а учитель сам має збирати учеників і платню від учеників, сам має старатися о прибори до науки, сам має уладжувати шкільні пописи, полагоджувати всякі справи між собою, учениками, родичами, і товариством, сам має дбати про розвій школи, — бути її учителем, орґанізатором і господарем. В який спосіб він дає собі з сим раду, — се нікого не обходить. Заряд товариства цікавиться школою на стільки, що деколи запитає учителя, кілько в школі має дітей. Коли дітей в школі є багато, то значить, що учитель добрий, колиж дітей мало, то знак, що учитель зле веде школу. Кілько грошей збирає учитель, а кілько пропадає, про се ніхто не дбає. Що учитель не збере, то се його втрата.

На такий лад ведення школи, ніякий учитель не може посвятитися на довший час праці і тому в такій школі учителі часто зміняються. Часта зміна учителів відбивається шкідливо на науці і на поступі учеників.

У Вінніпеґу є одна Рідна Школа, котру зорґанізували самі родичі. Родичі вибрали з поміж себе шкільний комітет з вісьмох осіб: Голови, місто-голови, писаря, скарбника, господаря і трох членів провірної комісії. Сей комітет наняв будинок для приміщення школи, зібрав дітей, назначив платню, яку родичі мають платити за дітей, постарався і назначив платню учителя.

Всі родичі дітей є членами сеї школи і платять такий даток на удержання школи, який комітет шкільний призначає.

Ціль сього товариства є дбати лише Рідну Школу і про дітей.

Ся школа робить гарний поступ.

Багато місцевостей в Канаді, де жиють Українці не має ще у себе зорґанізованої Рідної Школи. В сих місцевостях потрібно лише, щоби зійшлося кількох свідомійших людей і вибрали з поміж себе шкільний комітет, а сей має подбати о те, щоби повстала рідна школа, і все, що потрібне для сеї справи.

Після мене найкрасше йде робота, коли школа має свій комітет.

Комітет шкільний складається з 8 осіб: голови, місто-голови, писаря, скарбника, господаря і трьох членів провірної комісії. Сей комітет має дбати про те, щоби школу зорґанізувати, дати її фінансову підставу, притягнути всі діти до сеї школи, переконати родичів, щоби посилали дітей, дбати про поступ школи, дбати о гарну салю, о добре уладження салі, о прибори, о книжки, о площу до гор і забав, о прибори до забав, о доброго учителя. Комітет має бути господарем школи. Робота комітету є не платна.

2. ШКОЛЯРІ.

Школярі є найважніщою частиною Рідної Школи, але щоби школярів мати, треба їх збирати. Наука української мови є добровільна, а не примусова. Діти ходять добровільно і длятого треба їх зєднати для школи.

Одна зі шкіл, в котрій я вчив, збирала дітей в сей спосіб:

Священик заповів в неділю на богослуженню, щоби родичі, котрі мають дітей в шкільнім віці, привели їх в слідуючий день, понеділок, до парохіяльної школи до запису. Оголосив також платню науки.

Слідуючого дня родичі приводили дітей, я записував і рівночасно при записі ділив на степені, бо приходили й такі діти, що вже попередно ходили до школи. Котрі діти не мали книжок, купували їх при вписі. Дітей принималося в віці від 6 до 14 літ. Дітей ділено на чотири степені.

В іншій школі збирав я дітей в сей спосіб:

Оголосив в часописі день запису, переглянув членську книжку товариства, вибрав адреси і розписав листи до тих родичів, котрі мають дітей в шкільнім віці, щоби прислали їх на науку. Предсідник товариства оголосив про запис дітей на найблизших зборах і подав услівя що до платні; пізнійше оголошено се на кількох представленнях і концертах, уладжуваних сим товариством.

Дітей прибувало по трохи з кождим днем. Відтак мало що не дійшло до числа

150 дітей. Відтак вже більше дітей я не приймав, бо не було місця.

Пізнійше було вже легко збирати дітей, бо коли я підготовив дітей і почав уладжувати ріжні шкільні вечері, то майже на кождім вечері, чи то я, чи котрий з урядників товариства взивали присутних родичів, щоби посилали дітей до рідної школи.

Звичайно, коли вечір був удачний і школярі добре пописались, то зараз слідуючого дня приходило кільканайцятеро свіжих дітей до школи до запису.

Се знак, що такі шкільні вечері, як концерти і представлення причиняються у великій мірі до зєднання дітей для рідної школи.

Щоби діти любили школу і учителя, треба поводитися з ними вічливо, не уживати фізичних кар, ні крику, а натомість старатися, аби кождий ученик був занятий працею в часі науки, бо діти незаняті працею, пустують.

Коли діти втомлені наукою, треба їм оповісти казку, заспівати з ними пісню, попровадити з ними руханку, з котрою повинні виступати на концертах в народних, чи руханкових строях. Се все дітям подобається. Тим робом учитель здобуде пошану і любов у дітей і родичів. Родичі, побачивши користь, яку школа дає їх дітям, будуть цікавитися школою, радо посилати дітей і платити за науку; діти будуть радо ходити і учитися, полюблять науку, школу, учителя і рідну мову.

3. ЯКИЙ Є НАЙЛІПШИЙ СПОСІБ ЗБИРАТИ ГРОШІ?

Робота комітету мусить бути не платна.

Всі члени товариства при місячній вкладці складають „шкільне", се є певну частину грошей на рідну школу. Всі члени, старші і молодші, ті що мають діти і ті що не мають дітей, — повинні платити на удержання школи такий даток, який комітет шкільний призначить.

Се вдасться зробити, коли комітет переконає членів, що так, як без хліба і води не можемо жити, так і без рідної школи ми не можемо істнувати.

3. САЛЯ.

Тому, що Рідні Школи містяться звичайно при церквах і всяких просвітних товариствах то й шкільні салі звичайно є власністю сих орґанізацій. Нарочно збудованих будинків для ужитку шкільного, є дуже мало. Ті самі салі, в яких містяться школи, є будовані в першій мірі на те, щоби відповідали вимогам товариства і тому не все вони відповідають вимогам шкільним. Приміром у Вінніпеґу, і на передмістях є 11 рідних шкіл. Ні одна з тих шкіл не має салі, котра булаб призначена лише для науки шкільної. В кождій з сих саль розвивають товариства свою діяльність, роблять аматорські і хорові проби, базарі, збори, віча, танці, представлення і концерти. Шкільні лавки треба часто виносити на двір, а шкільні прибори, як стіл, таблицю, стінні карти, і ин. треба ховати десь в кути, щоби не заваджали і щоби не знищилися. Лавки звичайно старого вигляду, довгі; в одній лавці міститься 5—6 дітей. Лише в кількох школах є лавки, в котрих сидить по двоє дітей. В декотрих салях наука відбувається на сцені, а декотрі салі містяться під будинками у пивницях. Очевидна річ, в таких салях брак відповідного освітлення, а про розміщення шкільних приборів, як бібліотеки, стінних карт, образів і т. п., не може бути й мови.

Також болючо дається відчувати брак відповідних площ для забав і гор рухових.

Щоби саля відповідала вимогам школи, повинна бути збудована і уживана лише для цілий школи.

Яка-ж повинна бути саля?

Шкільна саля повинна бути простора, звернена до полудня, так щоби лучі соняшні освічували її цілий день, вікна повинні бути великі, і приспособлені так, щоби їх можна легко відчиняти для провітрювання салі.

Саля повинна бути уживана лише для шкільних цілей; жадні збори, ні танці не повинні відбуватися в шкільній салі. По стінах повинні бути відповідно розміщені образи з рідної історії, письменників та народніх героїв, повинна стояти шафа з книжками, таблиця, стіл, карти ґеоґрафічні і лавки для учеників. Кождий ученик повинен мати свою окрему лавку.

Повинна бути осібно одпочивальня для дітей.

Саля повинна бути всегда чистою, гарною й робити на дітей своїм виглядом гарне враження.

Як має виглядати шкільний будинок?

Будинок шкільний повинен бути так положений, щоби з усіх сторін був вільний простір. Коло школи повинна бути

простора, рівна площа з приладами до гор і забав. Діти повинні мати легкий приступ до школи, тому школа повинна бути збудована далеко від головних улиць, щоби охоронити дітей від всяких нещасть. Будинок шкільний повинен відріжнятися від инших своїм зверхнім виглядом і красою, повинен подобатися дітям і старшим.

Шкільний будинок повинен бути положений так, щоби був по середині тої части міста, відки діти ходять на науку.

4. УЧИТЕЛЬ.

Учителі до рідної школи в Канаді є ріжні. Лише кількох є таких, що вже від літ посвятилися виключно тому ділу, — вчать гарно молодіж і зєднали собі признання учеників і родичів.

Під сю хвилю учать в Канаді деякі учителі й учительки, що покінчили семінар в Старім Краю і провадять науку взірцево. Уміють вчити і удержати молодіж в порядку. Приїхали тому два-три роки.

Много учителів учить лише якийсь час, заки не найдуть іншої роботи і між ними притрафляються люде, що вчать добре, з успіхом, але лучаються нетерпеливі і дразливі, які знеохочуються серед дітвори і серед родичів які рідко коли вміють прийти учителеви в поміч.

В рідних школах вчать також Сестри Служебниці. Вчать пильно, спокійно, витревало і кладуть вагу на молитви і катехізм.

Учитель, що уміє співати, має добрий голос, що уміє провадити хор як діріґент, або уміє провадити орхестру, може найти в Канаді заняття при кождім товаристві, яке хоче розвиватися і притягати до себе старших і молодіж.

Яка платня належиться учителеви?

Не в кождій школі і не кождий учитель одержує однакову платню. Се залежить від числа дітей, від скількости годин науки, від хисту учителя. Більше дітей, більше праці. Коли учитель веде науку що дня і працює лише в школі, то річ ясна; його платня повинна бути така, щоби міг вижити. Учитель, що веде школу, уладжує з дітьми представлення і концерти, крім того працює в товаристві, веде старших, — повинен дістати відповідну нагороду. Є й такі учителі, що через день мають инше, постійне заняття, а вечерами працюють в школі.

Тому учителів і висоту платні дасться поділити на три ґрупі:

1) Учитель, що вчить дітей читати, писати, співу, руханки, уладжує шкільні вечері, працює в товаристві, — має дістати платню від 80 до 100 долярів на місяць.

2) Учитель, що працює лише в школі, з дітьми уладжує шкільні виступи, веде науку кождого дня, і свою працю ограничає лише на ведення школи, заслугує на платню від 60—80 долярів.

3) Учитель, що через день має инше заняття, а в школі працює 2—3 дни в тиждень вечерами, вчить дітей лише читати й писати, — одержувати повинен від 25—40 долярів.

5. НАУКОВІ СЕРЕДНИКИ.

Не всі Рідні Школи вживають однакових читанок. Одні школи вживають читанок М. Матвійчука, виданих видавництвом „Нова Українська Школа" у Львові. Окреме видання для Канади і Злучених Держав.

Другі школи вживають читанок А. Крушельницького, виданих видавництвом „Чайка" у Відні.

Инші вживають старих читанок, уживаних в Галичині перед війною, але передрукованих в Канаді зі зміненим правописом, „Буквар".

Для старших учеників уживають „Історію України" І. Крипякевича, „Ґеоґрафію України" Ст. Рудницького, а деякі школи „Лиса Микиту" і „Захара Беркута" Ів. Франка. Граматику до недавна вживали найбільше Коцовського і Огоновського, тепер багато вживають „Граматичні Вправи", О. Поповича, видані у Львові, 1925 р .в трьох частях:

Перша часть для II. року науки.
Друга часть для III. року науки.
Трета часть для III. року науки.

Співанників вживають: Воробкевича, Стеценка, Гайворонського, Ф. Колесси,

Образців до науки історії ні моделів не уживають бо се тяжко дістати а по друге все „нема грошей."

ХТО МАЄ ДАВАТИ НАПРЯМ?

Рідна Школа потребує мати оден науковий провід, щоби всі Рідні Школи в Канаді мали одноцільний плян, одноцільний розклад годин, ті самі підручники і ту саму методу науки.

В тій справі говорив я з учителями, які вчать в Рідних Школах у Вінніпеґу і набрав переконання, що найліпшу раду дає мій знакомий, з котрим я нераз про ті справи обширно говорю.

Він є слідуючого погляду про цю справу: — „Серед наших відносин в Канаді можуть самі учителі, які провадять Рідну Школу у Вінніпеґу, сходитися на наради в шкільних справах і рішати спільно що найменше ті питання, які відносяться до шкільних підручників, до карт, образців, до методи навчання, до видачі нових підручників для Канади, до тілесного виховання.

Книжки для канадійської молоді мусять бути писані тут в Канаді.

Тому що наука української мови в Квібеку для Українців обовязкова, можнаби при помочи квібецьких властий видати підручники для українських дітий в Монтреалю, які придалибся опісля всім Рідним Школам в Канаді.

А що Українці будуть в Канаді творити велику громаду, нема сумніву, як поживете лише 100 літ, побачите, що то буде за сила. Шкільні підручники потрібні. Тут є поле для інтеліґентної роботи над вихованням народу.

Учительський Збір у Вінніпеґу ставби з часом повагою для всіх шкіл в Канаді.“

Се погляд мого знакомого і я поділяю його вповні.

Він висказався також, що з часом учительський Збір Рідних Шкіл у Вінніпеґу мігби тактовною діяльностю здобути собі рішаючий вплив на орґанізацію Рідних Шкіл в цілій Канаді і на добір учительських сил до тих шкіл, навіть на висоту платні учителів.

Можнаби таку Шкільну Раду утворити з Шкільних Делеґатів товариств у Вінніпеґу, се булоби правдиво по громадянськи, але серед тутешних відносин делеґати занедбувалиби свої обовязки, не доцінювалиби своєї відвічальности а при сходинах зводилиби зі собою порахунки в імени своїх товариств. Лише учителі у Вінніпеґу при добрій волі можуть дати почин до одноцільного пляну в науці. Розуміється, що в своїй діяльности мають шанувати особисті і релігійні почування громадянства.

Такі його погляди.

6. ГРОШІ.

На доходи Рідної Школи складаються гроші, які платять родичі за своїх дітей, а також гроші, які учитель заробляє своєю школою.

Головними видатками є оплата салі на школу, оплата учителя і купно наукових середників, та видатки на уладжування шкільних виступів, свят і прогульок.

а) Доходи.

В декотрих рідних школах родичі платять через десять місяців по 50 центів, а за два місяці липень-серпень, коли діти вільні від науки в публичній школі і до рідної школи учащають кождого дня, — то оплата в рідній школі виносить 75 центів на місяць від одної дитини.

Коли школа уладжує представлення чи концерт, то дохід також іде для школи.

Пересічний дохід зі шкільних вечерів буває 25—30 долярів.

В часі різдвяних свят посилають дітей колядувати. З коляди приходить звичайно 30—40 долярів для школи.

В деяких школах є так, що кождий член товариства є оподаткований і платить призначений даток з гори на школу на цілий рік, без огляду на те, чи має він діти в шкільнім віці чи ні. Сі гроші вкладають до банку, з котрих відтак оплачують учителя і уживають їх на закупно потрібних приборів шкільних.

Сей спосіб збирання грошей дає запоруку що ніхто не буде уникати заплатити за школу, не буде неприємних случаїв, які при збірці шкільних оплат часто лучаються, а також сим члени доказують, що розуміють вагу школи.

Щоби придбати потрібний гріш на удержання школи, уряджуються в декотрих школах базарі, прогульки, добровільні збірки і ин. А є й такі школи, де товариство не бере на себе жадних зобовязань що до збірки грошей від дітей, не робить ніяких заходів на удержання школи, а лишає се для самого учителя, котрий має займатися збіркою грошей і що він збере, то для себе, а що пропаде, то се страта учителя.

Се спосіб непрактичний, бо учитель сам на себе мусить дбати не лише про наку, але й журитися також збіркою грошей, при чім мусить терпіти нераз богато неприємностей, які при сій збірці лучаються. Се понижає учителя, бо дитина, котра платить учителеви гроші за науку, має враження, що учитель є низьким слугою і що вчить лише тому що хоче грошей.

Се є злий спосіб! Належить його уникати.

б) Розходи.

Школа має такі розходи: на салю, світло, опал, учителя, прибори до науки, на уладжування діточих свят, прогульок, і т. ин.

Школи, що містяться при церквах, Народних Домах, Читальнях і Робітничих Домах, — не оплачують саль зі своїх доходів, бо салі є звичайно власністю сих орґанізацій, а родичі дітей, що ходять до школи є, звичайно членами або бодай симпатиками тих орґанізацій.

Найважнійший видаток школи, се удержання учителя.

Коли школа потрафить з доходів оплачувати учитечля, то її істновання є запевнене. Де школи не може удержати учителя власними доходами, там товариство мусить докладати зі своєї каси.

Так отже судьба кождої рідної школи в Канаді залежить від судьби товариства при котрім школа істнує. Коли товариство добре розвивається, тоді й школу може краще удержати, а коли товариство підупадає, то й школа підупадає або й перестає істнувати.

Коли школа має такі доходи, що оплачує учителя і ще її дещо гроша лишається, то за сі гроші старається о прибори до науки, як: бібліотека, стінні карти, образи до поглядової науки, моделі, прилади до руханкових вправ, гор і забав.

Колиж школа бореться з недостатками, то не може старатися о такі прибори до науки і наука в такій школі ограничується лише на читанках, котрі діти приносять зі собою з дому і котрі є їх власністю.

М. К.
Учитель Рідної Школи.

ПРЕЧИСТА ДІВО!

Пречиста Діво, Мати Ісуса,
У небесних палатах,
Чи ми достойні стати по смерти
У небесних кімнатах?

На землі вічна боротьба всуди,
Земля гніву долина,
Проси Пречиста ласки для нас всіх,
У Твого Вічного Сина.

Небеса славу оповідають,
Про велич руки Бога,
А до утрати щастя за гробом,
Скрізь широка дорога.
Ми не хотілиб ходити нею,

Волимо шляхи тернисті,
Лиш, щоби наші від гніву серця
До віка були чисті.

Спасай Пречиста зі своїм Сином,
Люд боєм закажений,
В своїм завзяттю другого вбити
На гріхи наражений.

Любови повне серце до ближніх
Поможи сердитим мати,
Щоби Ісуса могли по смерти
В небесах оглядати.

о. П. Божик.

ОЧІ.

ВОНА: Та я тобі зараз очи виберу!

ВІН: Ану спробуй, то я на тебе ніколи й дивитися не схочу.

ЦІНА ЧОЛОВІКА.

— Кілько тепер коштує ґальон горівки?

— Шість місяців.

Образки з Галицької Народної Школи.

1. До жадної народної школи в Галичині не допускають тепер Поляки українського катехита. Релїгії навчає польський ксьондз.

В одній такій школі польський катехит вчив дітей оттакої мудрости:

— Грицю, знаєш чому Іван дурний?

Ні, не знаю, прошу єґомосця.

— Кажи, бо його піп хрестив.

Приїхав інспектор. Катехит хотів написатися і питає:

— Грицю, знаєш чому Іван дурний?

Знаю, прошу єґомосця, бо його **польський** піп хрестив.

Польський ксьондз отворив тільки рот, а інспектор питає:

— "А тебе хто так навчив?

Та той єґомость зачали, тато дома поправили.

2. В галицькій народній школі мусить кожда дитина знати, як зветься президент "Найяснійшої Річипосполитої Польської".

Тому теперішні учителі та учительки багато часу витрачують на се, щоби імя президента вбити дітям в голови.

І вже здається, що нема ні одної дитини в школі, котра, навіть зі сну збуджена, не сказалаби, мов з горячки, як зветься президент. Тимчасом на диво саме в часі візитації інспекторів лучаються учителям дивовижні пригоди.

Теперішний польський президент зветься Мосціцкий.

В одній школі питається сам інспектор одну дитину: "Як зветься наш пан президент?"

— Цісар.

"Та що ти кажеш! Ну, скаже сусід!"

— Петлюра.

Інспектор аж підскочив і каже сказати третому. Збентежений учитель хоче помогти тай підповідає: Ну, ну, Мос... Мос... —

На те ученик:

— Москаль.

Інспектор махнув тільки рукою тай вибіг з кляси.

До тижня перенесено нефортунного учителя, (а був се чистокровний Поляк) до иншії школи!

О. М.

ЧИТАЛЬНЯ „ПРОСВІТИ" В БРЕНДОНІ, МАН.

Дня 1-го марта 1926, зібралися Українці в Брендоні під проводом Всеч. о. М. Оленьчука і порішили, щоби вибудувати свою власну читальню, де можнаби сходитися на представлення, відчити і забави і де можнами провадити науку Рідної Школи для молодіжи. Зараз зголосилися люди, що жертвували по $25.00 і по $50.00 на сю ціль.

По тих зборах вибрано комітет, який мав занятися будовою дому і хотяй о. М. Оленьчук виїхав до Саскатуну і не міг помагати в роботі, то комітет закупив лоти і приступив до будови дня 14. червня 1926. Всі солідарно працювали при будові дому і за три місяці роботи будинок став готовий.

По викінченню, дня 5-го вересня 1926, отворено Рідну Школу, до котрої учащає поверх 86 дітей. Під сю хвилю вчить учитель Іван Стоколоса, який провадить Рідну Школу, музику і спів у Церкві.

В будинку Читальні міститься "Аматорський Кружок", котрий приготовляє і дає театральні представлення. Міститься тут також "Зопомогове Брацтво", яке має 60 членів.

Читальня уладила базар, який приніс доходу $1268.00. Будемо старатися сплатити довг чимскорше. Шкільні діти відґравають гарні концерти. На представленнях і концертах битком наповнена саля. До Брендону приїзджають люди з околиці і кождого тішить, що наша Читальня так гарно виглядає з надвору і в середині і добре положена.

Рідна Школа має осібну салю з осіб-

ним входом, де стоять лавки для дітий і сю салю ужити можна на науку і збори. Велика саля є осібно на представлення, великі відчити і забави.

Шкільна саля може помістити около 120 дітий. Школу отворено 13-го вересня 1926. Від того дня через осінь, зиму і літо вчив учитель Довбенко. Першого місяця число дітий виносило 69. Діти побирали науку по науці в анґлійській школі, по полудні а в суботу перед і по полудні.

До науки належали такі предмети: українська мова, українська граматика, історія України, література, релиґія, спів, музика і діточий театр.

Члени Товариства платили скарбникови, а скарбник виплачував учителеви місячну платню по кождих місячних зборах, діти зробили великий поступ, навчилися много завдяки співпраці учителя із Зарядом Читальні і священиком. Парохію провадив за той час о. Журавецький а тепер о. Решетило.

Заряд школи за 1926 рік: П. Івасюк, голова; П. Бричка, секретар рекордовий; М. Танахів, скарбник; П. Юркевич, секретар фінансовий.

Заряд школи в році 1927: Йосиф Качур, голова; Г. Лещишин, рекордовий секретар; С. Наконечний, скарбник.

Будинок Читальні стоїть на розі Ассінебоя Евню а 10-тої Вулиці.

І. Івасюк.

Неділя.

Вдарили дзвони, далеко чути,
Неначе орхестра заграли,
Нині неділя, нині день Божий,
Щоби всі люди знали;

Щоб люди знали, в церков спішили,
Неділя день великий,
Просимо ласки в Божого Сина,
У Ісуса Владики.

Вдарили дзвони, далеко чути,
Сонечко уже встало,
Гори і доли золотим блеском
Празнично осіяло.

Спішім до церкви, се обовязок
Кождого християнина,
Там на престолі Христа витати,
Неділя, се Його днина.

о. П. Божик.

В СКЛЕПІ У ВРОКСТОНІ.

Прохожий став фармерці на ногу. Вона сварить: „Ну, і деж Ваші очи?“

„В голові“, — відповідає прохожий.

„Ви не бачите моїх ніг?“

“Ні, не бачу, бо вони в черевиках”.

НЕ ЙОГО КОРАБЕЛЬ.

Мошко їде зі Суркою до Америки. На морю зривається буря. Сурка дуже перелякана і кричить:

— Чого верещиш, мишіґіне, чи то твій корабель?! — успокоює Мошко.

ПЕРЕДПЛАТНИК.

— Чи берете щоденний часопис?
— Часом, як ніхто не дивиться.

ВІДПОВІДНИЙ ЗНАК.

Коли на фотоґрафії бачите чоловіка в капелюсі, то знаєте, що сталося з його волоссям.

ХТО?

— Хто там?
— Ніхто.
— А ще хто?

В Саскачевані на жнивах.

Поїзд несеться стрілою, на лінії Вінніпеґ-Реджайна. Більша часть подорожних, се робітники з усіх закутин Канади, що їдуть в провінцію Саскачеван, на жнива. Я сиджу в товаристві трох робітників, які їдуть з Нової Шкотії також на жнива до Саскачевану. Говоримо про Канаду, та життя робітників в Канаді. Мої товариші звертають увагу на гарне збіжжа а надія на гарні жнива викликає на їх устах усмішку. Не менше від них тішуся і я, бо їду тому, щоби заробити кілька десяток, а як буде щастя, то і соток. І дійсно, чим дальше віздимо в середину провінції Саскачевану, то урожай багато кращий як в Манітобі.

Пять миль ще до Ріджайни, всі подорожні звернулися до вікон. Що це, думаю, жнива? Ні, то град цілком знищив збіжжа. Дві милі їхали, та крім столоченого градом поля, ми не бачили нічого. Погано буде, подумав я, не буде що збирати, не буде жнив, і всі мої мрії пропали.

Ріджайна, Столиця Саскачевану. Приїхав я 7-го серпня 1926, о годині 9.40 рано на дворець. Тут довідуюся, що так зле не є, збіжжа гарне, град не знищив всюди і жнива певно зачнуться за дватри дни. Кількох фармерів підходить до мене і питають, чи не хочу роботи, т. є. складати снопи, та приобіцюють платити $3.50 денно. По полудні о год. 3.30 виїзджаю (машина і оден ваґон) на полудневий схід, і по двох годинах приїзджаю до місточка Оседж. Місточко маленьке, крім кількох домів і склепів, не було нічого. За то на мою втіху тамошні мешканці сказали, що є тут телефонічна стація, і що я можу поговорити з фармером, якого мені потрібно. Телефоністка зустрінула мене ввічливо і закликала до телефону названого мною фармера. Фармер відповів телефоном зі своєї фарми, що можу сейчас приходити. Лишаю валізку в телефонічній стації, і думаю йти на фарму. Чуюся вдоволений, що все гаразд, а найголовніще, що маю вже де ночувати.

З місточка маю йти на північ одну і чверть анґлійської милі. Дорога пільна, але рівна. Цілий день сонце пекло, однак вечір прекрасний. Сонце своїми промінями, вже менше докучає, а легкий північний вітрець протягає степами, підбадьорує — відсвіжує моє чоло. Прохід чудовий, богато кращий як по Ґренд-Бічу, ступаю просторами пшениці, трави та степових цвітів.

Я прийшов коло фарми. Перші стрінули мене собаки, і мовби питали, де я йду. Коли побачили, що я йду на подвіря, зачали скакати коло мене, і я в їхнім окруженню підійшов до фармера, котрий направляв жниварку (байндер). Фармер привитався зі мною вічливо, а що була година 6-та, попросив мене на вечерю. Після вечері я оглянув хозяйство, та краще мені видалося, як я думав. Всі машини як жниварки, машина

до молочення, вози були в найбільшім порядку, так, що завтра можна було зачинати жнива.

Подвіря около 500 мет. квад. Дім одно-поверховий, 3 стайні для коний, коров і свиней, шопа, де схована більша часть рільничих машин, кузьня, шість засіків на зерно, (ґрейнерів), зроблених з дощок і з бляхи, от і всі будинки на фармі.

Спання, призначене для мене на першім поверсі, ліжко вигідне. Слідуючого дня неділя. Після снідання, я з фармером обїздив всі поля, засіяні збіжем. Фармер сказав, що жати буде можна найскорше за два-три дни, бо дійсно збіжжа ще було зелене. Відвідали ми також худобу, котра ходила по преріях, огороджена на просторі кілька квадратових кільометрів. Поїхавши трохи дальше, задержалися ми коло подібного загородження, і коли фармер кликнув кілька раз "коман", то 28 молодих лошаків прибігли до нас.

Приглянулися ми безрогам. Було 30 більших, а 60 малих свиней. Малі бігали по подвірю, а фармер сказав, що має з них дуже гарний дохід. Кождого року відвозить по пів ваґона за добрі гроші. Ячмінь змелений грубо, і помочений в бочці водою — є найважнійшою поживою свиней.

Вечером питав мене фармер про платню, а на мою неточну відповідь сказав: "Буду Вам платити так, як другим, після того, яка буде платня в тій околиці".

На тій фармі було ще двох людей, що працювали місячно. Три дни двох возило сіно, а я з фармером, мастили жниварки, оглядали вози, чистили і направляли засіки, одним словом, приготовлялося все до жнив. Бо як тільки зачнуться жнива, то все працює в полю. Тоді кожда хвилинка дорога, і богато тратить той фармер, що не огляне, і не придбає заздалегідь всего, що потрібно опісля підчас жнив.

Четвертого дня після мого приїзду, чотири жниварки зачали косити пшеницю. Мені було дивно, чому косять ще зелену пшеницю, і коли я спитав фармера, то він сказав мені: "Я мушу косити, бо за кільканайцять днів вся пшениця дозріє разом і я можу стратити 15—30% зерна". І дійсно по двох тижнях все збіже (пшениця, а також овес) дозріло, що зерно зачало сипатися на землю.

Хто з нас не бачив жнив? Але велика є ріжниця жнив у нас на Україні, а тут в Канаді. У нас сотки рук жнуть серпами буйне колося, тут оден чоловік поводить пятьма великими кіньми, а жниварка косить денно 12—16 акрів і мече вже повязані мотузком снопи. Солома не має тут такої вартости, длятого коли збіже високе, косять високо, так, що стерня буває 20-30 цм. висока.

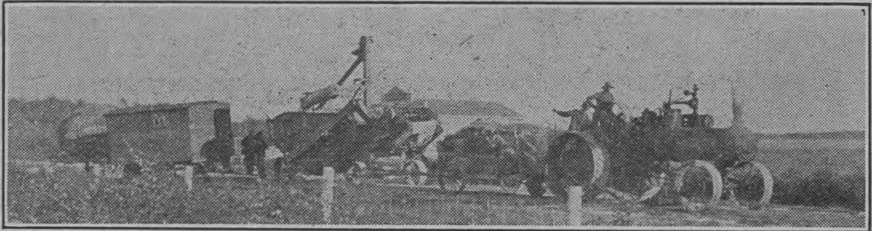

ЇДУТЬ МОЛОТИТИ.
Молотільня українського фармера в Сарто, Манітоба.

Вечером привіз фармер ще двох людей, що мали разом зі мною зносити снопи і складати їх у вершки (штуки). На питання, як за великі вершки класти, сказав фармер, що не дуже малі, бо вітер порозкидає, а дуже великі не добре, бо пшениця зелена, то не буде сохнути. Ми складали по 10-12 снопів у вершки. Денно нас трох складало 30-35 акрів. Робота йшла скоро і приємно. Кождого ранку, запах пільних цвітів відсвіжував нас а чистий воздух і довгогодинний рух при складанню снопів додавали нам вовчого апетиту. Я відчував, що мій мозок відпочиває, мязи стають дужі, сила в плечах росте.

Кошення і складання снопів, скінчилося за 4 тижні. В тім часі чотири жниварки зкосили, а ми зложили около сім-

сот акрів. В тих 4 тижнях ми не працювали яких з 16 день, бо були дощі.

Ще підчас кошення чув я богато про молочення, як тут говорять з анґлійська, "трешовання" і був я дуже цікавий, як то все виглядає. Та довго ждати не треба було. Парова машина, що жене пасами молотільню, і молотільня справлена і висмарована, чекала на свою чергу, а також вози, до воження снопів. Два дні по скінченню кошення і складання, паляч (фаєрмен) зачав палити соломою під кітлом. А коли зібралося трохи пари, виїхала машина з молотілкою на подвіря і слідуючого дня малося молотити. Того самого дня фармер привіз з місточка 6 людей, а двох приїхало з Вінніпеґу і всіх нас було вже 14. Сімох людей примістилося в т. зв. "кабузі", а инші в домі. Кабуз, се є домівка зроблена з дощок на колесах, що кождої хвилі можна перетягнути її, де потрібно. В середині ліжка, столик і т. п., досить симпатична, рухома домівка. Вечером, фармер призначив кождому працю на завтра. Я вибрав собі старі, спокійні коні, упряж і вилки, якими я мав згортати по $6.00 денно.

Від завтра зачинаються дійсні жнива на фармі. Прийшов час, якого фармер ждав цілий рік, працюючи тяжко, а також вкинувши не мало гроша в землю. Рік урожайний, посухи не було, град не знищив збіжжа, в час скошено, та поскладано, а ще 3-4 тижні погоди, а прийде заплата за його працю. Але, що буде, коли не буде погоди, як пшениця не висохне, а зогниє. Хотяй змолотитися мусить, може і в зимі, але тоді не буде першої якости пшениця і стратить богато на вартости. І не дивниця, що фармер не міг спати, а пробудився раненько, і нас збудив рано о год. 4-ій. Я зібрався скорше, як при війську, бо сама вже цікавість, як то буде молотитися, додавала спритности. Пішов я до стайні, дав коням вівса, закинув на них упряж, вмився і зїв снідання о год. 5. О год. 6. вісім возів (т. зв. "реків") виїхало з подвіря по пшеницю, котра була в перших днях зкошена. Я між ними.

Перший віз, щось мені не добре накладався, а також не виглядав гарно, як инші. Але опісля я набрав вправи, в який спосіб скоро накладати, а також як накладати, щоби не тяжко скидати з воза снопи, коли заїду до молотілні. Перші дні боліли добре руки, та не менше спина. Всі мязи боліли, бо денно треба було завезти до молотілні пересічно 13 фір снопів. На одну фіру пшло 14 вершків по 12 снопів, разом 168 снопів, 13 фір — робить 2184 снопів. А що ті снопи треба було викинути на фіру, а відтак з фіри викинути на молотілку, то денно мусів шарпнути своїми мязами пересічно 4368 разів. От і за тих 4368 разів двигання вил, а на вилах 4368 снопів платив мені фармер $6.00 денно, харч і мешкання. За недільні дни і за будні дни, коли був дощ, не було ніякої платні.

Снопи возило вісім фір, чотири з одної сторони, а чотири з другої, заїздили і накидали з обох сторін на молотілку. Тут перегонів не було, кождий тямив добре, за ким слідує віз, і порядок був взірцевий. Чотири вози, в формі скринь, стояли коло молотілки, а молотільня сипала в скрині чисту пшеницю. Наповнені зерном вози відїздили впрост до найближчої залічничої стації, до сипанців збіжевих компаній т. зв. "елевейторів". Збіже возило двох людей, кождий парою коней.

Овес і ячмінь, а також дещо пшениці, котра призначена була на насіння, зсипалося до засіків, що стояли на подвірю або в полі. Такі засідки, перетягалося 4-ма кіньми, куди було потрібно, помимо того, що без коліс. Оден чоловік возив воду до машини, до сего були призначені дві скрині, т. зв. "теньки". Оден віз ("рек"), довозив солому, тому, що в машині палилося соломою. Сей віз звичайно затягалося коло молотілні, і за кілька хвилин наладувала велика цівка молотілні повний віз соломи. Коли віз був повний соломи, оден з тих, що зкинув снопи, причіпив його до свого і затягнув до машини.

Обід о год. 12-ій, звичайно їхали ми кіньми на фарму, тільки три-дни був обід на полю, бо до фарми було 2 милі, Від год. 1. зачинали знова молотити, а кінчили о год. 7, то разом молотили 12 годин денно. — Пересічно молотили денно збіжжа з 45 акрів. Фарма 160 акрів — рівнається 113 морґам.

Тому, що вітер часто змінявся, не можливо було молотити, щоби молотільня видувала солому проти вітру. Длятого переносилося машину два-три рази денно, через се лишалося дві-три

купи соломи на куску поля 80 до 100 акрів. Машину переставлялося також, щоби не було задалеко возити снопи. Перетягання машини забирало найбільше 15 мінут часу.

Цікаве було для мене, палення соломи на фармах. Як тільки зачалося молочення, кождого вечера кругом горіли стирти соломи. Фармер, в котрого я працював, не палив так богато. Він говорив: "Хто знає, який буде слідуючий рік, солома може мати якусь вартість, а в крайнім случаю буде потрібною для себе. Спалив однак якусь часть соломи з початком місяця жовтня, коли дні ставали коротші, а вечері теплі. В такі вечері теплі підпалював солому, а що кругом горіли також соломи, то ми при такім світлі, набирали вози снопів і молотили до год. 7-ої.

Дня 22-го вересня, ще половина збіжжа не була вимолочена, коли зачалася зима. Курило снігом цілий день, як у нас на Різдво. Я думав, що се вже буде зима, але сніг ще згинув, і за 15 днів ми дальше молотили.

Після дощу треба було чекати кілька днів, щоби снопи висохли. В такі дні, коли не молотилося, фармер харчував всіх робітників, нічого не казав собі платити. Підчас непогоди, робота для кількох робітників все найшлася на фармі, а фармер платив за се відповідно, яка се була робота.

Не знаю, як де, але в тім місци, фармер відносився до робітників дуже ввічливо, а також робітники працювали, як для себе. Дуже можливо тому, що фармер був образований чоловік, і розумів вповні вдачу робітника, та знав яким способом собі їх приєднати.

Мої враження про фарму були, і осталися якнайкращі. Дивно мені тільки і сегодня питаю себе, чому багато людей лишає фарму, і шукає щось иншого, щоби заробити на кусок хліба. Як одна важна причина, може бути хиба та: "що не сходяться кінці", т. є. брак гроша, нема інвентаря, знищить град і т. п., а при кінци, самітність. Але після мене, по таких невдачах не треба горячитися — і лишати все. Треба бути витревалим, тримати голову на карку, і заставити її думати. А як що вона не може, не в силі думати, можна когось порадитися. Крім управи поля, можна занятися ще чимсь иншим, скажім: пчільництвом, годівлею дробу — свиний і т. п. Нараз не можна заробити багато, а дуже часто приходиться стрінутись з невдачею, але розчаровуватися не треба, а пробувати дальше, а успіх цілком певно буде.

Слово "фармер", се скромне слово, але за ним криється свобода рухів і думання. Над ним нема наставників (боса, формана). Він в одній особі, все для себе. Зневіру потопчім, невдач не лякаймося, працюймо, земля богата і зробить нас богатими. Хай нас не манить міська служба, де всюди і все використовують нашу силу, здоровля, знання.

Життя на фармі дуже мені подобалося. Люблю свобідний простір, краще скажу, люблю, коли не бачу тих, що продають честь, слово, совість, релігію, переконання за марний гріш. Вдодатку, люди в місті, коли вони не роблять нічого злого, то щонайменше думають про Вас зле. На фармі нема кому Вас переслідувати, Ви далеко серед зарослих преріїв, Ви свобідні. Злуку з цілим світом можете постійно мати: книжка, часопись, листи, радіо прилетять до Вас. Можна тут працювати, для добра Рідного Краю. Не криком, не орієнтацією на схід, захід, не мольбою о поміч від сусідів, а працею, щоби виробити в собі, і другим передати засаду: "Наша сила, в нас самих"!

Побут на фармі навчив мене, що в тих словах криється тайна, котрої шукаємо, тайна нашого успіху в будучности.

Треба мені було пережити аж таку тверду школу, щоби провірити правду тих слів.

Підчас побуту на фармі я побачив життя звірят серед вільних степів. Все дає собі раду, не числить на нікого, бо згинулоби. А ми, сильніщі, маємо розум і волю. Коли будемо працювати над собою, заставимо себе думати над всім, і кождий се зробить, то вірю, що зрозуміємо всі, від селянина до найбільшого інтелігента, що успіх залежить від нашої праці і злуки наших сил.

Знав я дуже добре, що коли є добро, то мусить бути і зло. І приходилося мені стрічатися з ним. Перше відчував я зміну погоди, і се мені часто докучало. Та сему легко можна було запобічи, а саме все відповідно одягнутися. Дуже часто докучав мені порох, бруд. Але і тут найшовся лік, бо води було багато,

а тим краще, що нічо не коштувала. Не лінуючися, що вечера я мився, майже цілий, длятого твердо спав і другого дня чувся здоров. Більшість скаржилося по тихо і самітно.

По 75 днях на тій фармі, я всів до поїзду, що їхав в сторону Вінніпеґу. Я богато краще чувся тепер, як тоді, коли їхав сюди на жнива. В кишені мав я 180 долярів "кеш" — слово, яке кождий Канадієць вимавляє з притиском в горлі — а в голові науку, де є жерело сили, з якої цілком певно скористаю в борбі о краще завтра.

Вінніпеґ, Ман., в грудні 1926.

М. М.

ДВА ДОБРІ РОДИ ПШЕНИЦІ.

Найлучша яра пшениця для Західної Канади є "Маркіз", однак її деколи вбиває мороз, бо дозріває за пізно в Канаді.

Два тижні скорше від "Маркіз" дозріває нова пшениця, яку що лише виплекано в Саскачевані і називається "Ред-бобс". Ся пшениця перевищає своєю урожайністю ще пшеницю Маркіза, і то не лише що до видатности, але, що найважнійше, пшениця дозріває скорше в Західній Канаді від 2. до 16 днів, через що є безпечна перед морозами.

При спроваджуванню нового насіння треба вважати, чи се насіння росло в догіднім кліматі й обставинах воздушних.

УСПІШНИЙ.

Батько: Якжеж пішов тобі рахунковий іспит?

Син: Дуже добре, тату.

Батько: Кількож питань ти відповів зле.

Син: Тільки одно.

Батько: Знаменито. А кілько було усіх?

Син: Дванайцять.

Батько: Чудесно! Значить, тих одинайцять ти відповів добре.

Син: О, ні, я цілком не відповідав їх.

ДИВО.

— Кажу Вам, чоловік скочив з десятьповерхового будинку й кажу Вам — уйшов смерти.

—А — нечуване чудо!

— Га, га, га, — де там чудо! Він був лише на першому поверсі.

З НАУКИ ГОДІВНИЦТВА В БРИТІЙСЬКІЙ КОЛЮМБІЇ.

— Коли найліпше збирати яблока?

— Тоді, як садівник не дивиться.

НЕ ВСЬО ОДНО.

— Кілько миль з Вінніпеґу до Портедж ля Прері?

— Адже я казав тобі, що з Портедж до Вінніпеґу є 55 миль; колиж з Портедж до Вінніпеґу є 55 миль, тож цілком ясно, що з Вінніпеґу до Портедж також є 55 миль.

— Та не дуже ясно, ні. А от від Різдва до Нового Року є оден тиждень, а від Нового Року до Різдва є аж 51 тижнів.

В ШКОЛІ.

Учитель: Петрусю, зложи мені речення, зі словом цукор.

Петрусь: Я пю двоє горнят кави що рана.

Учитель: Добре, але деж є "цукор".

Петрусь: В каві, прошу учителя.

ВЖЕ МУДРІЙША.

БАБУНЯ: Ганю, ти така скупа? Не хочеш дати Гриневі пів яблука, що я тобі принесла.

ГАНЯ: Ні, бабцю, не дам. Ева дала Адамові пів яблука вже дуже давно, а до нині на ню говорять...

Товариство „Просвіти" в Саскатун.

Дім "Просвіти" в Саскатуні, Саск., стоїть на розі 21-ої вулиці і М. вулиці. Дім представляється дуже гарно. Порядок взірцевий. В 1927 р., коштом двіста долярів помальовано салю "Просвіти" в середині. Лад в салі утримує господар Павло Жеребецький. Сцена вивінувана у всі потрібні театральні прибори. О ґардеробу дбає старанно Стефан Возняк.

гині Ольги", "Драматичний Кружок", хор церковний і світський. До Рідної Школи учащає пересічно 60 дітий. Учителює вже четвертий рік п. Осип Прийма, який також знаменито управляє двома хорами і артистично виводить представлення і концерти. Представлень в сім році було одинайцять, між якими на особлившу увагу заслугує: "Вифлеємська Ніч" і "Павло По-

ДІМ „ПРОСВІТИ" УКРАЇНСЬКОГО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ТОВАРИСТВА В САСКАТУНІ, САСК.

Заряд Товариства вибраний в січни 1927 р. о. М. Оленьчук, Л.Л.Б., предсідник; п. Осип Мельник, заст. предсідника; п. Семен Кушнірик, скарбник; п. Дмитро Романів, секретар фінансовий; п. Дмитро Гнатюк, серкетар рекордовий.

В 1927 р. відбулися одні річні збори і 3 збори піврічні. Заряд відбуває засідання правильно в назначені дні. Членів сталих є 65.

В домі "Просвіти" міститься "Рідна Школа", "Товариство Жіноче ім. Княлуботок". Концертів було двайцять, в тім числі концерт шевченківський підчас якого п. Мих. Гриневич, студент 12-го степення виголосив старанно приготований відчит про Шевченка. Відчитів було пять: Чотири виголосив о. М. Оленьчук, а оден п. Івасюк студент правничого виділу Саскачеванського Університету.

Заходом "Дніпра", кружка студентів відбуто одну дебату, в якій брали участь п. Іващишин, студент рільничої академії і студенти зі Студентського

Дому під управою п. Евст. Котельмаха: пп. Дідич, Мамчур і Борицький. Студенти "Студентського Дому" мимо своїх шкільних студій, брали живу участь в концертах і представленнях.

Підчас шкільних ферій гурток дітей Рідної Школи і школи Танців під проводом свого учителя п. О. Прийми відограли в шіснайцятьох кольоніях концерти, що зробило вельми миле вражіння на своїх і чужинців.

Зогляду на злу погоду, сего літа приготовано тільки оден пікнік. На весні відбувся оден базар заходом "Жіночого Товариства ім. Княгині Ольги".

На жертви повени вислано понад сто долярів, а для українських інвалідів двайцять долярів. На цілі Старого Краю зложать члени ще більші квоти. Товариство гуртує членів, які держаться українського, греко-католицького обряду, що його привезли з Рідного Краю.

Дмитро Гнатюк, Рекорд. Секретар.

ТІЛЬКИ ПОЧАТОК.

Він (щойно по успішних освідчинах): Отже кажеш, люба Стефцю, що ти ще ніколи не була заручена?

Вона: Ні, ніколи.

Він: Якжеж се? Яж все думав, що дівчата завсігди заручаються навіть тричотири рази.

Вона (невинно): Ну, я сподіюся сього також. Бачиш, се моя перша нагода, яку я мала.

НЕ ПОГОДИВСЯ.

Тато: Ей, Гаврилку, мені здається, що я ніколи не побачу тебе в небі!

Синок: Ну, а то що такого ви вистроїли тату?

ШУМ.

— Страшна буря шаліла вчера вечером, правда?

— Я не завважив, бо я розмовляв з жінкою цілий вечір.

ДЛЯЧОГО НЕ ЗАТОЧУВАВСЯ.

— І ви кажете, що ви випили цілу кварту і навіть не заточувались?

— Так я й казав.

— Якжеж то?

— Я й рушитися не міг.

ВВІЙДЕ.

— Чи ви знаєте щонебудь про фармерство?

— Вел, я знаю нарікати на погоду.

ВЕСНОЮ.

Біля зеркала стоїть старшина і зачісується. Нараз каже з острахом:

—Що се в мене волосся випадає?

Чура подумав кілька хвилин та спокійно відповів:

— Весною кожда скотина линяє, слухняно голошу.

ПОЕЗІЇ.

— Кажете, що нікому не читали ще своїх поезій?

— Нікому.

— А чому маєте підбите око?

ВІДКИ СЛАБІСТЬ?

Лікар: Ваш чоловік, кажете, захорів при обіді?

Жінка: Так.

Лікар: А що він їв?

Жінка: Мясо.

Лікар: А чи їв з апетитом?

Жінка: Ні, з капустою.

БЕЗСОННІСТЬ.

—Що вам властиво бракує?

—Не можу спати в ночи, пане доктор.

— То лягайте в день.

СУПРУЖА РОЗМОВА.

— Мамусю, чи можемо бавитися в тата й маму?

— Добре, тільки не кидайте до мене полінами.

Як мають наші діти вчитися музики?

З поміж усіх гарних штук, як малярство, музика, спів, різба, будівництво і т. п., впливає музика найбільше на душу чоловіка.

Корисний вплив музики на виховання дитини розуміють добре високо культурні народи. В Німеччині, немає майже мешкання, в якому не булоби якогось інструменту музичного, передовсім пяна. Кожду німецьку дитину, яка вступає до школи, іспитує учитель музики чи вона має відповідний слух і музикальний талан. Коли проба випала вдоволяючо, то родичі дитини стараються її дати музичне образовання.

Вагу музики у вихованню молодіжи розуміють, не менше і наші сусіди в Канаді, Анґлійці. У них хто лише може і є до сего спосібним, учиться музики або співу. Щоби о тім пересвідчитися, треба піти на шкільні концерти, які влаштовуються що року по анґлійських школах. Там можна побачити сотки переважно анґлійських дітей, які грають на ріжних інструментах, або співають у хорі. Про зрозуміння у Анґлійців для вартости музики нехай посвідчить отсей примір, що у самому Вінніпеґу можна начислити понад сто анґлійських хорів. Кожде товариство має свій хор.

Коли ми Українці порівнаємо себе з иншими народами, побачимо, що і ми маємо хист до музики. В послідних часах дається добачувати серед нашої канадійської України певного рода поступ в напрямі дбайливости о музикальне виховання дітей. Однак ще богато нашої молодіжи з незвичайним музикальним хистом не образується в музиці і марнується в забуттю.

Вина в тім старших осіб, які не звертають уваги на талан своїх дітей. Головно вина тут родичів, які байдуже відносяться до музичного образовання власних дітей, уважаючи музику за щось непотрібного, а навіть шкідливого. Причиною такої байдужности не все є брак гроша. Колиб родичі обрахували видатки на непотрібні річи, то це далоби таку суму, яка вистарчилаби до музичного образовання дитини, за що вона колись, в будучности булаб їм вдячною.

Коли дивлюся на число молодіжи, що приходить до моєї музичної школи, яка від року 1923 сповняє своє завдання, то виджу, що з кождим роком число учнів школи збільшається. Молодіж учиться гри на пяні, орґані, скрипці, мандоліні, співу сольового і хорального, теорії музуки і діріґентури.

Плян науки розложений після вимоги музичної консерваторії в Торонті. Заряд сеї консерваторії впровадив в життя таку практичну встанову, що ученики, мешкаючі в ріжних сторонах Канади, коли хочуть і є приготовані до державних іспитів музичних, не потребують їхати аж до торонтонської консерваторії, але здають цей іспит перед спеціяльною комісією, яка з рамени дирекції консерваторії в Торонті приїзджає до кождої місцевости в Канаді, де лиш може зібратись більше число кандидатів до іспиту. Длятого я впровадив в моїй школі плян науки консерваторії Торонта. Се має ті добрі сторони, що наука ведеться систематично, постепенно, а учитель і ученик мають ту певність, що учиться в школі усего того, що є конечно потрібним з обсягу музикального знання.

Усіх учеників школи приготовляється після висше згаданого пляну. Однак іспит здають лиш тоті, котрих родичі собі того бажають.

Сего року, в літнім речинци, зложили іспит слідуючі ученики моєї школи:

З гри на скрипці: Москалик Василь,

перейшов до другого степення, Давосир Галя перейшла до другого степення, Гункевич Володимир перейшом до другого степення, Балук Володимир перейшов до третого степення.

З гри на пяні перейшли до другого степення Левак Йосиф, до третого степення Коваль Марія.

Родичі повинні заохочувати своїх дітей, щоби вони приготовлялись до сих музичних іспитів. Се має великий вплив на вироблення пильности і витревалости у дитини, котра береться охотнійше до вправлювання завданої учителем лекції, коли знає об тім добре, що має не задовго станути перед іспитовою комісією.

Без частих вправ дома, поступ в музиці є неможливий. З практики знаю, що діти, котрі готуються до іспиту, далеко більше вправляють вдома і тим самим далеко скорше поступають в науці. Був у моїй школі один ученик, котрого я хотів більше не принимати на науку, тільки з тої причини, що він був лінивий і не виучував вдома завданої лекції. Коли я однак, для спроби, поставив його на лісту учеників, призначених до іспиту, то хлопець наче перемінився. Не до увірення, він вправляв сам до 2 години денно дома, поборов усі трудности занедбаної ним науки і зложив іспит з добрим успіхом.

Важною річею для правильного поступу учеників в науці музики є добір відповідної музичної школи й учителя. Дуже часто родичі шукають для своєї дитини учителя музики не такого, що може її добре навчити, але питають за учителем як найдешевшим. Того рода поступовання мститься на науці. Дитина, коли дістане злі початки гри, приміром на скрпці, набере похибок яких опісля не відучиться. Ціле життя буде з тими похибками грати. Неправильне держання руки, зла постанова пальців, ложне ведення і держання смичка, нечисте і не точне заголошування поодиноких тонів і брак правильного такту, набрані в перших початках від злого учителя, лишаються на всегда. Дитина виучена зле на самім початку, лише з дуже великим трудом може повернути на правильний шлях гри. Се знаю з практики в моїй школі, де часто таких, зле підучених дітей, в ніякий спосіб не можна було справити на добру гру і тому мусілося їх більше не принимати на науку.

Деякі родичі посилають дітей на науку до доброго і практичного учителя, але з огляду на ощадність беруть лекції для них дуже рідко, думаючи, що дитина і в сей спосіб чогось таки навчиться. Хто так поступає, сей сам себе обдурює. Дитина, що рідко бере лекції, особливо в початках науки, легко забуває перероблений учителем предмет. Так, що учитель, місто йти з наукою дальше, мусить повторити лекцію попередну, котру дитина забула. Такий ученик мусить далеко довше учитися, чим наколиб лекції були частійшими. Се більше коштує, але оплачується. Примір викаже правдивість моїх слів. Малий 7-літний ученик моєї школи Василь Москалик учився пів року. Лекції брав по чотири рази на тиждень, а часом і більше. Нині він скінчив матеріял науки який другі ученики грають звичайно 2 і пів року, — розпочав науку о вищих положеннях і здав з дуже добрим успіхом сегорічний іспит музичний.

Евген Турула, професор музики.

В СУДІ.

Вбивник: То отсей що має боронити мене?

Суддя: Так, він є Вашим адвокатом.

Вбивник: А якби він згинув, чи можу взяти иншого?

Суддя: Так.

В СУДІ.

Суддя: Чи ви були коли засуджені?

Обв.: Був, навіть на смерть.

Суддя: Якжеж се? Таж жиєте!

Обв.: Коли я був хорий, усі лікарі казали, що вмру.

В який спосіб дістати за пшеницю більше гроша.

I.

Проблєма продажі канадійської пшениці.

Проблєма продажі канадійської пшениці взагалі, а саскачеванської зокрема, почала інтересувати всіх фармерів в Саскачевані. Щоби бодай в части висвітлити спосіб продажі нашої пшениці перед основанням „Канадійського Пшеничного Узла“, і спосіб яким руководиться тепер наш „Узол“, я пишу отсих кілька заміток.

Про провінцію Саскачеван і її збіжже, особливо її пшеницю, світ висловлюється дуже добре. Говорять про Саскачеван, що це є шпихлір Британійської Імперії.

В 1905 р., коли лише утворено провінцію Саскачеван, загальна продукція пшениці в провінції, виносила лише, 26,107,286 бушлів, а вже в 1923 році, в Саскачевані вродилось 271,622,000 бушлів. Від 1905 до 1909 року продукція пшениці в Саскачевані представлялась так:

1905	26,107,286 буш.
1906	37,040,098 буш.
1907	27,691,601 буш.
1908	50,654,629 буш.
1909	90,215,000 буш.

Щоби показати зріст продукції пшениці в Саскачевані з року на рік, подаю ось тут числа з років 1922—26.

1922	250,167,000 буш.
1923	271,622,000 буш.
1924	132,918,000 буш.
1925	240,551,000 буш.
1926	215,101,000 буш.

Після статистики саскачеванського правительства, пересічний видаток з одного акра пшениці від 1916 до 1925-го року, був 14 бушлів з акра. А в 1924 році Домініяльне Бюро Статистики, вирахувало що кошт продукції коло одного акра пшениці, виносить $14.16.

Отже бачимо, що кошт продукції коло одного бушла пшениці виносить приблизно одного доляра, так само бачимо що фармер не може фармерувати, коли він дістає за один бушель пшениці менше як оден доляр.

Успішне фармеровання не лежить в тім, щоби продукувати як найбільше пшениці, але в тім, щоби за оден бушель пшениці, дістати таку ціну, щоби покривала кошт продукції коло одного бушля пшениці, і щоби лишилося на життя.

І це якраз є головною цілею і задачею Саскачеванського Пшеничного Узла, це є, щоб дістати для фармерів таку ціну за їх збіжже, яка є можливо найвища.

До часу основання Канадійського Пшеничного Узла, посередники, це є ті, котрі купували нашу пшеницю, і продавали її за границю вже як свою, заробляли на тій пшениці міліони долярів. Правда, заробляють вони ще і тепер, бо на жаль не всі фармері зрозуміли значіння кооперативної орґанізації, і не всі стали членами Пшеничних Узлів, але не заробляють вони вже так богато, як передше.

Р. 1923 свідоміші фармері зрозуміли, що ми можемо обійтися без „посередників“, і як є що до заробітку в перепродажі нашої пшениці за границю, то нехай той заробіток лишається в кишенях самих фармерів, а не в кишенях людий, що можливо і не знають, як пшениця родиться.

Чому в роках перед основанням Узла пшениця буле нижче одного доляра?

Спосіб, в який продавалась наша пшениця в той час, був такий, що не приносив фармерам користи. Без застереження можна сказати, що 75 процентів щорічно пшеничного збору в Західній Канаді, вивозили фармері до елевейторів, і продавали в перших трох місяцях по вимолоченню. В такий нагальний спосіб

продажі фармері переганяли одні других в продажи й засипували світовий збіжевий ринок міліонами бушлів пшениці тоді, коли купці не готові були ще купувати, стягали ціну пшениці на долину.

Фармері продукували все більше і більше пшениці, але що звичайно продавали її за тану ціну, що була нижча як кошт роботи. Тому то і тисячі фармерів все більше і більше залізали в довги, банкротували і були змушені покидати фармерування, бо воно не поплачувалося.

III.

Прихід Канадійського Пшеничного Узла.

Хотяй як нещаслива була Велика Світова Війна в кожнім напрямі людського життя, то вона, тая війна, мала деякі і добрі сторони. Вона примусила наше правительство пійти в бізнес бодай тимчасово, взяти контролю над харчами, сцентралізувати їхній розхід, і сформувати хоч би таку орґанізацію як „Канадійський Гвіт Борд". Цей Гвіт Борд можна сказати по нашому „Пшенична Рада" була одначе така рура, через яку перепливала вся струя пшениці, яка була збирана в Західній Канаді.

Дістаючи в той час добру ціну за своє збіжже, фармері в Західній Канаді побачили, що неначе знайшли те,, за чим шукали. Фармері старалися, щоби за всяку ціну істновання „Гвіт Борду" зобезпечити і на будуче. Та наше правительство не дуже хотіло мішатися в бизнес, особливо в роках Світового Мира, і „Гвіт Борд" розвязано.

В р. 1923 домагання канадійських фармерів були такі сильні, що мало не прийшло до сформовання такого самого Гвіт Борду, однак його не зорґанізовано, і фармерів дальше визискувано.

В той час великі фармерські орґанізації почали думати над зорґанізованням великої Фармерської Кооперативи. Думка перемінилася в практику і робота коло зорґанізовання такої Кооперативи почалася, зразу не дуже успішно, найбільше тому, що майже не було людини, щоби вірила що можливо буде зорґанізувати сотки тисяч канадійських фармерів, або бодай половину, в одну орґанізацію, в одно велике тіло. Коли взяти під увагу що в трох Західних Провінціях є поверх двіста тисяч фармерів, то можна повірити що перші орґанізатори взялися були за велике діло.

Думка чисто фармерської Кооперативної Орґанізації приняла такі широкі розміри, що в 1924 році, за дуже короткий час, саскачеванські фармері підписали 46,509 контрактів, до Пшеничного Узла. Це забезпечило істновання Узла на пять літ, так само і контролю над продажею своєї пшениці на той самий час.

IV.

Скорий зріст Пшеничного Узла.

В літі, 1924-го року вспіла зорґанізуватись і Манітоба, і нім того року збіжже достигало, тих три Узли в Західній Канаді, Алберта, Саскачеван і Манітоба, зорґанізували „Центральну Аґенцію Продажі" з осідком у Вінніпеґу. В 1924 році, ця Аґенція Продажі, продала 187,000,000, бушлів пшениці. Цю пшеницю продано в ріжних частях світа, в Канаді, в Злучених Державах, в Японії, в Хінах, і в пятьдесятьох ріжних краях Еропи. Поверх 60 процент цеї пшениці продалося поза „Ґрейн Ексчендж". В часі коли це пишеться ця Аґенція Продажі має свої офіса в Монтреалю, Торонті, Вінніпеґу, Кальґарах, Ванкувер, Ню Йорк, і в Парижу. Також буде отворений офіс в Лондоні. І так помаленько але постепенно наш Узол розростається, позаграничні купці більше про нього знають, і все ліпше і ліпше, ми можемо продавати свою пшеницю так, щоби наше фармерування нам поплачувалося, і як сказано передом, щоби всякі зиски з перепродажі нашої пшениці ішли в кишені не тих людий, що хотять ечрез спекульовання нашим збіжжем заробляти міліони, але в кишені наші власні.

V.

Чому Узол став членом „Ґрейн Ексченджу?"

В першій мірі мусимо памятати, що Узол був зорґанізований як продажна орґанізація, і коли в перших початках можна було знайти купців на Узлову пшеницю в „Ґрейн Ексченджу" скорше, як де инде, булоб крайно нерозважним не стати членом „Ексченджу". Тепер однак, Узол що року все менше і менше продає своєї пшениці через „Ґрейн Ексчендж", а це тому, що заграничні купці знають вже про Узол і ми через свої офіси в ріжних

краях Европи, можемо мати з ними безпосередні зносини. В дійсности 1925-26 року більше як 100,000,000 бушлів узлової пшениці продалося без помочі „Ґрейн Ексченджу“ або приблизно 60 процентів всьої пшениці, яку продалося. З тої суми 10,000,000 бушлів продано до Хін і до Японії, 4,000,000 бушлів таки канадійським мельникам, решта пшениці продалося в Европу. Зі збору 1926-27. року, вже богато більше узлової пшениці продалося поза „Ґрейн Ексчендж“. Без застережень можна сказати що 75 процент сьогорічного збору членів Узла, продалося впрост заграничним купцям.

В такий спосіб Канадійські Пшеничні Узли доказали, що спекуляційний спосіб продавання нашого збіжжа не є конечним, ані добрим. Тепер ми маємо вже практику, наш Узол має вже 5 літ праці за собою, і вже нема чого боятися і вірити спекулянтам, що канадійську пшеницю не годен продавати способом кооперації.

VI.

Вислід конкуренційної продажі.

Продукція збіжжа і всяких инших товарів і торговля ними відбувається серед конкуренційних условин. І колиб не було конкуренції, то продуценти цінилиб за свої продукта стілько, кількоб самі захотіли. Однак так не є. Між продуцентами є конкуренція, кожний хоче продати, якнайбільше товарів і збиває ціну на долину, щоб дістати покупців.

VII.

Кооператива.

Кооператива полягає на тім, що удіeловці самі закладають підприємство для спільної продукції і спільної продажі своїх продуктів, самі його ведуть, і самі діляться приходами. Так само закладали, так само провадять, так само діляться всякими приходами всі члени Канадійських Пшеничних Узлів. Ті Узли є нічого иншого, лише величезними Кооперативними Орґанізаціями, а їх членом повинен стати, кожний фармер в Канаді.

Іван Д. Стратійчук,
Урядник Саск. Пшенич. Узла.

Канора, Саскачеван.
Дня 30-го вересня, 1927.

Золоті майни.

Пиши з Ред Лейку в Онтерії.

Даю мій опис до Календара, щоби другі собі прочитали. Працюю в золотій майні. Доперва сього року розпочалася робота над копанням золота. Але до сих пор нема ще золота. Золоті майни виглядають подібно, як вуглеві. Копальня золота, срібла, чи міди зачинається в камени.

З початку вибивають діру острими залізними свердлами, ручно, відтак вкладають динамітові набої і висаджують камінь у воздух. Дрібне каміння вичищують, витягають в гору і знову закладають динаміт і розсаджують камінь та спрятують його. Так повстає яма на 60 стіп широка.

За той час будують другі робітники з боку машиновий будинок і вставляють парові кітли і машину до підношення і спускання тягарів. Над ямою ставляють вежу, високу на яких 100 стіп, ширшу в долині, вузшу у горі. На самім вершку уставлене є зелізне колесо з рівцем, котрим йде дротяна линва. Сю линву порушає машина в машиновім будинку, навиває її навалець і розвиває, щоби спускати в яму людий і знаряддя.

Робітники з ручними машинами до верчення каміння спускаються в долину і вертять дно оден коло другого. До дір вкладають динаміт, виходять всі на верх а електричним дротом запалюють набої. Набої вибухають і каміння розлітається, яке треба витягати на гору.

Така робота йде днями і ночами на три верстви робітників, які працюють одна по другій по 8 годин. Коли яма го-

това, дальше не йдемо в спід, але бс-ремося до шукання золота: вертимо на боки і перебираємо камінні верстви і плити. Є много каміння пустого, а добре каміння є для нас те, в котрім находимо дріб або більші кусники золота, що їх невидно голим оком. Таке каміння є зеленяве або біле і зовуть його "кварцом". В тім білім камени є найбільше і найчистійшого золота. Одна тона каміння такого коштує від $15.00 в гору до 1000 долярів.

Се каміння перевозять до млина, що побудований недалеко ліпше і дорозше, як сама копальня з вежою і будинком на машини (двигальнею). Млин розмелює камінь на дрібний пісок. Сей пісок йде ще через вальці і розтирається на порох а золото збивається в дрібні пластинки. Пластинки розстелюються по столах, на які злегка капає вода. Вода змиває порох а золоті пластинки лишаються самі. Золото перетоплюється і лишається мала грудка з тої великої гори каміння, яке треба було перемолоти.

Сторона тут пуста, самі ліси, острови, обведені водами, що в них велика сила риби. Віддалені від залізниці 140 миль. Літньою порою привозять всякі потреби літаками і паровими лодками. В зимі замерзають води, як звичайно, перше від берегів. Доперва по великих морозах замерзають озера і по середині, але з разу лід дуже тонкий і ніхто не може переходити по леді. Через яких два місяці ніхто до нас не заглядає, ані лодка не заїде, ані літак не сяде. Коли вже лід зміцниться, тоді першу подорож до залізниці відбувається псами, запряженими до санок, щоби привезти почту. Аж по довшім часі, коли леди вже грубі на 4 до 6 стіп, тоді привозять до нас машини і всяке потрібне знаряддя тракторами або й кіньми. Так йде через цілу зиму.

На разі тут прикро жити, але є надія, що стане веселійше. Сього року побудовані вже добрі доми для робітників, котрі поселяються сюди з родинами. Декотрі закуповують землю (лоти), ставлять власні доми. Вже відкриті є склепи, оден український, два англійські. Оден робітник з родиною побудував сей склеп. Робітників найбільше тут Українців, відтак Шведи, Голяндці, Мадяри і всякі інші народности, які нічим не відріжняються від наших людий. Платня за роботу на верху $5.00 за 9 годин а в майні $7.00 за 8 годин.

Кромі робітників жиє на тих пустарах, дальше і близше, сотки людий, котрі приїзджають на весні від компаній або на власну руку і шукають золота. Заходять в ліси, переїзджають через озера на деревах, розкладають на островах свої намети і цілими днями копають землю і розтовкають каміння. Переспав ніч, намет на плечі і йде дальше, Богато заблукає в лісах і пущах, ходять, думають, що йдуть добре і вертають до людий, а вони йдуть дальше в пущі. Декотрі пропадають, гинуть, або з голоду, або видно від звірів, що року таке трафляється, що хтось пішов і не вернув. З тисяча людий одному пощаститься, що знайде добрий камінь, повбиває собі знаки на деревах, на доказ, що се заняте, щоби другі не займали тої части. Опісля вертає, набирає харчів і йде дальше копати. Коли йому пощаститься знайти золото — тоді продає право до найденої землі. Платять не раз по 500.000 долярів. Але трафляється, що приїхав не оден з грішми, і все стратив, стратив свої гроші, або стратив навіть життя. Хто стратив лише майно, іде живий і вирікається раз на все золота.

Іван Мисько
робітник в золотій майні.

Ред Лейк, Годзон, Онт., 10. вересня 1927.

ЧИСЛО ЛІКАРІВ.

— Цікаво, чому звірята так мало хорують?

— Бо ветеринарів є о много менше як лікарів.

НАЙВАЖНІЙША ПРИЧИНА.

Суддя: Чи ви вже були карані?
Обв.: Так, пане суддя.
Суддя: Чому?
Обв.: Бо мене поліцай зловив.

Будучність молока.

Писана історія людства не сягає того часу, коли люди зачали плекати худобу. Нема ніяких давних записок, з яких можнаби довідатися, коли люди зачауживати набіл. Найдавнійші записки знайдено у роскопах у Вавилоні. На плиті, яку рахують, що походить з часу 6000 років перед Христом, повирізувані є бики і корови з телятами. Єгиптяне та Індійці тримали невеликі череди коров. Вартість коров була, тай ще є подекуди, так великою, що забиття корови уважалось гріхом.

З установленням життя на однім місці, зачали люди держати більші череди коров. З винаходом пороху, ще більші череди треба було тримати, щоб достарчити молока і мяса для людий, бо дичину скоро вибито із полювання годі було жити.

Винахід парового мотору і вживання його на залізницях і на кораблях, розвинув торговлю. Винаходи рільничих машин побільшили простір ланів. Краї, як Америка і Австралія, зачали вивозити більше збіжжа. Се все змусило людий шукати дешевого мяса і набілу. Тож в протягу 16-го до 19-го століття повстають нові раси худоби завдяки старанням людей. У Данії поставлено молочар-

ВЗІРЦЕВА СТАЙНЯ. КОРОВИ РАСИ ГОЛЬШТАЙН. ДОЄННЯ МАШИНОЮ.

ство, як головну галузь в господарстві, а в инших державах Европи розширився кооперативний збут господарських виробів.

В МОЛОЧАРСТВІ НАША БУДУЧНІСТЬ.

Як тільки ринки збуту розширились, виріб масла поліпшено. Замість того, щоб робити на кождій фармі, його зачали робити у фабриках — молочарнях. Винаходи ріжних машин, при помочі яких приготовляється набіл, значно продовжили час трівкости набілу тай поліпшили його якість. Зріст запотребовання набілу в світі є такий, що річно треба достарчати до країв, де нема місця тримати багато молокодайних звірят, коло 700 міліонів фунтів масла, стілько само фунтів сира, коло 500 міліонів фунтів кондензованого молока і о-

вати харчі, які походять від більше економічних звірят. Тому ми бачимо, що корови можуть тримати ті господарі, котрих земля дорого коштує і ті котрі мають лиху землю, яка на видаток збіжа не є відповідна. Сталий дохід, який приходить з продажі набілу, є певний та стає великою допомогою в господарстві. Пересилка набілу є все дешевшою чим пересилка людських харчів, коли беремо вартість після поживности.

Для Українців-господарів в богатьох околицях дійні корови є жерелом найбільше сталих доходів. Се відноситься до початкуючих як і до давно осілих господарів.

Молоко має в собі 87.2 проц. води, 3.8 проц. товщу, 3.5 проц. протейдів, 4.8 проц. цукру молочного. 0.7 проц. мінералів.

ВЗІРЦЕВА СТАЙНЯ З ЧОТИРОГРАННИМ КВАШЕНИКОМ.

коло такоїж скількости на мороження, чоколяди, молочний цукор і т. д. До тепер майже що року бракувало набілу у якійсь формі завдяки тому, що люди споживають його більше. Так що розваживши розвиток молочарства в минувшині та зважаючи на теперішність — майбутнє для молочарства є дуже добре.

Корова дійна видає найбільше економічно людський корм. Вона, як споживає сіно, солому, зерно, бураки, то видає 33% людського правного корму, тоді, як свиня видає 22 проц., віл на мясо тільки 4.2%. Як населення людей збільшаеться, людям треба буде вжи-

Порівнаймо його вартість з іншими харчами, які споживають люди. (Після проф. Вашборна).

Ціна молока за 1. квар. є	Ціна мяса повин. бути за 1 фунт:	Ціна яєць повин. бути за 1 тузин:
7 центів	16.3 центів	17.6 центів
8 "	18.6 "	20.1 "
9 "	21.0 "	25.1 "
10 "	23.3 "	25.1 "
12 "	27.9 "	30.2 "
15 "	34.9 "	37.7 "

Протини є складники, яких потрібно для будови мязів а особливо для людий, що ростуть, отже для молоді.

Вартість молока після видатности енергії.

Ціна молока за 1 кварту є	Мясо повин. бути за 1 фунт	Яйця повин. бути за 1 тузин
7 центів	9.9 центів	9.3 центів
8 центів	11.3 центів	10.6 центів
9 центів	12.8 центів	11.9 центів
10 центів	14.2 центів	13.2 центів
12 центів	17.0 центів	15.9 центів
15 центів	21.3 центів	19.8 сентів

Така вартість молока після його видатности є завдяки тому, що в молоці є товщ і цукор, які є гріючими складниками.

З попередно наведених двох таблиць видно, що молоко є не дорогим кормом для людей.

Для ще яснійшого порівнання треба порівнати наші харчі на підставі сухих частий, які ми споживаємо. Молоко має в собі 88% води, телятина від 68 до 70 проц., воловина 55 до 66 проц., свинина 48 проц. Крім того у ріжних харчах ми платимо за кости і інші не споживні річи. Коли ми купуємо прим. оден фунт мяса за 25 центів, в якім є дві третих фунта води, ми платимо 25 центів за одну трету фунта сухого мяса. Іншими словами ми платимо 75 центів за фунт поживности в мясі. Яйця звичайно мають в собі 13.7% шкаралущі, 63.1 проц. води і 23.2 проц. споживних сухих складників. Як один тузин яєць важить 1.5 фунта (півтора фунта) і ми платимо 45 центів за тузин, то нас коштує 23.2 проц. одного тузина 45 центів. Один фунт дійсної сухої поживности в яйцях буде коштувати $1.30. Молоко має сім осьмих води і тільки одну восьму сухої поживности. Кварта молока важить 2.14 фунтів. Значить у кождій кварті є ¼ фунта (одна четверта фунта) сухої живности. Коли кварта молока коштує нас 12 центів, ми платимо 48 центів

ФАРМЕРКА ПРИВЕЗЛА МОЛОКО В В БЛЯШАНЦІ НА СТАЦІЮ.

за один фунт сухої живности у молоці.

Ось нище подана таблиця покаже сі порівнання в ріжних харчах, які звичайно споживають люди.

Пожива	Ціна за 1 ф.	Ціна за 1 ф. сух. поживи	1. кв. молока
Мясо	25ц.	81ц.	25ц.
Яйці	45ц.	1.30ц.	40ц.
Яйці	30ц.	85ц.	26ц.
Курятина	25ц.	1. 70ц.	48ц.
Риба	20ц.	1.44ц.	44ц.
Молоко	12ц.	48ц.	12ц.
Шинка	30ц.	78ц.	24ц.
Сир	30ц.	48ц.	15ц.

Як видно із тої таблиці, молоко є найдешевшим кормом. Мимо того, ще багато є господинь, які отягаються купувати молоко, бо воно, ніби то, "є дороге", як вони кажуть. Вдійсности молоко є дешевшим кормом. Колиж порівнати поживність молока з зерновими харчами та яриною, то воно й справді є дорощим кормом. Се є особливо правдивим з зерновими харчами, тому що в них є мало води.

Молоко є природна пожива для молодих істот. Крім того, що молоко має в собі товщ, цукор, білковину, вапно та інші мінерали, воно ще має і вітаміни, про які мало ще знається. Завдяки сим вітамінам молоді люди і звірята, що споживають молоко, ростуть ліпше і не підлягають таким слабостям, як сліпота, бері-бері, пеляґра (чіханка).

Вчені робили досліди з псами і щурами. Брали молоді звірята однакового віку і тогож полу. Кормили їх однаковою поживою, крім того одні мали нагоду пити молоко а другі ні. По певнім часі показалося, що ті пси або щурі, котрі пили молоко, були майже два рази більші і жвавійші чим ті, котрі не пили молока.

З людьми таких дослідів не роблено, але зауважено подібну ріжницю на шкільних дітях. Помічення робили дослідники в містах, як Вашінґтоні, Шікаґо і т.п.

Худерлявим дітям давано по пів кварти молока денно в полудне в додаток до їх звичайної їди. По якімсь часі ті діти дігнали ростом і виглядом другі, добре виживлені діти.

В світі можна бачити дві ґрупи людий: Ті, що цінять поживу зернову та яринну і ті, що їдять мішану поживу де набіл займає важне місце. Китайці, Япанці і инші народи тропічних країв живляться найбільше зерновою та яринною поживою. Набілу вони мало вживають і їх постати є малі, вік життя пересічної людини є короткий. Смертність між дітьми забирає численні жертви. Сі люди хотять дальше жити так, як їх предки жили. У них не видно поступу ні в товариськім життю ні в поживі. Народи, котрі вживають більше набілу, є рослі, бадьорі, жваві та запопадливі. Вік життя пересічної людини є довший, чим у Китайців або Японців. Смертність між дітьми є теж меншою. Способи державної орґанізації є значно відмінні від тих, в яких жили їх предки. Винаходи, промисл, торговля, письменство і штука є добре розвинені. Сі здобутки мають, правдоподібно, не лише кліматичні, але також фізіольоґічні причини, завдяки відживлюванню. Др. Е. МакКалум, котрий найбільше досліджував вітаміни і дав знати про них світови, каже, що поступ Американців і деяких европейських народів є завдяки тому, що вони споживають багато набілу.

Так як історичні події в минувшині впливали на способи господарства, щоб робили певні зміни — так само се діється і тепер. Европейська Велика Війна показала вагу звіринного товщу у відживлюванню людства та поборюванню слабости. Внутрішні та міждержавні зміни в життю народів впливають на се, що господар мусить зміняти методи господарування і поступати з часом.

Теперішний стан життя доводить нас до того, що конечним є поставити молочарство як головну галузь в господарстві. Коли оглянемось навколо себе у своїх околицях, побачимо те саме нащо намагають світові умови. Пригляньмося, з чого є найпевнійший дохід в господарстві? З чого є найбільший дохід з найменшим ризиком? До чого береться чоловік як йому прийдеться прикро в господарстві? Для сталого і певного приходу з господарства, господарям треба уважати молочарство як одну з головних галузий свого звання.

Тим, що роздумують, котра пожива найліпша, треба знати велику вартість молока, яке дає здоровля нашому тілу а бистрість і витревалість нашим думкам.

Корнило Продан
Референт в. Міністерстві Рільництва
на провінцію Манітобу.

Читальня Просвіти у Вінніпеґу, Ман.

25 літ розвою — 1903—1928.

ЧОТИРИ КНИГИ.

Були записки від самого початку Читальні, але вони погубилися. Заховалися записки від дня 28-го вересня 1913 р. до нині. Від того часу можна слідити діяльність Товариства "Читальні Просвіти у Вінніпеґу" зі звітів, писаних про наради, засідання, збори, віча, делеґації, відчити, дебати, концерти, представлення, пікніки.

Історія Товариства списана в чотирох книгах звітів. Перша книга обнимає час від 28. IX. 1913, до 2. III. 1918, 200 сторін. Друга книга від 3. III. 1918, до II. VIII. 1921, обнимає 396 записаних сторін. Трета книга від 14. VIII. 1921, до II. IV. 1923, має 278 записаних сторін. Четверта книга обнимає час від 15. IV. 1923, до 27. IX. 1927. се є 561 записаних сторін. Секретарі Товариства задали собі великого труду, щоби переказати будучим поколінням розвій Товариства, його журби, боротьби, і побіди. Всі чотири книги обнимають разом 1435 сторін.

Щоби представити, як слід, діяльність Товариства, требаби вишукати ще записки інших Товариств і приватних осіб а також вістки, подавані в часописах.

Дві гадки виступають наперед, коли читається обширні протоколи, в котрих записані навіть ухвали на закупно колодки до дверий або тарелів для Товариства, а се розвій товариської лучности, яка збільшається в міру праці членів разом, а також запал для поставленої цілі, який росте разом з роботою і усуває всякі перепони по дорозі. Хто не годиться з поглядами Товариства, сей відпадає, або відходить до інших Товариств, як вояк, що стратив силу й охоту, але головна армія ступає наперед і доходить до цілі. Є хвилі, що діяльність Товариства ослабає, але се лучається в життю поодиноких людий також. Се є природні перерви з умучення. Опісля члени заохочують себе до праці, думають над уставом Товариства, розвивають після нього свою роботу, винаходять жерела доходу, щадять цент до цента, мають відвагу і завзяття посвятити свій час, свій труд і свій гріш для спільної цілі. Грошева господарка дуже розважна. Кождий цент записаний, кождий видаток обдуманий, виторгований, ощадний.

Товариство працює в повній згоді зі своїм душпастирем. На тій точці нема не порозумінь. Коли приходить важна справа, Виділ каже: "Перейдім до о. Ігумена, щоби ми знали, що Він думає про се". Вибрані делеґати відвідують о. Ігумена, а Він подає свою гадку, дає свою раду а навіть поміч. Товариство уважає о. Ігумена А. Филипова від самого початку його прибуту до Вінніпеґу за свого духовного защитника. Коли Він думає про якусь справу некорисно, Товариство числиться з Його поглядом і після того поступає. Ся обставина заощадила членам неодного злого кроку і шкоди.

ЦЕРКОВНА ГАЛЯ.

Після оповідання Івана Левака утворилася Читальня Просвіти членів "малої церкви" в році 1903. Члени робили збори по приватних хатах. Головою Читальні став опісля о. М. Гура, який правив тоді в "малій церкві", се є в церкві св. Володимира і Ольги, яку вибудовано в році 1899. "Велику церков", се є церков св. о. Николая викінчено в році 1904, зараз напротив "малої церкви" при перехрестю вулиць Мекґреґора і Стеллі, так що в день св. Николая 1904, 19. XII. була в ній перша відправа.

Коли вибудовано "велику церков", мала церков лишилася порожна і се була галя на Читальню. Члени Читальні

заложили драматичний кружок, ім. М. Заньковецької. Перша штука, що її грали в галі під церквою, або як з англійська кажуть в "салєрі", була "Урльопник". В другій штуці "Запоморочена" виступав Василь Кудрик, який при малій церкві вчив був дітей в Рідній Школі. Потім виступав він ще в штуках "Американський Шляхтич" і "Свекруха". Никола Гладкий був режисером представлень і він мігби списати свої спомини про початки просвітної роботи у Вінніпеґу. "Американського Шляхтича" грали не в галі під великою церквою, але в салі, якої тепер нема. Дім сей стояв на розі вулиць Селкірка і Мекґреґора, коло теперішнього склепу Будника. Але що саля була невигідна, так представлення відбувалися в ній лише оден рік.

Ще перед виїздом о. Гури до Едмонтону в році 1906, приїхав о. Строцький, який давав відчити. Рухливим членом був Максим Левицький, що дякує тепер на Елмвуді, а також Йосиф Захарків, що брав охотно ролі до представлень. Іван Левак виступав в штуках: "Запоморочена", "Урльопник", "Арендар", "Американський Шляхтич" і "Свекруха".

Мала церков зачала бути церквою в році 1907 а в р. 1908 або 1909 вибидували люди за церквою, при вулиці Стеллі "школу" на збори а також приходство при вулиці Мекґреґора.

В праці Читальні наступила мала перерва, аж о. Атаназій Филипів скликав людий до галі під великою церквою, се є церквою св. о. Николая і завізвав до роботи. Присутні рішилися працювати над просвітою серед українських еміґрантів і до Виділу вибрано Андрія Білинського, Онофера Гладуна, Петра Руту і інших, яких імена вже забулося.

Люди сходилися, читали книжки і часопись "Свободу", що приходила з Америки. У Вінніпеґу вже зачали виходити українські часописи, але вже колотили людьми від самого початку і розбивали їх відразу. В Товаристві працював "Драматичний Кружок ім. М. Заньковецької", приготовляв представлення з доходом на ціле Товариство, але поволи відділював свою діяльність від Товариства.

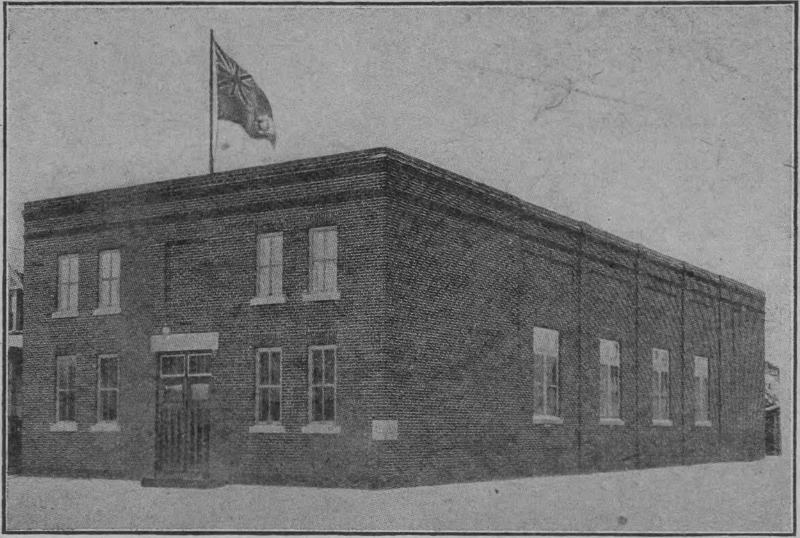

ДІМ ПРОСВІТИ УКРАЇНСЬКОГО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ТОВАРИСТВА У ВІННІПЕҐУ.

ШКОЛА СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ.

В році 1911 перенеслося Товариство до школи Сестер Служебниць, якої будова власне скінчилася того року. Люди охотно сходилися, але розмови пізно в ніч перешкаджали в шкільнім порядку і Товариство оглядалося за іншою домівкою. Тут вже зачинаються записки про

роботу Товариства, які находяться в першій великій книзі.

Дня 28-го вересня 1913, переведено нараду в хаті Івана Зубачека і вибрано Старшину: Андрій Білинський, голова, Никола Мандзюк, заступник; о. Атаназій Филипів, провірник, Юрій Скиба, скарбник; Іван Зубачик, бібліотекар; Петро Рута, секретар. Дня 7-го грудня 1913, вибрано ще М. Матвієва заступником скарбника а Н. Галаса заступником секретара.

Драматичний Кружок ім. М. Заньковецької відділився від Товариства і зачав судовий процес о гроші, які зібрав представленнями, розуміється для Товариства. На процесі присягнули члени Кружка, що гроші належать до Кружка а не до Товариства. Перед процесом писав Кружок лист до Товариства з датою 10-го вересня 1913, щоби Товариство зложило гроші Кружкови, бо інакше справа піде до суду. Лист підписали Михайло Шкремедка як голова, Максим Левицький як скарбник а Василь Кудрик як секретар. Кружкови помагав молодий правник, Українець, що тоді практикував у англійського адвоката. Його імя записане в протоколі. Киринники виграли процес. Товариство мусіло віддати свої гроші Кружкови в квоті $91.85. Кружок ім. М. Заньковецької перейшов з побідою до "Народного Дому", що тримався подальше від церков, там він працював кілька літ, в кінці перестав істнувати. Опис тої події виражає своє негодовання на тих, що підсичували киринію і наразили Товариство на шкоду.

Загальні збори дня 5-го жовтня 1913, відбулися в хаті Івана Зубачека при 621 Стеллі вулиці, яку робітник Іван Зубачек побудував собі в році 1904 поруч площі, на котрій опісля станула церков св. о. Николая. Однак збори 12-го жовтня 1913, відбулися в школі Сестер Служебниць.

ДІМ ІВАНА ЗУБАЧЕКА.

Зі школи Сестер перенеслося Товариство цілком до хати Івана Зубачека, вул. Стеллі, ч. 621. Збори 18-го жовтня 1914, відбулися в тій домівці. Протокол нотує, що Товариство уладило представлення "Три празники" в дни 31. І. 1914, та що комітет для збирання жертв на голодуючих в Галичині зібрав $80.80.

В протоколі записана замітка, що "усі Товариства, що тримають в церквою" обходили память столітних роковин Т. Шевченка. Читальня Просвіти взяла участь в поході. Походови перешкаджали члени від "Товариства ім. М. Заньковецької" і члени "Бояна". Слідуючі особи кидали яйцями і кричали "ганьба": (тут наведено з девять імен кількох інтеліґентів, яких імена ще тепер звісні у Вінніпеґу). Знова виписаний докір для киринників, що розбивають людий.

Річні збори дня 18. X. 1914 вибрали слідуючу Старшину: Павло Ференс, предсідатель; Василь Кривецький, заступник пред.; Андрій Білинський, скарбник; Михайло Касіян, заступник; Василь Біленький, секретар; Михайло Запаринюк, заступник; Іван Зубачек, бібліотекар; Павло Данько, заступник; Микола Галас, провірник; Дмитро Юськевич, заступник.

Члени сходилися на читання книжок, які Товариство спроваджувало зі Старого Краю, бо "Кружок М. Заньковецької" забрав зі собою книжки Товариства і треба було цілком нові спроваджувати.

На зборах дня 19-го грудня 1015, вибрано слідуючу Старшину: Петро Рута, предсідатель; Адам Крушельницький, заступник; Теодор - Чорній, секретар, Ольга Кулинич, заступниця; Володимир Коман, рекордовий секретар; Андрій Білинський, скарбник; Іван Зубачек, бібліотекар; Дмитро Юськевич, заступник. Провірники: Йосиф Козак, Павло Кулинич.

Товариство відчувало брак свого дому і вже дня 16-го січня 1916 року записана є збірка $12.00 на будову свого дому.

ГАЛЯ ЯСТРЕМСЬКОГО.

Щоби розвинути більшу діяльність, вибрали члени за домівку галю в домі Т. Ястремьского, на другій підлозі, при вулиці Мекґреґора ч. 85. Ту відбулися дня 11-го лютня і дня 18-го лютня 1917 р. збори, на котрих вибрано таку Старшину: Данилюк Григорій, предсідатель; Крушельницький Адам, заступник; Мельничук Тома, скарбник; Звіздарик Григорій, заступник; Рута Петро, секретар; Гошиляк Дмитро, заступник; Теслюк Никола і Кулинич Павло, провірники; Н. Галас, фінансовий секретар.

Дня 25-го марта 1917 р., вибрано 6

радних до помочї Виділови: Никола Галас, Семко Дудар, Павло Теслюк, Василь Запісоцький, Анна Боднар, Анна Галас. Хор провадив П. Рута, опісля вчили співу інші. Дня 21-го квітня 1917 р., купспішився завести орхестру і не дав часу членам роздумати справи, як слід. З того вийшло много непорозумінь, бо кошти банди росли, а доходів з неї не могло бути, бо вона доперва вчилася.

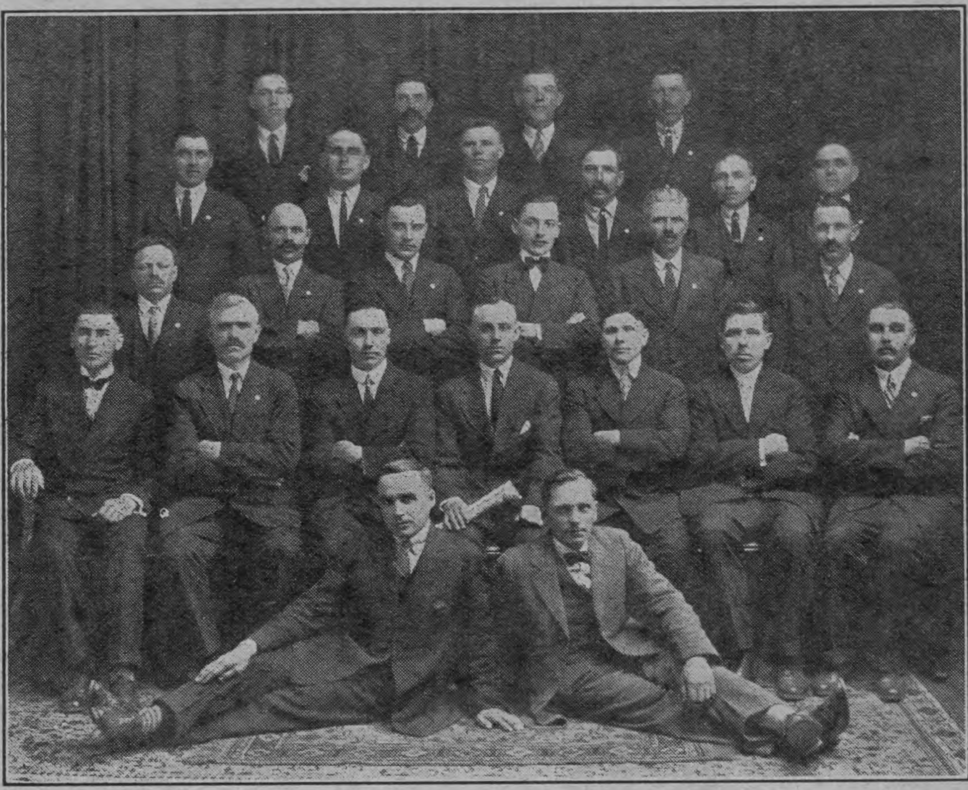

СТАРШИНА ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ У ВІННІПЕҐУ, МАН.
Старшина вибрана 10-го січня 1927. Світлина з дня 15-го червня 1927.

Перший ряд від лівої руки видця до правої:—Ілько Прокопишин, заступник секретарів; Михайло Франків, дверник; Андрій Дяків, заступник ґардеробщика; Юрій Каблак, член просвітної комісії.

Другий ряд:—Никола Возьний, впорядчик на салі; Іван Лутчит, впорядчик на салі; Дмитро Гошуляк, дверник; Михайло Кавчук, впорядчик на салі; Григорий Тхір, господар. Василь Гаврилюк, провірник.

Третий ряд:—Никола Чубала, бібліотекар; Теодор Коник, сценар; Стефан Косаренко, заступник голови; Павло Теслюк, режисер; Семен Дудар, заступник сценара; Дмитро Кузик, заступник скарбника.

Четвертий ряд:—Володимир Коман, член просвітної комісії; Василь Запісоцький, провірник; Никола Кіян, рекордовий секретар; Василь Цьвях, голова; Данило Химко, фінансовий секретар; Іван Дука, скарбник; Іван Левак, член провірної комісії.

Пятий ряд:—Стефан Квасниця, провірник; Ілія Вус, ґардеробщик.

лено до Товариства орґан за 40 долярів.

В роках 1917 і 1918 мало Товариство дуже тяжку задачу при орґанізації орхестри з дутих інструментів. В часі між 6-тим а 20-тим мая 1917 куплено 28 інструментів. Мав учити Н. Зьомбра, який Покривання коштів орхестри викликували постійне невдоволення. Се навчило Старшину осторожности, опісля кожду справу давано на загальні збори, щоби члени висказали свою гадку і ухвалили собі те, що їм до вподоби.

Дня 14-го мая 1917 відбуло Товариство концерт в честь Ігумена о. А. Филипова.

Дня 24-го червня 1917 виступала орхестра під проводом Н. Зьомбри перший раз на Богослуженню. Відограла дві пісні і грала підчас обходу церкви.

Того самого дня, 24. VI. 1917 дав Др. Паздрій відчит про сухоти. Се був перший український лікар в Канаді.

Дня 14-го липня 1917 відбула банда концерт в Квінс Театрі.

Дня 17-го липня уладило Товариство великий концерт.

Дня 5-го серпня 1917 вибрано на загальних зборах головою Гаврила Данилюка, секретарем Шевчука Германа, скарбником Мельничука Тому.

ДІМ ПРИ ВУЛИЦІ ДЮФФЕРІНА.

Дня 14-го жовтня 1917 перенеслося Товариство до дому Анґлійця Ферґусона, винаняло цілий дім, задержало для себе лише три кінмнати а інші кімнати винаймало чиншівникам.

Дня 20-го жовтня висказало Товариство о. Филипови подяку за подарований образ Т. Шевченка.

Дня 30-го жовтня 1917 заявив Н. Зьомбра, який любив міцні напитки, що він перестає провадити орхестру, бо шукає заняття, ліпше платного. Він під сю хвилю православним священиком в Бразилії.

Товариство хотіло основати Жіночий Кружок і дня 25-го листопада 1917 П. О. Кулинечова обговорила справу жіночого кружка. Поясняла, що українське жіноцтво має дбати про українську мову, старатися о український стрій, учитися української пісні і українського танцю, вишивати українські вишивки.

Дня 30. XII. 1917 уладжено "Літературний вечерок" з дебатою.

Дня 20. I. 1918 на загальних зборах вибрано Старшину: Петро Рута, предсідатель; Адам Крушельницький, заступник; Тома Мельничук, скарбник; Никола Кавуза, заступник; Григорій Квасниця, бібліотекар; Семен Гупало, заступник, Володимир Коман, секретар рекордовий; Петро Кіндзєрський, секретар фінансовий.

Дня 2. III. 1927, спільна вечера членів, на котрій мав промову о. А. Филипів і сказав між іншим в своїй промові: "Ті, що наносять роздор до Товариства, лучшеб було, єслиб їх у нас не стало".

Дня 21. IV. 1918 на зборах сказав голова П. Рута в своїй промові: "Є у нас члени, що ставлять своє "я" понад все, маловажать значіння Товариства. Є у нас члени, що не хотять погодитися з більшістю і стоять нераз задля марниць при своїм. В Товаристві нема "я", але є "ми" і всі ми маємо роздумувати, розказувати і робити. Як більшість ухвалить, так мається поступати. Всі, що їх „я" є для них велике, мусять погодитися з більшістю. Ті великі "я" довели до того, що у нас зробились аж чотири партії. Але се мине".

Дня 7. VIII. 1918 говорено на засіданню про будову свого будинку, бо по чужих хатах годі волочитися. "Всюди добре, дома найліпше".

Дня 15. XII. 1918 зложено гроші на фонд делеґації до Франції, збираний "Народним Домом" у Вінніпеґу в справі загально-народній.

Дня 5. I. 1919 на загальних зборах вибрано головою Петра Руту, секретарем М. Пасєчку, скарбником С. Андрусяка.

Дня 15. II. 1919 через розрухи ветеранів не відбулося засідання Виділу. Ветерани напали на дім Товариства і знищили його в середині та наробили шкоди на $1.500.

Дня 16. III. 1919 рішили збори залишити ведення банди дутих інструментів, яка від тепер працює самостійно під проводом Н. Галаса. Так скінчилася історія орхестри в Читальни.

Дня 25. V. 1919 збори вибрали на голову Товариства І. Кулинича.

Дня 78. VI. 1919 виповів власник дому, Анґлієць Ферґусон домівку Товариства, і длятого дня 30. VI. 1919 ухвалено резолюцію, щоби стреміти до будови свого дому.

Дня 2. XI. 1919 на зборах сказав голова І. Кулинич: "В нас Українців найголовнійшого бракує, а то любови. Колиби в нас була любов, то нам не страшно булоби братися до найтяжшого діла".

Н. Кавуза сказав: "Се одно в нашім Товаристві добре, що нема між нами політикерів, но самі робітники. Бо політикери дивляться на те, щоби когось визискати".

Запісоцький сказав: "Доки я тут, я буду підпомагати Товариство, бо я до тої цілі стремлю, щоби Товариство дійшло до власної хати."

Кулинич сказав: "Щоби було пятьдесять членів, що хотять щиро працювати, так нам робота піде гладко".

На тих зборах зібрано $505.00 від присутних 45 осіб на будову свого дому.

ВЛАСНИЙ ДЕРЕВЛЯНИЙ ДОМИК.

Дня 9. XI. 1919 на нараді в справі дому сказав Слободян: "Нам треба дальше збирати і від тої справи не відступати".

Плян членів сповнився, коли дня 30. XI. 1919 голова І. Кулинич повідомив Товариство, що закуплений є малий дім і лот при 653 Флора Евню вартости 2.000 долярів. На тім місці може Товариство перебути якийсь час а опісля вибудувати новий дім.

Дня 14. XII. 1919 відбуло Товариство збори в своїй хаті при 653 Флора Евню.

Дмитро Гунькевич, незвичайно рухливий член, який уладжував много відчитів і помагав в підготованню представлень, сказав: "Товариство стало тепер на першім місці, бо жадне вінніпеґське Товариство не має власної хати, а як мають, то є кілька товариств разом".

А дня 25. XII. 1919 на засіданню комісії, що радила над уставом Товариства висказався Гунькевич в той спосіб: "Я йду до церкви молитися, а до Товариства просвіти набирати, ми не робимо сього для самих себе, але для нашого покоління".

Дня 28. XII. 1919 сказав І. Кулинич на засіданню статутової комісії: "Честь чоловіка значить більше, як гроші."

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА ПРОСВІТА У ВІННІПЕҐУ, ЯКІ ПОЖИЧКОЮ $8,000 ПОМОГЛИ СВОМУ ТОВАРИСТВУ ВИБУДУВАТИ ПРЕГАРНИЙ ДІМ.

Дня 4. I. 1920 на загальних зборах вибрано Старшину: голова Іван Кулинич, заступник голови Н. Кавуза, рекордовий секретар Гунькевич, фінансовий секретар П. Кіндзерський, заступник секретаря С. Пасічний, скарбник Сава Андрусяк, заступник скарбника Ю. Блашкевич, бібліотекар Ю. Хімко, заступник бібліотекаря Юстина Дмитришинова, режісер К. Коник, суфлер Володимир

Коман, експіцієнт П. Кіндзерський, господар Гр. Квасниця, заступник господара Н. Дмитришин, буфетчик Іван Мельник, І. Крайчак, ґардеробщик (одягальник) Теслюк, заступниця Франка Приґроцька, провірники В. Запісоцький, А. Крушельницький, Т. Мельничук.

Дня 8. II. 1920 П. Борисик, орґанізатор "Діточої Громади" предкладає внески, як зорґанізувати молодіж в клюб молоді, який правивби сам собою і розвивався при товаристві.

Дня 4. IV. вибрано 4 делеґатів на наради федерації українських католицьких товариств. Вибрані були Гунькевич, Кулинич, Бабинець, Каблак.

Дня 9. V. 1920 збори вибрали на голову Юрія Блашкевича.

Дня 30. V. 1920 ухвалено на окрасу церкви св. Николая $50.00.

Дня II. VII. 1920 вибрано на голову Товариства Д. Юськевича. — Старшина виглядала в сей спосіб:

Голова Дмитро Юськевич, місто голова Пилип Крайчук, секретар рекордовий Стефан Пасічний, секретар фінансовий Данило Хімко, заступник секретара Гр. Борисик, скарбник Сава Андрусяк, бібліотекар Андрій Джаґа, заступник бібліотекаря Федір Мельник, режісер Козак, заступник режісера Никола Чубала, ґардеробщик Стефан Квасниця, заступник В. Масняк, буфетчик Т. Джаваґа, дверник Никола Сіхацький, господар Павло Дилявський, заступник господаря Никола Дмитришин, колєктор на будову дому Читальні Юрій Каблак. Провірники: Василь Запісоцький, Матвій Пащак, Іван Мельник.

Комітет будівляний: Іл. Слободян, Іґнат Борисик, Йосиф Господин, Дутка, Юр. Каблак, Вас. Масняк, Ник. Теслюк, Григорій Звіздарик, Юрій Блашкевич, Іван Мацевко. Почетний член будівляного комітету о. Ігумен Атаназій Филипів.

За тої старшини вибудовано новий дім. Голова Юськевич трудився нераз поза північ і задав собі труду, щоби допровадити будову до кінця.

Дня 6. II. 1921 прочитано на зборах чартер Товариства, який робить Товариство правною одиницею, яка може мати маєток, затягати зобовязання зглядом других осіб.

Дня 9. II. 1921 припоручено в Товаристві Ю. Блашкевичови, щоби вивідався про условини закупна льоту на розі вулиць Фльори і Мекензого, а дня 13. III. подав Запісоцький до відома, що лот задаткований і умова укладається.

Дня 26. II. 1921 член Товариства Павло Теслюк побачив свою драму "Смерть за зраду" на сцені, виведену членами на прихід Товариства, який виносив чистих $100.00.

Дня 2. VI. 1921 контрактор Анґлієць Волсе приніс плян будинку після вказівок, оброблених дня 26. IV. а також 12. V.

Дня 9. IV. 1921 в присутности адвоката Анґлійця Гуґарта вибрали збори довірників (тростісів) до виведення будови дому: В. Запісоцького, С. Андрусяка, Д. Юськевича, Г. Данилюка, Д. Гошуляка.

День 25. VI. 1921 був початком будови. Члени зібралися, щоби на ново-закупленій площі копати пивницю ("салер"), а на другий день 26. VI. подарувала парохія через о. Дидика каміння на мурування фундаментів. На тім камінню станув Дім Читальні Просвіти.

Дня 20. VI. 1921 ухвалили збори, що В. Запісоцький є головним наглядчиком (суперітендентом) будови дому Читальні.

Дня 26. VII. 1921 продано малий домик за $1.800.00 Іл. Фільови.

Дня 31. VII. 1921 відбулося святочне заложення угольного каменя, а вже дня 30. VIII. зложилися члени на друк до хоругви, що має стояти на даху. Зробив його Андрусяк. Кошти друку виносили 10 долярів.

Торжественного посвячення угольного каменя доконав Епископ Никита Будка, Протоігумен о. Калиш, Ігумен о. А. Филипів. Від Галицького Уряду промовляв о. Лев Сембратович. Присутний був адвокат Товариства Гуґарт. З розпродажі відзнак прийшло $150.00.

ВЛАСНИЙ МУРОВАНИЙ ДІМ.

Дня 10. IX. 1921 перенеслося Товариство зі свого малого домику до мурованого будинку, довгого на 100 стіп, широкого на 40 стіп, високого на 14 стіп, зі сценою, двома кімнатами на переді і ґалерією над тими кімнатами. Довший бік дому з чотирома великими вікнами припирає до вулиці Мекензого, передна стіна з входовими дверми припирає до вулиці Флори.

Дня 20. IX. 1921 згоджено маляра Си-

ча, щоби малював занавісу і декорації сцени.

Дня 9. X. 1921 відбулося торжественне отворення Дому Читальні, при великім здвизі народу. Промовляли Юськевич, П. Рута, о. Ігумен Филипів, ө. М. Оленьчук, Т. Стефаник, Г. Боднар і много інших бесідників. Концерт уладжений під проводом Сестер Служеобниць приніс чистого доходу $635.00.

Дня 13. X. 1921 відбувся перший концерт в новім домі, уладжений дітьми зі школи Сестер Служебниць в честь Митрополита А. Шептицького, який був присутний на концерті.

Дня 15. X. 1921 перша забава з танцями принесла 100 долярів чистого доходу.

Дня 23. X. 1921 перший відчит в домі виголосив Брат Йосиф Ґроцький про обставини в Галичині.

Дня 5. XI. 1921 на зборах відчитав Ю. Хімко угоду, на підставі котрої члени Товариства мають позичити Товариству на 8% квоту $8.000.000, щоби виплатити видатки на будову.

Дня 18. XI. 1921 виписалося грамоти через бюро адвоката Гуґарта, що слідуючі члени зичать $8.000 товариству на 8% Данило Хімко, 2,000.00, Василь Записоцький 1000.00, Михайло Федорович 1000.00, Григорій Тхір 1000.00, Юрко Блашкевич 1000.00, Сава Андрусяк 800.00, Стефан Пасічний 700.00, Андрій Сенюк 500.00. З тих грошей дня 24. XI. 1921 виплачено компаніям за будівляні матеріяли.

Дня 28. XI. 1921 збори Товариства переглянули рахунки з будови і побачили, що будинок з площею і з інвентарем коштує $19.466.00, а Товариство коли зачинало, мало готівки $1222.13. Кождий член причинився до будови своєю помочию і своїми датками або позичкою. Много членів працювало коло будови і дало свої години даром.

Дня 3. XII. 1921 відбулося представлення: "За волю і правду" і принесло чистого доходу $149.70.

Дня 31. XII. 1921 відограно по другий раз драму члена Теслюка "Смерть за зраду". Дохід чистий $100.00.

В році 1921 записаний є в книзі протоколів перебіг 101 засідань Виділу а 11 загальних зборів. Се був рік напруження думки і роботи. Відтепер пішла робота около сплати довгу ,затягненого у членів. Однак попри се не забувають члени на інші цілі.

Дня 2. I. 1922 взяло Товариство участь в збірці Червоного Хреста по Вінніпегу і зібрало найбільше зі всіх товариств, бо $304.72.

Дня 26. I. 1922 забава з танцями і вибір королевих. (Королевими вибрані були П. К. Гришківна 2.500 голосів і П. Сенюкова 2.080 голосів).

Дня 9. VII. 1922, збори вибрали головою В. Комана, рекордовим писарем М. Левака, скарбником П. Г. Тхора.

Дня 1. X. 1922 збори в справі позички Національної Оборони.

Дня 14. I. 1923 загальні збори вибрали головою В. Комана, секретарем рекордовим Ст. Косаренка, скарбником Г. Тхора. Старшина положила вагу на концерти.

Дня 4. XI. 1923 на зборах сказав В. Записоцький‘ "Сей будинок побудований нашими власними силами. Що до грошей то ми поступимо вперед, а хотяйби ми не поступили то я з другими членами позичкової спілки прирекли собі, щоби навіть і 20 років чекати на гроші то не пустимо сей величавий будинок в чужі руки". Присутні приняли сю заяву гучними оплесками і прирекли йти рука в руку, аж доки не дійдуть до ціли, яку всі члени постановили осягнути.

Дня 20. січня 1924 збори вибрали головою І. Левака, секретарем Ю. Блашкевича, скарбником Г. Тхора.

Дня 11. січня 1925 збори вибрали головою Николу Пробіжного, секретарем рекордовим Т. Мельничука, скрабником Гр. Тхора.

В році 1925 дириґентом хору був проф. Е. Турула, який виучив хор гарних пісень і випровадив на сцені страстні образи.

В серпні і вересні тогож року 1925 окрасив маляр І. Сич салю Товариства стінними малюнками, які представляють місто Львів, місто Київ, Шевченка, як пасе вівці, плугатора, що працює в полю, чумака при возі і инші.

Дня 10-го січня 1926 загальні збори вибрали головою В. Цвяха, на рекордового секретаря Мельничука, на скарбника І. Дутку. Старшина під проводом В. Цьвяха докладає всяких старань, щоби виплатити затягнені довги.

Дня 3. V. 1926 виступив з українськими танцями Михайло Даркович разом зі

своїм молодшим братом. Він провадив опісля оден курс науки з 25 учениками.

Дня 16-го січня 1927 вибрали збори головою знова В. Цьвяха, секретарем Н. Кіяна, скарбником І. Дутку. Провірник В. Запісоцький подав, що майно Товариства виносить $29.353.00. Т. Мельничук подав, що членів є 174, та що в році 1926 було 10 загальних зборів, 50 засідань. Товариство постаралося о 4 представлення. В бібліотеці є книжок вартости $518.95.

Старшина постійно обдумує способи, як сплатити довги, що ще тяжять на домі Товариства.

В. Коман дав почин до основання запомогового відділу в Товаристві. Дня 15. III. 1927 поставив він внесок, піддержаний І. Фільом, щоби основати запомоговий відділ, виключно для членів Товариства. Відділ має добру будучність.

Хор провадить тепер Константин Андрусишин, студент виділу артс. Режісером представлень є П. Теслюк.

На засіданню 2-го листопада 1927 провірив Виділ, що дня 18. XI. 1927 Товариство заплатило послідну рату довгу. Лишаються ще до сплати бонди в сумі $1800.00.

Се лише коротенький витяг з діяльности Товариства "Читальні Просвіти" у Вінніпеґу, яка описана докладно в протоколах.

Згадуємо сю працю найстаршого просвітного товариства в Канаді під сю хвилю, коли у Львові Головне Товариство Просвіта обходить 60-літні роковини своєї роботи над освітою Українців.

Нехай нас ті спомини заохотять до лучности, солідарности і до дальшої успішної праці в хосен українського народу, який стремить до сили і свободи.

Сей начерк одобрила старшина Товариства на засіданню дня 2-го листопада 1927.

Вінніпеґ, Ман., Канада. Ріг вулиць Фльори і Мекензого.

Никола Кіян

Секретар "Читальні Просвіти" у Вінніпеґу.

ВЕНКУВЕР.

(Vancouver, B. C.)

Венкувер...! кого з Канадійців (не робить ріжниці якогоб він не був народного походження) звук отсего слова не порушить? Чи є хто в Канаді (очевидно Канадієць, а не чоловік, що живе в Канаді і не почувається Канадійцем — лише висисає отсей край, його маєтки, добутки, права, привілеї і прекрасну свободу — а сам говорить до загалу: я Шкот, Айриш, чи Українець і я живу та думаю і поводжуся, як живуть і поводяться в Пацикові, бо я туда належу — а отсі гроші, що я їх беру мені належаться, бо я їх тяжкою працею заробив, хоч щоб могчи гроші давати — члени Канади вперід мусіли свою кров ляти, та вирікатись своїх всяких навіть примітивних вимог) — на когоб це слово не ділало як який лік, принада, примана? Венкувер — це рай, думає пересічний Канадієць.

Воно може так, а може і ні, залежить чого хто в раю надієсь.

Однак Венкувер над морем. Теплі струї Тихоро Океану гріють його воздух. А хоч могутні верхи скалистих гір своїми сірими головами, своїми снігом вкритими скелями, майже через десять місяців в році спромагаються сіяти мороз і холод своїм непорочно білим снігом, що разить очи і сильний творить контраст до цілорічної зелені Венкувера — то в моїх змаганнях зобразити венкуверське життя зачисляяються лиш до лагідного клімату — теплої зими й умірковаsuccessfully ного теплого літа.

Венкувер в долині бережений з одної сторони морем — а з інших одноцільним муром гір — як зачарована оселя щасливців, що не повинні знати горя, та буденних злиднів — притягає тисячі таки своїх рідних Канадійців, а нескінчено більше сусідних Американців, що наспівають сюди, щоб найти тут спокій, насолоду, зарібок, або руїну своїх мрій.

А хибаж Українці не люди, або не Канадійці? Їх тут много, сказатиб за много. А хоть хтоб сказав, що вони не становлять додатної сторони канадійського додатку, та майна — то я, як кожний родич опрокидаю отсе. Що у них не було життя, що сварливі, що може стягнули на себе увагу цілого світа через один некультурний промах, що з людської памяти поволи вже виходить — це не признака, що вони злий творчий елємент. — До будови треба ріжного матеріялу і одним і таким самим хати не збудуєш, а добрий майстер, чи господар найде ужиток для всего, хочби і трісої — то чим ту журитись, та чого нарікати?

Ми взялись до роботи. Купили маленьку галю і хатку, обернули це на каплицю, та спокійно і постепенно стали будувати дорогу до душевного вдоволення й щастя. Що нас мало дуже мало, і що загал Українців не стоїть в числі будівничих отсеї дороги — нас це не зражає — ми будуєм глухі на насміхи чужих і своїх, на клевети перепони, колоди і найважніше брак всякої грошевої підмоги від чужих і своїх. — Ми будуєм і не станем в дорозі — а навпаки скажем з чванливим Американцем „Вач ас ґров“ (уважай як ми зростаєм) — а коли хто з вас з якої будь причини загляне до сего раю — не забудьте прийти до нашої церквиці на 352 Френцез Евню.

о. А. Уляницький.

ДО ДІЛА.

Увільниться Україна
Від ворога свого,
Коли станем усі браття
До діла одного.

Нас сорок пять мільонів,
То велика сила,
Коли свідомість завзята
Буде нас лучила.

Не сварімся, а лучімся,
Шукаймо освіту,
Ставаймо оден при другім
По цілому світу.

Станемо сильні й богаті
Між Сяном — Кавказом,
В орґанізаціях наших
Йдімо вперед, всі разом.

Научать нас будови
Анґлійці і Канада,
Кождий, що нас тут ділить,
Той для нас лиш завада.

Замаїться цвітками
Україна - мати
Лиш до праці і бою
Треба людий збирати

Пірвемо ми сталеві
Кайдани, укови,
Волю мусимо шукати
У ворожій крови.

Розломимо ми вязниці,
Пута вікової
Просвітою і борбою,
Браття молодії.

Стефан Василевич,
Голова Читальні Просвіти.
Оттава, Онт., дня 24-го вересня, 1927.

НАШІ ДІТИ.

Батько: Чекай, обірванче, я тебе навчу курити!

Син: Не треба, тату, я вже вмію!

БОРЕЦЬ.

Поліціянт до пяного, що заточуєть ся на вулиці:

— А ви що тут робите?

— Борюся з алькоголем.

Бюра Праці.

Держава Канада зорґанізувала 64 Бюр Праці, розміщених по всіх провінціях Канади.

Хто пошукує праці, може зголоситися до того бюра, котре для него найдогідніше. Зголоситися треба особисто або листовно. Тут подані місцевости, де є бюра й вулиці та числа домів, де міститься Бюро Праці, по Анґлійськи "Employment Office". Ті два слова треба написати як адресу і дописати місто, вулицю і число дому.

Листи писати по українськи.

Українські фармері і робітники можуть писати також до „Товариства Опіки" на адресу: "Towarystwo Opiky", Winnipeg, Man., Box 1616, щоби дістати потрібні вказівки і поради.

Спис Бюр Праці:

Nova Scotia—
Halifax—92 Argyle Street.
Halifax (Women's)—24 George Street.
New Glasgow—168 Forbes Street.
Sydney—43 Wenworth Street

New Brunswick—
Chatham—Town Hall.
Moncton—284St. George Street.
St. John—85½ Prince William Street.

Quebec—
Hull—191 Main Street.
Montreal—8 St. James Street.
Quebec—407 St. Paul Street
Sherbrooke—31a King Street.
Three Rivers—25 Des Forges Street.

Ontario—
Belleville—19 Campbell Street.
Brantford—241 Colborne Street.
Chatham—Davis Block, 62 Fourth Street.
Guelph—91 Quebec Street.
Hamilton—27 King William Street.
Kingston—35 Clarence Street.
Kitchener—9 Young Street.
London—130 Carling Street.
Niagara Falls—New Port Block.
North Bay—68 Oak Street, West.
Oshawa—2 Felt Block.
Ottawa—139 Queen Street.
Pembroke—156 McKay Street.
Peterboro—190 Charlotte Street.
Port Arthur—193 Park Street.
Sarnia—219 North Front Street.

Ontario—
Sault Ste. Marie—Court House Building.
St. Catharines—200 St. Paul Street.
St. Thomas—580 Talbot Street.
Sudbury—10 Station Street.
Timmins—25½ Fourth Avenue.
Toronto (Men's)—45 Front Street, W.
Toronto (Women's)—46 Richmond St., W.
Windsor—28 Ferry Street.

Manitoba—
Brandon—1124 Rosser Ave.
Dauphin—G. W. V. A. Building.
Winnipeg (Men's Division)—Maw Block. Cor. William Ave. and King Street.
Winnipeg (Women's General)—Maw Blk., Cor. William Ave. and King Street.
Winnipeg (Women's P. & B. and Juvenile Girls)—Maw Block, Cor William Ave. and King Street.

Saskatchewan—
Estevan—McCready and Holden Block.
Moose Jaw—18 High Street, E.
North Battleford—Board of Trade Bldg.
Prince Albert—Masonic Building.
Regina—1820 Albert Street.
Regina (Teachers')—Parliament Bldg.
Saskatoon—124 Ave. A. North.
Swift Current—115 Railway Street.
Weyburn—141 Third St. North.
Yorkton—Second Avenue.

Alberta—
Calgary—608 Second St. E.
Drumheller—281 Centre Street.
Edmonton—10168—10170 102nd Street.
Lethbridge—Hull Block, Third Ave.
Medicine Hat—120 South Railway Street.

British Columbia—
Cranbrook—10 Baker Street.
Kamloops—246 Victoria Street.
Nanaimo—Windsor Hotel Block.
Nelson—315 Baker Street.
New Westminster—44 Begbie Street.
Penticton—13 Nanaimo Avenue.

Prince George—Fourth Avenue.
Prince Rupert—Cor. Sixth St. & Third Ave
Revelstoke—McKenzie Avenue.
Vancouver—714 Richards Street.
Vancouver (Unskilled Labour) — Hotel Europe Bldg., Powell Street.
Vernon—104 Barnard Avenue.
Victoria—Cor. Broughton & Langley Sts.

Вінніпеґ, Ман., Канада, дня 9-го падолиста, 1927.

Подав **К. Б.**

З Торонта, Онт

Торонто, це по Монтреалі друге місто після числа мешканців у Канаді. Де Канада неначе леміш врізується на полудне поміж онтарійське, ірійське і гуронське озеро, серед садів з яблоками і виноградом, серед ланів, де випасуються прегарні корови, де літають міліони пчіл, що збирають без упину мід, там виросло много, много міст а найбільше між ними є Торонто.

В Торонті живуть і Українці. Вони є в кожнім майже місті, а може треба сказати, що з кожного народу можна людий стрінути по містах Канади, отже й Українців.

Вони опинилися тут зараз по році 1900 і працюють всюди, де можна найти яку тяжку працю.

Люди збиралися на богослуження в старій анґлійській церкві св. Олени при вулиці Дундас. Від року 1911 приступили до будови своєї церкви при вулиці Франкліна в році 1913. Українська громада під проводом о. Йосифа Боярчука покінчила будову церкви на весну 1914 р. Збори, концерти, представлення відбувалися в підцерковній галі.

По світовій війні в році 1919, коли уми були виведені з рівноваги подіями в Росії, прийшла черга неспокоїв і на Торонто. Протестантські і соціялістичні аґітатори спонукали процес з парохом о. Боярчуком, щоби відобрати церков з під проводу Риму. Однак ця часть парохіян, які стояли при паросі побідила, бо церков була правно записана як церков для греко-католиків. Але весело було дивитися, як аж три ватаги острили зуби на чуже майно. Одна ватага, якісь Москвофіли, хотіли під проводом п. Павла Барана московської церкви. Друга ватага під проводом причера Павла Крата мріяла про це, щоби зробити з церкви презвитерську чорч. На збори приходив предтеча, який називався Іван Роберт, чи якось так подібно, і давав ради в імени Павла Крата. А ще трета ватага, то була з „товаришів“. Вони хотіли конче на вежі замість хреста поставити молот, або серп, або фляшку з віскі. Процес скінчився, Анґлійці насміялися в суді і ватаги порозбіґалися по смітниках. Церков лишилася церквою такою, як ми її мали в старім краю: українською, греко-католицькою, звязаною з найдавнішим містом для християнської орґанізації, з Римом. Маємо порядок і плян роботи.

По тій заверусі вертав спокій і парохія виплачує довги, які тяжать на церкві постійними ратами. Довг за порохіяльний дім сплачений, а тепер сплачується довг за церков. Архиепископ Торонта МекНейл позволив збирати по анґлійських католицьких церквах на довг нашої церкви і з тої збірки прийшло $2,166.00, для того в січні 1927 р. сплачено $2.500 довгу, а в серпні 1927 сплачено $1,600.00. Довгу на церкві ще є $11,200.00. Церков на Вест Торонті має 110 дійсних членів. — Українська громада, що належить до церкви працює під проводом теперішного пароха о. А. Сарматюка. Цього року 1927 закуплено машину до галі на рухомі образки і гарне пяно. Літом відбулося три пікніки.

В церковній галі має приміщення 1-ша Січова Сотня. Січовики дають дещо військової закраски в нашій роботі, дбають про карність, лучність, єдність і підносять людий на дусі.

Парохіяльний клюб збирає людий, які уладжують представлення і концерти. Вони причиняються до забави і розривки громадянства. Хором завідує М. Юречків.

Дівчата орґанізуються в „Марійськім Союзі", уладжують спільні вечері, базарі, забави.

Старші хлопці зорґанізовані у відділ Пластунів (Скавтів).

Орґанізація Союз Українських Брацтв має свій заряд в Торонті. Старшина відбуває засідання в парохіяльній галі. Одним з відділів того союза є „Брацтво свщм. Йосафата", утворене при парохії в Торонті. Три відділи союза є в Торонті, відділ в Брантфорд, і відділ в Ошаві. Членів в союзі є тепер понад 200, головою союза є о. А. Сарматюк.

Українці стараються мати ще також церков свою в місті. Покищо сходяться на богослуження в Сент Мерис гол на розі вулиць Батирста і Аделайди. Цю церков оснував о. Сарматюк 11-го січня, 1925 р., належить тут понад 70 дійсних членів, які збирають гроші на будову церкви „на місті".

В Торонті удержують Українці 5 українських рідних шкіл, опертих о парохіяльну орґанізацію: 1-ша школа при церкві св. Йосафата, вулиця Франкліна ч. 110. Ця школа заснована рівночасно з парохією. Науку провадить п. Юречків, дітий 60. 2-га школа на Ровнтре, заснована тому 2 роки, учителює п. Липник. Дітий 30. 3-та школа при вулиці Марти, основана року 1927, учителює І. Кучерепа, дітий 22. 4-та на місті, при церкві Матери Божої ч. 3. (Сент Мерис Гол) є школа, основана тому сім літ. Учителює І. Боданський, дітий 70. 5-та школа на Іст Торонто, основана цего року 1927. Учителює В. Годованський, дітий 20.

Здалибися кваліфіковані сили, щоби Українці провадили у своїм заряді цілоденні школи. В Торонті потрібно що найменше дві цілоденні школи.

При кінці подам імена членів церковного комітету: — о. А. Сарматюк, П. Останович, Ст. Хомишин, П. Гирка, В. Прихода.

Іван Бартош.

Торонто, Онт., дня 30-го вересня 1927.

ЧИТАЛЬНЯ ПРОСВІТИ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В БРУКЛЕНДІ, МАН.

Дня 1го січня 1914 р. скликали Українці в Брукленді, Ман., перші прилюдні збори. Скликували Д. А. Федак, П. К. Бензеляк, П. Ю. Бевський, а присутних було 45 осіб. Було це в домі Д. А. Федака вул. Ельґіна ч. 1935.

Перша старшина вибрана: Предсідник, Г. Р. Дзюба, скарбник А. А. Федак, писар Мицак. Вписалося 48 членів.

Старшина спровадила велику скількість книжок зі Львова, куплено крісла і всі річи потрібні для товариства.

Перший вечер устроєний був вечер сміху в домі Д. А. Федака при ул. Ельґіна ч. 1935. Були і представлення. Представлення „Замрачений Світ" відограно в анґлійській школі. В тім самім році зачав орґанізатор польського незалежного костела Павло Маркевич будувати костел в Брукленді. Тоді члени Просвіти запросили пароха від церкви св. Володимира й Ольги, покійного о. Оруна і питали о раду, чи не належалоби будувати в Брукленді церков. О. Орун відповів, що під цю хвилю вийде з того лише суперечка і будова ледви чи вдасться, але належалоби поширити просвітну роботу. „Я виджу у Вас велике число діточок, заложіть Рідну Школу". Коли ми спитали, відки дістати учителя, о. Орун відповів: „Я попрошу сестер з парохії св. Николая, щоби учили, а потім найдуться такі, що будуть учили дальше".

Так воно сталося. Але найшлися противники, що казали: „Школи не треба, бо забирає читальні гроші". Це дало почин до роздвоєння людий в читальні, бо другі говорили: „Гроші потрібні на те, щоби діти мали просвіту".

На одних місячних зборах в році 1915 піднесено справу школи, щоби її продовжати. За відновленням науки і школи був К. Бензеляк а також Ю. Бевський, І. Яворський, Г. Р. Дзюба.

Студент висшої школи А. Малинюк, заявив, що буде вчити дітий через два вечері в тижні даром. Школу відновлено і вона істнує по нинішний день. Коли противники відлучилися від читальні, тоді робота пішла краще вперед. Але початок до роздвоєння людий взявся від справи школи в маю 1916.

Товариство купило дім для свого поміщення при вул. Вілліяма ч. 1960.

Члени під проводом старшини взялися до роботи, уладжували представлення, відчити, концерти, дебати.

Коли показалося, що дім за малий, побудовано більший дім вартости $5,000 і зачартеровано під назвою „Інститут ім. Тараса Шевченка" в Брукленді, Ман.

В р. 1921 зорґанізовано при Інституті ім. Т. Шевченка, Музикальну Школу. Г. Р. Дзюба дав почин і старався перепровадити таку школу в життя. І тут найшлися противники, які були переконані, що це зле діло і його не треба. Але наука зачалася. Першим учителем був Юстин Гнидишин.

Товариство не відказувалося від датків на загальні, народні цілі. На делеґацію до Оттави підчас світової війни зібрало $40.00, на делеґацію до Парижа $20.00, дало свою частину на Національну Оборону, а також на Червоний Хрест. Вислало телеґраму на мирову конференцію до Женеви в справі Галичини. Збирало на вдови і каліки.

В році 1925 зорґанізовалося при Інституті ім. Т. Шевченка Запомогове Товариство. Люди, що думали про потребу забезпечення, далися переконати словам Г. Р. Дзюби і основали „Запомогове Товариство ім. І. Франка". Воно числить тепер 135 членів і має майна понад $2,000.

Головою Товариства Запомогового Ів. Колісник, секретарем Г. Р. Дзюба, скарбником Н. Томкевич.

Старшина Товариства Інституту Просвіти ім. Т. Шевченка в Брукленді, Ман. є слідуюча: Голова Антін Вербовецький, писар Михайло Лотоцький, скарбник Петро Рогатинський. Містоголова Іван Карбовський, заступник писаря Стефан Бородай, провірники: Іван Количник, Стефан Чиндлюк, Михайло Перхалюк.

Старшина і члени Товариства всі є одноголосно за тим, щоби ця часть членів, які утворили собі осібно товариство, злучилися разом, тоді буде більша сила і красша робота на просвітнім і економічнім полю.

М. Дзюба.

Брукленд, Ман., дня 22-го жовтня, 1927.

І ТАКЕ БУВАЄ.

Памятайте, що женщина завше спізнюється на призначене здибанє з кимсь, навіть і тоді, коли вона прийде на призначене місце ранійш від вас: тоді вона буде ждати за вуглом, доки ви не прийдете, і ще десять мінут опісля.

Перший: — Мій годинник збудив мене нині рано перший раз за три місяці.
Другий: — Як то сталося?
Перший: — Моя жінка кинула мені у голову ним.

ПРИЯТЕЛІ.

— Ти женишся?
— Так.
— Подруже, бачиш, це льотерія.
— З тою тільки ріжницею, що на льотерії все таки можна щось виграти....

ПРОЗОРІ ТІЛА.

Учитель пояснює дітям у школі:

— Прозорими є такі тіла, які поставлені перед очима дозволяють бачити добре предмети, які стоять за ними. Назви мені якесь прозоре тіло Іванку!

— Драбина, прошу пана професора, решето, сито і цідилко.

В Константинополи виладовує чужий купець річи з судна (малого корабля) і бачучи, що вечер надходить, а він всьо не спрятає, журиться.

Ні, дощу не буде! — зауважує, Музулманин (Турок).

Так, але хтобудь може вкрасти.

Цього не бійся! — каже Турок — тут десять миль навкруги не знайдеш християнина.

Над Атлянтійським Океаном.

(Сидней, Н. Ш.)

Найдальше на Схід в Канаді положеною українською громадою, є наша парохія в Сидней, Н. Ш. Еміґрація сюди зачалася пізнійше, як до инших місцевостей Канади .Перші українські поселенці приїхали до Сидней в рр. 1909—1910. Немаючи своєї орґанізації, гуртувалися майже рік в запомоговім товаристві разом з Мадярами та Поляками. Потім від них відлучилися і заложили чисто українське Запомогове Товариство св. Духа.

В рр. 1911 і 1912. відвідав Сидней о. Єрмо. Заохочені о. Єрмою наші люде, стали думати про будову церкви. На початках поставили маленьку капличку, яку тепер перемінено на галю.

Відтак загостив сюди о. Винярський і орґанізація поступала вперед. Заложено кооперативу (в 1911 р.). Вкінци взялися парохіяне таки до будови церкви, яку скінчено в р. 1913. Вневдовзі по від'їзді о. Винярського кооператива розпалася.

В р. 1913. приїхав до Сидней о. Красіцкий і тоді всі наші Українці згуртувалися в одну поважну парохію.

Наші люде працювали в сталевій фабриці, де виробляли сталь, рилі і т. д., в дротівни, де виробляли дріт і цвяхи, в коксовні, де перероблюють вуголь на кокс і декілька на желізничій дорозі.

По скінченню війни, в тутейшій сталевій фабриці зачалися страйки. Страйки зачалися в р. 1919. в фабриці "Домініон Айрон енд Стіл Воркс", яка з получена з вуглевою Компанією. По страйках наступило безробіття, а в слід за тим много наших парохіян виїхало до Старого Краю, другі збайдужніли і тутейша парохія, яка цілими літами була сильною, підупала. Багато байдужних, багато всезнайків, особиста зарозумілість, — взагалі те, що спричинило серед всіх Українців в Канаді лихо, те саме й тут. Багато поправилося послідними часами, але з причини шістьлітного безробіття, кождий думає більше над сим, як пережити тяжкі часи. І се є властивою причиною застою в Товаристві. Члени мало сходяться.

Тепер істнує в Сидней Товариство ім. Маркіяна Шашкевича, яке міститься в парохіяльній галі. У Заряді сего Тов. є о. Н. Шумський — предсідатель; М. Сваричевський — містопредсідатель; Т. Кавецький — писар; а М. Ковальчук — скарбник. Тов. ім. М. Шашкевича, в злуці з парохією, відіграло кілька представлень, як: "Свекруха", "Ґрамофон", "Не ходи Грицю на вечерниці". Кромі Товариства ім. М. Шашкевича, істнує ще й Рідна Школа, яку веде о. Н. Шумський. Рідна Школа відограла шевченківський концерт, концерт в листопадову річницю, кілька представлень, як "Добрі діти", "Свято Николаївська Гостина" і кілька вечерів сміху. При Рідній Школі веде о. Н. Шумський і пласт. Пластуни брали участь в Діямантовім Ювілейнім поході. Пласт — має стати завязком "Січи" в нашій місцевости.

Дванайцять миль від Сидней зачинається терен вуглевих копалень. Найбільше наших людей працювало в копальні "Домініон ч. 1." Однак в послідних часах багато наших людей відправили від роботи. Деякі поїхали до Краю, а деякі віідхали до копалень в Ґлей Бей та Вотерфорд.

В цілій провінції Нової Шкотії наші люде осіли лише в найблищих околицях Сидней. В инших місцевостях знайдеться оден — два.

Збірка на Інвалідів виносила $13.15. Для потерпівших від повені в Галичині — $60.80.

— — — — — — — —

Тих кілька стрічок начеркнув я як привіт від нас, тут на березі Атлянтійського Океану, для Українців в лісах і степах Західної Канади.

Сидней, Нова Шкотія.

о. Н. Шумський.

40 літ від смерти Федьковича.

Найбільший буковинський поет Юрій Коссован Федькович помер в 54-ім році життя, дня 11-го січня 1888 як редактор часопису „Буковина“ в Чернівцях і похований тамки на кладбищі. На його гробі красується гарний памятник.

Українське громадянство читає залюбки його короткі оповідання з гуцульського життя, де він малює події на гуцульськім селі серед парубків - Гуцулів, їх забави, польовання, стрічі з дівчатами, двобої. Він малює село з гарної сторони і не цікавиться журбою господаря о його поле, худобу, збіжжя. Блискучі хвилі з селянського гуцульського життя, прегарні строї парубків, їх топірці, череси, вишивані сорочки, крисаті капелюхи з пірям

ЮРІЙ ФЕДЬКОВИЧ.

і квітами, це манить його око і його мова дзвенить тоді, як дзвінок. Любов, кохання, зрада, смерть за зраду в любови, такі палючі події йому по нутру. Його оповідання видав своїм накладом М. Драгоманів у Київі.

Дуже тішився поет своєю драмою „Довбуш“. Це була подія, неначе вимріяна для него: ватажок в гуцульськім строю, на верх гір, що спішить на поміч бідним, а карає тих, що угнітають бідних. Довкола Довбуша його товариші, також Гуцули. Червоні строї, широкі череси, мосяжом окрашені, золотом вибивані топірці, кріси, порошниці, дзьобенки через плече. Вітер повіває перами на капелюхах, і шелестить листєм дубів і буків в чорногорі. З долини підкрадаються шандарі, жовніри, але Довбуш їх не боїться. Його товариші, відважні хлопці, міцні, винні, хитрі, нікого не лякаються. Уміють підкрастися під хати богачів, під варти вояків і спритно висмикнутися. — Довбуш не гине від кулі шандара, ані у вязниці, це не подобалося поетови. Довбуш гине через зраду тої, котру любить. Любов, кохання приносить Довбушови смерть. Щоби поставити цю драму на сцені, треба дуже доброго режисера, якийби умів вибрати з численних сцен лише ті, які дадуть суцільний образ головної події, а випустить ті сцени, які око вичуває, що вони не потрібні. В сороковім році по смерти Федьковича моглоби котресь Товариство в Канаді спробувати виставити „Довбуша“.

Федькович співав про ватажка Довбуша пісню, що дзвенить неначе сопілка серед ночі при місячнім світлі:

„Як я, братя, вже загину,
То зложіть мня на топору,
Занесіть мня, де найкрасше,
Занесіть мня в сині гори,
Там де люди не заходя,
Там де пташки не співають,
Там мене Ви поховайте,
Най Ляхи мій гріб не знають“.

Виспівав Федькович много пісень, а

всі вони мягкі неначе голос сопілки, надаються дуже до співу і українські компоністи вибрали не одну його пісню до уложення на ноти.

Кому не знана пісня:

Гуляли, гуляли
Гусли розривались
Ґули цимбали, бас ревів,
Як вихор леґіні літали,
Кружок дівчат, як мак лелів.

Коли поет тужить а своїми молодими літами, він співає:

Обертаюсь, — а ті літа,
Ті молоді мої,
Машерують за тамбором
Цісарськов дорогов.
А я стою та дивлюся,
Та нищечком плачу,
Та сивію, як той голуб.
Сам не знаю, за що
Вони мене покинули?

Прочитаймо ще, що пише поет про Україну:

У науці, у розраді
України доля,
А в залізі та у крові
України воля;
Її пісні голоснії
України слава.
Йдіть у бій за Україну,
Я Вам заспіваю.

Йосиф Юрій Федькович, уродився в селі Путилові на Буковині. Скінчив низшу реальну школу в Чернівцях, практикував у інжиніра, що мірить землі, потім у аптикара а вкінці в 18-ім році життя пішов до війська, здав іспит на кадета і через цілих 10 літ від 1853 до 1863 служив як старшина при Австрійській армії. В році 1859 пішов з Поляком до Італії в Льомбардію. В році 1862 вийшла перша збірка його пісень у Львові. Критики рівнали його до Шевченка. Коли вернув з війська лишився в Путилові і ходив в Гуцульській ноші, так як Довбуш. В році 1866 вибрали його війтом сторонця - Путилова. Пішов до Львова, але не міг там привикнути. По смерти батька замешкав в Чернівцях. Доперва в році 1884 зачали Українці видавати „Буковину“ в Чернівцях і він редаґував її чотири роки. Як редактор часопису помер.

У Канаді є деякі Товариства його імени. Він перший на Буковині зачав писати українською народною мовою. Любив свій нарід, коли вернув з війська, жив як селянин - Гуцул і з селянами найбільше було йому говорити.

Згадайте його дорогі браття в році 1928 піснями і промовами. Нехай Ваше серце застукоче для него, живійше.

Це був великий чоловік на зеленій, красній Буковині.

К.

Едмонтон, Алта., дня 1-го жовтня 1927.

КАФЕТЕРІЯ.

— Модерна женячка, це неначе кафетерія.

— Як то?

— Чоловік бере це, що виглядає гарне, а платить за нього опісля.

ГОСПОДАР ХАТИ.

— Чи господар хати дома?

— Ні, пішла до склепу.

НЕ ЗНАТИ.

— А Льоня куди пішла?

— Не знаю. Якщо лід такий міцний як вона думала, то пішла совгатися, а коли ні, то пішла купатися.

ВОНА ЛЮБИТЬ ЙОГО.

Учителька питала Стефку як називається її батько.

„Папа“, відповіла Стефка.

„Добре, дитинко“, каже учителька, „але як його називає мама?“

„Вона ніяк його не називає“, — відповіла щиро Стефка. „Вона його любить“.

НА ТОРЗІ.

— Алеж бо цей кінь кривий.

— Прецінь до війська не піде?

— Крім цего він сліпий.

— Таж він ґазети не буде читати?

— Ба, він навіть язика не має.

— Навіщо йому язик здався, коли він не бесідник?

Лічення Хіропрактикою.

Щоби чоловік міг відповідно розвиватись, міг сповняти свої денні обовязки, щоби міг виховувати свої діти, щоби міг бути діяльним членом в дома, в товаристві громаді і державі, він мусить бути **здоровий,** бо лише в **здоровому і сильному тілі — здорова і сильна душа.** Без здоровля чоловік, як цвітка, нидіє, марніє, і вмирає.

В цій добі двацятого століття наука розвинулась далеко вижче, чим в попередніх століттях. Двацяте століття дало нам пароплави (кораблі), дало нам тректори, автомобілі і воздухоплави (аеропляни); дало нам телеґраф, кабльоґрами (телеґраф під водою), телєфон, елєктрику і редійо. Двацяте століття дало нам також **Хіропрактику.**

На щось нове, люде завсіди дивляться недовірчиво. Найперше не вірять, щоби зтого нового могло щось доброго вийти, відтак, довідавшись, що те „щось нового", стає для людий потрібним, починають люди купувати його й уживати. Недовірчиві підіймають це на глум і, хоч догадуються, що те „щось нове" стане прислугою для людства, стають до борби і в низький, негідний спосіб поборюють його.

Нова річ мала, має і завсіди матиме своїх ворогів. Але має і своїх приятелів. І те, „щось нове" коли корисне, переконає навіть невірного Тому і зробить його прихильником і приятелем.

Хіропрактика є також нова, а особливо для тих нова, що, або не мали нагоди переконатись про її добрі прикмети, або для ворогів, які можливо, що навіть проти свого сумління поборюють її з таким завзяттям, з яким вороги Віліяма Какстона поборювали його розторощуючи і ломлячи в кусні його першу друкарню.

Однак люди, спаралізовані, мучені безустанно застарілим ревматизмом, ті, що вічно терпіли на біль в хребті, що вічно скаржились на біль в голові, ті, що вічно скаржились на брак апетиту, ті, що вічно були пригноблені умучені — вони, знаючи, що отримали поміч завдяки хіропрактики — стали її приятелями і прихильниками. І ті власне люде помагають більше, чим всякі оголошення в часописях. Це наочні свідки — Вони діткнулися і увірили!....

І хіропрактика нині вжеж так розвинена, має за собою такі заслуги, що не то Какстонового покрою вороги (переписувачі книжок, писарі і декоратори), не поборять її, але і держави не одоліють її. Правительства, котрі колись дуже супротивлялись хіропрактикою, нині признають її, як животворний чинник в несенню помочі хорим людям.

Щож то є хіропрактика?

Д. Д. Палмер, учений Американець після точного розсліджування хребта, дійшов до дуже цінного висліду. Після його досвіду людський хребет складається із трицяти трох кісток, які спочивають одна на другій. З них 24 є рухомі, і є такі, що при тяжшім надавленню можуть посунутись в одну чи другу сторону. З мозґу, найціннішого і найважнішого орґану нашого тіла виходить пасмо тонесеньких жовтих ниток - волосків, званих нервами входить в цівку хребетних кісток, а відтак, поміж хребетні кружки виходять і розгалужуються по цілому тілі, до кожної, хочби найменшої частинки мязів, пасем, желез, комор.

Дуже часто трафляється, що одна, або більше з тих косточок вискочила зі свого місця і притиснула той нерв. В слід за цим, той нерв тратить силу і перестає доносити чуття до даної частини тіла і та частина стає мертвою — дістає параліж. Припустім, що та частина є рука або нога, або жолудок, або серце і т. д.

Жертва паралїжу зойкає, кричить, терпить болі і конець кінцем, ратуючи себе, натирає ту частину спіритусом, гірчицею, пекучими мастями, але помочі не дізнає, бо головна причина її слабости лежить в хребті. Треба зрівнати хребет і треба увільнити притиснений нерв.

Візьмім такий примір. Будують вели-

кий дім. В стели коритара йдуть електричні дроти. Це головна лінія. Від неї розходяться дроти до кожної кімнати.

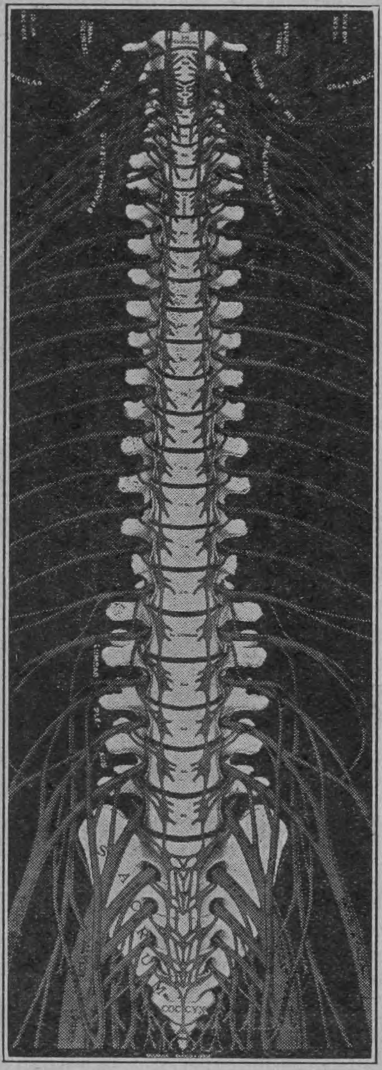

ХРЕБОВИЙ СТОВП З ПЕРЕДУ І З ЛІВОГО БОКУ.

Світлина показує поодинокі хребові кружки і нерви, які вибігають на боки від головного нервового проводу, що переходить цівкою хребового стовпа.

Засвітили. Зробилось ясно в кожнім кутику великого дому. Але хлопець-збиточник взяв ножиці і перетяв головну лінію і, очевидно стало всюди темно. В далекій кімнаті знавець - електротехнік почав в своїй кімнаті оглядати дроти. Оглядав, думав, дивувався, закладав нові лямпи (жарівки) повкладав нові стопки, але як і перед тим, так і потім, в кімнаті було темно. Щоби відкрити тайну треба було піти до головної лінії — до хребта.

Або таке: Росте дерево. Хлопець надніс з банькою нафту. Положився під дерево в холодок і спочиває. Заснув, а в сні торкнув баньку, рукою і перевернув її. Вся нафта виллялась на коріння того дерева. За якийсь час дерево почало сохнути. Листя поморщилось, пожовкло. Господар купив „ростинної води", кропить листки і ціле дерево. Однак дерево чимраз то більше слабне, листя більше жовтіє і в кінци всихає. Колиб чоловік був більше оглядний був би докладно пооглядав листя, а спізнавши, що листя буде здорове, коли корінь буде вилічений, бувби розкопав землю наоколо коріння, а вичистивши його дав нової свіжої землі. Це булоб вратувало дерево.

Як з коріння дерева йдуть жилки і несуть поживу до найдрібніших листочків, так і наші нерви несуть чуття до найдальших наших членів. І так як в коріни попсуєсь щось то пожива не може доходити, так і в людському тілі, коли попсуєсь щось в хребті, нерви не мають спромоги нести чуття і вислід є той, що та частина терпить, а відтак занепадає.

Добрий огородник може направити корінь дерева, так і добрий - практичний хіропрактор може спростувати хребет і привернути свободу нервам, які були придавлені.

Головна причина наших недуг лежить в хребті. Щоби мати здоровля треба мати здоровий хребет. Коли хребет звихнений, покручений то о здоровлю не може бути бесіди. Ліками хребта спростувати не можна — його треба спростувати руками. А це потрафить зробити лише хіропрактор.

Др. І. П. Вівсяник.

Вінніпеґ, Ман., 10-го серпня, 1927.

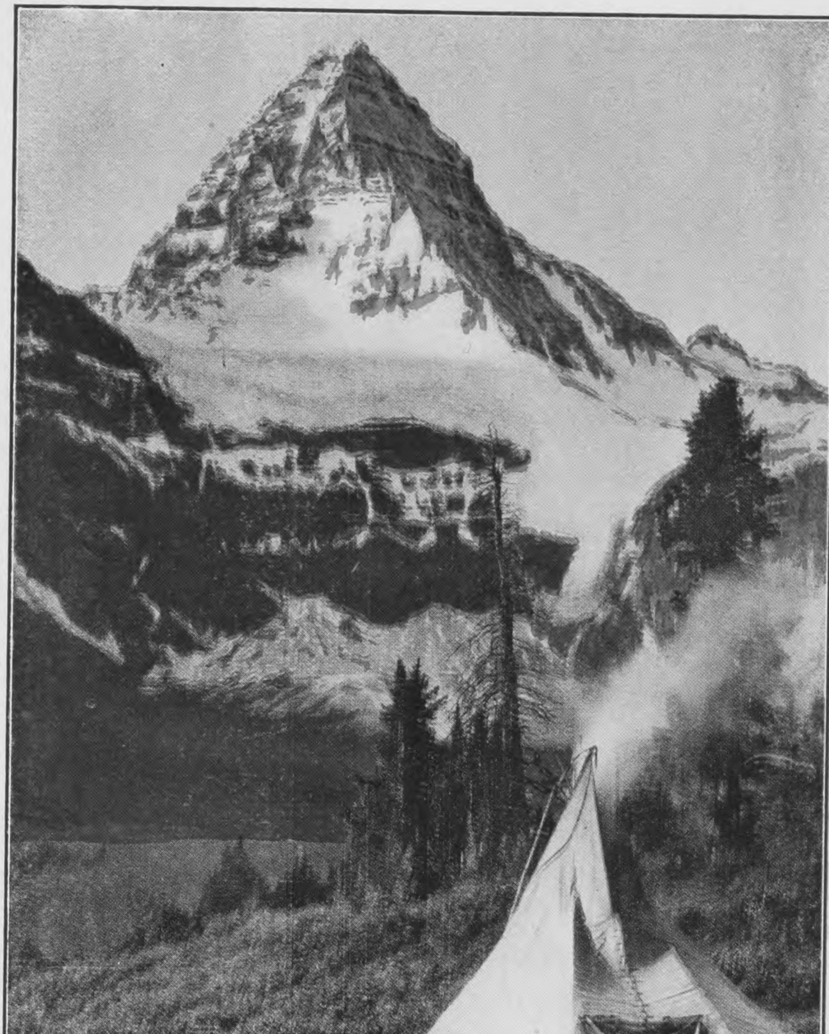

"Гора Ассинибойн"

Прекрасна околиця в канадійських Скалистих
Горах на захід від Банф, Альта.

Що се є морґедж?

Під морґеджом в нинішних часах розуміємо перепис або писемний застав землі, котрий дає довжник вірителеви як забезпеку на заплачення грошей. Морґедж був знаний культурним народам вже від давна, первісно однак мав він дещо відмінне значіння як має нині. Закон відносно морґеджу в Канаді, як взагалі і інші закони, котрі ми нині маємо в Канаді, з деякими виїмками, основується на анґлійськім законі.

На початках, коли оден чоловік позичав в другого гроші то давав вірителеви це є сему, від кого позичав гроші, свою землю в посідання, і віритель управляв цю землю, аж доки довжник не віддав позичених грошей. Віритель, або вирентував цю землю комусь іншому, або сам управляв її на свою власну користь і зарібок, який він мав з уживання землі, або кредитував довжникови, або й ні, а брав собі весь зарібок чи то прихід з землі як свого рода „процент" за визичення грошей властителеви землі. Послідний рід забезпеки на заплачення довгу називався по французьки "mort gage", від цего і пішла назва „мортґедж", ми вимовляємо „морґедж".

Довжник, коли пожичав гроші на землю, то давав вірителеви перепис землі разом з посіданням однак з застереженням, що по заплаченню довгу довжник відбирає назад землю. Загально довжник, щоби забезпечити для вірителя заплату довгу переписував землю цілковито на вірителя і часто лучалось, коли земля вартувала більше багато чим довг, що віритель нехотів принимати заплати довгу і не хотів віддати землі довжникови, а опирався на писемнім переписі землі і уважав себе властителем землі. З цего виходили непорозуміння і судові процеси, так що остаточно суди вирішили, що не робить ріжниці чи форма перепису згадує що довжник по заплаченню довгу може відобрати землю, чи не згадує, і ще коли викажесь, що довжник переписав землю лише на се, щоби забезпечити довг, то навіть щоби перепис говорив, що землю продається, то все таки по заплаченню довгу може довжник землю відобрати назад від вірителя. Що більше, навіть коли би і сам перепис говорив, що довжник не має права відібрати землі, навіть і тоді, коли докажесь, що довжник такий перепис підписав лише на то, щоби вижичити гроші і забезпечити заплату довгу, довжник зможе землю відобрати назад по заплаченню довгу.

І нині не робить ріжниці чи забезпека заплати довгу є в формі морґеджу, чи цілковитого перепису (тренсферу), коли довжник докаже, що він дав перепис лише як забезпеку на заплачення довгу, суд позволить йому відобрати землю по заплаченню довгу.

Вислідом цих судових рішень як рівнож і нормального розвою права що до морґеджів — властитель землі, що позичає гроші і дає морґедж на фарму як запоруку на заплачення довгу — лишається і надальше властителем землі, але з довгом в користь вірителя.

Кромі цего, що довжник, морґеджує свою землю, він ще додатково в морґеджових паперах годиться особисто заплатити довг, себто коли би земля не заплатила всього довгу, то тоді довжника можна позивати о заплату решти, яку він ще полишився винним.

Тому, коли деякі люди необзнакомлені з правом морґеджують землю на більшу суму, як земля вартує, і думають, що вони використали вірителя, вони на цім помиляються, бо віритель по спроданню землі дістане зі суду вирок, щоби довжник заплатив разом з коштами недостачу, яка лишиться по спроданню землі.

Морґедж звичайно зазначує висоту проценту від вижиченої суми і час чи рат чи всьої суми довгу, коли вона має бути заплаченою. Деякі люди думають, що коли вони морґеджують землю, скажім на $500.00 на 5 літ — на 8 процент зі застереженням, що вони мають платити по $100.00 на рік капіталу і процент, що віритель їм нічо не зробить і не може спродати землі аж до скінчення 5-ох літ в слу-

чаю, коли би вони не платили рат на час. Однак так не є. Коли довжник не заплатить на час котрої рати, або лише частини проценту, вірителеви в сій хвили прислугують слідуючі права і він може:

1. Позивати особисто довжника, або
2. Домагатись раз на все посідання для себе землі і контракту на своє імя, або
3. Брати землю в посідання без брання контракту. В сім случаю віритель коли дістане землю в посідання може єї обробляти на свою власну користь, однак мусить надвишку приходу з управи землі по заплаченню видатків управи і по заплаченню суми морґеджу з процентом і коштами, звернути довжникови.

Однак в практиці звичайно віритель домагається всіх повижче наведених прав разом, себто від разу позиває особисто, домагається контракту і посідання разом з ще іншими домаганнями.

4. Віритель місто робити судові домагання, як повижче наведено, може спродати заморґеджовану землю і заплатити собі свій довг разом з процентом і коштами; заки однак, спродасть землю, мусить про це на перед повідомити довжника після припису закона.
5. Віритель рівнож може, коли час на це що земля мала бути продана, вийшов, домагатись від суду наставлення „відбирача приходів“ з фарми або так званого „ресівер-а“, котрий має уживати прихід з землі на сплату довгу для вірителя, проценту і його коштів.

Отже віритель не потребує чекати, аж доки не вийде речинець послідній раті, а може дістати один або й більше з повисше наведених способів, коли лише якась частина або рати або проценту не є заплаченою на час.

Морґедж може бути і на 1,000 літ, — однак тепер в практиці його звичайно не робиться.

Кромі першого морґеджовання землі або при помочи морґеджійних паперів, землю можна морґеджувати і в щоденнім житю. Морґеджуєся і в інший спосіб, а іменно:

1. Землю вже раз заморґеджовану можна морґеджувати ще раз, або і більше, однак другі чи ще дальші морґеджі вже не мають цих всіх прав, котрі має перший морґедж.
2. Звичайною угодою на письмі дати землю на запоруку заплачення довгу — є рівнож певного рода морґеджованням, хотяй такого морґеджу і не все можна зареґіструвати, однак можна зареґіструвати „повідомлення“ або „caveat“.
3. Землю можна заморґеджувати і і полишенням „контракту“ вірителеви в ціли забезпечення заплати довгу, як це робиться в банках.
4. Продавець землі, коли переписав землю на купця, а за землю не отримав всіх грошей, або лише часть грошеий, а на решту „нот“, має подібні права, так як би він мав і морґедж.

Віритель, коли дістане морґедж від довжника на землю, не мусить тримати цей морґедж, але може спродати його кому схоче, і той що купить морґедж має такі самі права, як і попередний віритель, з виїмкою, що такий купець не зможе позивати довжника о особисту заплату довгу, коли земля не в силі поритель, з виїмком, що такий купець не ред позовом повідомить довжника, що він купив морґедж.

Як сказано попередно, загально, коли віритель не заплатить на час, хотьби й частини чи рати чи проценту, віритель може спродати землю довжника. Однак в певних случаях, коли віритель не може заплатити, чи рати, чи проценту чи всього капіталу на час, а віритель запізве його, суд продовжить довжникови час на заплату довгу на домагання довжника і проти волі вірителя. Але довжник мусить доказати судови, що земля вартує найменше суму довгу разом з процентом і коштами, і що довжник буде міг в часі продовженім через суд заплатити довг.

Що більше, навіть коли віритель вже дістав і контракт до землі і взяв землю в своє посідання, але коли ще землі іншошу не продав, в певних случаях по заплаті довгу, довжник може судово назад дістати свою землю.

Рівнож і судову продаж землі в певних случаях можна усунути, коли докажеться судови неправильности в продажи землі.

Як згадано попередно, властитель фарми що вже раз заморґеджував свою землю, може морґеджувати ту самі землю ще раз або і більше. Однак вартість такого другого чи третого морґеджу є не-

певною і залежить від вартости самої землі, а також від інших обставин. Коли, на примір, Іван на землю, котра вже є раз заморґеджованою на суму $500.00 Василеви, пожичить ще $600.00 на другий морґедж від Петра, тоді властитель фарми Іван йде знова до Василя, нічо не каже йому про другий морґедж для Петра, і знова позичає від Василя, того самого, що йому вже пожичив $500.00, ще $700.00, тоді Василь, котрий нічо не знав про другий морґедж, має вже $1,200.00 проти землі, це є $500.00 на перший морґедж і $700.00 на другий морґедж, і він може домагатися сподажі землі за всі $1,200.00. Колиж земля не вартує більше як $1,200.00 і процент і кошта, тоді другий морґедж, котрий має Петро, нічо не варта. То само може статися з другим морґеджом, коли той, що має третий морґедж, купить перший морґедж.

Кромі цего є ще одна причина чому треба уважати на який морґедж пожичається гроші. Іменно, деякі фарми з морґеджами мають застереження, що признають право лучити два чи більше морґеджів на ріжні землі. На примір: Василь морґеджує одну фарму на $1,000.00 Петрови, а другу на $1,500.00 Іванови. Коли ці морґеджі мають злукові застереження (консолідацийні клявзулі), тоді, коли скажім, Іван, що має морґедж на $1,500.00 відкупить від Петра морґедж на $1,000.00, Іван має два морґеджі проти двох фармів. Скажім, що Василь хоче продати ту фарму що на ній є $1,000.00 довгу і хоче заплатити цей морґедж, щоби дістати чистий контракт. Однак Іван може сказати йому, що він чистого контракту не дасть йому доти, доки Василь не заплатить обидвох морґеджів в сумі $2,500.00. І Іван має право, бо Василь, коли робив морґедж, підписав морґедж з такими застереженнями.

Тому треба звичайно в справах морґеджу удаватись до людий, що є їх фахом знати закон морґеджів, себто правних оборонців, котрих фахом є ті річи знати.

З тої самої причини є небезпечно і для вірителя пожичати гроші на другий морґедж. Возьмім повизчий примір. Василь заморґеджував одну фарму Петрови на $1,000.00, а другу Іванови на $1,500.00. Ці морґеджі мають консолідаційні застереження і Іван відкуплює морґедж від Петра на $1,000 і має вже два морґеджі на дві фарми. Тоді, скажім, Василь йде ще до Миколи і на другий морґедж пожичає від него $1,200.00 на ту саму фарму, на котрій і так вже є довгу на $1,000.00. Микола знає, що на цій фармі є вже $1,000.00 довгу, однак знає, що фарма вартує $3,000.00 отже безпечно дає $1,200.00 на другий морґедж. Однак, скажім, виходить час цим морґеджам, котрі має Іван, а Василь не платить. Тоді Іван зачинає продавати Василеві фарми і показується, що ця фарма, на котрій Іван має $1,-500.00 вартує лише $500.00. Тоді Іван має право покласти недобір на другу фарму і вже продає другу фарму за $2,000.00. Скажім, що процент і кошта і такси винесуть $1,000.00, тоді і друга фарма спродасться і Микола, котрий мав другий морґедж на $1,200.00, стратив свої гроші, хиба, що Василь має ще який маєток, котрого Микола мігби вчіпитися на особистий позов.

Н. Романюк, Адвокат.
304 McLeod Bldg., Edmonton, Alta.
Едмонтон, Алта., дня 6. вересня, 1927.

ОДНИМ А ДВОМА.

Під гору пнеться навантажений віз, до якого запряжений осел. Що хвилини осел пристає, а далі то й з місця не може рушити. Візник кричить, бє, та се нічого не помагає. Осел не в силі далі тягнути. Бачить се сусід, приходить та помагає витягнути віз на гору. Коли щасливо виїхали, каже візник сусідови:

— Дуже дякую. З одним ослом, їй Богу не давби собі ради.

ЧАС ДОРОГИЙ.

Два ковалі, які оба загикувалися, розпекли залізо на червоно, а оден з них вхопив його кліщами й приложив до ковала.

„Б-б-б-б-б-ийте,“ процідив оден, сильно загикуючись.

„Д-д-д-д-е б-б-б-б-б-бити?“, запитав другий.

„А, д-д-д-оо ч-ч-о-о-орта, т-т-т-треба знов грі-рі-рі-ріти.“

Шолом і Кріс.

1918—1928.

На тлі голубого безкровя, що клонилося непомічно легкими берегами на землю, стоїть самітний хрест, чорнявий, похилений.

Біля нього травиця... горбок.... а наоколо розбарвними фарбами снують ніжні квіти свої віночки. Скільки їх.... синеньких, жовтих.

А он між ними з великими, шовковими листочками маки... червоні... високі маки.

На квітах грає веселкою захід сонця... зеленаві листочки шепочуть. Мак шепоче щось Василькови, а він підняв свою квіто-головку і... слухає й усміхається і киває: „Так, так, так". З далека десь пронісся глухий, журливий, довгий гомін дзвона і замовк, зник з сонцем.

Темніє.

Квіти прошелестіли на добраніч і сплющили свої очки до сну.

Ранок... лучаєте сонце сміється подихом запашного повітря і лоскітно цілує простягнені уста сьфітів...

А на сході хрест темнявий, похилений. Рамена його пестить сонце і стелить в протибіч смугу тіни.

Куди вона стелиться?

Чия коло неї друга тінь... Ще довша?...

Чого вона хитається?

* * *

Біля хреста дівчина сама плаче.

З її великих, блакитних очей, мов з глибини кришталевої керниці, течуть сльози... пекучі сльози. Котяться вони по блідих, впалих щоках і розтопленим сріблом падають на могилу.

Вони розтоплять землю, розмиють могилу. Бо чогож не можуть зробити горячі, нестримні, дівочі сльози?

„Встань милий... Я жду на тебе, лише на тебе. Я тобі поможу вийти. Мої руки ще сильні... Я не шкодую пальців".

І тонкі пальці почали несамовито розгрібати горбок...

„Встань. ходи до мене. Лише про тебе думаю. Загляну тобі в очі, поцілую твої уста. Встань".

Тонкі, білі пальці гребли чорну землю.

„Встань, коли не для мене, так для України. Вона тебе потребує, вона чекає, вона ридає.

Глянь, Україна роситься обозами і вона хоче тебе мати знова".

* * *

Захитався хрест. Дівчина зірвалася на рівні ноги.

Могила задимилася сильною імлою а з неї виринула стрійна стать юнака з крісом в руках в залізнім шоломі на голові.

„Ти плачеш? — Україна ридає? — Плакси слабодушні. — Світ сміється з вашого зойку. Чуємо його регіт в могилі, як несеться вітрами. Честь більше варта як гроші і життя. Смерть вас нічого не навчила? Ворог не пустить вас добровільно — живуть і трачуть міліони, міліони, міліони.

Маєш тут мій залізний шолом і кріс. Подай їх тим плаксам і позіхайкам і галайкам. Нехай ідуть до бою. Свободу виборюється лише боєм. Не плачем — а мечем. Ми не жалуємо, що ми полягли.

І ти не плач. І жінки не сміють плакати. Подайте збрую, поможіть боротися, гнів, не плач, нехай морщить вам чоло і стискає ваші зуби. Завзяття нехай вас провадить коли зійде на нас пів міліона Українців, ворог забереться з українських ланів. Ми тут в могилах даємо силу українській землі.

Юнак зник.

Блеск сонця кликав всіх до праці до боротьби.

Дівчина усміхнулася. Її очі блестіли.

Понесла в обох руках шолом і кріс до тих, що плачуть... до тих, що позіхають... до тих, що киринню гомонять...

Сказала їм: „Готуйте силу, підем до бою".

Михайло Даркович.

Давфін, Ман., Канада, падолист 1927.

Десять літ тому.
1918.

Спомини з боїв за свободу Львова.

Високоповажаний Пане!

Говорив я з Вами у Вінніпеґу і бажаєте щоби я згадав про бої з Поляками. Справді, в році 1928 минає десять літ від того часу, коли ми хотіли бути господарями в своїй хаті, в Галичині.

А тепер я не в нашій землі, але в Канаді. Працюю на фармі.

Час минає скоро.

Ось недавно давали ми прикази батеріям, щоби стріляли на ворога. Гуділи стріли і кулі йшли, куди ми казали.

Тепер ношу снопи на прерії.

Минулого тижня був дощ оден день і я вспів на коліні в шпіхлірі, де сплю тепер, хухаючи в руки від зимна, написати тих кілька пригод з війни. Мої оповідання потребують вигладження та деяких змін, але посилаю їх, як випало, бо не знаю дійсно — чи скоро знова знайду хвилю часу. За робучого дня неможливо що написати, бо від досвітку до ночи праця, а вечером я такий умучений, що ледви дотягнуся до лежанки. Оскільки би знова впав дощ в робучий день, то знова написав би я ще кілька оповідань, але не роблю певної обіцянки. Що буде годитись, прошу вибрати, що ні — викинути.

Я складаю тут снопи вже третий тиждень. Пшениця поколола лице, шнурки вїдаються в пальці через рукавиці і руки троха попухли, але все дурниця в мене, бо я держусь ліпше чим мій товариш К-р. Скоро зачнеться молочення і, оскільки дістану працю при тракторі, тоді відпічну собі.

Кінчу, бо це робочий день і нема часу більше.

З поважанням,

Ґуляй.

Меклин, Саск.

Вересень 12, 1927.

I.

На великім подвірю військових поміщень в галицькім місточку З. уставилась батерія до відходу в поле, де вже від кількох тижнів говорили гармати, скорострілі і кріси та ручні ґранати, переконуючи в той спосіб відвічного ворога українського народа про його права на самостійну державу. Нову батерію охрестили ¼, місцевий парох покропив

свяченою водою і благословив на далеку та щасливу дорогу. Слідувало кілька слів промови і батерія рушила в похід. Якесь здивування видно було на лицях всіх гарматчиків, все дуже нагадувало недавну австрійську війну: І австрійські гармати, і австрійські однострої, і навіть батерію назвали на австрійський лад ¼. Три дні дороги і наша батерія прилучилася до загального воєнного гамору а по цілоденнім розговорі здобула собі нове, своє рідне імя — „Гаврило", яке всім припало до вподоби, бо гармати справді при стрілянню і гавкають: „Гав", а де ґранат впаде, там і риють: „Рило".

батерії. Це трохи дивно виглядало не одному, бо кожний гарматчик видів вже багато де-чого за недавної австрійської війни та зібрав доволі досвіду. Тимчасом батерії почали острілюватися одна за другою а, не маючи нічого більше на ціли, втихли. Наше острілювання скермувало ворожі аеропляни прямо в нашу сторону, стали глядіти за батеріями. — Відкрите уставлення батерій не дало їм багато праці, а що це їм все здавалось мабуть неймовірним, то вони кружляли нижче і нижче, все гарно відфотоґрафували без жадної перешкоди з нашої сторони і коло полудня вернули вдоволені

ЗОЛОТА КНИГА „СОКОЛА - БАТЬКА" У ЛЬВОВІ,

До котрої писар записує імена тих осіб, що закупили квадратові метри землі під „Український Город" у Львові. Ціна одного квадратового метра землі $2.50.

II.

Рано вранці пять батерій уставилось на невеличкім оболоню підльвівського села Зубре. На пів метра високо сніг покрив оболоння і гармати відбивались від білої скатерті своєю темно-зеленавою краскою зовсім добре. Заповідався чудовий, соняшний день, а чистий воздух, даючи як найліпший розгляд, давав запоруку, що ворожі аеропляни незабаром покажуться до нас. Сотник Воєвідка, командуючий ґрупи артилєрії на тім відтинку, навідався до нас і з надзвичайним вдоволенням глядів на відкриті позиції

назад. Цего дня по полудні і цілу ніч був спокій і нам не приходилось відриватися, а ворог мовчав також. Другого дня до світа ми заняли криту позицію один кільометер наперед, а так зробила кожна батерія, оставляючи на оболоню лише темні місця, де стояли вчера гармати. Скоро настало досить світла ми знова почали острілюватись на ворожі позиції, а ворог цим разом відповів сейчас легкою і тяжкою артилерією та зрив цілу долину, де вчера стояли наші гармати. Цей день випав мрачний і наші гармати відзивались з рідка а гарматчи-

ки мати більше часу потішитися — що жарт сот. Воєвідки так знаменито вдався. Поверх пів тисячі ворожих ґранатів перелетіло понад нашими головами, і з цілої душі ми побажали йому такого успіху і на будуче.

Минуло кілька тижнів перестрілок без жадної визначної події. Ворогови, хоч він дуже намагався відкрити батерію, ніяк це не вдавалось, бо батерія мала добру криту позицію на самім краю садку. Ворожі аероплянн кружляли щоденно, але все безуспішно. Їх зусилля привели нас на думку закпити собі знова з них. Один старший гарматчик, повний дотепу і гумору, мав нагоду колись — раніще приглянутись стрілянню батерій польських леґіонів і прислухатись їх команді; от він часто тепер у вільних хвилях репродукував це очевидно зі своїми додатками, що завсігди спричинювало велику радість гарматчикам. Щоби дати йому нагоду раз дійсно стати командантом та примінити свій нахил до командовання, покликав його вечером командант та дав тайний приказ. Нашого старшого гарматчика мов на сто коней посадив. Ледви дочекався рана, а час доки привезла кухня горячу каву видався йому роком. Сейчас по сніданню забрав він 6-ох гарматчиків і помандрував, куди — ніхто не знав, за винятком команданта батерії, першого старшини і його самого. Та незадовго всім стало заходити в голову, — що таке робить старший гарматчик зі своєю маленькою четою, бо отсе він став зтягати дивний матеріял з помежи хатів і складати його по другій стороні річки у віддалі яких тисячу кроків від батерії. Притягнув він там два зади від возів на високих колесах, два луби, загнені в дудочку та кілька полін дров. Зади возів поставив розворами в зад, у вільній віддалі від себе, в середині межи колесами привязав луби, колеса примаїв трохи смеречиною, так що все те з далека дуже нагадувало дві дійсних гармати. Довершивши такого діла, стала наша мала чета відпочивати, але не довго, бо хоч і праця їх не велика була, то все таки заки підшукали все годяще і високим снігом затягнули на місце, сонце підійшло високо а польські аероплянн знова прийшли з візитою. Цего саме чекав старший стрілець, який з своєю четою став звиватися довкола своїх дивних гармат і то тим бистріще, чим більше зближався аероплян, аж поки йому дійсно вдалося звернути увагу ворога. Аероплян знова знизивсь низенько, взяв знимку відкритої „батерії“ і врадуваний відкриттям вернув назад. По його відлеті опустив і старший стрілець свою чудну батерію і з четою вернув до батерії гордий, що така честь йому припала. Батерія дійсно підчас цілого того маневру віддала кілька стрілів, і тепер всі гарматчики були коло гармат, які привитали поворот малої чети жартами. Спокійно перейшло по-полудне, аж на вечер відізвалась знова батерія у відповідь на острілювання ворожого панцирного потягу. Це неначе дало клич ворожим батеріям, які весь свій артилерійний огонь зосередили на місце, де рано командував старший гарматчик своїми гарматами з лубів. Кілька сот ворожих ґранатів зрило те місце на протязі кількох годин на велику радість нас всіх, а передовсім старшого гарматчика.

III.

З правила батерія в теперішній війні займає таку позицію, щоби ворог не міг її бачити. Займаючи таку криту позицію, батерія висилає одного старшину в першу лінію, т. є. в окопи стрільців, або зараз за окопами. Коли трапиться відповідне місце, з якого можна добре бачити так ворожі окопи і як найбільше простору поза окопами. От це і є розглядний пункт батерії, і з того місця при помочи телефону кермується огнем батерії. Наш розглядний пункт ми називали „Кирилом“. Дістатись від батерії, чи „Гаврила“, до позірного пункту, чи „Кирила”, треба було перейти короткий лісок і чисте поле, отворене зовсім під крісовий огонь ворога, і не було жадної іншої дороги, щоби туди дістатися, не виставляючи своєї особи — як ціли для вправ в стрілянню для ворога. Звичайно, змінялися ми ранком, коли ще добре не було видно і добре було перейти, але часом треба було перебічи тих около 150 кроків і днем. Найбільше бідні були гінці з письменними приказами. Одному було зістрілив ворог шапку, він зігнувся по шапку, але його взяв ворог „на мушку“ і він бідака мусів повзти всю ту віддаль вже в снігу. Багато таких случаїв було, а передовсім від часу, коли ворожий скоростріл осадився в найбільше наперед висуненій шопі і окопався там до-

бре. Не було нам те все по нутру, бо сидіти зимою цілий день, хоч він і короткий, бе зтеплого чаю якось ніяково. Треба було вигнати ворожий скоростріл і та біда, що в нас гарматних набоїв було обмаль і дуже числилося. Зблизилось Різдво і ми рішили мати вільний доступ на наш реґулярний пункт на цей день і дістати на обід теплий чай. На все те ми призначили около 40 набоїв, а що гар

МИКОЛА ЛЕВИЦЬКИЙ,

Скарбник „Сокола - Батька“ у Львові, вулиця Руська ч. 20. — Европа, з двома хлопцями з відділу сокільської молоді шукає імени читача, що читає ті стрічки, в Золотій книзі. За хлопцями і за скарбником на стіні образ полковника Дмитра Вітовського, першого міністра війни Галицької Армії. Чи Ви роздумали, яке велике значіння має „Украаїнський Город“ для Львова?

мати були досить зужиті і не несли з такою точністю як повинні, вислід цего пляну був трохи сумнівний. Названого дня перед полуднем отворили ми огонь, і хоч кілька ґранатів попало в шопу, висліду не було видно, аж 13-та ґраната запалила шопу і зруйнувала криївку ворога. Ворог залишив криївку і скоростріл по тому огневи а сам подався з окопів взад. Зручно кермований пор. Іваном Балештою (Пор. Іван Балешта вмер на тиф на Вкраїні в грудни, 1919 р.) огонь гармат вигнав ворога з цілого присілка і ворог подався за елєктровню. Побачивши це, наші стрільці забажали собі подивитися або і справляти Різдво в польських окопах і вислали одну сотню наперед, та заледви дійшли до половини, як ворог вспів вже витягнути скоростріли на елєктрівню і присилував сотню ховатися в сніг. Треба було рятувати наших стрільців, і знов заговорили наші гармати, але тим разом вже всі чотирі. За хвилю елєктрівня стала в огни, ворожі скоростріли втихли, а наша стрілецька сотня могла вернути назад, виславши лише чету на розвідку до присілку, де ворог ще недавно сидів, щоби перекопатися, що він дійсно забрався звідтам.

Держати на стало польські окопи не годилося з огляду на некористну можливість оборони, отже чета вернулася назад. І ворожа артилерія не дармувала цего дня. В злости, що не може відкрити дійсної позиції нашої батерії, зачала вона острілювати цілу околицю, де після її обчислень повинна бути вона. Декілька стрілів попало в саму батерію, один ворожий ґранат експльодував під правим колесом другої гармати та перевернув її, другий ворожий ґранат попав під задну часть гармати та позбавив можности кермувати нею на короткий час. Було це якраз в хвилю, коли наша стрілецька сотня лежала в снігу і треба було їй помочи у біді. Дві останні гармати сповняли свою службу як слід, а за пять хвилин вже і другі дві прилучилися, бо з гарматчиків ні один не був ранений, а лише земля подряпала трохи кількох, але це не шкодило їм взятися ще з більшим завзяттям і скорістю направити і зрівнати ушкоджене місце. Вечером закінчилася перепалка, а за вечерею кожний мав що балакати про те, що пережив, веселий і щасливий, що здоров і цілий і дав ворогови науку — як то непокоїти „Кирила“, а „Кирило“ на Різдво мав теплий цілий обід.

IV.

Ціла галицька армія, стиснена в трикутнику смерти, переформувалася, завдала ворогови сильний удар і з надзвичайною скорістю посувалася вперед. — Треба було здобувати часто укріплені позиції, вимуровані і вицементовані ще

за недавної австрійської війни. Часто доля хиталася і, як на вазі, перехилялася то в одну, то в другу сторону, і часто наша артилерія переважила побіду в нашу сторону. По здобуттю Іванівки, ми підступили під Тернопіль. На правім крилі не було лучби, бо те крило мало машерувати великий круг і зачепити аж Підволочиска. Чекати не було часу, і ми пішли наступом на Тернопіль. Ворог заставився перед містом і старався за всяку ціну видержати по можности як найдовше. Бій йшов цілий день, ворог старався обійти наше праве крило, але не вспів цего зробити, бо середина його боєвої лінії, приневолена уступити на горбки перед цвинтарем, грозила обходовому відділови цілковитим відорванням від головної ґрупи. Щоби зліквідувати і цей опір, чим скорше заїхало спершу дві гармати на отверте поле зараз за розстрільною і давай прямим мірянням частувати ворожі скоростріли і ворожу розстрільну. За 5. мінут зробило те саме 5. батерій а за дальших 5 мінут ворожий огонь втих зовсім. Вечером ми лишили Тернопіль поза собою на те, щоби знова стрінутися з ним аж під Гарбузовом. — Цим разом позиції ворога були з давна вимуровані і укріплені дротом і бій був ще більше завзятий. Одна наша сотня, що йшла до наступу, приневолена була лежати цілих кілька годин в мочарах над багнистою річкою. Обходовий наступ ворога відбив двічи „Гаврило“. Щоби піти наперед, не було іншої ради, як знищити ворожі скоростріли. Під вечер дві гармати „Гаврила“ з повним розгоном заїхали під самі ворожі позиції, а о пів години пізніше ціла ворожа розстрільна подалася взад з великим поспіхом, залишаючи дещо крісової амуніції в ровах а по дорозі ґублячи гарматну амуніцію, що для нас було дуже пожаданим, бо ми вже гонили самими послідками і старалися не думати що буде, коли і ті послідки минуться. Але цим разом ми ще пішли наперед.

* * *

В погоні за ворогом по побіднім бою ціла українська армія посувалася скорими маршами наперед. Чудова погода помагала в тім надзвичайно богато, і кожного дня оставляли ми за собою яких 20 км. Стрільці помучені до нестями, але кожний держався бодро, бо кожний знав за що він бється і кожний розумів, що наспіла велика година, коли лише кріс і гармати можуть дати волю нації, а нація — це ми всі. Зміна побуту утруднювала працю провіянтури, а стрільцям приходилось часто обходитись без хліба і по кілька днів. Купити хліба не було де, бо це був передновок, у людей не переливалося в тій порі, — хліб стояв в полукіпках в поли. Серед таких обставин робити такі походи не вистарчить лише приказ до походу, але треба ще і повного одушевлення і свідомости ідеалу та патріотизму не на словах, але на ділі, який уміжливить доконати неможливого. І треба признати, бо і наші вороги самі помітили це, що в галицькій армії була повна свідомість справи та готовість до посвяти. А от і примір: ранком X. бриґада піхоти і X. полк артилєрії рушили в дальший похід. На чолі одна сотня стрільців з передними та боковими стежами і одна гармата, за ними решта оружної сили. Минали ми села, які вчера щойно ворог опустив, а аж з полудня дігнали ворога знова. Розвідка донесла, що в сусідних трох селах відпочивають ворожі частини в силі двох сотень кавалерії і більшої сили піхоти та готовляться в дальший похід. Наша стрілецька сотня, утомлена, здержалася на віддих в найблизшім селі до ворога, але це дуже не по нутру було отаманови Карасеви, командантови полка артилєрії, що мовляв бути так близько ворога а не підогнати його. І таки не видержав, але сам з трома старшинами свого полка і трома вістовими на чолі і одною гарматою, полишаючи стрілецьку сотню позаду, по спочинку пустився вперед. Дорога йшла вгору яких 3 км., де по лівім і правім боці дороги у віддалі яких 2 кільометрів лежали села, що в них ворог ладився до відходу. Гармата уставилась на склані гори та вислала на привитання ворога кілька стрілів, підчас коли кінна чета підїхала на вершок слідкувати за вражінням поздоровлення. Та недовго прийшлося ждати. Ворог, побачивши всего 6 кінних і одну гармату пустився до наступу. Ворожа кіннота пустилася з права вивозом, з наміром — відтяти гармату від стрілецької сотні. Але стрілецька сотня покинула свій спочинок по першім вистрілі гармати і привитала ворожу кінноту своїми скорострілами. За той час із лівої строни зачала наступати ворожа піхота, і вивязався завзятий бій. Хоч ворог був в величезній перевазі, та стрілецька сотня держалася проти переваги та

поволі підходила до ворога. Стерня колола стрільцям ноги, бо обуви у вічних походах розлетілось у багатьох піхотинців, але це не перешкаджало, бо бажання побіди було твердше за все. Ворожа кавалєрія не видержала огню скорострілів і завернула, збираючись за **Варенком** у вивозі до нового наступу. На лівім крилі йшла перестрілка щораз живійше. За той час надійшла нам поміч. У бій вступив свіжий курінь і розпорошив ворожу піхоту, беручи менше бистрих в утечі в полон; а ворожа кіннота також не вспіла вдруге уставитися до наступу, бо „Гаврило" досяг її і в вивозі. Вечір приніс нам повну побіду й заслужений відпочинок на те, щоби дігнати ворога знова аж за два дни.

* * *

Високо Поважаний Пане!

Перед кількома тижнями я заслав Вам кілька нарисів з війни за Галичину. Нині залучаю ще дещо. Умучення від роботи в полі не позваляє зібрати думок. Пишу в темнім куті серед гамору співмешканців тої буди, де тепер живемо. Коли непридатні нариси, киньте до коша. Більше Вам нічого не пришлю, бо тепер, як слота, і не можна молотити, працюю в ґереджі тутешнього місточка, до якого маю всего півтора милі. Коли погода, молотимо і я обслугую трактор. Набираю практики при тракторі і в ґараджі, однак платня не велика.

Біда лише, що не знаю, як працювати, через довгу зиму, щоби не зїсти цю одробину, що через літо заробив.

Напишіть, котрі нариси підуть до друку.

V.

Через цілу зиму 1918/19 ціла майже Галичина за виїмкою найдальше на захід положених повітів і столиці Львова та вузької полоси по обох боках залізниці межи Перемишлем а Львовом, була в руках української галицької армії. З весною українська армія повела наступ на цей коритар, яким польське військо і мешканці Львова діставали поживу та амуніцію і перервала польський фронт межи Садовою Вишнею і Городком, забираючи у ворога декілька батерій, чимало військового матеріялу і полонених. Львів був окружений зі всіх сторін і дні, коли він мусів перейти у руки української армії були почислені. Та ворог розумів те дуже добре і вислав більшу поміч, щоби відзискати назад страчений коритар. Команда української армії вислала на поміч ґрупі, що держала коритар дуже малу силу, всього оден курінь і одну батерію, забираючи їх з під Львова. Залізницею через Стрий і Дрогобич та по дводневім маршу ми осягнули ціль якраз в день, коли польська армія готовила наступ. Від послідного місця спочинку до позиції ділила нас віддаль 15 кільометрів, коли батерія дістала приказ заняти позицію без проволоки.

Був мрачний ранок, але добрий приморозок позволив нам порушатися в горбоватій околици скоро вперед. Розвідчий старшина вирушив наперед вишукати місце під батерію і розглядний пункт. Батерія форсувала горбки. Ще чотири кільометри неставало, коли Поляки зачали наступ. Перед нами великий горбок і треба було припрягати більше коний, бо 3 пари коний було замало, щоби витягнути гармату. Батерії і скоростріли вже на добре розігралися, коли батерія виїхала на горбок, та десь взявся перестрашений заяць. Найліпший стрілець батерії дістав дозвіл віддати на нього 3 стріли з кріса, але всі три рази хибив. Багато людей вірили в пересуд, що заяць, який перебіжить дорогу, віщує нещастє, і дехто з гарматників недовірчиво поглядав наперед, але ніхто не забалакав про те. За годину батерія стояла на місци, гармати уставлялись; гарматчики зрівнували місце під колесами гармат рубали замерзлу землю, підставляли сильні дошки, готовили набої, батерія „орієнтувалася", щоби могла стріляти після карти, телєфоністи зі старшиною будували лінію на розглядний пункт, ще кілька хвилин і батерія буде готова взяти участь в бою. Дві гармати готові, дві другі ще потребують одну дві хвилини.

Розвідчий старшина, що розчитувався перед тим вже, що до позицій ворога і своїх а тепер відійшов з телєфоністами квазуючи дорогу на будову лінії побачив кілька частин, машеруючих в напрямі батерії в трох відділах та був певний, що це наші резерви переходять на північне крило бою і скоро продовжав свою працю. Так дійшов аж на віддаль, що міг почути розговір. На превелике здивування почув польську бесіду. Щойно тепер зміркував він, що це ворожі частини, які проломили нашу лінію, а не наші і завернув в поспіху. По одностроях не міг він пізнати цего, бо польські жов-

нїри мали також однострої, як і наші стрільці, одні і другі австрійської армії.

Телєфоністи не могли з дороги зателєфонувати про те, що сталося, і ми в батерії довідалися щойно з їх поворотом. Поляки, хоч могли їх всіх постріляти як заяців, не віддали на них ні одного стрілу, бо не хотіли алярмувати цілої частини до якої би телєфоністи не належали. Батерія була уставлена яких 200 до 300 кроків на противнім від ворога склоні горбка і перші на горбку показалися наші телєфоністи в повнім бігу з криком: Поляки за нами. Хоч як видавалося неімовірним, бо по полудне йшов бій з однаковою завзятостю, а попри батерію не перейшов взад ні оден стрілець з боєвої лінії, хоч прямо перед нами на краю ліска, близшім до ворога було в позиції цілих 2 куріні Українських Січових Стрільців, треба було вірити дійсности. Майже рівночасно з нашими телєфоністами показалися і Поляки. Старшина в батерії зміркував сейчас цілу грозу положення і рішив ратувати за всяку ціну бодай часть батерії. Оставала лише одна дорога на північний всхід і як що і та дорога була би відтята не було іншого виходу, бо зараз долиною йшла ріка, а береги її були болотнисті, не замерзлі від трясовини, куди тяжко було перейти і чоловікови не то коневи. Дві гармати дістали приказ сейчас відійти в зад а з ними й муніційні вози, 15 гарматчиків з крісами відійшли на охорону одинокої дороги для відвороту, а оставші дві гармати отворили огонь на посуваючуся на перед польську розстрільну. Повстав завзятий бій, що тревав всего чверть години. Барабанний вогонь гармат приневолив Поляків сховатися за горбок назад зі стратами. Але то був лише оден відділ, що відступив; два другі ворожі відділи з лівої і правої сторони посувалися на перед, оден селом під охороною домів і садків, другий поза горбком.

Цей останний заміряв обсадити відворотну дорогу. Неможливо було пятнайцяти гарматчикам з крісами спинити наступ цілого ворожого куріня. Вони могли лише звільнити їх поступ вперед і припізнити обсадження дороги. Польські скоростріли засягнули дві наші гармати у відвороті і постріляли коні; гарматчикам не лишилося нічого іншого, як вратувати коні, які хоч і ранені, могли ще бічи. Все те бачив старшина при лівій гарматі, що острілювала ворога і повідомляв старшину при правій, але цей не міг цего чути серед гуку вистрілів і розривів набоїв і продовжав острілювання, аж поки правий ворожий відділ що посувався межи хатами не зблизився на яких 100 кроків і готовився йти на баґнети. Зі старшиною остало ще всего 3 гарматчиків і оден верховий кінь. Миттю ушкоджено гармату і оставші гарматчики подалися через річку, трясовиною, на другий бік села, а старшина, що був знесилений тяжкою недугою ще зчасу світової війни і з незагоєною раною рішився пробувати щастя на кони. В тім часі ворожий відділ на лівім крилі обсадив дорогу. Гарматчики відстрілювалися, відступаючи вже на склоні сусідного горбка. Треба було переїхати конем куском села в якім вже тинялися польські жовніри а опісля краєм на пів замерзлої трисовини, куди перейшли деякі коні від остатних двох гармат, межуючої безпосередно з дорогою, бо на самій дорозі були вже цілі гурми ворога. Поляки в селі не підозрівали, що це ворожий старшина і не стріляли, а зміркували що це ворог доперва як він був при кінци трясовини. Посипався град куль за ним, але цим разом знова було щастє по його стороні. Ворожі стріли лихо вимірені не трафили. За кілька ще хвилин їздець, минаючи декілька забитих гарматних коней почув тверду землю під собою та скоро сховався у вивозі за горбком. Батерія стратила гармати, кількох гарматчиків було ранених, оден забитий,, з коней чотири забиті, а кілька ранених. Ворог, хоч поніс тяжкі страти мав побіду за собою. За вершком горбка зібралася розбита батерія до відмаршу до найблизшої кадри доповнити стан в людях і конях і заосмотритися в нові гармати і новий матеріял, а чекав її ще тяжкий час, хоч подібного нещастя вже не приходилося переживати більше до кінця війни, а цим разом, хоч і прикро було, то кожний чув, що зробив все що міг. Зразу не вязалася бесіда, а дальше вернув знова давний гумор і загомоніла пісня:

Ой Божеж наш Боже,
Щож ми учинили,
Дали нам гармати,
А ми загубили.
Поляки голодні
На нас наступають,
На нас наступають
Залізо зїдають.

VI.

Українська галицька армія гнала перед собою польску наїздничу армію в нестримнім наступі. Хоч стрілець йдучи до наступу мав всего 5 до 15 набоїв, він йшов сміло, бо знав, що на поміч йому є все готові наші гармати, які і рушать ворога з місця, а як треба, то прийдуть з помочю і в кожнім труднім положенню. Артилєрія мала ще дещо більше набоїв і кожна спроба наїздників спинити наш наступ, був ліквідований звичайно однодневим боєм — наїздники не могли довше видержати вогню наших гармат і уступали в безладі та з таким поспіхом, що наші умучені стрільці не могли наспіти за ними. Більше завзяті вороги держали позиції до послідної хвилі, а коли наші стрільці вибили їм кріс з їх рук, вони підносили руки в гору та благали: „Панє большевіку даруй жице". Видко з того, що їх дурили, будьтоби не галицька армія, але большевицька армія наступає. Але кінець нашого побідного наступу зближався з кожним днем, з кожним стрілом. Засоби набоїв для наших гармат вичерпувалися надзвичайно скоро та в кінци прийшов той час, коли доповнити амуниції не було чим більше. Галицька армія, хоч непобита, але позбавлена можливости дальшого бою, уступала на цілім фронті. З похиленими головами та затисненими зубами уступала частина за частиною без бою. Часом на певних місцях треба було спинити ворога, щоби уможливити вирівнати цілу лінію уступаючої армії. В таких случаях артилєрія сповняла свою задачу завсігди як слід. Одна така справа відбулася на північний схід від Зборова. Дві розстрільні українська і польська стали проти себе. Польські скоростріли і кріси засипали вогнем нашу розстрільну і лише зрідка відзивалися наші, хоч держали заняту позицію. Часом відозвалася якась з наших гармат, коли спостерегла добру ціль у підходячих польських чет для скріплення боєвої лінії. Хвилі були почислені, коли знова наші частини будуть мусіли рушити взад. Під охороною призначених чет і скорострілів сотні за сотнями опускали заняті місця. Відійшли і батерії, лише дві гармати остали на місци спиняючи польський наступ. По боках польська лінія посунулася вже на рівну висоту з гарматами, вже найвисший час уступати. Але старшина, що остав з тими двома гарматами не журився відступом і кручені вулиці притикаючого села забезпечували переїзд найблизших 500 кроків, а дальше долина дозволяла в час перевезти гармати в безпечне місце. Він був певний, що там десь за селом чекає одна гармата схована десь в скритім місци, готова привитати ворога, як що він хотів би відтяти дорогу, або за скоро йти вперед. Без пригоди переїхали гармати селом, а дальше прискорили їзду, щоби переїхати дорогу, відкриту через яких 200 кроків на ворожий вогонь. Майже рівночасно, як гармати ховалися за горби, польська чета зявилася близько виходу зі села і старалася скорострілом засягнути уступаючі наші гармати. Але поки вони мали час отворити вогонь грянув стріл понад наші голови від схованої гармати і поцілив у польську чету, що йшла збитою масою, бо до того спонукала Поляків вузка дорога селом і плоти огородів по обох боках. Згинула більша половина польської чети а наша частина продовжала спокійно відворот без ніякої напасти за плечима.

Др. І. Ґуляй,

Бувший старшина при артилєрії
Галицької Армії.

Евшам, Саск.
9-го жовтня, 1927.

НЕ ХОЧЕ НЕБА.

УЧИТЕЛЬКА: Ти, Данилку, як будеш завсігди робити такі збитки, то не підеш до неба.

ДАНИЛКО: Я не хочу йти до неба.

УЧИТЕЛЬКА: А то чому?

ДАНИЛКО: Мені там буде скучно, бо крім Хмельницького тай Шевченка там більше нікого не буде.

НЕ ПРИЙМАЄ ГОСТЕЙ.

Хорий професор посилає по лікаря, а сам кладеться до ліжка й починає читати.

За якийсь час входить служниця і каже:

Прошу пана, прийшов лікар!

— Не принимаю... скажи, що я хорий — відповідає зачитаний професор.

СІ-ПІ-АР Й УКРАЇНЦІ.

Помимо того, що Українці їхали й їздять до Канади ріжними корабельними лініями, Сіпіяр має серед українського народу по обох боках Океану усталену, своєрідну славу. Причина сього проста. Підчас коли инші пароходні компанії обмежуються лише до перевезення іміґрантів до берегів Канади, для Сіпіяра робота на сім ще далеко не кінчиться. Він везе їх **своїми** залізними дорогами на плодючі західні степи й там їх поселює на **своїх** землях. Робить отже цілу роботу.

А хто з яких небудь причин не попаде на фарму, хочби лише на чужу, як робітник, той непремінно опиниться на історичнім сіпіярськім **"екстра ґенку"!** Кілько то канадийських Українців, що сього дня є видатними бизнесменами, урядовцями або професіоналістами, зачинало свою карієру від сіпіярського "екстра ґенку"! А перші наші поселенці, що взяли були "гомстеди" без цента закладового капіталу, добували його нігде инде, як на сіпіярській залізній дорозі, що таким робом ставала справжнім їх спасителем.

Але мало того. Сіпіяр від непамятних часів приймав українських іміґрантів на сталу роботу при залізних й в злучених з нею підприємствах, яка в Австрії була для них недоступна, як для горожан другої кляси. І так вони діставали змогу свобідно розвивати свої небуденні здібности, свідомо й пляново придавлювані передше нашими непрошеними опікунами. Одним словом Сіпіяр був і досі є для нашого народу в Канаді не лише живителем, але що важніще, великим **народним університетом,** що виховує численні кадри залізничих спеціялістів усякого рода, защіплюючи в них рівночасно так цінні прикмети витревалости, точности й почуття відповідальности.

Тож не дивниця, що назва **"Сіпіяр"** набрала згодом серед нашого простолюддя леґендарної закраски й його буйна уява зачала собі представляти Сіпіяра як старого сивоволосого мущину, що часом зявляється нечайно серед робітників і заводить з ними приязну розмову. Ще сьогодня найдете на "Нортенді" у Вінніпеґу старочасників, що при чарці роскажуть вам неодну цікаву історію про старого мистера "Сіпіяра".

Сьогодня Сіпіяр затруднює в своїх ріжних підприємствах поважне число Українців. Найбільше очевидно працює їх при залізници й самих приміром секційних „форманів" нараховують лише в трох західних провінціях на тринайцять сот, не згадуючи вже т. зв. "секшенменів". А кілько то працює їх по залізних варстатах, реставраційних ваґонах, сіпіярських готелях і т. д.! Маємо теж в Сіпіярі українських кондукторів і стацийних аґентів, маємо чимраз більше урядників по ріжних департаментах, особливо кольонізації й пароходної служби. Крім того по цілій Західній Канаді працюють в злуці з Сіпіяром численні українські кольонізаційні ради.

* *** *

Кожда освічена людина розуміє добре сьогодня величезне значіння модерних средств комунікації на воді й на суші для поступу людської цивілізації й культури. З сьої точки погляду Сіпіяр являється бодай чи не головним будівничим модерної Канади. Він зближив взаїмно до себе найбільш віддалені провінції сеї великанської країни уможливляючи не лише виміну матеріяльних продуктів, але й культурних цінностей.

Пливуть бистрі Сіпіяські пароходи по бурхливих морських безоднях, мчать сіпіярські потяги по безмежних просторах Канади, несучи золоту пшеницю й ситу худобу — вицвіт її плодючих степів, пахуче дерево з її невичерпаних борів й лискучі мінеральні богацтва її землі. А вертаючи назад привозять вони безперервно сотки повних надії й запалу українських молодців і румяних дівчат, що є примушені кидати безталанний рідний край, щоби тут за морем шукати кращої долі. І вони найдуть її, подібно як найшли її тут їх батьки три десятки літ тому назад. Найдуть помимо кракання й фальшивих зітхань всіляких чорновидців, що в суті річи завиду-

ють лише збідженим пришельцям кавалка білого канадійського хліба, що їх скоро жде при сумлінній праці. А найшовши заразом причиняться до розвою сього молодого, живкого, в гору стремлячого краю!

А шруби пароходів й колеса сіпіярських потягів безупинно й весело співають ритмічну пісню праці, пісню віри у власні сили й в щастям осяяне майбутнє, находячи щирий відгомін в серцях всіх канадийських Українців, що ніколи не забудуть "батька української іміґрації", моторного полковника Дениса й його товаришів праці, які силою свойого ґенія посунули о ціле століття вперед канадійську націю й виставили собі самим монумент тривкіщий від бронзу.

Іван Королевич.

ПОЛКОВНИК ІВАН С. ДЕНИС.

(В 70-літну річницю уродин).

Недавно полковник Іван Денис, головний комісар департаменту кольонізації Сіпіяра обходив у повнім здоровлю 70-літну річницу своїх уродин. З сеї нагоди одержав він з усіх сторін щирі вислови приязни й бажання здоровля й успіху.

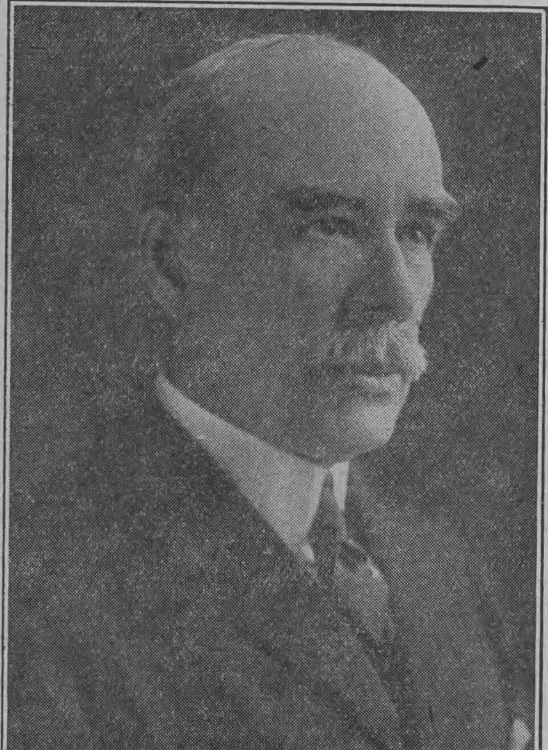

ПОЛКОВНИК ІВАН С. ДЕНИС
„Батько української іміґрації".

Полковник Денис родився в місті Торонто в р. 1856 і дістав старанне виховання в тамошних наукових заведеннях. Він посвятився зразу землемірству й вже в р. 1872. бачимо його в Манітобі, як члена наукової експедиції, що вибралася студіювати озера Виннипеґ, Манітоба й Виннипеґозис.

Кілька літ пізніще полковника Дениса іменовано домініяльним землеміром (ґеометром) і в тім характері він розвинув хосенну діяльність, що здобула йому великий розголос й ріжного рода почести. Він був вибраний президентом манітобського союза землемірів а відтак президентом такоїж домініяльної орґанізації.

В році 1903 полковник Денис став співробітником Сіпіяра й зразу завідував будовою великої наводнюючої системи в околиці міста Келґарі. Перейшовши відтак через инші високі позиції він опинився нарешті на своїм теперішнім становищу головного Комісаря Кольонізації.

Полковник Денис брав теж видатну участь у світовій війні і був м. ін. директором транспортації при ґенеральнім штабі канадійської бриґади на Сибірі. В 1918. році він працював на Сибірі як комісар Червоного Хреста й предсідник Канадійської Торговельної Комісії. З тих часів він посідає високі мілітарні відзначення.

Серед канадійських Українців особа полковника Дениса тішиться великою популярністю. Вони цінять його не лише як визначного фаховця, але також як щирого приятеля українського народу в Канаді. І тому думаємо, що дамо найкращий вислів їх почуванням, коли з нагоди його 70-тих уродин побажаємо йому ще многих літ успішної праці для добра сього краю.

З Форт Вілліям, Онт.

Хочу написати про Товариства при українській греко-католицькій парохії у Форт Вілліям, Онт. Є їх чотири:

1. Т-во „Бандурист". Цілею Товариства є ширити українську свідомість, виробляти здоровий погляд на життя, та впоювати правдиві засади поступовання. Товариство міститься в просторій салі під церквою. В році 1917 відбуло 2 загальних зборів, 7 місячних засідань, 3 відчити, 5 концертів, та 10 театральних вистав. Товариство посідає власну дуту орхестру, ощадности в готівці $400 та ґардеробу вартости $700. Всіх членів є 62. Місячна вкладка 15 центів.

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКОВ ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЬОГО У ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.

II. Запомогове Товариство ім. св. От-

ця Николая. Числить поверх 100 членів. Місячна вкладка 50ц. Власного капіталу має Товариство $1.500.

III. "Рідна Школа". Дітей вписаних на сей рік є 80. Вчаться читання, писання, української історії і літератури.

IV. Українська Кооператива. Має 64 уділовців. Уділ по $25.00. Власного капіталу має $6000. В обороті під сю пору $38.000.

Всі чотири Товариства мають спільний оден Комітет, а се тому, що Українці, які належать до греко-католицької парохії, пізнали, що декотрих у Форт Вілліямі опанувала мертва байдужність других збили з дороги кличі вуличних крикунів, третих повідривали від церкви ті, які служать Христови за гроші. Оден батюшка найновійшої віри на відчиті М. Січинського у Форт Вілліямі сказав, що він служить Христови лише за гроші. Длятого цілею сего спільного Комітету є згуртувати всіх Українців Католиків, щоби розвинути більшу силу духову й економічну а тим самим помогти скинути кайдани рідного краю, в які він є під сей час закутий.

Всі чотири Товариства брали активну участь в обході 60 літного Ювілею Канадійської Конфедерації, і за гарно прибрані вози дістали від Ювилейного Комітету признання. Також на вістку про повінь в краю сей спільний Комітет зібрав до сеї пори квоту $1020.00 на підмогу жертвам повени.

При дочерній церкві у Вест Форт Вілліямі працюють товариства "Зоря" і "Рідна Школа", яких праця є схожа з Товариствами у Форт Вілліямі.

До Товариства "Бандурист" відносяться ще слідуючі замітки: Товариство основане Українцями у Форт Вілліямі, дня 5-го марта 1917 р. на почин о. Романа Крупи. Головою був тоді Стефан Сторожук. Адреса Товариства:

Ukrainian Dramatic Society "Bandurуst"
639 McIntosh St. Fort William, Ont.

Теперішний голова: Дмитро Стадник, писар Василь Вирозуб.

Форт Вілліям, Онт., дня 15. жовтня 1927.

П. Гайовський
Учитель Рідної Школи.

Хто може дістати дозвіл на приїзд до Канади.

До Канади можуть їхати особи здорові на тілі і умі, які хотять працювати на ріллі або помагати в домашній праці.

1. Дійсні рільники зі своїми родинами, які їдуть осідати на землю, а які мають на стільки гроша, щоби відразу господарити на своїй фармі.

2. Дійсні рільні робітники, які їдуть до праці на полі, а мають запевнену роботу на фармі.

3. Домашні служниці і робітниці на фарму, які мають запевнене місце до праці.

4. Жінка, діти низше 18 літ і родичі такого чоловіка, який законно переїхав до Канади і живе в Канаді, наколи він викажеться, що може їх удержати.

Найновіший розпоряд з року 1927 такий: Переселенець в Канаді може спровадити свого батька, свою матір, свого нежонатого сина, або доньку у віці менше як 18 літ, свого нежонатого брата, або сестру, які не потребують їхати до роботи на ріллі, як що цей переселенець законно приїхав до Канади і сповнив условини, що по приїзді до Канади працював на фармі що найменше оден рік.

Колиж родина має 300 долярів, по оплаченню корабельних карт, щоби закупити фарму в Канаді, в такім разі не потребує ніяких аплікацій з Канади. Як тільки викажеться цею квотою представники канадійського уряду в Старім Краю дають її дозвіл на подорож до Канади.

Податки в Канаді.

1. Від чого платить фармер податок через муніципальну канцелярію?

Податок платить фармер від землі. Будинки, домашні звірята і господарські знаряди не є оподатковані. Муніципального податку не платиться також від ощадностей в банку, коли їх фармер має.

2. Котрі землі виняті зпід податку?

Від податку звільнені землі, які належать до цілої держави, це є Домінії, або до поодиноких країв — це є до провінцій, а також землі шкільні, церковні (цвинтарі), муніципали і всякі інші землі, звільнені від податку законами муніципальними, провінціональними, або доміціяльними.

3. Хто визначає висоту податку?

Висоту податку визначає муніципальний уряд, це є уряд зложений з війта й радних, а осібно стоїть секретар, який не належить до ради, бо не є вибраний людьми, але нанятий радою за платню. Радні беруть платню лише за день, коли відбувають раду і дістають милеве за їзду на раду. Муніципальний уряд складається з війта (ріфа) і 4 до 8 радних. Засідання муніципальної ради відбуваються в тій місцевости, де є бюро муніципалу.

Рада назначує чоловіка званого асесором. Це не є радний. Його назначує громадська рада що року, або що два роки, або що три роки, щоби зробив оцінку земель (по анґлійськи асесмент) в границях даного муніципалу. Його обовязком є піти і оглянути та оцінити кожний кусник землі в муніципалі, що підлягає податкови. Наколи є малі місточка незаінкорпоровані, без своєї ради, в данім муніципалі, то асесор мусить зробити оцінку із торговлі, бо купець платить податок осібно від землі а осібно від торговлі. Асесор повідомляє картками кожного податковця про суму, на яку він його оцінив. Заразом подає день, коли відбудеться засіданнє муніципальної ради для переглянення цеї оцінки (асесменту). Це є „провірний суд", по анґлійськи „корт ов ревижен", на котрім податковець може запротестувати проти оцінки і пояснити причини свого протесту. Цей протест треба вислати письменно до секретара десять днів перед днем провірного суду („корт ов ревижен"). Не конче потрібно являтися особисто, але таки ліпше прийти самому і подати свої устні замітки. Письменний протест є приписаний законом, щоби муніципальна рада мала його чорне на білім.

Асесор робить оцінку (асесмент) в двох примірниках: перший предкладає муніципальній раді до провірного суду, а відбитку висилає перед днем „провірного суду" до податкового відділу в провінціональнім парляменті. Муніципальна рада відбуває провірний суд („корт оф ревижен") і поправляє та ухваляє оцінку (асесмент) земель. Муніципальна рада затверджує оцінку, а секретар висилає її до головного податкового урядника („такс комішінера") в парляменті. Сей податковий комісар звичайно затверджує присланую йому оцінку („асесмент"). Відкидає лише тоді, коли оцінка незаконно зроблена. Він звертає затверджений собою первопис оцінки („асесменту") і тепер ця оцінка стає правною. Вона є законом і дає підставу до плачення податку. На підставі цеї оцінки а також на підставі суми, яка показалася потрібна на видатки муніципалу, на видатки шкіл і видатки муніципального комісара, обчисляє секретар після приписаного законом способу „податкову стопу" („милс").

В день, на котрий визначено провірний суд, радні і війт муніципалу відбувають цей заповіджений провірний суд („корт ов ревижен") і переглядають оцінку фар-

ми, зробленої асесором. Провірний суд розглядає причини протестів, узгляднює і знижає оцінку, або затверджує, а навіть підносить. Учасники провірного суду розглядають оцінку кожної фарми, розважують кожний протест, вислухують уваги того фармера, що прийшов особисто, і ухвалюють остаточну оцінку.

4. В який спосіб подається оцінку до відома фармера?

Секретар викінчує податкові книжки і пише податкові звідомлення („текс нотіс") до кожного чоловіка, якого дохід оцінювано на провірнім суді. У тім звідомленню виписує секретар осібно податок з фарми а осібно стопу податкову („милс") а також податок на а) муніципал, б) школу, в) муніципального комісара.

Ті звідомлення мусить секретар вислати до всіх податковців один місяць перед стяганням податку, це є один місяць перед пятнацятим грудня.

Від розіслання звідомлень листівками або листами зачинається стягання податку. Фармері присилають гроші Моней-Ордером, або платять особисто секретареви, а цей виставляє посвідку і затягає вплачену квоту до податкових книжок. Цю посвідку на вплачений податок треба переховати як найдовше, бо часом може зайти помилка і фармер повинен забезпечитися посвідкою.

Наколи чоловік платить перед 15. грудня, або докладно того дня, то йому дається опуст 10 проц. Хто платить по 15. грудня той не дістає ніякого опусту, а крім того, коли хтось не заплатить податку до 1. квітня, слідуючого року, на того накладається що місяця ½% кари. Іншими словами, чоловік, що не платить податку на час, платить коло 16%.

5. Коли хтось залягає з податком за довго, що тоді?

Коли податок неплачений більше як рік, тоді секретар після припису закона виготовляє спис земель із залеглим податком. Цей спис оголошує він в урядовій часописи („Манітоба Ґазет"), а також в місцевій часопис, коли така є.

Разом зі списом земель оголошує день продажи тих земель за залеглий податок.

Ця податкова продаж („текс сейл") відбувається, почавши від 2-ої годин по полудни. Коли цего дня не продасться всіх земель, бо не стає часу, можна продаж відложити на інший день. Являються люде, які мають гроші, і купують ці землі, а платять лише ту квоту, яку виносить залеглий податок і кошта оголошення в часописах. Наколи би власник землі по такій податковій продажи — („текс-сейл") хотів викупити свою землю, то мусить заплатити 10 проц. більше, як виносила продажна ціна цього дня. В цей спосіб, видимо, що чоловік, який не платив податку і допустив свою фарму до продажі за податок, а хотівби її задержати, — платить 26% кари понад дійсний податок.

Наколи цеї днини не було купців, бо з якоїсь причини не могли явитися, або лишилися якісь землі на розпродані, то муніципал купує їх, однак не платить грошей як приватна одиниця. Приватний чоловік складає гроші зараз, всі гроші разом, муніципал записує землі не спродані за податок, на себе.

6. Як переймає купець в своє посідання землю, продану за податок?

Секретар виробляє на кожну спродану землю цертіфікат („Текссейл сертифікейт"). На цертифікаті є докладний опис землі, спроданої за податок і подана є квота продажі з підписом секретаря і печаткою муніципалу. Ця земля висить неначе у воздусі через один рік. Купець ще не є її власником, чи це є особа приватна, чи муніципал. Заразом і власник землі стратив право до неї, бо земля спродана за податок. Купець не може старатися в тім році о запис тої землі на себе („тайтел") а власник має право викупити її коли небудь.

Коли мине рік від часу продажі земель за податок, а ті землі не викупив власник, тоді секретар виготовляє лісту невикуплених земель і засилає цей спис до земельного уряду („ленд офис"). Від тоді власник „текс сейл сертифікейту" може робити подання о запис купленої землі на себе („тайтел").

Коли би сам власник землі, чи хтонебудь в його імени хотів викупити по році цю землю, то мусить це робити вже не через муніципальний уряд, але через земельний уряд („ленд офис") і через урядника в земельнім уряді, який зоветься „дистрикт реджестрерон."

„Дистрикт реджистрер", наколи одержав подання купця о запис, висилає поручений лист до власника землі і його жени і до всіх інших осіб, які мали щонебудь до діла з тою землею, повідомляє їх про подання купця о запис і дає

ПРОФ. В. БІБЕРОВИЧ

Їздив до Старого Краю як відпоручник Департаменту Кольонізації Сі-Пі-Ара.

їм всім три місяці часу до викупна цеї землі з під податку. Коли ніхто до того часу не зголоситься, податку не зложить і землі не викупить, тоді „Дистрикт реджістрер" полагоджує запис землі в хосен власника „текс сейл сертифікейту". Від тоді дотеперішний власник землі тратить цілком право до своєї землі, а власник „текс сейл сертифікейту" дістає цю землю на власність. Власники землі зміняються. Це поступовання таке саме як власником стає приватна особа, чи муніципал.

Наколи би були гіпотеки („морґеджі") на тій землі, затягнені першим власником і ані власник землі, ані власник „морґеджу" не викупили тої землі з під податку, то тоді вони тратять право зовсім до своїх „морґеджів" а земля остає чиста. „Морґеджі" всі пропадають.

7. Чи істнує ріжниця межи посторонним власником „текссейл - сертифікейту" а муніципалом?

Ріжниця є ця, що приватні одиниці мусять внести своє подання о запис на землю в рік по році, який минув від часу купна, отже в два роки після продання за податок. Коли не внесуть подання, то тратять право до цего цертифікату зовсім, а гроші пропадають. Муніципал має право внести подання о запис в 3 роки по році купна, або іншими словами в 4. роки від дня продажі. Ця постанова зроблена, тому що муніципал не хоче землі, але грошей і дає власникови нагоду, щоби сам викупив землю з під податку.

Тут говорив я лише про повітові (муніципальні) податки, але не говорив про податки для краю (провінції) і держави (домінії).

Домініяльні податки стягається лише не прямо, це є н. прим при купні потрібних товарів. Провінціональні податки стягається прямо і не прямо. Про то податку поговорю іншим разом.

Петро Мельник.

Секретар Муніципалу Форк Ривер, Ман.
Форк Ривер, Ман., 8. серпня 1927.

Орґанізація Іміґрації до Канади.

I.

Іміґрація — се одна з важнійших справ, котрою сьогодня не мало клопочуться держава, політичні партії товариства і поодинокі люди.

З огляду на простір і населення Канади, питання іміґрації буде цікавити сю державу ще довгі літа.

Над повоєнною іміґрацією в Канаді почали застановлятися доперва аж в 1922 році, коли відносини по війні були менше більше упорядковані. Великі, невикористані природні засоби Канади та воєнні довги цілковито оправдували заходи, щоби збільшити населення Канади через іміґрацію. Відомо, що Канада обнимає 3,745,500 квадратових миль а посідає лише девять міліонів душ. У самих західних трьох провінціях є під управою усього 37 міліонів акрів землі, а ще 177 міліонів акрів родючої землі чекає плуга. Маючи се на увазі, міністер внутрішних справ Домінії Канади, Сер Клифорд Сифтон, в зимі 1922. р., у Вінніпеґу говорив: "Мусимо енерґічно заохочувати їхати до Канади здорових, сильних та працьовитих поселенців, не оглядаючися на те, з котрої держави вони приїзджають".

Звернено очи на Европу, яка має 475 міліонів мешканців на просторі 3,750,000 квадратових миль. Анґлійці робили й роблять всякі старання, щоби розмістити передовсім своїх краянів. Однак, з [illegible] мало приїзджає досвідчених господарів, на яких в Канаді є найбільше місця. Правительство погодилося з гадкою, що кромі рільників з Британських Островів треба оглянутися ще й по тих державах, де є досвідчені господарі, які бажалиби переселитися в Канаду. Сю думку, серед значної опозиції, сильно попирав Сер Клифорд Сифтон, який у "MacLean's Magazine" з квітня, 1922 р., м. и., писав: "У Норвеґії, Швеції, Данії, Бельґії, Чехії, на Угорщині та в Галичині є сотки тисяч відповідних селян, що управляють ріллю через десять, пятнайцять, а то й більше поколінь, котрі бажалиб виїхати з Европи й почати нове життя серед ліпших обставин у новій державі".

Що Канада потребує людей, о сім ніхто не сумнівається. Не сумнівається ніхто й о тім, що безпляновий, гуртовий доступ неограниченого числа людей, не то, що бувби болючим для Канади, але також відбивсяб болючо на самих переселенцях. Засада порядку й відвічальности наказувала головній централи іміґраційній, якою є департамент іміґрації в Оттаві, поставити розумні й уміркованi условини, для тих, що охочі їхати до Канади на тимчасові зарібки або на сталий осідок.

II.

Глубоко застановляється іміґраційний уряд над тим, як належить добирати відповідних людей, як їх розміщувати на землі, та як опікуватися ними доти, доки вони самі не зможуть дбати самі про себе. Дня 3. січня, 1923. р., міністер внутрішних справ і тимчасовий міністер іміґрації й кольонізації, Дост. Чарлес Стюарт, відбув довгу нараду з представниками канадийських Тихо-Океанських Залізниць, Кунарда, Гвайт Стару та инших корабельних ліній, де начеркнено

пляни як провірювати переселенців, які мають приїхати до Канади. Ухвалено вислати досвідчених людей, які знають Канаду, як представників департаменту іміґрації й кольонізації до Парижа, Антверпії, Гаґи, Лібави, Варшави й Будапешту. Представники ті мають за обовязок провірювати аплікації фармерів з Канади, видавати візи на паспорти та доглядати, щоб подорожні відповідали приписам канадійського іміґраційного закону, ще заки вони опустять свою рідну землю. Як правительственні урядники, сі представники провірюють папери усіх ліній, та видають подорожним дозвіл на вїзд до Канади.

В практиці сей плян показався добрим. Було се видно по тім, що в Канаду їхали цілком відповідні переселенці.

Опісля, іміґраційні постанови доповнено вимогою, що перед виїздом мають подорожних оглядати лікарі платні перевозовими підприємствами і урядами тих держав, з котрих переселенці походять. Се також вийшло на добре, бо тепер дуже рідко завертають іміґрантів від берегів Канади. Лікарі оглядають подорожних у всіх портах, з яких їдуть люде в Канаду, н пр., в Шербурґу, в Данціґу, в Ризі, Ротердамі, Гамбурґу і пр.

Справа іміґрації займала дальше видне місце на стовпцях ґазет, не сходила з уст відповідальних та невідповідальних людей, була все живою. У своїй промові в Порт Артурі, Онтеріо дня 7. січня, 1923. р., Сер Генрі Торнтон,, президент Канадійських Державних Залізниць, взивав, щоби клич за більшою іміґрацією ширився по цілій Канаді. Дня 2. марта, 1923. р., Сер Клифорд Сифтон, промовляючи в Монтреалі, рішучо опрокинув ”глупий до абсурду перестрах робітничих провідників”, які домагалися цілковитого замкнення іміґрації. Навіть декотрі Українці були проти іміґрації і то навіть своїх власних земляків. Се показалося якраз з нагоди дебати над тою справою у Вінніпеґу.

III.

Іміґрація поплила широким руслом. Орґанізація іміґрації й кольонізації постійно удосконалювалася, бо іміґраційний уряд, та инші установи, близькі іміґраційному рухови, набували досвіду. Ріжні народи почали орґанізувати товариства, щоби пляново вести іміґрацію й кольонізацію та опікуватися своїми краянами. У січні, 1925. р., покликано до життя Товариство Опіки над Українськими Переселенця ім. св. Рафаїла в Канаді, якому державні власти в Оттаві надали державний чартер у липни, 1925. Докладний опис роботи й завдань ”Товариства Опіки” находиться в альманасі “Нове Поле”, який вийшов в 1927. р. заходом Т-ва.

В осени 1926 р. канадійське правительство запровадило т. зв. ”Залізничий Дозвіл”. Залізниці мали право виписувати свої власні аплікації і дозвіл для якогось обмеженого числа рільних робітників та домашних служниць. По приїзді тих людей до Канади заряди канадійських залізниць розміщували їх при помочи своїх урядників на роботу по фармах у канадійських фармерів. Залізниці станули перед конечністю поширення праці своїх кольонізаційних відділів, щоб належито виконати умови, заключені з іміґраційним урядом Домінії. Навіть під сю хвилю коли угоду межи урядом а залізницями від 1-го червня 1927 тимчасово завішено, добре уладжені кольонізаційні бюра залізниць є великою помочию для іміґраційного уряду, бо дбають про розміщення переселенців на фармах. А від розміщення переселенців при роботах залежатиме дальший хід іміґрації, як про се дуже виразно висказався міністр іміґрації, Роберт Форк, як се подає Вінніпеґський дневник “Фрі Прес” з дня 14. жовтня, 1926:

”Канада може спровадити лише таке число іміґрантів, які найдуть тут роботу. В міру збільшення місць роботи, може рости число іміґрантів. Канада потребує іміґрантів здорових умом і тілом та охочих до праці, відповідних провадити управу ріллі, без ріжниці з яких країв вони походять”.

IV.

Осідок державного іміґраційного бюра на Західну Канаду є у Вінніпеґу, під проводом комісара для іміґрації Томи Джеллея. Уряд сей провірює фармерські аплікації,, дбає о те, щоби переселенці мали працю й має нагляд над усьою іміґрацією до Західної Канади. Уряд сей

обовязаний держатися постанов іміґраційного закону. Працю іміґраційного уряду облекшують кольонізаційні відділи канадійсських залізниць коли спроваджують переселенців на "залізничі дозволи" й находять для них роботу.

Шефом кольонізаційного відділу Канадійських Тихо-Океанських Залізниць (Сіпіяру) є полковник Дж. Денис в Монтреалі. Головне бюро на Західну Канаду є у Вінніпеґу, Room 99, Canadian Pacific Station, Winnipeg, Man. Управителем сього бюра є С. А. Вен Ской. Сюди треба писати за землями, якими орудує приватна компанія "Канадійські Тихо-Океанські Залізниці" ("Сіпіяр").

Шефом кольонізаційного відділу Канадійських Державних Залізниць є Др. В. І. Блек, з осідком в Монтреалі.

ДР. В. І. БЛЕК
Шеф кольонізаційного відділу Канадійських Державних Залізниць в Монтреалі.

Скажемо дещо про него самого. Др. Блек родився на фармі в Онтеріо. Рільничі студії кінчив у Ґвелф, Онт., де відзначився передівсім як знавець домашних звірят. По скінченню студій Др. Блек став співробітником фармерського часопису "Фармерс Адвокейт" в Льондоні, Онт., а потому редактором тогож часопису у Вінніпеґу, Манітоба. Відси покликано його на заступника міністра рільництва провінції Манітоби, а опісля на першого президента Манітобсько. Рільничої Школи, котру то позицію, по кільканайцяти роках ревної праці, Др. Блек зложив, щоби обняти посаду комісаря рільництва для Домінії Канади. Оцінюючи його великий досвід, уряд Домінії іменував Д-ра Блека заступником міністра іміґрації для Канади. В жовтні, 1923, Др. Блек уступив з міністерства, щоби стати управителем кольонізаційного бюра Канадійських Державних Залізниць в Льондоні Анґлія. Зорґанізувавши бюро в Льондоні, Др. Блек вернув до Монтреалу в жовтні, 1925. р. й зістав директором відділу кольонізації, рільництва й природних богацтв Канадійських Державних Залізниць.

Сей відділ є централею усьої кольонізаційної праці Канадійських Державних Залізниць і кермує орґанізацією в Канаді й Европі. "Кенедієн Енюал Ревю, 1925 — 26" на стороні 172 подає, що сей відділ поставив собі слідуючі завдання:

1) Впливати на іміґрацію так, щоби приїхало до праці в Канаді як найбільше людей, яких ся держава зможе розмістити і присвоїти.

2) Повідомляти загал про природні богацтва Домінії та про величезне поле для промислу, щоби капітал з чужих країв плинув в ріжні підприємства в Канаді.

3) Улекшувати поселення рільників на таких условинах, які запевнювалиби успіх в господарці.

4) Звертати увагу на ліпші способи фармерування та на конечність мішаного господарства, щоби можна побільшити продукцію збіжа, домашних звірят, та набілу.

5) Орґанізувати іміґрацію до Канади молодих хлопців з Британських Островів.

6) Старатися о всякі полекші для приїзду здорових та охочих до праці переселенців.

7) Співпрацювати з доміняльним і провінціональними урядами та з бизнесовими орґанізаціями по усій Домінії, щоби збільшити та улекшити поселення тих людей.

Др. Блек відбув нараду зі старшиною Товариства Опіки і з його слів видно було, що знає рільничі прикмети українських поселенців й обстоює за іміґрацією Українців до Канади.

Помічник Д-ра Блека Е. Г. Ґертон ро-

дився в р. 1885 в Льондоні, Анґлія, де покінчив вищі школи. Як студент відзначався головно в літературі, математиці та спорті, одержуючи золотий медаль в р. 1902. До Канади приїхав в 1903 р., і майже через три роки набирав досвіду по роботах на фармі, в лісі та при залізничих дорогах. В 1905 р., почав працювати для правничої спілки в Давфіні, Манітоба, та заразом студіював права, однак постійна праця в правничім бюрі так вплинула на здоровля п. Ґертона, що він змушений був залишити її. Пізнійше п. Ґертон розвинув фірму під своїм іменем, яка займалася продажею реальностей та поселенням людей на землі. Підчас свого побуту в Давфіні п. Ґертон, м. и., редаґував місцевий часопис через чотири роки, був писарем промислової ради через шість років, та

Е. Г. ҐЕРТОН
Помічник шефа кольонізаційного відділу.

директором Рільничого Товариства в Давфіні. В осени, 1923 р., п. Ґертон став урядником Канадійських Державних Залізниць, і від тоді постійно стояв близько всякого кольонізаційного руху в Західній Канаді. Опісля п. Ґертона назначено помічником управителя бюра кольонізації Канадійських Державних Залізниць на Західну Канаду, а у вересні 1917, іменовано його помічником Д-ра Блека в Монтреалі. Проживши 20 років в приязних зносинах з Українцями в Манітобі, п. Ґертон став рішучим прихильником української іміґрації до Канади. Значить зріст приїзду Українців до Канади за минулих три роки можна до великої міри, приписати заходам п. Ґертона.

V.

Управителем кольонізаційного відділу на Европу є Д. М. Джансон в Льондоні в Анґлії. П. Джансон родився на фармі недалеко Вінніпеґу в Манітобі. В 1906 р. скінчив рільничий виділ торонтонського університету в Ґвелф, Онт., а відтак почав господарити, звертаючи особлившу увагу на плекання домашного скоту. Досвід господарський придався йому, коли в 1925 р. іменовано його торговельним представником домініяльного відділу худоби на головній оборі (Стакярдс) в Ст. Боніфасі, Ман. В 1918 р. п. Джансон став настоятелем (супервайсор) обор (Стакярдс), а в 1920 р. шефом домініяльного нагляду над оборами. В липні, 1923. р. обняв становиско рільничого аґента для Канадійських Державних Залізниць, а в лютім, 1924, зістав головним рільничим аґентом. Відтак п. Джансон зорґанізував і управляв бюром поселення і рільництва Канадійських Державних Залізниць на західну Канаду. У вересни, 1917, п. Джансона іменовано управителем кольонізаційного відділу Канадійських Державних Залізниць в Европі. Він має за обовязок наглядати над добром та висиланням до Канади відповідних рільників-переселенців з Британських Островів, скандинавських країв, з Голяндії, Швайцарії та Франції. Має говорити з іміґраційними урядами европейських держав в справах іміґрації. Має також наглядати над представниками кольонізаційного відділу Канадійських Державних Залізниць в Европі, які виписують посвідки заняття для іміґрантів. Представники розміщені є в сей спосіб:

VI.

У вересні 1927, іменовано п. Дж. С. МекҐована управителем бюра Канадійських Державних Залізниць на Західну Канаду з осідком у Вінніпеґу. П. МекҐован приїхав до Канади з Анґлії малим

хлопцем і працював при всяких роботах поки не добув кваліфікації на народного учителя, а відтак директора вищої школи в Ґонорі, Манітоба. Підчас війни служив при відділі летунів. Скінчив рільничий виділ на манітобськім університеті. Підчас вакацій працював в манітобськім міністерстві рільництва. По скінченню студій служив через два роки в

ДЖ. С. МЕКҐОВАН
Управитель бюра Канадійських Державних Залізниць у Вінніпеґу.

льондонськім бюрі кольонізації Канадійських Державних Залізниць. Минулих два роки був помічником Д-ра Блека, директора кольонізаційного відділу Канадійських Державних Залізниць в Монтреалі.

Кольонізаційне бюра Канадійських Державних Залізниць у Вінніпеґу має відгалузи в Саскатуні, Саскачевані, в Едмонтоні, Альберті, а також аґенції по усіх більших місточках з Західній Канаді.

Головними завданнями кольонізаційного бюра є: 1) найти для переселенців роботу на фармах; 2) поселяти їх на землі. Очевидно, що робота є найважнійшою справою. Много людий приїзджає до Канади лише на тимчасові зарібки. Не оден такий робітник, обізнавшися з тутешніми способами господарки, купує фарму за свої ощадности й закидає гадку вертати до краю. Їдуть також голови родин, щоби заробити гроша, набути фарму, а відтак спровадити свою родину. Отже, вишукання праці для переселенців є початком до їх осідання в Канаді. Завважано, що найбільше переселенців прибувало тоді, коли було найбільше праці для них. Переселенець, що бажає осісти в Канаді, шукає праці, щадить гріш, набуває фарму і тим стає хосенним не лише для себе й своєї рідні, але й для держави.

Бюро посередництва праці (Фарм Емплоймент Сервис) шукає для переселенців роботу на фармах при помочі начальників стації Канадійських Державних Залізниць та при помочи окремих відпоручників в головнійших місцевостях. Фармері зголошуються до них по робітників. Фармері пишуть також впрост до головного бюра у Вінніпеґу:

Farm Employment Service, Canadian National Railways, Room 100. Union Depot, Winnipeg, Man.

Українцям належить писати по українськи. Ті, що шукають праці на фармах, зголошуються, особисто або писемно, до головного бюра у Вінніпеґу (на повищу адресу), до відгалузи в Саскатуні:

Farm Employment Service, Canadian National Railways, 126—21st St. E., Saskatoon.

Або в Едмонтоні до: —

Land Settlement Department, Canadian National Railways, Edmonton, Alta.

J. B. Lanctot, A. E. Ross — Warsaw, Poland Baltic States, Danzig, Czernowitz.

F. Hoffman — Vienna, Austria, — Czecho-Slovakia, Austria.

F. W. Baumgartner — Budapeszt Hungary—Zagreb, Temesvar, Transylvania, Jugosława.

Robert England, E. W. Brown — London.

J. P. F. Pool — Rotterdam.

A. L. Regancy — Paris.

W. Taylor — Antwerp.

Відділом посередництва праці у Вінніпеґу кермує В. Е. Ватсон. Ще малим хлопцем п. Ватсон прибув з Онтеріо до Манітоби і до 1913 р. жив зі своїми родичами на фармі в околици Давфін, Манітоба. Весною 1918 р. п. Ватсон скін-

чив рільничий виділ манітобського університету і сейчас вступив до армії. Служив при відділі летунів. В 1919 р. назначено його представником рільничого департаменту провінції Манітоби на округ Вірден. Посаду сю п. Ватсон залишив в осени 1920 р., щоби стати промотором овець для Домініяльного Відділу для хову Домашних Звірят з осідком у Вінніпеґу. З початком 1924, п. Ватсон почав працювати для Канадійських Державних Залізниць як рільничий аґент, пізнійше як загальний рільничий аґент. Зазначуємо тут, що англійське слово "аґент" може бути в українській мові рівнозначне зі словом "комісар" або "орґанізатор". Літом, 1926 р. перенісся до Саскатуну, щоби обняти провід департаменту кольонізацій Державних За-

В. Е. ВАТСОН

Управитель відділу посередництва праці при кольонізаційнім відділі у Вінніпеґу.

лізниць на провінцію Саскачеван. В жовтні, 1927. вернув до Вінніпеґу, щоб стати настоятелем бюра посередництва праці. Його попередна праця дала йому нагоду запізнатися з українськими фармерами та фармерськими робітниками, яких він навчився цінити за їх невибагливість і робучість.

VII.

Поселенча праця розвинулася до сеї міри, що в 1926 р. треба було створити окремий земельний відділ, який дбавби виключно о поселення людей на землях, головно попри шляхи Канадійських Державних Залізниць. Земельний відділ Канадійських Державних Залізниць дбає о те, щоби допомогти переселенцям набути фарми і почати господарку

Ф. ДЖ. ФРІР

Директор земельного відділу Канадійських Державних Залізниць у Вінніпеґу.

в Канаді. Много українських родин, які приїхали зі старого краю під опікою сього відділу, поселилися на добрих землях в ріжних околицях Західної Канади й починають дороблятися маєтку.

Директором земельного відділу є Ф. Дж. Фрір, який покінчив природничі науки на саскачеванському університеті і є кваліфікованим аґрономом.

Референтом для українських справ є п. Теодор Тацюк, який має незвичайно великий досвід в Західній Канаді, а головно знає дуже добре українські кольонії.

Хто питає за фармами, сей має писати на адресу головного бюра земельного відділу:

Farm Employment Service, Canadian National Railways.

Адреса земельного бюра в Саскатуні:
Land Settlement Department, Canadian National Railways, 126—21st St. E., Saskatoon, Sask.

В Едмонтоні земельне бюро має адресу:
Land Settlement Department, Canadian National Railways, Edmonton, Alta.

Крім того є місцеві аґенти по усіх

ТЕОДОР ТАЦЮК
Референт для українських справ в кольонізаційнім відділі у Вінніпеґу.

головнійших місточках в Західній Канаді, які находяться в місцевостях де є добрі землі до набуття. При такім апараті праці державний земельний відділ може давати добрі поради переселенцям про те, як і де мають набути фарму, яку вони собі бажають. Звіти показують, що поселено много українських родин, які своєю працьовитістю, енерґією й відвагою здобули собі славу перворядних поселенців. Щорічно йдуть особливі заходи, щоби приїзджало як найбільше українських родин, котрих очікують міліони акрів родючого канадійського чорнозему.

"Товариство Опіки над українськими іміґрантами у Львові" подає вказівки в Европі на підставі інформацій, які одержує з Канади і ручить за правдивість даваних рад і пояснень.

Головою "Товариства Опіки" у Львові є Микола Заячківський, директор Народної Торговлі. Повновласником старокраєвого "Товариства Опіки" на Канаду є проф. Іван Боберський.

В Канаді працює "Товариство Опіки над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла" у Вінніпеґу.

Се Товариство полагоджує на бажання справи паперів до Канади, справи подорожи до Канади, вишукування роботи і вибору земель. Воно основане в січні р. 1925 і через свою дотеперішну річеву і совісну працю зуміло собі зєднати довіря всіх Українців, які шукали у нього поради й опіки.

Вінніпеґ, Ман. Дня 28-го жовтня 1927.

Д. М. Ільчишин.

КОНЧЕ!

РОЗУМНИЙ: — Дуже жалую, але не можу відвідати вас в четвер бо виїзджаю до Европи.

БЕЗУМНИЙ: — Ну, то прийдіть в пятницю.

ВЕРШОК ЛІНИВСТВА.

— Чому ви думаєте, що Марко є найлінивіший хлопець?

— А ось вчера якось припадково впала його книжка зі стола, а він заки підоймив її, втрутив ще ти аби було за чим трудитися.

ШУКАЄ ДАЛІ.

— Чи ти знайшов своїх пять центів, Михасю?

— Ні, пане, але мій молодший брат найшов.

— Ну, а за чим же тепер шукаєш?

— За моїм братом.

ХИТРИЙ.

— Стук! Стук!

— А хто там?

— Це я, щастя!

— Е, мене ти не здуриш! Щастя стукає лише раз.

Департамен тКольонізації Сі-Пі-Ара.

Булоби злишним розписуватися широко про заслуги департаменту кольонізації сіпіярської компанії, тому, що знає про них гаразд ціла Канада від одного океану до другого. Від десятків літ він веде тихо й без дешевої реклями свою хосенну роботу, заселюючи й цивілізуючи безмежні простори західної Канади. І маймутній історик, оцінюючи колись заслуги ріжних чинників покладені около державного будівництва нашої молодої країни, з певністю пальму першенства віддасть сіпіярським піонірам.

На чолі кольонізаційного департаменту стоїть сьогодня старий приятель Українців, полковник Іван С. Денис, званий загально батьком української іміґрації. Про нього читачі найдуть блищі інформації на иншім місци в окремій статті. Його заступником є Дж. Н. К. Мекалистер, добре відомий нашим кругам зі своєї праці як суперінтендент кольонізації в Виннипеґу.

С. Н. ВАН СКОЙ
Директор департаменту кольонізації Сіпіяра у Вінніпеґу.

С. Г. МОРФІ
Заступник директора департаменту кольонізації Сіпіяра.

В головнім офисі департаменту кольонізації в Вінніпеґу, який завідує кольонізаційним ділом в цілій західній Канаді, працює добірний штаб фахових людей, з якими ми хотілиби отсим познайомити блище наш загал, подаючи їх короткі життєписи.

Директором сього офису є п. С. А. Ван Ской, який уродився в р. 1878 в Зединених Державах з батьків мішаного голяндсько - британського походження. Покінчивши там студії ще в порівнуючо молодих літах він зацікавився західною Канадою й переїхавши сюди разом з ріднею осів на земли недалеко міста Саскатуну, управляючи секцію купленої від сіпіярської компанії. Ся місцевість ще й нині носить назву Ван Ской.

До сіпіярської служби він поступив в р. 1912. й працював для кольонізаційного департаменту в Канаді й Зединених Державах. Коли весною 1925. року ди-

ректор кольонізаційного департаменту в Вінніпеґу Мекалистер був покликаний на вищу посаду в Монтреалі, Ван Ской заняв його місце, де й досі працює з великим успіхом. П. Ван Ской ставиться до українських поселенців з високим признанням і щирою приязню.

ДР. АНДРІЙ ВАРКЕНТИН
Український представник в кольонізаційнім відділі Сіпіяра.

Помічником його є п. С. Г. Морфі, з походження Айриш чистої крови. Він родився в Кінґстон, Онт. в році 1894 й покінчив школи в Лондоні й Виндсорі, Онт. На захід приїхав він в р. 1913, де зразу працював у Вінніпеґу а відтак у Саскатуні. В рр. 1916 — 17 служив він в канадійській армії. З кінцем сього року поступив він на службу департаменту природних багацтв Сі-Пі-Ара а пізнійше був перенесений до департаменту кольонізації, де в короткім часі став головним діловодом. В червні 1926 його іменовано помічником суперінтендента.

Українським представником в згаданім департаменті являється Др. Андрій Варкентин. Родився він в р. 1891 на Запоріжжі на Великій Україні. Покінчивши ґімназію в Бердянську а у ніверситет в місті Одесі над Чорним Морем, служив підчас світової війни в російській армії як військовий лікар.

В р. 1918, після берестейського мира зайняв посаду урядовця для особливих доручень в міністерстві закордонних справ в Києві, при правительствам Центральної Ради й Гетьмана. З початком 1919. року був призначений секретарем дипльоматичної місії Української Народньої Республики до Голяндії й Бельґії, головою якої був проф. Андрій Яков лів. На сім становиску пробув в Газі поверх 4 років. В 1925 р. приїхав Др. Варкентин до Канади, де скоро станув на службу департаменту кольонізації Сі-Пі-Ара.

Проф. В. Біберович.

В СКЛЕПІ.

До склепу приходить глухий добродій і починає вибирати товар. Врешті вибрав і питається:

— Скільки плачу?

Шістьдесять центів — відповідає купець.

— Скільки? Вісімдесять?

— Ні, тільки сімдесять — поправляє купець.

ВСІ ТАКІ.

— Мені здається, що Галя є така красна як вона тільки може бути.

— Хибаж інші дівчата не такі красні як тільки можуть бути?

ПІДЧАС СПІВУ.

РОМАН: — Правда, пане товаришу, що моя жінка прекрасно співає.

ОСТАП: — Що, прошу?

РОМАН: — Моя жінка знаменито співає.

ОСТАП: — Не чую ані слова що ти говориш через вереск твої жінки.

ТРАДИЦІЯ.

Учитель пояснює в школі, що традиція, це щось, що переходить з покоління на покоління.

„Тепер думаю, що всі мене зрозуміли. Івасю, дай мені на це який приклад“.

„Мої штани, пане професор“.

Василь Дикий.

Військові Вправи Січей Америки й Канади в році 1927.

ВСТУП.

Чим більше якийсь нарід культурний, тим більше плекає він ріжного рода спорти, гру і руханку. Спорт єсть одним з найбільших средств будовання культури людської. Спорт єсть основним средством творення твердих людських характерів. Спортом й руханкою виробляє собі чоловік сильну волю, витревалість, тонкість і навикає до дисципліни та порядку. Через спорт і руханку люди на робить свій орґанізм більше відпорним на всякі слабости і злі налоги. Сталий спорт сталить душу людини і робить її живою, веселою і вдоволеною, то значить здоровою, а вже старинні Греки і Римляне сказали, що: "В здоровому тілі — здорова душа".

* *** *

Дня нас Українців руханка повинна мати особливше значіння. Ми нарід недержавний. Недержавний тому, бо ми не плекали в себе спорту — а тепер його легковажимо. Тому ми не знаємо, що таке точність, не маємо сильної волі — а тому у нас нема дисципліни, а через брак дисципліни у нашім народі нема порядку, але єсть натомість скрізь замішання і хаос. А, що виходить з замішання? Нічого иншого, як тільки розвал і руїна.

Недержавність нашого народу спричинила нам розвал нашої держави і її комплетну руїну. Якби це, що тут пишемо не було правдою, то ми малиби свою державу уже давно! А так, ми її немаємо. Зате всі навіть найменші народи державні сегодня мають свої держави.

* *** *

Ці так прості правди зрозуміли в нашім народі щойно одиниці і недавно тому — бо заледви літ кілька назад покликали до життя в Канаді а переоґанізували в Америці **Січову Орґанізацію Українців.** Покликали ту орґанізацію до життя далеко від Рідного Краю і влили в неї нову душу ладу і дисципліни. Душу великої Гетьманської ідеї, яка одинока учить про послух і дисципліну і лад в державі і вона одинока з усіх українських "громад" і "орґанізацій" має право се сказати, бо дотеперішні овочі її молодої праці це в повні виправдують.

* *** *

Нашому розбитому народові тут по сім боці океану і там вРіднім Краю треба твердих характерів — треба лицарів послушних в будові і наказам свого інжиніра.

А чи багато в нас дотепер таких характерів? Характери не "програмами", не "орієнтаціями" — витворюється. Їх творить Церква і тверда школа послуху в спортовій орґанізації, в орґанізації, що плекає духа праці ладу, законности й дисципліни. Бо подумайте тільки, що помоглиб нам чужосторонні помочі і війська, що помоглиб нам позички й гроші, що помоглоб нашому народові те навіть, колиб окупанти наші добровільно з земель українських вступилися, якби ми, ті що те все у свої руки перебралиб, то значить, ми українські провідники, якби ми те все розікрали, знищили, запродали, зрадили? А се готові зробити при всякій нагоді люде без характерні. Тому нам в першій мірі не крісів і гармат — а твердих характерів треба. І се перша зрозуміла Січ і вона ті характери тут будує!

* *** *

Але руханка в Січовій Орґанізації тут за океаном — се не приготовлення на війну лише, як дехто думає. Се пере-

довсім оден з тих середників які ведуть до уґрунтовання нам характерів, а які сі в нас будуть, то й першу і найважнійшу ціль нашу на сій землі — Державу Українську в Европі — осягнемо!

* *** *

Які важніщі вправи — відбула наша "Січ" тут за морем в році 1927?

Злет Січовиків з околиць Айтуни (Канада).

Дня 13-го червня 1927 р. прибули до містечка Айтуни в пров. Саскачеван "Сі-

ОБОЗНА КОМАНДА „СІЧЕЙ" КАНАДИ У ВІННІПЕҐУ.

Сидять з ліва до права:—п. Іван Ісаїв, обозний писар; Канцлєр о. Никола Бартман, обозний капелян; п. Никола Данильченко; п. Волод. Босий, головний обозний; п. Дм. Ільчишин, реф. преси і проп.

Стоять з ліва до права:—Мих. Гетьман, комендант 16-ої сотні і Вас Дикий, референт преси і пропаґанди.

(Недостає на знимці п. Андрія Загарійчука, обозного скарбника і Д-ра Вол. Кисілевського, військ. рефер.)

чи" з місцевостей: Бедфордвіл, Ґудів, Губбард і Бекенгем, щоби обговорити плян приготовання на Окружний здвиг Січей Саскачевану, що мав відбутися в Йорктоні, Саск., дня 8-го липня 1927. На злеті згаданих "Січей" відбулися також і мячеві змагання. До сих змагань стали: по одній стороні 9-а Сотня з Айтуни, а по другій стороні Січові гуртки з Вінторп і Бекенгем. Першою дружиною проводив четар І. Н. Корчинський, другою четар Б. Л. Корчинський. Гра була дуже завзята. Здавалося, що ходить тут о життя, або смерть одної з дружин. Тому нетерпеливо ожидали гості висліду. Він був несподіваний. Помимо більшого досвіду у мячевій грі першої дружини і мимо старшого віку її грачів, побіду віднесла дружина друга, під проводом четара Б. Л. Корчинського. Останні завдячують свою побіду в першій мірі доброму провідникові, як також своїй власній зручности і витревалости в такті гри.

Четар Б. Л. Корчинський, як любитель руханки і старшина в анґлійськім Пласті, ширить руханку і в Січах, як четар, і в школі, як учитель.

Спільні справи на Окружнім здвизі Січей Саскачевану — в Йорктоні, Саск. (Канада).

Окружний Здвиг Січей Саскачевану відбувся дня 8-го липня 1927. Того дня, в пятницю, о год. 5.30 рано, по збірці в Колеґії св. Йосифа і по зложенню звітів Сотниками, вирушили Січові Сотні уформовані в оден полк на ранні вправи до поблизького ліса. Команду над полком перебрав Окружний Отаман — Бр. Атаназій. Вправи на майдані тревали 1. год. і 45 мінут. По вправах, при супроводі пісень і під такт сурми, полк вимашерував з поляни на полеву Службу Божу, яка відбулася перед Колеґією св. Йосифа. Підчас Богослуження посвячено рівночасно прапор 9-ої Сотні з Айтуни. По посвяченню прапора, січовий полк вправляв у формаціях полкових а опісля розбився на сотні, якими окремо вправляли сотники. По вправах сотнями, сформовано всі сотні знова в оден полк, яким вправляв Окружний Отаман. 15 хвиль до год. 12. в полудне, наступила уставка полка в чотирокутник, в якому Головний Обозний, Володимир Босий передав посвячений прапор 9. Сотні в руки хорунжого і при тій нагоді промовляв 10 хвил. По промові п. Головного Обозного, Окружний Отаман уформував полк до почетного маршу (дефіляди).

Обозна Команда уставилась перед Колеґією. Полк зайшов дорогою з лівої сторони і остро перейшов попри неї кидаючи по порядку голови в ліво. По почетнім поході полк замашерував на подвіря Колеґії, де і наступив розхід. Дальша часть Здвигу припала на звіти і наради Старшини II. Округа.

Публичний виступ 16. Сотні у Вінніпеґу.

У Діямантових Ювілейних торжествах конфедерації Канади які відбувалися дня 2-го липня 1927, по цілій Канаді, взяла також участь в парадах міста Вінніпеґу і вінніпеґська 16-а Січова Сотня III-го Округа. Збірку Сотні заряджено того дня о год. 7-ій рано у військовій казармі на "Норд-Енді". Звідси, о год. 8-ій рано вирушила 16-а Сотня в повнім умундированню на площу "Меморіял Булвард", яка була призначена для уформовання до походу І-го Королівського Полка Канадійських Стрільців, при якім брала участь і наша 16-а Сотня Січова. Звідси за полком вирушила 16-а Сотня перед парлямент. По всіх відбутих парадах перед парляментом, 16-а Сотня вимашерувала впохід містом разом з канадійськими полками міста Вінніпеґу. Похід сей перейшов всіми головними вулицями міста. В сім поході взяло участь 4.000 королівського війська, яке зайняло дві милі довжини. Наша 16-а Сітня Січова, під командою Головного Обозного В. Босого машерувала дуже гарно. Її марш, а особливо дефіляда перед ґенералом Кеченом впровадили в подив анґлійських офіцерів, які по поході зложили признання Головному Обозному.

Признання Ґенерала Кечена для 16-ої Сотні.

Дня 14-го липня 1927, командант X. військового округа Канади — ґенерал Кечен, відзначив за справність в маневрах команданта 10-го королівського баталіону піхоти у Вінніпеґу, На се свято відзначення, запросила команда того баталіону і 16-у Січову Сотню II-го Округа у Вінніпеґу. 16-а Сотня явилась знова під командою Головного Обозного — В. Босого.

По зложенню світу п. Головним Обозним ґен. Кеченові та по перегляді нашої Сотні тамже, виступила 16-а Сотня разом з 10-им баталіоном на вправи на площу перед касарнею. Ґенералови Кеченови подобався марш Січовиків і він залюбки приглядався точно через 15 мінут виключно вправам Січовиків. По вправах зложив на руки п. Головного Обозного щире жовнірське признання.

Слід згадати також, що на запрошення 10-го баталіону, в котрого касарні вправляє вініпеґська 16-а Січова Сотня, 1-а чета 16-ої Сотні взяла участь сего літа у 10 дневних полевих маневрах того баталіону, в часі котрих та чета нечайним наскоком розбила шаржу кавалерії. В тім пробнім бою зістав ранений наш Січовик Бурий і відійшов до військового шпиталю.

Великі Маневри Гетьманських Січей в Америці.

В часі шестого Всесічового Зїзду в Детройті, дня 4-го липня 1927., відбулися також і великі січові маневри Гетьманських Січей Америки і Канади в околицях міста Детройту, в стейті Мішиґан

Маневри відбувалися при співучасти Сотень II-го Січ. Округа з Шікаґо і Сотень IV. Січ. Округа з Детройту, під особистою командою п. Гол. Отамана Др. Ст. Гриневецького. Армії були поділені на синю і жовту.

Синю армію творив II-й Округ з Шікаґа. До неї був долучений 1-ий Курінь, 1-го Округа з Канади, і III-ий клівлянський Округ. Синя армія була під командою Окружного Отамана — Д-ра Смука з Шікаґа.

Жовту армію творив IV-ий Січовий Округ з Детройту, під командою Окружного Отамана — Т. Кошіля.

В склад синьої армії входили такі відділи: Перший Курінь, зложений з канадійський Січовиків, під командою отамана І. Скалецького з Віндзор, що тримав середину боєвої лінії армії синьої. Ліве крило того Куріня було під командою п. Василя Коваля, б. Окр. Отамана IV-го Округа. Праве крило під командою. п. Василя Бойка, Окружного Отамана 1-го Січ. Округа в Канаді. Другий Курінь синьої армії під командою п. Івана Шкраби, Сотника 15-ої Січ. Сотні в Шікаґу, наступав на жовту армію з боку, а рівночасно крив тили першого Куріня.

Третий Курінь синьої армії під командою п. Ілії Гавришкова, сотника 9-ої Сотні в Вест Пулман, мав на основі тайного приказу завдання зайти жовту армію з позаду.

Четвертий Курінь під командою п. Евстахія Михальського, поручника 15-ої Сотні в Шікаґу і п. Івана Войціцького, Окружного Отамана II-го Округа в Клівленді, мав службу розвідчу і тримав звязок зі всіми командантами синьої армії.

Завзятість і бадьорість обох армій була велика. Була хвиля, в котрій прийшло було до правдивого наступу (штурму) між І-им Курінем з Канади, а І-им Курінем з Детройту. Однак через розвагу командантів не прийшло до тяжких покалічень між Січовиками.

Вислід сих маневрів був такий: по тяжких боєвих змаганнях синя армія побідила жовту так основно, що та побіда була великою катастрофою для жовтої армії.

Ранених було 9. Двох досить серіозно. Червоний Хрест українських дівчат дуже вправно виконав своє завдання. Давав першу санітарну поміч всім раненим на полі бою, аж доки ранених не віддано під опіку фахових лікарів. Червоний Хрест синьої армії складався з дівчат II-го Січ. Округа в Шікаґу і III-го Січ. Округа в Клівленді і працював під проводом сотнички Вп. п. Анни Матичак з Савт Шікаґа. Червоний Хрест одержав заслужену похвалу і признання від Всесічового Зїзду, від гостей, від публики, що слідила за перебігом маневрів. Згідно зі справозданням Команди II-го Січового Округа в Америці, найкращим і найліпшим Курінем синьої армії був І-ий Курінь, зложений з Січовиків з Канади, котрий держав свої позиції в центрі тої армії. Комаңдантами І-го Куріня були: Отаман Ів. Скалецький і б. Окружний Отаман В. Коваль.

При кінці маневрів віддано почесні сальви з гармат і крісів в память всіх українських козаків-героїв, що упали в бою за незалежність Української Держави. В сих маневрах взяли участь, як гості, обсерватори і фахові офіцири Американської Армії.

Сьогорічні маневри Січовиків-Гетьманців в Детройті відбилися голосним відгомоном в закордонній пресі. В Европі, не лише наша, але й чужа преса а саме у Франції, Болгарії і Польщі, розписувалися про сі маневри. Тепер видно, як розумно робив Пан Головний Отаман, що таку вагу клав на конечність одностроїв і на військове вишколення січових рядів.

* ** *
*

Хто перечитає сі скромні рядки лише короткої згадки про важніщі виступи і вправи Гетьманських "Січей" тут за морем, той мусить прийти до переконання, що дійсну силу і поміч для відбудови Української Держави в Европі — приготовляють і творять не ті, що сміються з Січовиків і критикують їх виступи та, що лають їх і їх Високий Провід та Велику Ідею, але приготовляють силу для нашої державности якраз і лише ті власне Січовики-Гетьманці.

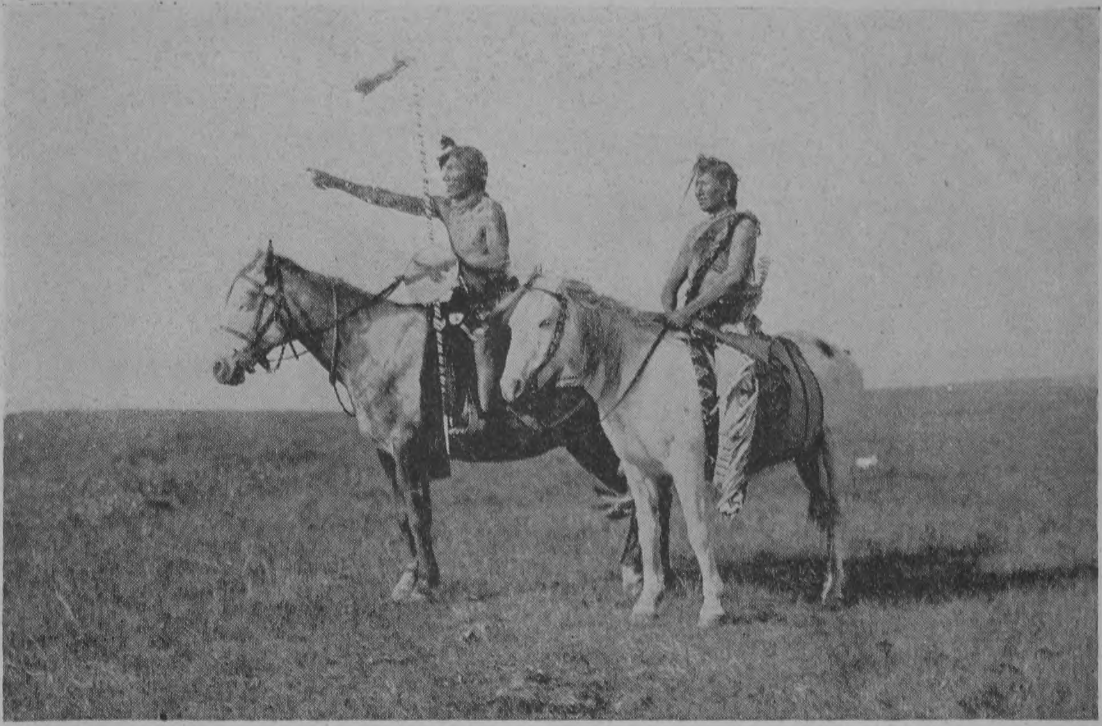

Два західно-канадійські Індіяне.
(Від C.H.P. дано нам ласкаво до поміщення.)

Мінакі Лодж, гарний літній готель в Мінакі, з рікою Вінніпеґ.
(Від C.H.P. дано нам ласкаво до поміщення.)

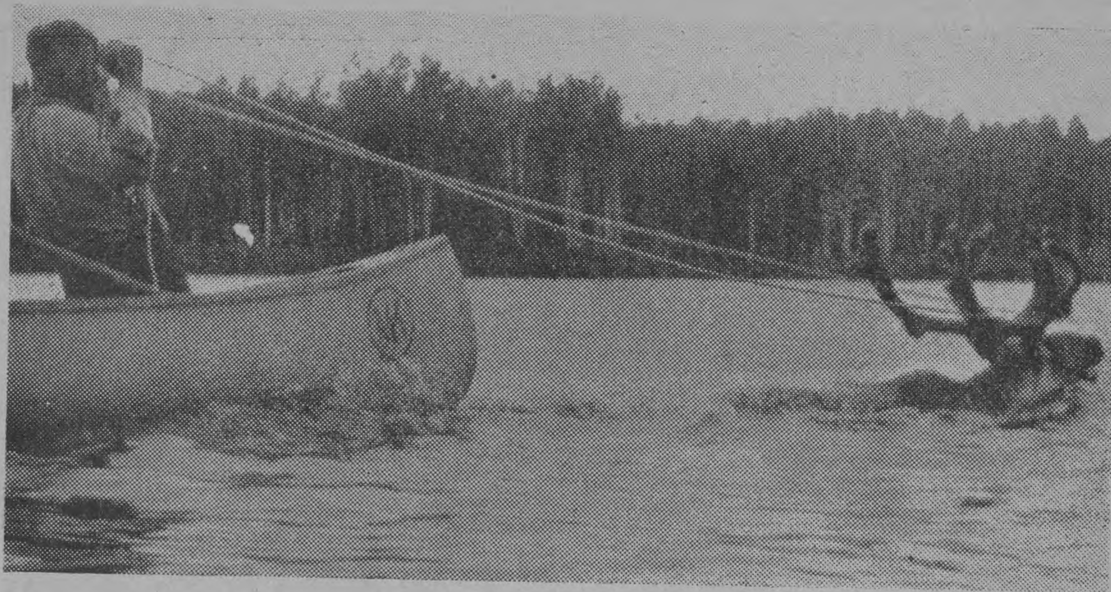

Тягнений мусом.

(Від С.Н.Р. дано нам ласкаво до поміщення.)

Хати в Джеспер Парку, Алберта, з Пірамідальною Горою по заді.

(Від С.Н.Р. дано нам ласкаво до поміщення.)

В 25-ЛІТТЯ ПРАЦІ НА ПРЕРІЇ.

Згромадження Українських Сестер Непорочного Зачатія М. Божої в Канаді.
(Від р. 1902 до р. 1927).

В р. 1902, дня 7-го жовтня, виїхали до Канади, призначені Апостольською Столицею, три місіонарі Чина Св. В. В., оден світський священик і оден Брат тогож Чина. Виїхали також чотири Сестри вислані дорогим нашим опікуном Їх Ексц. Митрополитом ґр. А. Шептицьким. Між Сестрами була бл. п. Сестра Йосафата, тодішна головна Настоятелька згромадження в Галичині.

Виїхавши зі Львова, прибули до Гамбурґа 10-го жовтня і всіли на корабель, а першого листопада прибули щасливо до Канади, до міста Едмонтону. Тут приняв їх з великою радістю бл. п. Архиепископ Леґаль, як також український нарід прибувший перед тим, витав дорогих гостей зі слезами радости.

Українські дівчата, згуртовані Отцями Облятами і французькими Сестрами, які вчили їх вечерами анґлійської мови, приготовили гарний привіт, у котрім висказали велику радість і любов до новоприбувших ОО. Місіонарів і Сестер.

Новоприбувші, були до глибини зворушені, бо не сподівалися сього на канадійських степах.

По так сердечнім привитанню Впр. о. Філяс, настоятель місії, подякував всім зібраним та заявив, що радо і охотно буде працювати і ділити долю й недолю з своїм дорогим народом та ширитиме славу Божу по широкій Канаді. По привитанню, Отці Обляти забрали Отців Місіонарів до себе, а зі шпиталю Сиві Сестри взяли укр. Сестер до себе. По тижневім побуті при шпиталі, бл. п. архиепископ Леґал примістив Сестер у досить вигіднім домику у котрім попередно замешкували всі початкуючі законниці. На припоручення архіепископа Леґаля, удержання давали через вісім місяців вже давно замешкалі Отці Обляти.

Від самого початку, Сестри занялися працею для нашого народу. Відвідували і ратували слабих, вчили молодіж української мови, релігії та церковного і народного співу. Бідні еміґранти горнулись до Сестер та таку мали до них любов і довіря, що Сестри чулись відразу, як на рідній земли. Перебувши зиму поміж так добрими переселенцями, Сестри дочекались першого Воскресення на чужині. Правда, ще не було своєї церкви та свойого рідного Богослуження, але добрі люде з кольонії Ребен Гіл взяли дві Сестрі на фарми, де відправляв Богослуження Впреп. о. Дидик, Ч.Св.В. В. Нарід сердечно тішився своїми Сестрами, а кождий, навіть найбіднійший, хотів гостити Сестер у себе. Дві Сестри лишилися у Едмонтоні.

Дня 24-го моя 1903 р. померла в шпитали по тяжкій операції, заосмотрена Найсв. Тайнами одна з прибувших Сестер. Покійна Сестра приняла смерть з підданнямся Волі Божій. При смерти були присутні бл. п. архиепископ Леґаль, Впреп. о. Дидик Ч. Св. В. В., ОО. Обляти, шпитальні Сестри і три Сестри позіставші з смутком, що так скоро на чужині попращали одну з них.

Тіло покійної Сестри зложено в латинській церкві. Нарід горнувся, засилаючи свої молитви за душу померщої. Похорон відбувся величаво. На похороннім богослуженню був присутний адхіепископ Леґаль. Впр. о. Дидик, Отці Обляти, Сестри ріжних згромаджень і товпи народу. До тепер переховується згадка між католиками инших народностей, що згадана Сестра Таїда умерла смертю святих.

В два місяці по смерти Сестри Таїди, позіставші три Сестри виїхали з Едмонтону до Бівер-Лейк — теперішнього Мондеру. (Їхали звичайним возом, бо зелізниці ще не було). По двох днях подорожі Сестри заїхали до одного Українця, п. Олекси Лесюка. Хоть сам п. Лесюк був ще бідний, однак приняв Сестер з отвертими руками до свого невеличкого дому і щиро ратував в прикрих початках, утримуючи їх через два тижні. Згодом побудували Отці Василіяне невеличкий дім для Сестер в Мундері. На св. Ап. Петра і Павла, після ст. стилю 12-го липня, 1903 р. настоятель Місії — Впр. о. Філяс Ч. Св. В. В. посвятив той дімок, а в одній з кімнат відправляв Богослуження через рік. По році вибудувано більшу каплицю при тім домі, котра служила за церков до року 1911, та стоїть ще й до нині. Богомільний наш нарід їхав по кількадесять миль на Богослуження та тішився своїми Отцями місіонарями та Сестрами, бо передше ходила чутка поміж нашими еміґрантами, що ніколи не побачуть своїх священиків у Канаді. Однак їх таки дочекалися.

Початки наших переселенців були дуже тяжкі. Сестер також. Нарід був бідний, однак щиро Сестрам помагав. Сестри, незважаючи на недостатки і невигоди, щиро працювали для свойого народа. Лічили хорих, котрі приїздили сюди, як також їздили по кольоніях. В тім часі була це велика поміч для бідних людей, бо лікарів не було близько. Сестри раділи, що тим способом сповняють свою призначену ціль. В неділі і свята вчили катехизму і співу.

Дня 30-го серпня 1903 р. архиепископ Леґаль з одним священиком відвідали нашу оселю. Архиепископ заохочував Сестер до дальшої праці та приобіцяв на дальше помочи Сестрам в тяжких обставинах. У вересні, 1903 р., отворено Новіціят для нововступаючих до законного життя, під проводом Впр. о. П. Філяса, Ч.С.В.В. Тогож місяця вступило три кандидатки до Згромадження, котрі охотно хотіли працювати разом зі Сестрами для Бога і свойого народу. При кінци 1904 р., Впр. о. Філяс відїхав до Галичини. В році 1905 Сестри отворили денну школу, до котрої учащало гурток дітей поблизьких господарів-фармерів. Зчасом число дітей збільшилося, а з браку засобів та тісного помешкання, не могли Сестри приймати дітей з дальших кольоній. В році 1910. прибув до Мондеру Впр. о. Крижановський, Ч.С.В.В. Жаль йому стало дітвори, котра марнувалася по кольоніях. О. Крижановський доложив всіх старань, щоби дати дітям з дальших місцевостей приміщення, відступаючи свої мешкальні кімнати на мешкання для дітей. Сестри тримали дітей по три доляри місячно, а надвишку усіх видатків покривав сам Впр. о. Н. Крижановський. Маючи на ціли добро свого рідного народу, Впр. о. Крижановський піднявся труду побудовання дому для Сестер, для дітей і школу. При помочи добрих людей та заощадженого Сестрами гроша, в році 1913-ім вибудував о. Н. Крижановський дім вартости $12.000 і віддав його в посідання Сестрам. У сім домі Сестри могли примістити около 70 дітей. Згодом і сей дім показався за малий, бо родичі щиро повірили Сестрам свої діти. Инших інституцій в Канаді наші Сестри ще тоді не мали, хоч число вступаючих до стану законного зростало. Тому Сестри рішилися зачати більшу будову, але війна перешкодила сьому. Доперва в році 1926, при помочи п. І. Джиґолика, закупили Сестри фарму при місточку Мондері. Будівничий розібрав дім, побудований в 1913 році і зужив до нової будови старий матеріял. А що новий дім обложений цеглою і тинком, то коштував він ще пятнайцять тисяч більше. Сестри колектували на сю ціль. Знайшлось поважне число Добродіїв, котрі охотно жертвували свої дари. Отці Чина св. В. В. жертвували $2.000 на будову сего дому. У листопаді 1926 р. Сестри перенеслися до власного дому у котрім можна змістити около сто осіб. У сім домі є новіціят, приміщення для сиріт і дітей з кольоній. Школа вигідна і каплиця у котрій відправляється Сл. Божа і переховуються

Найсв. Тайни. Се Матірний Дім (центр) Згромадження укр. Сестер Н. З. в Канаді. Добрі наші люде, як колись так і тепер помагають охотно Сестрам своїми датками, або працею, за що хай Ісус Христос сторицею надгородить.

Сестри утримують стало кільканайцятеро сиріт, на котрі від часу до часу колектують. Провадять денну школу в дома, як також приготовляють захоронку

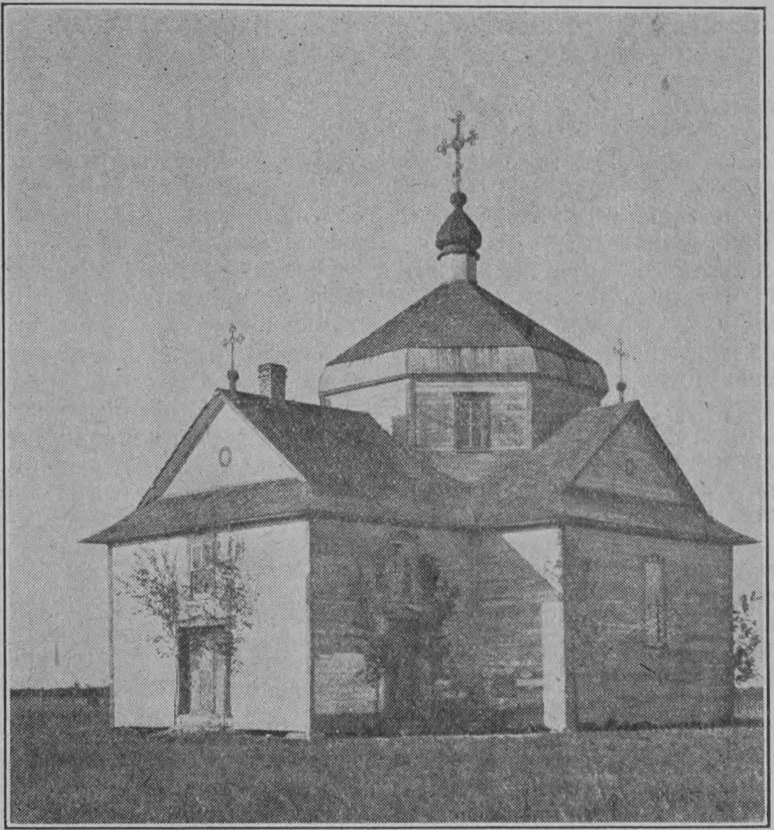

ЦЕРКОВ ІМ. ІСУСА ХРИСТА В ТОЛСТОЙ, МАН.

о котру йшов процес, який закінчився вироком 18-го падолиста 1926, що церков належить не до Свистунівців, але до греко-католиків. В ночі з 6-го на 7-го лютого 1927, церков згоріла разом з дзвіницею і приходським домом.

для малих дітей, учать вечерами рідної мови і у мійській школі.

Дві Сестри обняли посади в державній школі чотири милі від Мондеру, на кольонії Броди. З тої школи приїзджають у пятницю вечером, а рано в понеділок знов і учать цілий тиждень. Інспектор візитуючи школу залишив на письмі гарний рапорт.

ЕДМОНТОН.

Другий свій дім отворили Сестри в Едмонтоні 1905 р. З Мундеру виїхало до Едмонтону дві Сестрі і дві кандидатки. Прибувши до Едмонтону, замешкали в малім дімку при церкві св. Йосафата. Дімок сей належав до ОО. В.В. що їм подарував архиепископ Леґаль на місійну ціль, а кандидаток посилали до школи анґлійських Сестер. В малім домику, у котрім Сестри замешкали було досить тісно. В одній з кімнат при столі відправлялась рано Сл. Божа. Той сам стіл служив Сестрам за трапезу, а пізніще дітям для науки. Наука відбувалася стоячи, бо крісел і лавок не було. Недостаток відчувалось близько три роки, хоть доб-

рі люди старалися помочи, але що самі були бідні той поміч була невелика.

В році 1908-ім відїхали дві Сестрі до Галичини, а в Едмонтоні позістала лиш одна з прибувших і другі вже канадійські Сестри. В тім самім році купили Сестри старий обширніщий дім за $500, з посагу одної з виступивших Сестер. Дім сей перетягнули на площу коло церкви, відновили і обернули на школу. Тут було вже вигідніще, але шкільних лавок не було за що справити. В році 1919 приїхав до Едмонтону оден священик з Торонта о. Бурки, котрий заінтересувався сею школою і подарував Сестрам 120 долярів за котрі то гроші куплено лавки і направлено що було треба. Одна Добродійка анґлійська, панна Люз, велика приятелька Українців, особливо дітвори і Сестер, щиро помагала і ратувала Сестер, чим могла через кілька літ.

В році 1910-ім бл. п. Архиепископ Леґаль на просьбу Впр. о. Гури Чина св. В. В. вибудував Сестрам дім мурований вартости десять тисяч долярів. Сестри мали то щастя, що новий сей дім посвятили прибувший гість до Канади, Дорогий Покровитель Ексцеленція Митрополит ґраф Андрій Шептицький. А тоді Сестри розвинули більшу працю, утримували сироти, діти з кольонії за малою оплатою, також праводили школу. З часом і сей дім показався за малий і в році 1920-ім український священик з роду Німець, архітект о. Ру, добудував другу часть дому а саме просторі кляси вартости шіснайцять тисяч. Гроші позичили Сестри на великий процент. За помічю Божою сплачують Сестри ті довги, бо Сестрам, державним учителькам уряд виплачує за науку дітей місячну пенсію. Прибувши другий раз до Канади Їх Ексцеленція Митрополит А. Шептицький знова посвятили торжественно і сю часть дому.

В сім домі тримають Сестри тільки малих дівчат як також більші панночки, котрі учащають до "гайскул (середня школа).

ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА.

Третий дім Сестер. З початком 1905 р. приїхало тут дві Сестри Н. З. з Галичини. У сій провінції заселились були також Українці, та вже мали свою невеличку церков і згуртували дітвору, котрою опікувався і вчив свойого рідного язика бл. п. парох Впр. о. М. Гура Чита св. В .В. На бажання бл. п. архиепископа Лянживена (українського Епископа ще тоді в Вінніпеґу не було). Сестри зістали у Вінніпеґу, де чекала на них одна кандидатка з наміром вступити до Згромадження і помагати Сестрам у праці. З початку Сестри замешкали при церкві у малім домику, що належав до ОО. В. В. а вчили в малім Народнім Домі. Число дітей чимраз збільшалося.

В короткім часі заходом висше згаданого архиепископа, побудовано велику Церкву св. Николая. Кляса в Нар. Домі показалась за тісна, длятого Сестри перенеслись до сутерин під Церкву. Місце як на той час було вигідне, але вогке та за мало світла було так, що часто мусіли в день світити. Часом вода підходила аж до сутерин, (одного разу була на два цалі на підлозі). Помимо невигоди дітей чимраз прибувало та щиро горнулися до науки так свого рідного, як і анґлійського.

В році 1911-ім Сестри просьбою і сльозами склонили бл. п. архиепископа Лянживена, що той побудував своїм коштом велику восьмиклясову школу, на чотирох лотах, вартости двайцять пят тисяч. Відаючи Сестрам ту школу на власність тішився архиепископ, що українська дітвора буде мала ліпшу вигоду.

Впр. о. Шаріє рівнож подарував два тисячі долярів на урядження сеї школи. Впр. ОО. Василіяни з своєї парохії опалювали сю школу через десять літ. Сестри розвинули свою працю, помимо малого винагородження зі сторони родичів, а високих податків. Школа в повнім розвою. До нині кілько сот дітей побирає в ній науку таку, як в публичних школах з додатком свойого рідного і реліґії.

ДІМ І ШКОЛА У СІФТОНІ, МАНІТОБА.

Четвертий дім у Сіфтоні, дар бл. п. архиепископа Лянживена. З початком 1911-го р. спроваджено дві Сестрі, котрі замешкали в малім дімку і розпочали працю принимаючи дівчатка на станцію і до науки, учили також менших хлопців з бурси Впр. о. Сабурена, котрий лишаючи свій обряд, щиро посвятився для нашого народа.

По якімсь часі Впр. о. Сабурен повернув до свойого обряду, а обшар землі з

будинками перейшов на власність Українських Сестер.

З часом сей дім показався за малий. Сестри при помочи Добродіїв побудували новий мурований дім з школою вартости около трийцять тисяч долярів. Але в році 1925 огонь, котрого дотепер не викрито, спалив старі будинки, та значно ушкодив новому, ледво що скінченому. Добрі люди ратували щиро. А-

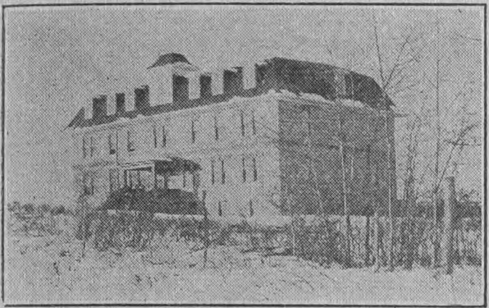

СИРОТИНЕЦЬ В МОНДЕР, АЛТА.

секурація була за низька, довги затягнені при новій будові не сплачені, позички не мож було дістати і Сестри були змушені то місце опустити, а обняли його та прибудували анґлійські Сестри св. Йосифа і від року 1926-го замешкують там.

ЙОРКТОН, САСКАЧЕВАН.

В році 1915-ім Добрий наш Преосвящений Кир Никита Будка подарував для Сестер часть землі під будову монастира і школи, а на просьбу Впр. ОО. Редемптористів Mr. Danlup землевласник йорктонський подарував Сестрам ·два лоти. Сестри заколядували поважну суму гроша, відтак Їх Преосвященство і Впр. о. Делярій, Наст. ОО. Редемпт. вистарались о позичку на $25.000 на сплату ратами через двайцять літ. Побудовано гарний Інститут, у котрім може поміститися вісімдесять осіб. Школу Сестри провадять по кольоніях де вчать релиґії, співу та приготовляють дітвору до св. Сповіди і св. Преч. Нарід відноситься прихильно до Сестер та помагає їм щиро.

АЙТУНА, САСКАЧЕВАН.

В році 1920-ім за старанням Впр. ОО. Редемп. заїхали тут Сестри та отворили Сиротинець. Наші щирі Українці самі всім занялися і колєктували гроші. Вони купили кілька фарм коло церкви, з котрих дві фармі і сорок акрів дали на Сиротинець а сто двайцять акрів подарували під будову Церкви Найсв. Серця Ісусового. Айтунські Добродії Українці позичили пятьдесять тисяч долярів, купили старий склеп, Сестри зреставрували, побільшили, на що затягнули довг і тепер замешкують разом з сиротами і сплачують довги та поширяють свою працю між своїми людьми. Школу провадять Сестри в дома а по кольоніях катехізацію.

МОНТРЕАЛ, КВЕБЕК.

Після бажання Їх Преосвященства Кир Никити, в році 1925 виїхало чотири Сестрі до Монтреалю в цілі провадження школи в своїм віднім язиці. Це було вказане тимбільше, що католицьке правительство Монтреалю відноситься прихильно до Українців і позваляє вчити дітвору нашу в рідній українській мові під дня, та виплачує Сестрам місячну пенсію. Сестри немаючи свойого дому, зістали в самих початках щиро приняті паньством Рурковськими і перебували у них кілька днів. За старанням Всеч. о. М. Григорійчука, пароха Монтреалю наших Сестер прийняли на мешкання у себе Французькі Сестри і дали їм ціле одержання. Сестри обняли школи в ріжних дільницях міста. Українці Монтреалю люблять своє рідне Окрім науки, Сестри уділяють релиґії і співу. Першого року приступило 375 дітей до першого святого Причастія, рівнож обняли Сестри науку анґлійського язика. Архиепископ Монтреалю щиро відноситься до українських Сестер. В останніх часах наші Сестри винайшли помешкання блище своєї церкви. Всеч. о. Григорійчук щиро помагає Сестрам в їх трудних початках. Є надія, що за помічю Божою — Сестри будуть могли там дальше продовжати свою працю.

****
*

Двайцять пять літний побут укр. Сестер Непор. Зач. М. Б. в Канаді віддав велику прислугу свойому в початках опущеному народови. Много з колишних дітей суть вже на більших становисках, много релиґійних, свідомих матерей, много з дівчат посвятились виключно на службу Богові, нині образовані ревно працюють для св. Церкви і свойого українського люду.

Як кожда добра праця має своїх противників і прихильників, так само і Сестрам приходиться часом перенести хрестики, мимо того не зражаючися — вони працюють дальше.

Нову працю будуть розпочинати у слідуючім році бо заміряють побудувати власний шпиталь у Мондері, де хорі малиби опіку і поміч. Науку шпитальну на Норси, чотири Сестрі кінчать.

Через цілий час свойого побуту в Канаді — Господь благословить працю Сестер, а в тяжких матеріяльних обставинах насилає поміч добрих людей.

Нехай за се буде честь і слава Богу та Найдорощій Матері Преч. Діві Марії.

Писано в Мондері в жовтні 1927 року.

Сестра Наталія

Головна Настоятелька Згромадження Сестер Н. З. в Канаді.

П. О. СТЕБНІЦЬКИЙ,
Властитель каварні „Асторія" у Вінніпегу і щедрий жертводавець на церковні і народні цілі.

ЗАПИТ ДО РЕДАКЦІЇ.

Пане Редактор! Чому мій чоловік у сні говорить?

ВІДПОВІДЬ: — Тому, що не даєте йому за дня виговоритися.

НАШІ ДІТИ.

ОЛЯ: — Мамо, коли буде трясення землі?

МАМА: — Нащо тобі сього?

ОЛЯ: — Чекаю, коли наша школа завалиться.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ

Пане редактор! Чому Каїн вбив свого брата Авля колом?

ВІДПОВІДЬ: — Бо тоді ще не було револьверів. — Редактор.

В ТЕАТРІ.

— Мамо! Скажи тому чоловікові на сцені, нехай так не кричить.

— Чому?

— Хиба ти не бачиш: тато заснув.

Гребля.

Куда ми їдемо? Мабуть на захід. Ні на схід! Перетинали ми Мейн стріт? Ні. Ну, значить їдемо на схід. І справді потяг сіпіярської залізниці біжить здовж Гіґґінс Аве., перетинає міст на ріці, перебігає Елмвуд і вїздить в прерію. Їдемо до Ґрей Фалс шукати роботи. Виїхали ми о 5. вечером, вже темно. Їде нас трох: я, що пишу оці рядки, скарбник нашої сотні п. Дуда і ще один, не Січовик. — Лек ду Боннет! кличе кондуктор о год. 8.30 з вечера. Висідаємо з потягу і дальше „басом" приїзджаємо до Ґрейт Фаллс.

Хочете спати? — питає компанійний службовець. А вже-ж хочемо. — „Велл, квартер а піс". Усміхаємось, на штуки нас рахують. Добре, кажемо. Веде нас до „кемпи": деревляні бараки, поверхові ліжка, на них матраци. Питається, чи маємо накривала. Маємо. Занимаємо вільні ліжка і лягаємо. Ночю розбудив мене докучливий холод. Зриваюсь покласти дров до груби. Вигас вогонь. З резиґнацією лягаю назад, звиваюсь в клубок і засипляю знов.

Рано будять нас робітники, котрі стають до роботи від семої години. Встаємо і ми. На дворі мороз, аж пищить. — Куди-ж підемо? Давай поворожимо: — кидаю в гору шапку, в котру сторону впаде, туда підемо. Шапка падає в сторону електрівні і греблі через став, утворений рікою Ред Ривер. Прийшли під електрівню і стаємо відотхнути, бо морозний вітер від ставу добре пощипав нам бороди і носи. Стоїмо. Перед нами гребля довга, довга.

Могутня бетонова запора зроблена людськими руками врізалась в стихію і спонукала її плисти так, як захотів чоловік. В двох місцях зроблені штучні водопади окутані бризками води неначе мрякою.

Ех, хотівби я побачити Ніяґару! Звертаю голову, а це наш скарбник вліпив очи в штучний водопад і викликує Ніяґару.

Дивись, брате, на оцю греблю: як вона врізалась поперек водяної маси і заперла її в межі потрібні людині. Подує сильний вітер, вода запіниться, зареве, удариться об греблю і відскочить назад, тільки піною обризкає греблю. А ось там на другому кінці гребля ще не викінчена як слід, нема бетону, нема каміння. Там вода моглаб часом прорвати греблю.

А як дуже подібна оця гребля до нашої Січи, подумав я. І наша Січ немов ця гребля врізалась поперек нашого розгнузданого своєвілля. Хоче вбрати в межі дисціпліни і порядку наш „народний" хаос, котрий демаґоґи „народовластям" називають. А хіба-ж може бути на світі воля безмежна. Ні. Це вже буде не воля а своєвілля. Вода, котра прорвала запори і розлилась, нищить працю людей, а де чиясь особиста воля нищить волю і працю більшости громади то це злочин.

І в нашу Січову Греблю, греблю порядку і дисципліни, бє нестеманний хаос під рев демаґоґів. Чи встоїть наша Січ, чи встоїть наша свіжа Гетьманська Гребля?

Як розбризкується ця вода, що перекочується через стіну, замітив мій товариш. Бум... бум... роздалось кілька вибухів мов з гармат. В лісі за греблею розсаджують динамітом скали. Ходім туда, може станемо до роботи. Ходім. Ідемо греблею. Скажений вітер старається здмухнути нас в воду. Минаємо нескінчений кінець греблі. Її укріпляють в цей спосіб, що розбивають динамітом скали і кусками скал обмуровують земляний вал. Коли скінчать його, то він вже встоїть проти хвиль.

Оттак брате і з нашою Січовою греблею. Скріпити треба нам її. Треба гартуватись і нам, треба гартувати і других, щоб встояли проти розбурханої стихії. Більше бетону, більше скального каміння, а удари хвиль нам не страшні; піна злоби сплине по стіні назад. Ось там у лісі робітники підкладають динаміт, розсаджують скали і з поміж глини і гнилого листа вибирають відлупані куски скали і укріпляють ними греблю. Оттак і ми Гетьманці — Січовики. Ми кидаємо в хаотичну масу Велику Ідею — динаміт. Кинута нами ідея наша гетьманська вибухає, розсаджує хаос, і ми зачинаємо свою ролю збирачів. З поміж сміття і гнилого листя вибираємо сильні куски скали і кладемо на нашу січову греблю.

Підходимо до куп горіючого дерева, біля котрого увихаються робітники, кидаючи в огонь свіжо відрубані гиляки. Це прорубують дорогу для електричних проводів, а зрубане дерево палять. Пізнаю своїх односельчан: Здоров Левицький, здоров Залєський, якже-ж Ви?... Та булоб нічого, так спати нема де... он шатра, там і спимо. Прийдеться кинути оцю роботу, бо здоровля пропаде. — Повертаюсь і погляд мій зустрівся з питаючим поглядом Дуди. Ну як? Є охота? Таж люде роблять тут. Видержують вони, то видержимо й ми... Он іде „бас". — Чи можна стати у вас до праці? — „Може і можна буде, та річ в тім, що не знаю кілько людей прийде по полудні, бо має прийти партія робітників. Мені треба

ГОЛ. ОБОЗНИЙ ВОЛОДИМИР БОСИЙ,
Передав Січовий Прапор в руки хорунжого Стефана Бішка, 12. Сотні з Врокстону, Саск. на Окружнім Здвигу в Йорктоні, дня 8-го липня, 1927.

З кожним таким куском скали наша гребля міцніє.

Підходимо ближче, питаємо за роботою: „нема, филд ап". Ну, що-ж, брате Дудо, кудиж тепер. „Ходімо дальше в ліс. Чуєш, там рубають, мабуть знайдемо „дзяб". Пішли. За нами знов: б...бах, бах.. р...руп.

Стають перед очима Карпати, 1915 рік. Зима: окопи, вогні, гук гармат... Маківка — а там 1919 рік зимою: Бровари за Київом, Богданівка, Богданівські хуторі, під котрими старались ми здержати наступ червоних на Київ, котрі по заваленню нами нашої Гетьманської Держави, почувши в нас слабку уже відпорну силу, рушили на Київ. Не здержали ми їх, звалилась гребля наша, бо брак було бетону в ній, цемент не споював кусків скали...

12. Як прийде менше, то можете ставати. Прийдіть о 3-ій" — замітив обсервуючи нас від стіп до голови „бас". Ідемо назад. На краю ліса сходимось з партією робітників. Ідуть туди. Рахуємо. Дванацять. Значить нема чого вертатись. Вертаємо назад в барак. Що-ж тепер, брате Дудо? Нічо! Вертаєм в Вінніпеґ скріпляти нашу греблю, підзбирувати камінчики скали, розсаджувати. А їсти що? Пусте! Мішок бараболь ще є, ще не пора думати о цім. В Канаді трудно з голоду умерти. Гаразд товаришу? Гаразд! Так вйо.

Приїхали назад і зголосили зараз Січовому Обозному, що роботи не найшли.

М. Гетьман, поручник С. С.

Вінніпеґ, 1. грудня, 1927. р.

Як ми відбивалися від Поляків.

Вп. Пане Редакторе!

Хочете, щоби я написав, як ми йшли від Збруча в році 1917.

Коли ми вернули ізза Збруча до Боднарівки, зараз наступали ми на Копичинці. Правда, що без бою Поляки відступали. Йдем звідти на Тримбів та Іванівку. Пройшли.

Та великий бій йшов. Кулі свистали.

Довідався я, що мого поручника ранено тяжко в груди. Він звався Стасюк, я був його чурою за австрійської війни. Хотів я бачити його, але не можна було, бо треба було остро наступати на Тримбів. З Іванівки вийшли ми о 5-тій годині пополудни а до Трембовлі прибули о 10-ій годині вечером. Злапали 23 Поляків а оден наш стрілець сконав. То було десь з початку, пізнійше ще може з пять загинуло.

Звідти йдемо до Тернополя. Під Тернополем був не дуже великий бій. В однім селі Поляки забрали багато худоби у людий, але наша сотня відобрала. І правда, люди нас гостили хлібом, молоком і т. п. А ми дальше йдемо на Тернопіль. Тернопіль здався без жадного бою. А ми дальше. На другий день наступаємо на Плугів. Також великий бій в Плугові. Йдемо дальше до міста Сасова. Там вже 2 дни великий був бій з Поляками. Ми відобрали Манаїв, Гарбузів і ще більше сіл. Через 4 дни тревали великі бої.

Знова йдемо аж до Золочева. Там відбувся малий бій. Дальше йдемо аж до Скваряви, де вже 3 дни великий йшов бій. Одного дня 6 разів ми наступали і врешті відобрали.

Нараз дістали ми від сотника Кондрацького розказ наступати цілою нашою десятою бриґадою на Гологори. Йдемо до Гологорів оден день. Прийшли ми до ліса. Великий дощ падав і ми, нещасні українські стрільці, помокли наскрізь. Випили ми горячу каву і постояли може дві години. Йдемо відтак до місточка Гологори. Наша сотня самостійна, добра, з 18 новими скорострілами, але наш четар, Квасниця писався, не вмів давати команди. Правда, що наш підчетар Ковалик був несогірший чоловік. А мій формастер, старший десятник Богонос, то сей чоловік пильний і вірний і знав добре команду, бо він ще 1912 р. був коло австрійського війська, при машинґверах і він казав до четара Квасниці: "Пане четар, де Ви нас провадите, тут наших стрільців я не бачу, тут певно недалеко є Поляки! А він каже: "Не може бути".

Але завів нас так, що нас ледво 3 чоловіка втікло: старший десятник Богонос, оден стрілець Кисіль і я. Ми втікаємо перед Поляками до тої ріки, куди ми переходили. Переходимо через кладку, а за нами може до 7 Поляків, яких 20 кроків від нас. Стріляють і кричуть: "Жуць, кабане, машиновий карабін"! А я подумав: "Господи, вже буде певно мені, молодому стрільцеви, смерть"! Бо на плечах несу "броцак", а коло него вчіплена мантля, і я чую, що кулі так за то і шарпають, як собаки. На однім рамени несу скоростріл, наладований, а на друге рамено кинув ґурт, бо не було часу його виладувати. Нараз слухаю, мого колеґу ранило, дістав думдум кулю в праву руку, як тримав на рамени дишель від скоростріла, і вже впав, а вони думали, Галерчики, що він убитий, і далі за нами. А мій десятник вперед, я за ним.

Приходимо до тої кладки, де ми в но-

чи переходили коло млина. Ага, її вже нема, лиш на середині ще кавалок, і я крикнув: "Господи, що ми тепер будемо робити!" А за скоростріл не знаю — чи він є на рамени, тілько десятник каже: "Но брате, раз мати родила, раз умирати треба, скакай до води". Скочив в ріку, а я за ним. Тогди каже: "Давай сюда скоростріл"! І зачав стріляти зі скоростріла а я з карабіна, бо я і карабін мав на плечах. Так стояли ми по груди у воді і стріляли. Ми відбилися від Галєрчиків, потім вилізли з ріки обталапані. Господи, як то чоловік бідує! Але добре, що здоров, та однак не годен втікати, бо кулі як дощ. Зайшли ми якось через той дощ до одної коршми, такі голодні, як собака, яку господар жене від свого обійстя. Правда, що там не було нікого в тій коршмі, але було багато яєць. Випив я кілька яєць, а десятник ні, бо не любив. А людей в тій коршмі нема, щоби дали хоть кусок хліба. Зачав я шукати, здибав одну фляшку горівки. Шукаю дальше, бо треба і закусити, бо й Бог не казав пити а не закусити. Але треба кусок хліба зїсти. Не думайте, пане, що я грабівник. Бог би мене скарав, якби я кого зрабував. Пошукав я і здибав оден бохонець хліба, пошукав десятник, здибав ще одну фляшку руму. Господи Боже, сказали ми, виратував Ти нас від смерти і від голоду, певно, що ще і нашу Україну Господь Бог виратує. Троха ми перекусили і щасливо пішли.

І тепер, поважаний Пане, та історія, що я Вам оповів, як лиш я до Вас зайшов, то тота історія, що я написав, і тамта — то є одна від Подволочиск аж до Скваряви і до Гологорів а від Гологарів аж за Збруч. Тепер, Пане Редактор, будьте вибачні, що я багато не пишу, лише оден лист подав, бо то багато писання, а в мене мало часу. Наколи буду мав роботу, все Вам докладно опишу. І може що зле, то, Пане, Ви не гнівайтеся. І будьте вибачні, що я Українець а пишу анґлійськими буквами. Я вмію і по українськи, та поволи пишу. А може зле, не виразно, і будете переписувати по українськи, то прошу щось поправити.

А той Кисіль, що був ранений, то полежав, перейшов через ріку і втік. Ми зобачилися, як вийшли за Збруч на Велику Україну.

Прошу зараз мені відписати про ту всю мою історію. Чи Пан Редактор будуть розуміли моє письмо, бо я не є такий писар, а робітник. І коли Ви будете її друкувати, то я допишу Вам ще за свою мантлю: Як ми поснідали, подивився я на свою мантлю, а там 9 куль перейшло через неї. Аж мороз по тілі перебігає, коли се згадаю. А то вже тому десять літ, як воно було.

Здоровлю щиро,

Іван Крамар.

НЕЗАДОВОЛЕНИЙ.

Старшого Мурина привезли до шпиталю і одна норса вложила термометер в його уста, щоб змірити горячку. Небавом надійшов лікар і питає:

— Ну, якже, Емерсоне, годували тебе сьогодня?

— Так, пані дала мені кавалок скла ссати, але я ще голоден як вовк.

МОДА.

Оден подорожний пише у своїх записках, що дикі женщини в Африці носять довге волосся і ходять майже нагі. А наші ще до того стрижуть волосся.

ПРАВДИВИЙ БІЛЬ.

УПРАВИТЕЛЬ ТЕАТРУ: — В послідній дії ви вивязалися пречудово, панно Наталю. Ваші страдання виглядали неначе цілком дійсні.

НАТАЛЯ: — Вониж були дійсні. В моїм черевику великий цвях.

УПРАВИТЕЛЬ ТЕАТРУ: — Ради Бога, Наталю, залишіть його аж до кінця представлення.

ВІН І ВОНА.

ВІН: — Кожна женщина, без виїмку, завсігди перечить.

ВОНА: — То неправда!

Д. Б.

З боїв за Січеслав.

(Воєнний спомин — в десятиліття відбудови Української Держави).

Катеринослав — одно з найбільших і найзначнійщих міст на Великій Україні — лежить над Дніпром недалеко порогів на території колишньої славетньої Січі, центрі Степової України. Се пребагата житниця і разом з тим і кузня України, бо глибокий, хліборобський чорнозем катеринославських степів криє під собою значні поклади залізної руди, що обробляється на фабриках у Катеринославі.

Шалений танець теперішнього лихоліття на Україні розпочався на добре саме на катеринославщині, бо іменно туди кинулися насамперед по хліб голодні московські большевицькі орди, а врешті потомки колишніх завзятих січовиків перші піднялися проти сього грабіжа не жаліючи ні себе ні ворога.

Єдиною українською військовою силою на Катеринославщині в той час першого наїзда московської революції на на Україну осінню 1917 р., був так званий Катеринославський Кіш Вільного Козацтва недавно перед тим орґанізований Гетьманом України П. Скоропадським. Молоде Вільне Козацтво не видержало озвірілих від голоду й жажди наживи й грабунку московських орд, підкріплених добре платними латишськими, китайськими і мадярськими загонами. Пізною осінню 1917 р. Вільне Козацтво здало нарешті й саме місто Катеринослав після кількаденної впертої вуличної боротьби, що вперше пощербила місто й напоїла людською кровю і Дніпро і землю. Недобитки коша відступили з боєм до Київа, де стали на захист Центральної Ради, тодішньої Верховної Влади на Україні. Всю зиму 1917-1918 рр. провів Кіш у тяжких нерівних боях з московською навалою у Київі і на Волині на вірній і непохитній службі Центральній Владі України.

Після заключення договора з Німцями і вступу німецьких військ на Україну весною 1918 р., Катеринославський Кіш Вільного Козацтва під командою отамана Горобця пішов під верховну команду німецького ґенерала Гренера, що вів наступ у напрямі Катеринослава. Кіш складався з відділа піхоти і невеликого загона кінноччиків, що несли розвідчу службу. Німці високо цінили козацтво за його знання місцевих умов і ворога, за ті симпатії, з якими місцеве населення всюди зустрічало Вільне Козацтво, що складалося виключно з добровольців, свідомих цілі боротьби, розпалених огнем ненависти, що підсичувався щораз наново свіжими випадками лютих убійств, грабіжа, знущань і глуму віковічнього ворога над безборонним українським населенням. Німецькі вояки дивувалися й любили Вільних Козаків за їх непогамовану жажду боя — найпершу й найважніщу прикмету доброго війська. Німці називали звичайно козацтво коротко "Україна", а большевики — гайдамаками. Звязок між німецькою командою а козацтвом держали два переводчики — галичане з київських Січових Стрільців, що воліли поход ніж гарнізонну службу в Київі й відпросилися з команди С.С. як вербовники для СС. в свіжо-очищених від большевиків ра-

йонах України. Один з переводчиків був при пішому, а другий при кінному відділі козацтва.

Наступ йшов бистро й нестримно. Большевицька красна гвардия держалася тільки по колійових лініях, звідки робила свої хлібні й самогонні походи на дооколичні села. Часто було так, що красная гвардия тікала від одних слухів про гайдамаків і Німців і вільно-козача кінна розвідка заставала колійову стацію вже свобідною від московської напасті і цілком непошкоджену, бо колійовці по можливості не дозволяли руйнувати лінії. В таких випадках розвідка робила коротке повідомлення назад по телеґрафу або телєфону й мчалася далі. Часом розвідка для власної розваги, не маючи ніяких даних про те, що робиться на стації, налітала на стацію повним ґальопом "щоби попробувати щастя". Коли доходило до бою, то красна гвардия звичайно тільки відстрілювалася зі всяких панцирників і не видержувала ніяких обходів позицій. Досада брала Вільних Козаків від такої тактики, бо вони мали тяжкі рахунки з наїздниками і раді булиби частіще зустрітися віч-на-віч.

Дня 1. квітня 1918 р. українсько-німецькі сили підійшли до стації Пятихатки, важного колійового вузлового пункта, віддаленого около 100 кл. від Катеринослава і красная гвардия вирішила попробувати спинити тут українсько-німецький наступ. Там — на старому славному побоєвищу Великого Гетьмана Хмельницького з Поляками, відомого в історії як місце боя на Жовтих Водах, прийшлося Вільному Козацтву видержати цілоденний прямий гарматній обстріл підчас обхода стації по рівному відкритому степу по бездонному болоті. Віддаль не дозволяла крісового вогня, німецькі панцерники не могли підоспіти, бо колія була зруйнована, а полева гармата застрягла десь далеко в болотах. Й вели зімкнутими рядами, бо красно-гвардейські набої не рвалися; шкоди не було. Над вечір дійшло діло до близької зустрічі і пізно в вечері Вільні Козаки з боя вступили на стацію. Звідси почалися вже горячі дні для Вільного Козацтва, бо красная гвардия вирішила боронити Катеринослав усіми силами на всіх підставах. По певним відомостям Вільного Козацтва в Катеринославі було зібрано около 15 тисяч красної гвардиї, вже дві неділі "буржуазія" мусіла копати для них окопи. "Буржуєм" вважався тоді в них усякий, в кого можна було щонебудь заграбити і хто сам не хотів разом з ними грабити других. Потім уже в захопленому красно-гвардейському штабі, попадалися сліди того риття окопів у роді наприклад такої записки: "При сем препровождается перстень снятий с буржуя отказавшогося рить окопи" і т. д. З дальшого змісту записки було видно, що разом з перстенем "препровождався" в штаб і сам той "буржуй", але про те говорилося як про другорядну дрібницю!

По селах і хуторах йшли нерівні бої між місцевим населенням і зайдами, грабіж і різня. Заразже після вступу Вільного Козацтва в Пятихатки в Вільно-Козачий штак явилися два селяни-депутати з села Миронівки віддаленого около 10 кл. від Пятихатки з просьбою вислати невеличку команду в їх село, щоби ліквідувати большевицьку шайку з десятка чоловік, що робили грабіж у їх районі і між иншим ограбили на 20.000 карб. громадську кооперативну касу. По їх словам шайка саме піячила в панському будинкові і їх можна була звязати голими руками. Хоч і втомлені були і козаки і коні цілоденним боєм, але спокусилися на сю виправу в темну ніч і непролазне болото головно в надії добути свіжих коней, бо шайка мала мати невідомо де пограблені чудові коні Німне перечили виправі, але жім ними доці перечили виправі, але між ними дости їм пропонували участь у тому підприємстві. Поїхав десяток козаків зі скорострілом на всякий випадок. Все було так, як повідомили депутати. Ще з далека видно було світло, чутно гармонію і скажені крики з панського будинку. Коли козаки стиха підступили під вікна й двері — побачили всю компанію в веселому жіночому товаристві серед безтямно пяного пира. Про можливість небезпеки ніхто з них не мав очевидно ні думки. Коли козаки вскочили до середини з криком "руки в гору", всі підняли руки зразу; один держав у піднятій руці бомбу, мабуть грався нею в момент наскока і машинально в безтямці підняв руку з бомбою разом в гору. Пошкодовані селяни скоро зявилися на суд і кару. Виявилося, що ці коопера-

тивні гроші не були їх ні першим ні єдиним грабунком, але були зато вже останнім.

Вернувшись з тієї виправи досвіта на чудових свіжих вороних конях, козаки застали вже готовий приказ для кінної "України": "Розвідка в напрямі Катеринослава по колії; з кождої стації давати повідомлення; піхота і панцерники рушають услід".

[„Aufklärung in der Richtung nach Jekaterinoslaw am Bahnkörper; von jeder Station zu melden; die deutschen Truppen und der Panzerzug folgen."]

Піша Україна мала окремий приказ і готовилася до відходу й удару на зади ворога в самому Катеринославі.

Вся дорога кінного загона з Пятихатки до Катеринослава пройшла в малих сутичках з красно-гвардейськими розїздами і їх окремими грабіжницькими шайками при активній допомозі місцевих хуторян, що зустрічали Вільне Козацтво як рідних. Як тільки розвідка вїзджала на хутір, там починався рух і радість, як на Великдень. Хуторяни витягали з криївок заховану зброю й ставали на варті, щоби забезпечитися від усяких несподіванок; сини забірали під свою опіку коний а хозяйки торби козаків, щоби наладувати їх на дальшу дорогу. Не можна було відбитися від відомої традиційної української гостини і тільки з тяжким трудом удавалося відмовитись від випивки ссилкою на приказ, що забороняв пити в поході. Все таки, коли хозяйка повертала при виїзді напхану "по саме нікуди" торбу козака, то там завше була неминуча бутилка найкращого "первака"-самогона! Мовляв — чим хата богата, тим рада.

Недалеко вже від Катеринослава вдалося кінній розвідці захопити панцирне авто, що красная гвардия кинула серед дороги в болоті недалеко колії. Коли козаки з осторожностями добрались до нього, показалося, що воно ще й не захололо й кинули його очевидно через те, що не стало для того болота бензини. Можна було надіятися, що красногвардейці вернуться за ним, бо розвідка загналася далеко вперед і вони не мали підстав надіятися на зустріч з гайдамаками коло свойого авта. Половина розвідки зі всіма кіньми сховалася в недалекій балці, а друга засіла в середині авта з думкою вже не віддати його пікому нізащо. Через деякий час справді появився на колії зі сторони ворога паротяг, що остановився недалеко від авта. З паротяга злізла група красно-гвардейців і рушила без ніякого підозріння в напрямі авта. Двоє несло на крісі великий ба, як виявилося, з бензиною. Коли Вільні Козаки відкрили вогонь з авта, паротяг заразже повернув спішно назад, не оглядаючись на своїх красно-гвардейців, що кинувши бензину рушили тікати — під огнем з авта — до паротяга. Побачивши, що надії на паротяг нема, недобитки красно-гвардейців кинулись в напрямі балки, думаючи заховатися там від огня з авта, але звідтам зустріли їх теж огнем ті, що були там заховані з кіньми. Таким чином авто і бензина зісталися в руках козаків без ніяких страт з їхнього боку.

В селі Діївці під самим Катеринославом кінна розвідка скінчила свою задачу. Там йшов вже майже реґулярний позіційний бій між місцевими селянами й красною гвардиєю. Село було під гарматнім обстрілом, горіло й просило спішної допомоги. Вільні Козаки з розвідки рушили зразу в бій, а переводчик і один козак родом із тогож таки села Діївки кинулися, що мали сили коні, назад до піхоти по допомогу. По дорозі первим попався німецький панцирний потяг і він одержавши інформації, спішно йшов уперед в напрямі боя, а за ним ешеломи з піхотою. Ского село було звільнене від обстріла, але бій не втихав уже. Красная гвардия відступала повільно і з боєм. Кінна розвідка оставила коний в с. Діївці і — добровольцями по декілька чоловік поприставала до німецьких компаній, щоби взяти участь у бою за Катеринослав. Теж саме зробили діївські селяни; Німці ніяк не могли привикнути до обдертих, босих, хоч було холодно, нещасних на вигляд селян у своїх рядах; вони помилково уявляли собі іменно так большевиків і часто серед боя який небудь запінений Німець — бо вони в бою звичайно запінювалися — побачивши вперше коло себе такого союзника, тяг його до коменданта й переводчика, щоби впевнитися, що це не большевик.

Щоби не мати значних страт, Німці пустили зі свого боку в бій зовсім незначні сили, мабуть не більше батальона, в розрахунку на безладдя ворога й

паніку, що мав викликати удар з запілля. Іменно піша "Україна" одержала задачу задратися в запілля ворога і в рішучий момент ударити в центрі розложення ворога, захопити колійову стацію й не допустити руйнації важного комбінованого моста через Дніпро. Кіш виконав сю задачу блискучо й вирішив таким чином усю справу. Атака самого міста почалася над вечір, як почало темніти. Після далекого обхода, користаючи з темноти, піша "Україна" вступила зі сторони через міст у саме місто під видом загона красної гвардії не викликаючи ніяких підозрінь. Якийсь комісар, очевидно з важних навіть, зупинив відділ і наскоро виголосив до них промову, заохочуючи до бою, а потім поділився відомостями, які мав про розположення і бій. Між иншим йому було вже відомо, що "на правом флянге нас окружають гайдамаки". Між козацтвом було багато катеринославських колійовців, що дуже добре знали стацію і всі її порядки й закамарки. Оставивши незначні відділи в місті, щоби в рішучий момент робили паніку з розрахунком направити втечу красної гвардії за Дніпро через міст — головний відділ рушив на саму стацію і без перешкод забрався туди й розложився фронтом проти головного будинку стації, де була велика безладна товпа красно-гвардейців і рівночасно протиешелонів очевидно з резервами. В ешелонах ніхто не спав, йшла гульня, карти і піятика — всюди валося сила всякого добра зі свіжо вперве-розграблених, ще тоді багатих склепів Катерино слава. Чутно було з фронта гарматній бій, але він нікого не дуже тревожив, бо красно гвардейська масса не знала нічого певного про наступи і думала собі, що се просто краста гвария розстрілює якенебудь "гайдамацьке" село.

Мабуть не було більш як по одному козакові на кождий битком набитий ваґон красної гвардії, але справу тут не рішала численність. Після першої сальви — вся маса красно-гвардейців рушила без памяти тікати — навіть не думаючи про орґанізацію якогонебудь опору. Тільки один скорострільчик, що вартував у головних дверах стації кинувся до свого скоростріла, але не вспів зробити ні одного вистріла, як упав від влучного револьверового вистріла отамана Коша. У самому будинку стації — крім красно-гвардейців, було багато звичайної публики, що ждала там поїздів часом цілими днями і тижнями. Коли козаки вскочили в середину з криком "лягай" — вся вільна публика й частина красногвардейців лягла на землю, але частина в паппіці кинулася тікати, хто в двері просто на баґнети й шаблі, а хто в вікна, держучить як оталілі по стінах, бо вікна були високо.

Рівночасно окремі відділи козацтва зробили ряд наскоків у самому місті, а Німці підсилали удар з фронта. Паніка і втеча зробилися загальні. Головна маса красної гвардії направилася за Дніпро через міст, але вже самий міст і всі підступи до нього були під вірним прицілом скорострілів козацтва а потім і німецьких панцерників. Такий бій за переправу через міст ішов цілу ніч і числа погибших у тій переправі знає тільки старий Дніпро, що прийняв їх труп на свої бистрі весняні води.

Всюди на недавніх становищах красноармейських штабів знаходимо козацтво ледви запорпані в землю, обідрані, скатовані трупи їх жертв. Часом тільки українські вишивки на скрівавлених сорочках тих мучеників говорили виразно без слів, защо вони приняли муки й смерть.

В одному з закамарків стації козаки натрапили на цікаву картину. На пів голий, здоровенний чоловяга з хуторян сидів верхи на красноармейцеві, що лежав під ним спокійно вже вибившись із сил почуваючи безнадійність усіх зусиль визволитись від свойого верхівця. Чоловяга цей розказав, що його затягли сюди як арестованого двоє красногвардейців, одібрали його якісь мізерні гроші і саме кінчали стягати з нього одежу, як почалася стрілянина. При перших вистрілах один вибіг подивитися, що робиться і вже не вернувся; потім хотів тікати й другий, але він уже не дав йому втікати зрозумівши, що на стації сталося щось незвичайне. Коли взялися за красногвардейця — то показалося, що на йому було більше як трир повних комплекти одежі і около 25 тисяч карбованців гроший зашитих у ріжних місцях одежі й обуви. Його ненажерливість таки погубила його. Козаки віддали його на ласку й неласку тому чоловязі, а він робив враження такого, що злодія живцем з рук не випускає.

Вільне Козацтво не мало страт у цілому тому ділі, але Німці понесли деякі страти при атаці міста поновно в районі так званого Брянського завода, де одна з німецьких компаній після кількох легких сутичок наткнулася на скриту красногвардейську засаду. Тут відзначився кінний переводчик Вільного Козацтва, Січовий Стрілець Галичанин, що разом з двома иншими вільними козаками пристав був до цієї компанії ще на початку боя. Компанія в розсипній лаві саме була на середині великої рівної площі перед заводом, коли впереді на віддалі 2-3 сот кроків під стінами будинків завода показалися й заразже безслідно зникли підозрілі людські постаті. Вже темніло і не можна було здалека нічого розпізнати. На сусідніх відтинках фронта Німці йшли вперед і по приказу і та компанія не могла відставати. Але переводчик порадив комендантові спинити й положити лаву, визвавшись піти добровольцем у розвідку. Комендант оцінив ту раду. Спинив лаву і переводчик рушив вперед один. На віддалі яких пятьдесять кроків від мурів, він уже ясно зрозумів, що впереді сильна ворожа засада, але його умовний знак випередив першу ворожу сальву тільки на секунду. Компанія не могла вдержатися на цілком відкритій площі і під скорострільним огнем відступила около двісті кроків назад на кінець площі, де закріпилася в водостогному рові й відкрила контр-огонь. Тих двісті кроків коштувало компанію около 20 чоловіка страт. Сим переводчик при перших ознаках ворожої сальви впав на землю і в незнаній вибоїні спокійно пролежав увесь час боя розуміючи добре неможливість утечі для себе. Німці і мабуть і ворорг вважали його вбитим. Коли цілком стемніло і трохи стихла перестрілка він повзком осторожно рушив і стороною щасливо дібрався до німецької позиції, цілий і під руками з двома німецькими раненими вояками, що самі о власних силах уже не могли йти. Німецький командант специяльно цікавився і дивувався, що він виніс з тієї пригоди в цілости свойого кріса. Врешті таки вдалося компанії вибити ворога з засади й рушити без перешкод вперед, дякуючи головним чином паніці визваній ударом козацтва на задах ворога. Ця компанія вважалася в Німців героєм дня і пізніще на військовому параді в Катеринославі вона мала честь проходити церемоніяльним маршем перед ґенералітом, у якого складі був і її переводчик уже як старшина і адютант кошового отамана.

Коли пізно в ночі після скінчення боя кінні козаки вертали в с. Діївку по свої коні, бо мали вже нову задачу на ранок — зустріли по дорозі вже на передмістях Катеринослава німецькі резервні баталіони, що в звичайному порядкові спокійно вступали в місто. Невважаючи на незвичайну пору і запах пороха на вулицях стали появлятися цивільні мешканці, що радісно вітали козаків і Німців, бо з ними верталася в місто законність, порядок і особиста безпека, скасовані красною гвардією як "буржуазні видумки". Але спокій вернувся ненадовго. Впереді ждало Катеринослав ще багато чорних, тяжких днів кривавих боїв, переворотів, руїни і анархії. Теперішня затишна на Україні — тишина перед новою бурею, бо корінь анархії не знищений. Немає сумніву, що в тих нових бурях знову скоже своє тверде слово одна з найперших Степова Україна — буйна земля колишньої вільної Січі, а її столиця, перезвана по большевицьки на — "овск" — ще раз бмітинь свою назву на єдину належну їй назву — Січеслава.

ПРИТОМНІСТЬ ДУХА.

Майк Штик упав з вікна зі шестого поверху. Летить в долину і, побачивши свою жінку, що переходила вулицею, кричить: Нині вари вечеру на одну особу менше, бо я не прийду.

ПРАЦЬОВИТИЙ.

„І прошу памятати", каже Лінюк" — „що я завдячую свій маєток лише тяжкій праци".

„Гм... Адже я думав, що маєток тобі записав твій покійний стрийко?"

„Так є, алеж він і працював на нього!"

КАНАДІЙСЬКЕ ВІЙСЬКО.

Дісціпліна, призвичаїння до точности, ясний та короткий спосіб висловлювання своїх думок, це прикмети які потрібні кождій людині без винятку. Ми, Українці, дуже мало досі звернули уваги на ці прикмети хоч здалобся дещо більше вкорінити їх між нами. Одною з кращих шкіл точности, дісціпліни, це військова служба.

В нас виробилося фальшиве поняття про військо. Це, здається, ще спомини батьків про службу в Краю, зі всякими касарняками, штанґами, переслідує ще й молоду ґенерацію в Канаді. Воно зівсім неоправдане. Тутешнє військо не можна рівняти з жадним европейським. Тут, підчас мира, воно більше схоже на руханкове товариство чим на грізну мілітарну установу. Анґлійці, що любують ся у всіх спортах, горнуться теж і до війська. Се є теж мірилом льояльности й любови до Канади.

Коли нас, двох Українців, вступило до 1-го куреня ґренадирів, то сам полковник вийшов щоб блище запізнатися з одинокими Українцями в його баталіоні, висказати своє вдоволення, що й ми інтересуємося військом. З великим зацікавленням розпитував про бувшу українську армію і взагалі про Українців. Врешті сказав, що порозуміється з вищою командою і постарається, щоби для Українців позволили сформувати цілу сотню в його куріни, під командуван-

ДР. ВОЛОДИМИР КИСІЛЕВСЬКИЙ,

Десятник полка ґрендиврів і член Обозної Команди „Січей“ Канади у Вінніпеґу.

ням Українців-підстаршин, а з часом і своїх старшин. Йому булоб дуже приємно мати в полку представників одної з найбільших націй в Канаді. Позволення вже одержав, але не знаю чи його сподівання сповняться. *)

Тепер ще кілька слів про канадійське військо. Воно ділиться на дві частини, **активну** й **резерву.** Активна міліція з **перманентної,** або сталої (всего 3.500 люда на цілу Канаду), і **не-перманентної.** Число останньої зміняється.

Нас цікавить голоно не-перманентна Активна Міліція, бо служба в ній є так розложена, що можна її сповнити поза своїм денним заняттям.

До не-перманентної міліції може вступити кождий здоровий, канадійський горожанин (часом приймають і не-Канадійця), від 18—45 року життя. Військові вправи відбуваються звичайно раз в тиждень (від 8-ї—10-ї) і за кожний вечір числять пів дня служби і відповідно до степення припадає теж і платня. Рядовик дістає (за цілий день служби) $1.20; старший стрілець $1.40; вістун $1.60; десятник $1.90; старший десятник $2.50; булавний до $3.70; четар $3.50 і т. д.

Хто має відповідні кваліфікації та вільний час, може літом, або зимою йти до військової школи на ріжні курса з повною платнею. Курса тревають від 16 днів до 6 тижнів. В разі колиб міліціонер покидав місце осідку своєї частини, має тільки зголоситися в командуючого старшини та подати адресу куди виїздить.

Всі міліціонери дістають військовий убір, який повинні носити підчас вправ, або військових парад. По скінченню служби або в разі виїзду, убір треба звернути. Літом, що суботи, може кождий міліціонер вправляти в стрілянню з кріса на військовій стрільниці і може брати участь в ріжних компетиціях в стрілянню. На таких компетиціях роздають нагороди в грошах або чашах. Ці вправи стріляння не є обовязкові.

В склад Не-Перманентної Активної Міліції входять всі роди оружя, артилєрія, кавалєрія, машинові кріси, піхота.

Піхотною одиницею є курінь (батальон). Склад його ділиться на (а) курінну булаву, (б) булавний відділ, (в) властиві сотні.

Курінем командує під-полковник; до курінної булави належить 6 старшин.

Булавний відділ ділиться на 4 ґрупи:

1-а ґрупа сиґналова, під проводом четаря; до неї належать теж барабанщики та трубачі.

2-а ґрупа машинових крісів, під проводом сотника.

3-а ґрупа не-комбатантів; сюди зачислюється всяких кухарів, писарів, чурів і т. п.

4-а ґрупа, музиканти.

Властивих сотень є чотири. Кожда сотня стоїть під проводом майора і складається з 4 чет.

Всіх людий в куріни, в мирний час, може бути 647. Але звичайно є менше.

Відношення старшин до стрільців в канадійськім війську є більш товариське; стрільці й старшини беруть спільну участь в спортових забавах, пікніках та товариських сходинах.

Частини Не-Перманентної Активної Міліції розложені по цілій Канаді. Вона складається з 34 полків кінноти, 62 батерій полевої артилєрії, 23 батерій тяжкої, 122 піхотних куренів, 15 відділів машинових крісів, та других частин, як відділів сиґналових, медичних, ветирарних, інжінірських, обозних, поштовців.

Военна фльота Канади складається тільки з кількох одиниць. Моряки одержують фаховий вишкіл на военних кораблях Великої Британії, там теж відбуваються обовязкові подорожі.

В цілях адміністративних Канада поділена на 13 Військових Округів. (Осідком 1-го Округа є Лондон, Онт.; 2-го Торонто, Онт.; 3-го Кінґстон, Онт.; 4-го Монтреал, Кв.; 5-го Квебек, Кв.; 6-го Галифакс, Н. Ш.; 7-го Ст. Джан, Н. Б.; 8-й і 9-й не сформовані; 10-го Вінніпеґ, Ман. Командуючий сього Округа є ґенерал-майор Г. Д. Б. Кечен; 11-го Вікторія, Б. К.; 12-го Реджайна, Саск.; 12-го Кальґари, Альта.

Др. В. Ю. Кисілевський

*] Адреса 1-го Куреня Вінніпеґських Ґренадирів є: H. O. Winnipeg Grenadier, Corner Main and York Ave.

Авто і Склеп.

Колись і в нас були свої купці і ремісники. Передовсім торговля провадилася по водних дорогах з Грецією, хоч безперечно визначну ролу відгравали і чужі купці при тім. На охорону цеї торговлі стояла оружна сила князівських дружин. Однак з упадком нашої державности відносини змінилися, товговля перейшла в руки чужинців зовсім, а стан ремісничий підупав також. Український нарід лишився майже виключно при рільництві.

З окрема в Галичині перший крок зробила "Народна Торговля" з осідком у Львові, в філіями по повітових містах. В послідних роках перед війною почався вже живійший рух по містах і селах, де повставали церковні , читальняні і приватні склепи, але всі вони майже недомагали незнанням купецького діла, як також несолідністю і якимсь упередженням наших людей до своїх людий. По війні зате справа пішла краще. Люди на протязі війни бачили не одно і навчилися богато, виробилася у них більша свідомість і зрозуміння ваги своїх підприємств; до того утворено сильну орґанізацію співробітну, яка вчить, як провадити склеп, достарчає товар сільським склепам зі своїх повітових гуртівень, провірює, запобігає перед зловживанням, а крім того боронить свої підприємства перед переслідуванням уряду, який з обавою дивиться на твердині будучого добробуту українського народу. Попри співробітні підприємства істнує і "Народна Торговля" і приватні підприємства.

В Канаді відносини відмінні, чим в старім краю; тут оден закон для всіх горожан, нема тут національної ворожнечі, як в старім краю. Длятого є поле пригоже до торговлі для Українців. Вони вже поробили перші кроки і провадять значне число склепів. Нема організації якажи не то помогла свіжим підприємцям вислати інструктора, якаби провірила його роботу і уділила фахових вказівок.

Тут є товариства для забав і просвіти, але нема економічної орґанізації, якаби поставила собі за ціль економічні справи.

Українська торговля в Канаді, щойно в самих початках і треба для неї більшої поради; треба накликувати до закладання нових підприємств де є добрі услівя для їх розвою, треба вчити, як вести ті підприємства та стежити за розвоем істнуючих підприємств. Все те може зробити лише окрема економічна орґанізація так, як було і є у инших народів. Зі славянських назвім хоч би чеську таку економічну орґанізацію як "Союз для піднесення торговлі і промислу", або "Чеська Народна Рада" з осідком в Празі. Коли вже чеська торговля і промисл були вибудовані, достерегли вони, що вони ще не мають свого підприємства, яке би виробляло олівці і всякі инші прибори до писання. Зладжено зазив до часописий, щоби, кому не байдужа ся справа, хай пришле уділ 5 корон; до кількох тижнів наспіло стільки уділів, що заложено велике підприємство, яке названо "Ческе Народне Підприємство" а нині воно обертає міліонами чеських корон. Богато ідейних Чехів, а межи ними вибивається професор університету в Празі

Брав, посвятило ціле своє життя для праці на економічнім поли, вони словом і письмом голосили яких підприємств треба чеському народови та як до них дійти. Там де такі економічні орґанізації є, вони гуртують людей праці, а цілий економічний розвій у даного народу поступає пляново і успішно.

Так в Канаді, як і в Злучених Державах всі істнуючі українські товариства мають більше або менче закраску політичну або релігійну. Кожда нація має свої політичні партії, вони навіть конче потрібні для нагляду діяльности кождої з них; лихо тут в тім, що у нас вони кидають на себе болотом, місто орудувати річевою критикою.

Нація, як така, має свої спільні інтереси передовсім на поли культурнім і економічнім. Економічна орґанізація не терпить у своїм нутрі політичних ні релігійних борб, тому, що економічні справи мають свої закони, яких мусить держатися кождий без огляду на переконання; економічна орґанізація носить безпартійний характер, зєднює собі довіря у сторонників ріжних таборів і набирає авторитету, який виходить на користь суспільности.

Є Українці в Канаді, що мають свої торговельні підприємства які істнують і приносять прихід, але покищо не мають вони вигляду розвинутися до більших розмірів, хоч деякі з них малиби можливість і услівя до того, дивлячися з купецького боку. Самі українські купці невдоволені станом своїх підприємств і старають собі пояснити малий їх розвій, але кождий шукає причини поза собою. Оден нарікає на місце свого підприємства, хотяй сусідні склепи добре розвиваються. Другі кажуть, — наші люде зависні, йдуть до чужого, а до свого не підуть. І те до певної міри може бути оправдане, але звичайно буває так, що покупець купує там, де ввічливійша обслуга, де чистійше, ліпший товар, дешевше і близше. Такі і подібні нарікання почуєте мало не від кождого нашого купця, а всі причини заприміченні ними лежать поза ними.

Треба знання і досвіду, щоби можна доглянути дійсної причини повільного розвою. Коли звичайний чоловік купить собі авто та навчиться їздити ним, він переконаний, що розуміє вже цілу будову його, хоч в дійсности він знає лише стільки, як це зробити, щоби авто їхало вперед або в зад, в ліво або в право або щоби стануло. Коли однак авто біжить поволи, а не хоче бічи так скоро, як повинно, або стане зовсім, тоді власник приходить до перекорання, що є там ще "щось", чого він не розуміє.

В дійсности авто, це річ незвичайно складна і треба пізнати закони від яких залежить праця його механізму, щоби можна правити ним, або направити його та запобічи псуттю.

Авто має циліндри, а в них толоки, порушувані оборотом оси, коли на початку крутимо вісь, а опісля толоки крутять осею, яка при помочі ріжних комбінацій спонукує колеса крутитися. Щоби ті толоки могли крутити вісь, мусить бути якась сила, що спонукує їх рухатись. Ту силу дає ґазоліна, яка дістається до циліндра в означений час разом з воздухом, коли толок на долині і богато вільного місця. Коли толок йде до гори, отвір, куди ґазоліна з воздухом приплила, замикається а толок стискає їх до щораз меншого обєму, через що настає тертя і горяч, а в хвилі, коли воздух з ґазоліною стиснені найбільше, електрична струя запалює ґазоліну. Запалена, стиснена ґазоліна горить зі скорістю блискавки при чім перемінюється в ґази, а ті мають те свійство, що стараються займити як найбільший простір, а що одинокою частию яка в тій хвили може дозволити ґазам розширитись, є толок, отже він з величезною силою жене в долину і обертає вісь. При тім треба знати, що вісь обертається зі скоростию 3,000 разів на одну мінуту при скорій їзді, а в слід за тим мусить і толок скоро рухатися. Толок мусить приставати до стін циліндра, щоби ґаз і воздух не втікали щілинами. При такій скорости і такім тертю о стіни так толок як і циліндер розтопилибися до червона, а це зіпсулоби толок. Щоби це не сталося, в середину дають оливу, яка при помочи окремого уладження дістається межи толок а циліндер. Олива не допустить взагалі тертя заліза о залізо. Кульочки оливи котяться межи толоком а циліндром а те зменшує тертя і горяч. В тій самій цили, себ то, щоби зменшити горяч циліндра, є ще друге уладження — охолода водою. Вода оббігає безперестанку довкола циліндрів і охолоджує їх. Хай не буде

води, або оливи, хай одно з них десь в проводах заткаються, авто певно стане.

Потрібно, щоби електрична струя у відповідний час запалила своєю іскрою ґазоліну. На те є звичайно уміщене динамало-ґенератор, який витворює електрику тоді, коли авто біжить зі скорістю щонайменше 8 миль на годину, а крім того батерія, яка посилає струю електричну на початку до часу, заки авто не розженеться до сеї скорости. Олива і електрична струя такі важні, що для їх контролі уміщені перед керманичем авта вказівки. Оден показує хто і чи правильно достарчає струю електричну, другий вказує на тиснення і правильний обіг оливи. І найліпший керманич без тих вказівок бувби все в непевности, чи олива і електрика в порядку.

Як з автом, подібно справа мається і зі склепом. І тут є вказівки, з яких можна бачити чи внутрішний механізм йде добре, а ними є купецькі книги.

А прецінь так мало є склепів, щоби провадили взірцево ті книги, які купець повинен провадити, щоби видів як прибуває товар з гуртівні, по якій ціні, а як сей сам товар відходить і по якій ціні. Ті дві струї — товар і гроші, треба постійно провірювати, щоби все знати в якім вони стані, який мають відплив, який приплив — так як електрика і олива в авті. Хто не веде в склепі книг, той скінчить зле.

Велике значіння має уладження склепу в середині, щоби товар був практично розміщений, щоби його можна видіти і легко досягнути.

Вигляд авта нас притягає, або відстрашує, так само і склеп притягає своїм зовнішним виглядом, своїм написом, своїми вікнами, своїми дверима, своєю клямкою або нас перестерігає, щоби до него не входити.

Ніхто не любить сідати до брудного авта, ніхто не заходить залюбки до нечистого склепу, незаметеного з порохами і з мухами.

Приємно, коли керманич самоходу порядно одітий, обритваний, зачесаний, так само склепар має виглядати все так, неначеб у нього кождий будний день був неділею. Купець мусить бути ввічливий для кождого гостя, скорий до полагоди навіть дрібної орудки.

Мудрий купець стоїть осторонь від всякої сварки, лайки і колотнечі.

Однак передовсім важні є купецькі записки. Переконання гуртівників мішаних товарів (голсейл-ґросери) є таке, що 90% ґросерень кінчать зле тому, що не провірюють свого товару і гроша. Властителі їх не ведуть торговельних книг, не роблять інвентури ані білянсу, не обчисляють скільки зиску мають з підприємства і кілько можуть видати на свої домашні потреби; вони жиють і провадять своє підприємство "після ока" мовляв, коли продається товар, мусить бути і зиск. Що дня є "свіжий гріш", а се баламутить око і спостерігають вони лихо доперва тоді, коли і товару мало і заплатити нема чим.

Треба мати вказівки, себто торговельні книги, з яких би було видно кождочасний стан торговлі, треба мати знання купецьких рахунків, щоби правильні, скоро і точно можна перевести обчислення.

Як приватні підприємства так і кооперативні руководяться тими самими купецькими правилами, хоч є багато важних ріжниць межи ними в їх орґанізації. У приватного підприємця головну ролю грає капітал, в кооперативнім капітал уступає на друге місце, бо істнують і повстають кооперативні підприємства, приміром в Данії, без капіталу, лише за порукою членів; данські фармері ручать своїм маєтком, банки дають гроші і кооперативне підприємство пускається в рух. В кооперативнім підприємстві головним є участь членів, їх солідарність купувати лише в своїм підприємстві, отже натиск лежить на особі, членах а не на капіталі. Та найважнійшою ріжниоперативи купує лише в своїм підприємстві зиск ділиться не після вкладів гроша поодиноких членів, але після участи в купні. Приміром двох членів кооперативи купує лише в своїм підприємстві. Оден купив товару за $500, другий за $50 за цілий рік. По обчисленню при кінци року виходить зиску $8.00 на $100.00 проданого товару, отже перший член дістане $40.00, другий всего $4.00, без огляду кілько котрий з них зложив на уділи. В кооперативі кождий є господарем, але не кождий має право розпоряджатись, до цего мають право лише ті, що належать до дирекції і контрольної комісії. Кождий член може бу-

ти вибраним до тих орґанів і має голос на загальних зборах. Цей голос є рівний для кождого члена без огляду чи оден зложив 10 уділів, а другий лише оден, кождий член може рівно вплиєдности і рівности, вчать членів правивати на справи товариства лише на загальних зборах. Кооперативні підприємства виховують духа солідарности, ти самі собою в гурті і т. д. а тим ті підприємства дуже користні для кождоі суспільности полишаючи вже зовсім грошеву сторону справи. В Канаді були спроби розвинути кооперативні підприємства, однак на жаль вони не повелися. А всеж таки і тут такі кооперативні орґанізації можливі і моглиби розвиватися успішно. Спроби- хоч і невдалі, свідчать, що є тут вподобання і бодай частинне зрозуміння кооперативної ідеі. Та перш за все потрібна контрольна і дорадча орґанізація, а кожда кооператива має підчинитися під її контролю. Всі кооперативні підприємства булиби членами тої орґанізації й вибиралиби іі управу.

Для більш успішного розвою економічних підприємств потрібно нам тут економічної орґанізації — назвім її "Економічний Союз". Сей Союз не провадивби ані торговельного ані жадного иншого підприємства сам, але поставив би собі за ціль: 1) Виховання і підготовлення нашої суспільности до купецького і промислового звання тим, що уладжувавби відчити і потрібні курси як приміром курс книговодства, купецьких рахунків, товарознавства, про внутрішний улад підприємства а також видававби брошури і книжки на економічні теми. 2) Поміч для новозакладаних підприємств і вже істнуючих радою і чинно при помочи інструкторів, якіби помогли завести торговельні книги, зладити інвентуру і білянс, одним словом помогли перевести провірку підприємства і дали свої вказівки і помічення, за що чужі підприємства платять нині грубі гроші знавцям. 3) Інформовання українських підприємців про розвій торговлі і промислу і правдоподібність розвою в найблищій будуччині. Ся справа набирає що раз більшої ваги. Виходять окремі місячні, тижневі а то й денні економічні часописи і видання, які ті інформації дають; кождому підприємцеви, передовсім нашому годі за тим слідити, але се булоби можливо такій орґанізації як Союз, який мігби в час дати пітрібні інформації. Одним словом Союз стеживби за розвоєм українських підприємств так, як добрий лікар з рукою на живчику пацієнта слідить за його здоровлям.

Та як дійти до цеї так важної економічної орґанізації? Хтось мусить дати початок, — взиваю до сего трох найстарших віком підприємців в місті Вінніпеґу, щоби зложили ініціятивний комітет і повели справу вперед; коли їм тяжко буде се, вони знатибудуть куди запросити всіх купців і торговців та люпорадить також. Вони повинні опісля запросити всіх упців і торговців та людей, що науково працюють на економічнім поли, бо всі ті повинні стати членами будучої орґанізації, уконституоватися і зачати дійсну працю.

Здавалобися, що все те, як хто провадить своє підприємство, се річ його влас на пощо журитися тим. Воно однак так лише здається, але в дійсности справа мається інакше. Коли нарід має сильні свої торговельні, промислові і банкові підприємства, з тим народом числяться другі народи, бо ті другі народи є з ним в господарських зносинах і до певно їміри залежить їм на тих зносинах. Такими господарськими зносинами виробляться у инших народів щораз більше заінтересовання,, а за тим щораз більший круг приятелів. Нарід сильний економічно стає необхідною частиною всесвітного господарства. Господарський добробут народу становить міри-ло того, щоби парід правив сам собою.

Др. Іван Ґуляй

Абсольвент торговельної академії
в Празі.

Вінніпеґ, Ман., дня 16-го серпня 1927.

Дьордій Когут.

I.

Дьордій Когут походив з села Н. на Буковині. Село було не велике, спокійне, гарне, на пригірку.

Серединою села перепливав невеликий потік і вливав свої хрустальні води до бистро течного Дністра. Береги потока і Дністра порослі були лозою, що тихими ночами прислухувалися шуміню води. Серед села тарахтів млин, стояла там деревяна церков, невелика однокласова школа, приходство і кілька троха більших жидівських хат з полупаними стінами та пошарпаною стріхою. Звичайні собі селянські хати з двох кімнат та з сінями — та велика корчма. Читальні не було. Коло кожної хати гарний сад, стайня, хлів й загорода. Ось так виглядало село.

Весною бувало коли порозвиваються сади, прилетить до них сива зазуля і стане кувати, а соловій виспівувати свої пісні, здається на світі нічого кращого не було. А по роботі тихими вечерами, коли місяць викотиться зза обрію, а небо заіскриться зорями, селяни бувало поспираються ліктями на ворота і дивляться на тиху ніч, тай не можуть надивитися; місяць з гори присвічує і деколи гей у „жмурки“ бавиться з ними, закриється хмарою і знова відслониться, щоби дивитися на землю. А соловій в одно тьохкає і співає.

В цім селі виріс Дьордій, одинак у тата і мами. До школи не ходив, бо родичі були тої думки, що школа тільки для панотцевих дітей; якось „випутали“ його зі школи, Мошко на то поклався, а за це тато Дьордів зробив йому пару чобіт, бо був шевцем. „Нащо йому школи“, говорив нераз старий Петро, „от най сидить дома та най дратву мені суче“. І сукав бувало Дьордійко свому „неньови“ дратву і так переходили хлопячі літа. Шевства Дьордій не навчився, бо Петро, тато Дьордів належав до тих шевців, що як зробить бувало чоботи, то можна в них з поду скакати, такі великі, луби в них завжди такі сильні, хоч скали ними лупай, а запятки все якось боком стояли. Попит за такими чобітьми упадав постійно, бо селяни замовляли собі нової моди чоботи у Лейби Шварца, що був добрим шевцем і мав залізні копита аж з Ню Йорку, котрі присилав йому звідти Сруль Пявкес, шваґер Шварців, що в Ню Йорку мав велику шевську робітню.

Як насуче бувало Дьордійко свому „неньови“ дратвів, тоді сідає на припічок і ноги гріє до вогню, або тягне з горшків недоварене, бо це було в него у звичаю, хоч Настя, його мама нераз остерігали перед цим, й казала, що люди будуть на него „варити“. Була забабонна баба, що всему знала свої причини. Дьордійови дитячі літа скоро перейшли і він виріс на здорового парубка. До війська Дьордія не брали, бо Лейба взяв за це пів морґа поля за горбом. Старий Петро умер, як Дьордійови було 19 літ, а шевський варстат і начиння забрав Іван Филипів, що був шевцем на другім куті села. Заплатив три ринські готівкою.

II.

„Я думаю, мамо“ — сказав одного разу Дьордій, — поїхати в Канаду на роботу, туда їдуть люди і кажуть, що там великі зарібки. До Заставни присилають уже гроші ті, що вторік поїхали. Я з Лейбою уже про це говорив і він дасть мені гроші на дорогу, за цей морґ поля що коло хреста і за город з хатою, з тим, що в хаті будете мешкати через три роки, а в три роки я гроші йому віддам і то знова буде наше. Світ великий, якось

то буде, бо тут богачі такі стають скупі, що недай Боже, зарібків нема, а жити треба. Лейба навіть шіфкарту мені дістане, казав, і пашпорт. Все буде в порядку, ви знаєте який він ретельний, все зробить, як йому скажи“.

Настя заголосила: „А хтож мої очи затулить, як умру, хто поховає, хто дасть на подзвінне, хто парастас найме за мою душу, нездужаю, а ти десь на край світа збираєшся“.

„Не плачте, ще проживете, гроші що місяця будете мати свіжі, буду присилати, таж ви моя мама“.

Сіли до обіду. Мамалиґа голубці і борщ з лободою. Дьордій перехрестив страву лижкою, бо так часто робив його тато, як жив, а тепер той християнський звичай сповняв Дьордій, а Настя як заголосить:

„Лекше би ми було, як бим тя у домовину поклала як маю тя виряжати в далеку дорогу, за сине море та за жовті піски, де ворон кости не занесе і людська ноґа не заходить. За двацять гір, і бистру воду“.

„Неплачте, Бог з вами. Ще проживете. Рук до роботи не жалую, за студене і за горяче беру однако. Там великі зарібки“.

III.

На самого Чесного Хреста шевчиха виряжала Дьордія в Канаду. Посходились сусіди, прийшов і Лейба. Він виговорив собі при свідках, що три роки моє сіяти морґ поля, що коло хреста і город. По сім, як Дьордій верне йому за шіфкарту і пашпорт 200 ринських, то він верне поле і ґрунт, ані пропало. Морґ поля і ґрунт сіє через три літ і тільки за процент. Іван Гнатів, кум Насті, має доглядати Настю і бере за це собі порося, що сопіло тихо у баюрі на загороді коло шіпки, що одним рогом приперта була на берег. Михайло Гриб бере „мишини“ хальоші і кучму (шапку) Дьордінову, а за це дає три фірі огризків на паливо старій Насті, як будуть тріскучі морози, щоби незамерзла. Він ретельний чоловік на все село і ніколи пяний ще небув.

Коли виходив Дьордій з хати, Настя взяла із стіни старий образ Матер Божої з Ісусом, дала поцілувати Дьордійови і сказала: „Най тебе, синку, Матер Божа і Христос заступають в дорозі і на чужині у роботі, бо я тобі не годна нічо помочи“. При тих словах стара мало що не упала з плачу, а Дьордій довго ще цілувався з сусідами, що прийшли його виряжати в дорогу. Нареченої в него не було, бо з дівчатами Дьордій не заходився.

Настя завісила образ на стіну, взяла зі сволока хрест і дала його Дьордійови цілувати уже на дворі і в роспуці проговорила: „Цілуй ще це, Дьордійку, дитино рідна. Не забудь на мою старість, бо ти мене без кусника хліба лишаєш, що я робити буду на старість“.

„Аби мене, мамо, цей хрест побив, як би я мав за вас забути і не помагати вам“.

Сонце сідало за гору і в послідне позолотило верхи трепет, що стреміли понад сади буковинського села та похилий хрест на церкві св. Покрови. Дьордій закинув сердак на одно плече, поправив капелюх на голові і пімчав скорим кроком в західну сторону. Оглянувся ще раз, поклонився до людей і до мами і заспівав тужливо:

„Ой ви рідні гори, бувайте здорові,
Та най у вас пробувають кавки та ворони.
Ой ви кавки та ворони до гори здойміться
А ви хлопці новобранці домів поверніться“.

Цю пісню Дьордій знав докладно співати, бо кожного року, як виряжали рекрутів до війська, він чув нераз як її співали. Тепер чувся наче новобранцем, що кидає рідне село та йде на чужину служити, не свому, але чужому цареви. Ішов один, як палець з села до Канади, ані одного товариша не мав. Товариства не любив, бо був „бабин син“, мав що правда одного товариша, але цей цеї днини не був дома, бо поїхав з Жидами до Косова по сіль парою кіньми.

IV.

В Чернівцях Дьордій сів в колію, сів відразу, бо боявся, щоби потяг не рушив без него, з потягу дивився великими очима на людий, що чогось ходили, то сюди, то туди, а інші гуртами стояли і щось говорили. Паровик надувся, свиснув, зашипів, поїзд рушив, а Дьордій перехрестився на щасливу подорож. В колії хтось запитав його, хто він, Поляк чи Українець. Він це перший раз чув у життю і кивнув головою, що він Поляк, бо чув про цю назву нераз в селі, тому що в його селі мельником був якийсь Поляк. Кондуктор обійшовся з ним чесно, коло

него сиділа якась жидівка і, як потік, непереставала говорити до якихось двох жидівок. Минула ніч і минув день, Дьордієн поїзд ішов скоро, днями і ночами, лише деколи остановлявся. Дьордій висів аж в Ротердамі. За той час кілька разів їв що взяв з собою в клунку, бо скучно сидіти було.

Атлянтик Дьордій переїхав щасливо і щасливо дістався до Вінніпеґу. На кораблі запізнався з кількома Українцями з Галичини, і зараз пізнав, що він мало розуміється на всяких справах. Один з подорожних уже другий раз їхав до Канади і багато розказував про Канаду, чим Дьордій дуже цікавився. До цего часу він чув про Канаду у Заставні на торзі, коли купував порося, але це що він тепер чув було для него більше цікаве і навіть страшне.

V.

До Вінніпеґу приїхав Дьордій під зиму, без цента в кишені, але свої люди, у котрих замешкав не дали пропасти свому чоловікови. Були це чоловік і жінка з бучацького повіту й інших трох людей, що мешкали в них, Українці з Галичини. Господар Петро робив постійно у Сіпіяра, двох комірників робили також, один також у Сіпіяра, другий в ресторанті, третий не мав роботи, бо лишень з екстра ґенку приїхав. Всі три були грамотні, читати уміли, господар ні, але він був добрий і позичив Дьордійови 25 долярів на одежу, а їду і станцію давав під тим услівєм, що весною, як буде робота, Дьордій верне йому за всьо. Зимою роботи не було і цей комірник, що приїхав з екстра ґенку научив Дьордія читати Букваря. Був це веселий чоловік. Петро звався. В неділю господар брав всіх чотирох до церкви, бо був побожний, Дьордій вже й за дяками потягав, осмілився.

Під весну господар постарався о роботу Дьордієви у Сіпіяра, Дьордій був рад, що одержав роботу, пильнував її як ока в голові та старався навчитися говорити по анґлійськи.

Того року Дьордій посилав мало грошей мамі, бо поплатив за їду нічліг, що завинив зимою і віддав тих 25 долярів, що позичив на одежу. Купив собі годинник, одежу панську, ковнірець і краватку, бо конче було. Так ходили усі у місті. В Сіпіяра робота йшла Дьордійови добре і він став з часом за „гелпра“ при льокомотивах. Все булоби добре, як був би дальше тримався своїх людей. При роботі познакомився з Шведом Дзьорджом Нелсоном і перейшов до тої хати де Нелсон мешкав і став жити іначе як до тепер. Справив собі кращу одежу, виголив вус оставив лише під носом по обох боках стільки, як дві мухи, став ходити на „мувінґ“ та до „пул руму“. До своїх людей уже незаходив. Полюбив у карти грати.

Одного разу запитав Дьордія в роботі Петро, в котрого він мешкав, як лише приїхав з Старого Краю, чому він коли не хотів у него мешкати, не пішов до когось другого з наших людей, але пішов до чужих людей, до Шведів, і чому уже не ходить до церкви, та Дьордій відповів таке, що не було що слухати. Насти своїй мамі Дьордій післав два рази по 20 долярів, а один раз 12 долярів, бо більше грошей не мав.

Так перейшов Дьордійови другий і третий рік. Чуже товариство, уличне життя, „пул руми“, карти та „мувінґ“ зробили з Дьордія цілком іншого чоловіка. Кілька разів заходив до буковинських родин, але з часом не заглядав до них більше. За то він часто відвідував вінніпеґські готелі, знав кожного „бартендера“ в місті, та як завеликі в котрім готели „снукери“, т. є столи до гри в кулі. Стару свою маму мало-по-мало став Дьордій забувати. Забув і на то, що він як виходив з хати до Канади, цілував хрест, що не забуде маму та що всегда буде її спомагати грішми.

На початку четвертого року Дьордій одержав від своєї мами письмо такого змісту:

Дорогий Сину!

„Пишу до тебе це, уже шесте, письмо і не знаю, що дієтся з Тобою, бо не відписуєш. Я думала, що Ти уже помер, Іван Петришин, з сусіднього села, вернувся з Канади до дому і я ходила до него, щоби спитати, чи де нездибався в Канаді з тобою, і він сказав мені, що ти жиєш і маєш добру роботу у якихось шапах. Це мене урадувало і я рішилася ще отсе письмо до Тебе написати.

Як би Ти вернувся сину до села, Ти мене не пізнавби, так постарілася від чужої роботи, в голоді перебуваю, бо жию з того, що пряду в село жінкам. Знаєш, який то зарібок, аби ніхто добрий недочекав на це спуститися.

Дитино рідна, Ти прислав мені ті гроші

першого і другого року і я мала на свята на податок. Другого року я цілу зиму слабувала і начальник громади казав людям, аби мене на чергу годували. Жид вигнав мене з хати, бо ти не вернув йому за шифкарту і я ходила до панотця і просила й дали мені трупарню де тепер мешкаю.

Дорогий сину!. Пришли мені хоч пару левів на чоботи та хоч на стару кожушину, бо не маю. Осеню, я ходила по полю прятати ковеньки на зиму на паливо, подвигалася і сильно застудилася; тепер мене коле, що ночи не можу переночувати, й кашляю, й незнаю, чи дочекаю Великодня. Пришли дитинко дещо гроша, пришли, а як неможеш прислати, то хоч напиши, що жиєш, лекше умирати буду, бо ти в мене одинак. Сплю під припічком на вереті в листю, що з осени припрятала, бо на піч вилізти не змагаю. Дуже тягне зимно від дверей. Жаль мені за своєю хатою, хоч валилася, але таки своя була. Хотіла я йти під кожівку до Іванихи Климової та нехотіла мене приймити, бо уже недовиджаю. Ніхто мене не жалує, бо думають, що ти даєш мені гроші з Канади. Пришли мені дещо, бо загибаю. За тебе завжди благаю милосердного, щоби ти був дзоров".

Твоя мама,
Настя Когут.

Дьордій кинув письмом до землі і кулаком тріснув по столі.

„Ґадем"! Як то? Я маю на них робити? Най би були ззамолоду собі заробили, коли хотіли на старість панувати, а я для себе.

VI.

На Чесного Хреста, у чотири роки потім, як Дьордій оставляв свою рідну хату та йшов до Канади й цілував хрест, що мамі буде помагати грішми, в українських церквах дзвонили дзвони, а голос їх летів понад богатий Вінніпеґ і губився між домами. Побожні люди спішили до церкви, щоби віддати честь хресту Христовому, а Дьордій і двох других „Джеків" стояло коло бари в однім готели з насуненими на чоло капелюхами. Пиво продавав їм „бартендер" крадьки, бо тоді не вільно було публично продавати пиво ані у Вінніпеґу, ані на провінції. Такий був закон. Всі три вони були пяні. Дьордійови ще замало було і він сказав до „бартендера" дати собі й товаришам ще пива, на борг. Цей нехотів. Почалась сварка. А коли Дьордій назвав „бартендера" по анґлійськи ображаючим прізвищем, тоді „бартендер" в мить ока вискочив з поза бари і почалася бійка, три пяних і він оден. Хитрий Анґлієць узявся на той спосіб, як ратуються поліцаї, моментально схопив Дьордія за праву руку і навідлів зломав йому руку в лікти. Счинився крик, прийшла поліція з улиці і забрала Дьордія до шпиталю.

По трох місяцях Дьордій вийшов зі шпиталю, але правої руки вже не було. Докторі відрізали, бо не було другої ради. Дьордій хотів іти до „Дому для Бідних" де отримують таких калік, як він, але там йому сказали, що він ще за молодий. Відправили до своїх людей.

VII.

Будівлі взносилися високо понад другі доми, шум і гамір наповняв улиці міста. Люди поквапно ходили сюди і туди. Богаті склепи приманювали прохожих, тарахкали електричні вози улицями та гуділи авта. Дьордій зі завязаною рукою спішив до одного українського священика просити помочі. Від цего пішов до другого і до третого.

„Дайте, що ваша ласка" казав, „видите я каліка".

„Та хто знає, що ти за оден" відповідали, „тай з якої ти причини каліка, але що робити, ти свій чоловік, треба тобі щось дати" — і втискали в руку, на що їх було стати.

Так кілька разів. Та цего замало було Дьордійови й один священик зарядив, щоби в неділю вірні в церкві зложили, що в їх силі, бідному каліці. Він пояснив людям по співі „Буде імя Господне", що в церкві є каліка коло порога, без руки, „І хоч ви бідні, що працюєте тяжко на удержання ваших родин, дайте бідному каліці. Христос казав давати милостини бідним, бо хто бідному дає, той самому Христу дає. Зложіть йому, а Бог сторицею заплатить вам; дайте послідний цент, бо він послідний між вами".

Дьордій щиро дивився на образи в церкві та на хрест на тетраподі. Він пригадав собі образ Матер Божої, коли йому мама подала його послідний раз цілувати, коли він вибирався в Канаду. Пригадав собі також і той хрест, що цілував, як їхав до Канади.

„Хто я?" питав він мовчки себе. „Чи придержав я свою обітницю, що не опущу маму свою. Чому я її опустив. Чому

я відрікся свого народу і жив у чужих? Чим вони лучші, як мій нарід? А як би так мої люди тепер мене відріклися, що я вдіяв би? Я нині вічний каліка, але моя це вина“. Сльози лилися по його лици. Старший брат ходив поміж людьми на бідного каліку, і за кожною жертвою казав „Спасибі“. Збирав не собі а каліці, каліці, що вирікся своїх, коли йому добре було, а вертав до своїх, коли йому стало зле.

VIII.

І чи лише цей Дьордій такий в Канаді? Є їх більше, що вийшли, хоч бідні, але сильні, зпід хлопської стріхи зі Старого Краю, а тут відійшли від своїх і пішли чужими стежками. Кара Божа не всіх постигла за зле діло, що стали далеко від свого народу і забули заповідь і молитву, що учила їх рідна мати. Але палець Божий, скорше, чи пізніше, може їх діткнути.

о. Пантелеймон Божик,

Парох при церкві на Елмвуді у Вінніпеґу.
Вінніпеґ, Ман., 25-го червня, 1927.

Справлення ошибок.

На стор. 9. — 4-ий рядок з долу по лівій стороні стоїть: Епорхі — має бути: **Епархії.**

На тій самій стороні 12-ий рядок з долу стоїть: Епорхії — має бути **Епархії.**

На стор. 8-йʹ по правій стороні стоїть: 1977 року. — Має бути **1877 року.**

Фотоґрафічний Контест.

В Канаді маємо много любителів світлинного спорту.

Хлопці і дівчата мають світлинні прилади і знимають світлини.

Оголошуємо фотоґрафічний контест до календаря Канадійського Українця на рік 1929.

До дня 1-го вересня 1928 просимо присилати фільм і одну копію фільму а крім того на осібній картці замітка до фільму: 1.) Імя і назвиїще фотоґрафа (світливця), 2.) День, місяць і рік знимки. 3.) Пояснення до світлини, що вона представляє. Треба подати імена осіб, коли вони є на знимці. 4.) Місцевість, де знимка зроблена.

Фільм, копію і замітки вложити в коверту і прислати сю коверту з осібним листом.

Оден світливець може прислати лише три фільми, не більше. Редакційний Комітет запросить знавців світляної (фотоґрафічної) штуки, а ті оцінять красу світлин і приділять нагороди.

1. нагорода	$4.00
2. нагорода	3.00
3. нагорода	2.00
4. нагорода	1.00
5. нагорода	1.00

Світлини відзначені нагородами поміститься в календарі і фільми стають власністю Редакційного Комітету. Фільми, не відзначені нагородами, відсилається власникам.

Світлити належить се, що відноситься до життя і праці Українців в Канаді, фарми, господарство, домашні звірята, рільничі прилади в роботі, доми, обійстя, Церкви, Народні Доми, школи, Українців в Канаді при роботі, розривки і забави.

Лише знимки з українського життя в Канаді узгляднять судді до роздачі нагород.

Сей контест відноситься лише до світливців-Українців в Канаді. Не-Українці а також Українці з поза Канади не можуть убігатися о нагороди.

Хто бажавби заздалегідь ще яких пояснень в тій справі, може написати лист до Редакційного Комітету календаря "Канадійського Українця", а одержить відповідь.

Адреса: —

CANADIAN UKRAINIAN CALENDAR
120 King Street Winnipeg, Man.

Вислід Фотоґрафічного Контесту за рік 1927.

До контесту прислало знимки 11 фотоґрафів-аматорів. Судді не признали нікому першої і другої нагороди тому, що знимки були або за бліді, або криві, або не представляли нічого цікавого. Слідуючі праці одержали нагороди: 1) погруддя фармерського робітника М. світлив П. Драль, III. нагорода 3 доляри; 2) грабарка до сіна, світлив Д. Ільчишин, нагорода 1 доляр; 3) пікнік Інститута "Просвіти" у Вінніпеґ Бічу, світлив Е. Турула, нагорода 1. доляр; 4) дім фармера в Мирнам, Альта, світлила Марія Сасків, нагорода 1 доляр, 5) св. Николай, ангел і чорт в Калдері, Саск, нагорода 1. доляр, світлив Н. Н.; 6) діти з лошатем в Мичел Вю, Саск., світлив С. Микитишин, нагорода 1 доляр.

Вінніпеґ, Ман., 1-го листопада 1927.

Редакційний Комітет Календара "К. Українця".

Лист до Українських Товариств в Канаді.

Звіт з роботи товариства має відповісти на слідуючі питання:

1. Назва товариства по українськи і по анґлійськи та адреса товариства.

2. Рік основання. 3. Домівка. Чи власний дім, чи винаймлена хата. 4. Яка вкладка місячна. 5. Число членів. 6. Кілько книжок в бібліотеці. 7. Які часописи передплачується. 8. Які відчити відбулися? 9. Які представлення або концерти. 10. Які танечні забави і прогульки (пікніки). 11. Спис членів старшин за послідний рік. 12. Довільні замітки про діяльність товариства.

Коли товариство пересилає світлину старшин або членів, просимо виписати імена поодиноких осіб на знимці після рядків, як вони сидять.

При кождім звіті належить переслати що найменше знимку голови і секретаря або одного з них, а також знимку дому.

Редакційний Комітет Калєндаря. Вінніпеґ, Ман., Канада.

Вислід Письменницького Контесту за рік 1927.

До контесту насліло 16 праць. I. нагорода: "В Саскачевані на жнивах" М. М., 12 дол.; II. нагорода "Десят літ тому", Др. І. Ґуляй, 8 дол.; III. нагорода: "Як урядити Рідну Школу", Мих. Кумка, 6 дол.; IV. нагорода: "Що це є морґеч", А. Романюк, 4 дол.; V. нагорода, слідуючих чотирох праць: 1) "З робітника фармером", Майковський, 2) "З краю до Канади", Федусь; 3) "Конфедерація", Загарійчук; 4) "Дьордій Когут", о. П. Божик.

Вінніпеґ, Ман., 1-го листопада, 1927.

Редакційний Комітет Калєндара "Канадійського Українця".

КАЛЄНДАР НА 1929 РІК.

Приготовляється Калєндар "Канадійського Українця" на рік 1929.

Калєндар на рік 1929 буде обнимати калєндарну часть і письменницький збірник.

В тім збірнику будуть поміщені передовсім праці канадійських Українців. Просимо тих, що мають охоту і уміють оповідати, щоби написали оповідання, або описи і прислали на руки Редакційного Комітету Калєндара.

Для заохоти оголошуємо девять нагород, які виплатиться особам, що пришлють найкращі праці.

Перша нагорода	$10.00
Друга нагорода	8.00
Трета нагорода	6.00
Четверта нагорода	4.00
Пять нагород по	1.00

Писати треба передовсім про свої переживання в Канаді про себе або других, про се, як збиралося тут свій досвід, свою науку і своє майно, — оповідати поважно або весело.

Фармер опише, як зачав працювати на канадійській землі і в яких спосіб перемінив степ в урожайну ріллю та як за кільканайцять літ став независимим господарем.

Робітник опише свою працю, чи то в лісі, чи в копальні, фабриці, на залізничім шляху, при будові, при копанню дороги, на фармах або в місті. Бизнесмен може писати, як творив свій бизнес, як старався, щоби сей бизнес розвинувся. які мав перепони, і як їх поборював.

Студенти опишуть свої враження і помічення зі школи, або з поза школи. Вчені фаховці, як лікарі, аґрономи, духовні, учителі, адвокати, можуть розповісти про що небудь зі свойого життя, свого досвіду і своєї науки.

Жінки і дівчата можуть написати про свою науку і роботу, веселощі і смутки в Канаді.

Всі описи і оповідання мають відноситися передовсім до Канади, однак можна оповідати про Старий Край і про Стейти.

Річи, які були вже печатані, не є пожадані. Просимо присилати лише се, що ще не було печатане а вже є написане, або річи, які треба написати тепер.

Просимо взятися до праці. Вибрати якийсь цікавий опис, подію або враження і списатти, та прислати на адресу Редакційного Комітету Календара.

Праці не можуть бути за довгі — а мають обнимати 2 до 8 сторін друку такого формату, як календар "Канадійського Українця" з року 1928. — Одна сторона друку обнимає пересічно 500 слів.

Редакційний Комітет застерігає собі поправки надісланих рукописей. Праці просимо надсилати найпізнійше до 1-го вересня 1928. Вислід Контесту і нагород рішить Редакційний Комітет, по прочитанню всіх праць, визначить нагороди і оголосить вислід в календари.

Ненагороджені праці зверне Комітет авторам, або перепишеться з ними в справі друковання їх в часописі.

Редакційний Комітет Календаря "Канадійського Українця":

Адрес:

CANADIAN UKRAINIAN CALENDAR
120 King Street Winnipeg, Man.

Товариство Помочі Українським Поселенцям в Канаді.

(111 Bon Accord Block, Winnipeg)

Товариство се засновано заходами адвоката Василя Балешти, бувшого кольонізаційного представника в Польщі, о. канцлєра Бартмана, адвоката Йосипа Дика, о. М. Т. Пелеха, Івана Рудачека, і Дра Данила Лалькова урядовців сіпіярської компанії.

Домініяльний чартер одержало воно в березні 1926. Товариство відразу розвинуло дуже успішну діяльність. В протязі одного року Товариство поселило на землях зах. Канади близько 100 українських фармерських родин з Галичини й Волині й примістило як робітників на фармах більше як 800 українських переселенців.

Товариство розвиває теж широку інформаційну діяльність серед українських інтересентів в Канаді й поза її межами. В минулім році воно вислало в ріжні сторони 2,873 листів. На найблищий іміґраційний сезон Товариство Помочі готовиться до значно збільшеної діяльности. Між иншим воно зробило приготовання до поселення на землях в зах. Канаді 300 українських фармерських родин зі Старого Краю й 1,500 фармерських робітників.

Своєю сумлінною роботою, з поминенням всякої дешевої реклями Товариство Помочі Українським Поселенцям здобуло собі в короткім часі гарний розголос серед української суспільности по обох боках океану.

В. Б.

DATE DUE SLIP

F255

O